

SHKODRA

LEZHA

SKENARËT E ZHVILLIMIT NËNRAJONAL NË QARKUN E LEZHËS

*Për Zbatimin dhe Monitorimin e Konceptit Strategjik të Zhvillimit Rajonal
Këshilli i Qarkut Lezhë - 2015*

ISBN: 978-9928-175-67-0

9 789928 175670

with funding from

Austrian
Development Cooperation

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Skenarët e Zhvillimit Nënrajonat në Qarkun Lezhë

Programi i Zhvillimit Rajonal në Shqipërinë Veriore

Financuar nga: Austrian Development Cooperation, Swiss Agency for Development and Cooperation

Zbatuar nga: Helvetas Swiss Intercooperation, Co-Plan, ÖAR Regionalberatung GmbH.

Autorët:

Këshilli i Qarkut Lezhë: Linda Maci, Manushaqe Hilej, Mark Ruçi, Arviola Begaj, Artan Palushi, Viktor Gjokolaj, Vitore Isufi.

Agjencia e Zhvillimit Rajonal Lezhë (LERDA): Artan Gjoka, Hekuran Koka, Ajsel Reka.

Mbështetur nga:

RDP/ Co-Plan: Olaf Haub, Dritan Shutina, Anila Gjika, Altin Mihali, Besmira Dyca.

Përmbajtja

Përmbledhje Ekzekutive.....	5
Fjala Përshëndetëse	6
Shkurtime	7
I. Panorama e Përgjithshme.....	9
a. Përshkrim i shkurtër i Qarkut të Lezhës.....	9
b. Roli i Qarkut, funksionet dhe nevoja për qeverisje rajonale	12
c. Situata aktuale e planifikimit strategjik në Qark	14
d. Qëllimi i dokumentit “Skenarët e zhvillimit nënrajonale në Qarkun Lezhë” dhe metodologjia e hartimit të tij	20
II. Analiza Nënrajonale	21
a. Koncepti i “nënrajonit” dhe rëndësia e tij në planifikimin rajonal	21
b. Identifikimi i nënrajoneve dhe formulimi i skenareve të zhvillimit nënrajonale	23
c. Përgatitja e Projekteve Pilote dhe e Planit të Veprimit	36
• Metodologjia e përdorur për përzgjedhjen e projekt-propozimeve	37
• Matrica përfundimtare e projekt propozimeve.....	39
• Modeli fishës së projekteve	47
• Plani Veprimit dhe mundësitë e financimit	48
III. Monitorimi.....	54
a. Metodologjia e monitorimit të zbatimit të Konceptit të Zhvillimit të Qarkut Lezhë	54
b. Indikatorët e monitorimit për çdo masë	57
Referenca.....	69
Aneks 1 Harta të shpërndarjes së projekt propozimeve	70
Aneks 2 Fishet shembuj për projekt propozimet	74
Aneks 3 Plotësuese.....	82

Përmbledhje Ekzekutive

Dokumenti “Skenarët e zhvillimit nënrajonat në Qarkun Lezhë” është hartuar në kuadër të zbatimit të Programit të Zhvillimit Rajonal në Shqipërinë Veriore (Regional Development Program Northern Albania – RDP); program i financuar nga Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC) dhe Austrian Development Cooperation dhe i zbatuar nga 3 organizata, përkatësisht: Swiss Intercooperation-Zvicër, ÖAR-Austri dhe Co-Plan-Shqipëri. Partnerët dhe përfituesit e drejtpërdrejtë të këtij programi janë Qarku Shkodër dhe Qarku Lezhë, Ministria e Brendshme dhe Departamenti i Strategjive dhe Koordinimit të Ndhmës së Huaj pranë Këshillit të Ministrave. Objektivi i përgjithshëm i këtij programi është nxitja e zhvillimit të qëndrueshëm dhe të balancuar socio-ekonomik në Qarqet ku operon.

Dy nga katër përbërësit kryesorë të këtij programi kanë në fokusin e tyre përkatësisht ngritje kapacitetesh në dy Qarqet në lidhje me planifikimin e zhvillimit rajonal, së bashku me funksione të tjera të deleguara, dhe planifikim zhvillimi rajonal gjithëpërfshirës kombinuar me procese buxhetimi. Në këtë kuadër, grupi i punës i RDP ka punuar ngushtësisht me të dy Qarqet për të identifikuar nevojat për asistencë në çështjet e zhvillimit rajonal dhe të ngritjes së kapaciteteve që këto Qarqe kanë. Si rezultat i këtij bashkëpunimi, është hartuar ky dokument, që ka për qëllim lehtësimin e zbatimit dhe të monitorimit të Konceptit Strategjik të Zhvillimit Rajonal (KSZHR) të Qarkut Lezhë¹.

“Skenarët e zhvillimit nënrajonat në Qarkun Lezhë” ka për qëllim që të sjellë së bashku objektivat e përgjithshme dhe sektoriale zhvillimore të prezantuara në disa dokumente strategjike të Qarkut Lezhë, të hartuara nga Këshilli i Qarkut apo aktorë të tjerë, dhe të mbështesë zbatimin e tyre përmes lidhjes së tyre me potencialet e zhvillimit territorial. Procesi i filtrimit të këtyre strategjive dhe i identifikimit të territoreve me potenciale të ngjashme zhvillimore ka shërbyer si platformë për hartimin e skenareve të zhvillimit të nënrajoneve. Këto skenare zhvillimi të nënrajoneve kanë qenë baza kryesore për identifikimin e projekteve-pilot, të cilat synojnë të nxisin zhvillimin rajonal/nënrajonat dhe janë përfshirë në Planin Veprimi të Qarkut Lezhë për periudhën kohore 2015-2017, i cili do t’i shërbejë Këshillit të Qarkut Lezhë për të orientuar punën në funksion të zbatimit të KSZHR-së përmes projekteve konkrete me qëllim nxitjen e zhvillimit ekonomik të qëndrueshëm rajonal. Ky plan veprimi do të shërbejë gjithashtu si një instrument që ndërlihd parashikimet e dokumenteve strategjike me potencialet e zhvillimit ekonomik në territorin që ky institucion administron. Përveç Planit të Veprimi, ky dokument paraqet gjithashtu një metodologji përmes së cilës Këshilli i Qarkut mund të monitorojë dhe vlerësojë ecurinë e zbatimit të KSZHR-së.

1 Hartuar nga Këshilli i Qarkut Lezhë me mbështetjen e GIZ-it.

Fjala Përshëndetëse

Të nderuar lexues!

Kam kënaqësinë e veçantë të prezantoj para jush “Skenarët e zhvillimit nënrajonal në Qarkun Lezhë”, dokument që përfaqëson një qasje strategjike dhe territoriale të integruar të zhvillimit social-ekonomik të Qarkut Lezhë shoqëruar me plan veprimi konkret. Hartimi i këtij dokumenti u përgatit nga Këshilli i Qarkut Lezhë në kuadër të zbatimit të Programit për Zhvillimin Rajonal të Shqipërisë së Veriut (RDP) dhe shënon një përvojë pozitive në kuadër të planifikimit rajonal dhe të sintetizimit të strategjive ekzistuese.

Për hartimin e këtij dokumenti u mbështetëm fort në bibliotekën e studimeve dhe të strategjive të miratuara në vite nga Këshilli i Qarkut Lezhë. Përpos kësaj, nëpërmjet takimeve, seminareve dhe workshop-eve me grupet e interesit dhe gjithë aktoret kyç të zhvillimit rajonal identifikua nevojën për të shoqëruar dokumentet tona strategjike me studime territoriale, mbi të cilat mbështeten nismat për të konkretizuar ndërhyrjet në këtë territor. Qëllimi i këtij dokumenti është identifikimi i nënrajoneve me potenciale të ngjashme zhvillimi, hartëzimi i tyre dhe më pas hartimi i Planit të Veprimit përmes projekteve pilote, si dhe lehtësimi i monitorimit të zbatimit të tyre. Përvoja e krijuar gjatë zbatimit të projekteve të fondit të RDP-së, trajnimet e ekspertëve për përvetësimin e metodologjisë së hartimit, vlerësimit dhe zbatimit të projekteve ka bërë që kapacitetet tona rajonale të jenë të afta për zbatimin e këtij dokumenti dhe kjo për ne është shume e rëndësishme.

Në hartimin e këtij dokumenti, përveç ekspertëve të Këshillit të Qarkut Lezhë, dhanë kontributin e tyre shumë të çmuar edhe ekspertët e Drejtorive rajonale, përfaqësues të Njësive Vendore të Qarkut Lezhë, specialistë të fushave të ndryshme, shoqëria civile, përfaqësues të ndryshëm të shtresave në nevojë, përfaqësues të biznesit e në mënyrë të veçantë ekspertët me shumë përvojë të Co-Plan-it të cilët i falënderoj. Faktor i rëndësishëm për arritjen e suksesshme mbetet bashkëpunimi i pandërprerë midis aktorëve dhe faktorëve të zhvillimit lokal e rajonal si dhe mbështetja e donatorëve. Për këtë arsye Këshilli që unë kryesoj i shpreh mirënjohje të thellë Agjencisë Austriake për Zhvillim (Austrian Development Agency-ADA) dhe Bashkëpunimit Zvicerian për Zhvillim (Swiss Development Cooperation – SDC). Ne do të dëshironim që Programi i Zhvillimit Rajonal për Shqipërinë e Veriut të vazhdojë bashkëpunimin me dy qarqet veriperëndimore të Shqipërisë, Shkodrën e Lezhën.

Zbatimi me sukses i këtij dokumenti do ta pozicionojë Qarkun e Lezhës në radhën e rajoneve të zhvilluara të Shqipërisë me cilësi jetese të lartë dhe të udhëhequra nga parimet e zhvillimit të qëndrueshëm.

Me mirënjohje e respekt,

Pashk GJONI

Kryetar i Këshillit të Qarkut Lezhë

Shkurtime

AAZh	Agjencia Austriake për Zhvillim
AZhR	Agjencia e Zhvillimit Rajonal
BE	Bashkimi Evropian
DLDP	Programi për Decentralizim dhe Zhvillim Lokal në Lezhë dhe Shkodër
ERDI	Instituti i Zhvillimit Mjedisor dhe Rural
EURADA	Shoqata Evropiane e Agjencive Zhvillimore
FShZh	Fondi Shqiptar i Zhvillimit
FZhR	Fondi i Zhvillimit Rajonal
GIS	Sistemet e Informacionit Gjeografik
GIZ	Shoqëria Gjermane për Bashkëpunim Ndërkombëtar
INSTAT	Instituti i Statistikave
IPA	Instrumentet e Asistencës së paraanëtarësimit
ISD	Mbështetje e Integruar për Decentralizim
IT	Teknologjia e Informacionit
KAZh	Kooperacioni Austriak Për Zhvillim
KE	Këshilli i Evropës
KSZHR	Koncepti Strategjik i Zhvillimit Rajonal
MADA	Agjencia e Zhvillimit të Zonave Malore
MBNj	Menaxhimi i Burimeve Njerëzore
METE	Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes
MoF	Ministria e Financës
Mol	Ministria e Brendshme
NjQV	Njësi të Qeverisjes Vendore ²
QGJS	Programi kompjuterik Sistemet e Informacionit Gjeografik Quantum
OJQ	Organizatë jo -Qeveritare
QSh	Qeveria e Shqipërisë
OShC	Organizata të Shoqërisë Civile
ÖAR	ÖAR Regionalberatung GmbH
PBA	Program Buxhetor Afatmesëm

2 Siç përcaktohen në ligjin Nr. 8652, datë 31.07.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Qeverisjes Vendore".

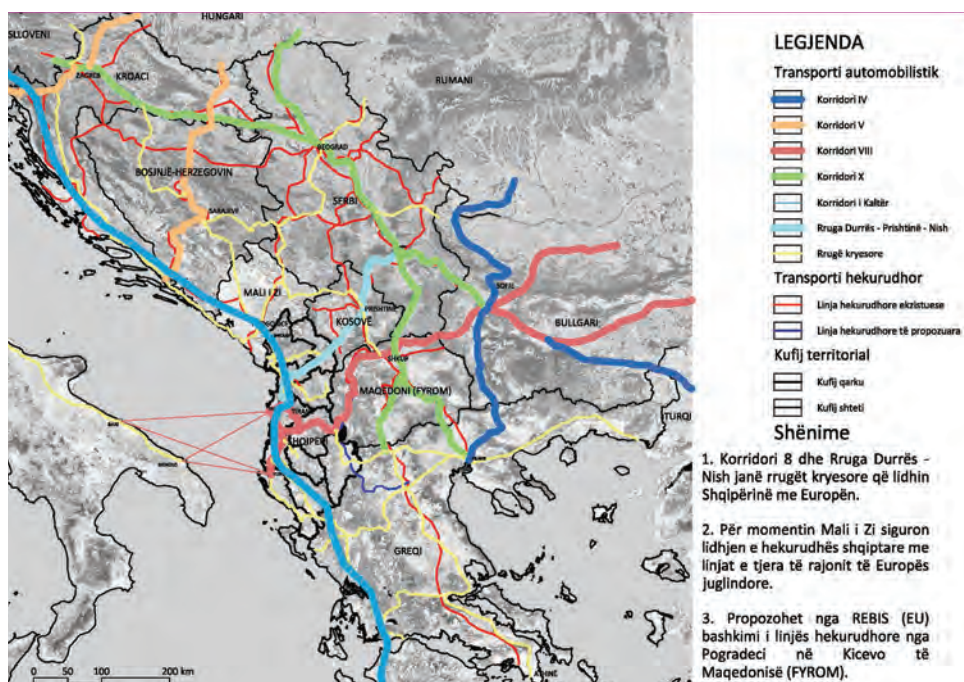
PBB	Prodhimi i Brendshëm Bruto
PLGP	Programi për Planifikim dhe Qeverisje Vendore
RDP	Programi i Zhvillimit Rajonal në Shqipërinë e Veriut
RDP NA	Programi i Zhvillimit Rajonal në Shqipërinë e Veriut
RDPF	Fondi i Programit të Zhvillimit Rajonal në Shqipërinë e Veriut
SAA	Marrëveshja për Stabilizim dhe Asocim (me BE)
SDC	Agjencia Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim
SKZHI	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim
SMT	Grupet Tematike
SPVD	Strategjia e Pushtetit Vendor dhe e Decentralizimit
SËOT	Pikat e Forta e të Dobëta, Mundësitë, Kërcënimet
ShBSh	Shoqata e Bashkive të Shqipërisë
ShKSh	Shoqata e Komunave të Shqipërisë
ShRSh	Shoqata e Rajoneve të Shqipërisë
ShShM	Shoqata Shqiptare e Marketingut
TR	Termet e Referencës
UNDP	Programi për Zhvillim i Kombeve të Bashkuara
USAID	Agjencia e Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar
ZhR	Zhvillim Rajonal

I. Panorama e Përgjithshme

a. Përshkrim i shkurtër i Qarkut të Lezhës

Qarku i Lezhës shtrihet në veriperëndim të Shqipërisë, me një sipërfaqe totale prej 1,620 km² dhe popullsi prej 134 027 banorësh³. Qarku i Lezhës kufizohet nga Qarku i Shkodrës në veri, nga Qarku i Kukësit në verilindje, nga Qarku i Dibrës në juglindje, nga Qarku i Durrësit në jug dhe nga deti Adriatik në perëndim. Pozicionimi strategjik i Qarkut Lezhë vitet e fundit është bërë akoma më i favorshëm, me ndërtimin e korridorit Durrës – Prishtinë – Nish, i cili kalon nga Qarku Lezhë dhe kryqëzohet me aksin kombëtar Tiranë-Shkodër në Milot. Aksesit ndaj Qarkut Lezhë pritet të rritet akoma më tej me konsolidimin e rrjetit rrugor ekzistues në një korridor të rëndësishëm ndërkombëtar adriatiko-jonian, i njohur ndryshe si Korridori i Kaltër⁴. Kështu, kryqëzimi i këtyre dy korridoreve ndërkombëtare që lidhin Shqipërinë me vendet e tjera të Ballkanit Jugperëndimor, së bashku me prezencën e portit të Shëngjinit si dhe afërsinë me aeroportin e Rinasit, e kthejnë Qarkun Lezhë në një zonë mjaft tërheqëse në pikëpamjen e zhvillimit ekonomik.

Harta 1. Pozicionimi strategjik i Qarkut Lezhë në Ballkanin Jugor⁵

³ Instat (2011), Censuri i popullsisë dhe i banesave.

⁴ Albanian Construction Portal (<http://acp.al/>)

⁵ Harta-bazë marrë nga RDP/Co-Plan, (2014), përditësuar nga Co-Plan/Këshilli i Qarkut Shkodër dhe Këshilli i Qarkut Lezhë gjatë hartimit të dokumenteve "Paketa e masave dhe e projekteve për zbatimin dhe monitorimin e KSZHR-së" për këto dy qarqe.

Studimi "Pabarazitë Rajonale në Shqipëri"⁶ ka vlerësuar rreth 50 indikatorë socio-ekonomikë, hapësinorë, financiarë dhe demografikë, mbi të cilët ka ndërtuar modelin e vlerësimit të pabarazive ndërmjet rajoneve (Qarqeve) në Shqipëri. Sipas këtij studimi, përsa i përket tipologjisë hapësinore, Qarku Lezhë ka pozicionim mesatar në raport me Qarqet e tjera, duke nënkuptuar aksesueshmëri të ulët, por në përmirësim, dhe duke theksuar diferencat në akses mes qendrave urbane dhe vendbanimeve më të shpërndara në pjesë me relieve më të vështira në këtë qark si dhe fragmentim të lartë të zonave të urbanizuara. Ndërsa përsa i përket aspekteve të tjera që kanë të bëjnë me zhvillimin rajonal, Qarku Lezhë renditet i teti, me indikator të barabartë me Qarkun Fier, sipas indeksit të Zhvillimit Rajonal⁷.

Megjithëse me përqindje papunësie afatgjatë jo shumë të lartë krahasimisht me qarqet e tjera, Qarku Lezhë renditet i nënti përsa i përket Prodhimit të Brendshëm Bruto/ frymë (PBB/frymë) – 1,933 euro/frymë⁸. Kjo mund të interpretohet si rezultat i një performace ekonomike të ulët të këtij qarku, e cila mbështetet kryesisht në bujqësi bazike (prodhim lënde të parë, me pak iniciativa në fushën e përpunimit të produkteve dhe të hallkave të tjera të zinxhirit të prodhimeve bujqësore) me rreth gjysmën e të punësuarve (48% në vitin 2007) në këtë sektor. Kjo përqindje, megjithëse ka pësuar rënie të konsiderueshme gjatë viteve të fundit, është indikator i cili tregon qartë shfrytëzimin e ulët të potencialeve të tjera që ofron qarku, kryesisht në sektorin e turizmit.

Sipas ndarjes administrative të vitit 2000⁹, Qarku Lezhë përbëhet nga 3 rrethe: Lezhë, Mirditë dhe Kurbin dhe 21 Njësi të Qeverisjes Vendore (NjQV), nga të cilat 5 bashki dhe 16 komuna¹⁰.

Qarku i Lezhës ka qenë një zonë me ekonomi kryesisht industriale (miniera, industri ushqimore, kimike, etj.) e mbështetur nga aktivitetet bujqësore deri në fillim të viteve '90. Me ndryshimet socio-ekonomike të këtyre viteve, roli i industrisë në zhvillimin ekonomik të qarkut filloi të zbehet, duke u fokusuar kryesisht në industrinë e ndërtimit dhe rol më të gjerë ekonomik mori sektori i bujqësisë dhe i peshkimit, kryesisht në zonën perëndimore të qarkut, ku shtrihen tokat bujqësore me bonitet më të lartë të këtij qarku. Për pasojë, lëvizjet migratore të popullsisë pas viteve '90 qartësisht tregojnë tkurrje të vendbanimeve ekonomia e të cilave ishte e fokusuar në industri, siç tregohet në hartën e mëposhtme, kryesisht në njësitë Ungrej, Kaçinar, Orosh dhe Selitë. Megjithëse lëvizjet migratore kanë qenë kryesisht të orientuara jashtë Qarkut Lezhë, me fokus rajonin qendror Tiranë – Durrës, apo edhe jashtë Shqipërisë, një pjesë e popullsisë është zhvendosur në pjesën

6 UNDP/EU, (2010), Pabarazitë Rajonale në Shqipëri (Regional Disparities in Albania), publikuar në kuadër të projektit "Duke punuar për Zhvillimin Rajonal" (Working for Regional Development).

7 I përlogaritur në bazë të një sere indikatorësh si: PBB/frymë, tregues bazë (që i referohen infrastrukturës rrugore, shërbimeve shëndetësore dhe arsimore, shërbimeve të furnizimit me ujë), tregues të përmirësuesit të efikasitetit (tregues për biznesin, papunësinë) dhe tregues në lidhje me faktorët e inovacionit (numri i markave tregtare, shpenzime për zhvillim dhe kërkim), (burimi: "Pabarazitë Rajonale në Shqipëri").

8 Në vitin 2007, sipas studimit "Pabarazitë Rajonale në Shqipëri" (Regional Disparities in Albania).

9 Ligji nr. 8652 "Për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore", datë 31.07.2000.

10 Me 31.07.2014 Kuvendi i Shqipërisë miratoi ligjin nr. 115/2014 "Për ndarjen administrativo-territoriale të njësisë të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë". Sipas këtij Ligji, Qarku Lezhë do të ketë 3 Njësi të Qeverisjes Vendore, përkatësisht:

-Lezhë: që do të përfshijë njësitë Lezhë, Shëngjin, Zejmen, Shënkoll, Baldren, Kallmet, Blinisht, Dajç, Ungrej, Kolsh.

-Mirditë: që do të përfshijë njësitë Rrëshen, Rubik, Selitë, Kthellë, Fan, Orosh, Kaçinar.

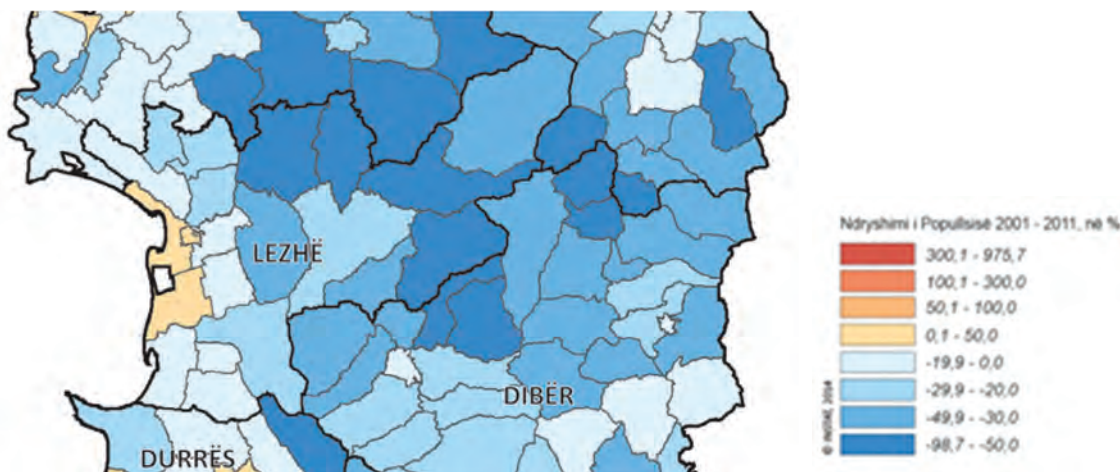
-Kurbin: që do të përfshijë njësitë Laç, Mamurras, Fushë-Kuqe, Milot.

Kjo ndarje e re do të zbatohet pas zgjedhjeve të ardhshme vendore, në Qershor të vitit 2015. Ky ligj i paraqet qarqet me kufijtë aktualë që ato kanë. Në vijim ky ligj do të shoqërohet edhe me dy ligje të tjera të rëndësishme: një ligj për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore dhe një ligj për decentralizimin fiskal. Këto tri ligje përbëjnë bazën mbi të cilën po reformohet qeverisja vendore, reformë, e cila padyshim prek edhe qarkun, edhe rolin që ky institucion do të ketë. Megjithëse ky dokument është hartuar pa u përmbyllur ende reforma dhe duke marrë parasysh kufijtë administrativë e funksionet ekzistuese të pushtetit vendor, zbatueshmëria e tij do të jetë e njëjtë edhe pas zbatimit të reformës, meqenëse metodologjia e ndjekur bazohet në analizat e potencialeve nënrajonale, përtej kufijve administrative, në funksion të zhvillimit ekonomik.

Harta 2. QARKU LEZHË - Kufijtë Administrativë të Njësisë të Qeverisjes Vendore (© Co-Plan)

perëndimore të qarkut, kryesisht në njësitë Lezhë, Shëngjin dhe Shënkoll, në të cilat brenda dhjetëvjeçarit 2001-2011 ka pasur një rritje populsië deri në 50%. Gjatë kësaj periudhe, krahas sektorit bujqësor, rëndësi për ekonominë e Qarkut Lezhë ka marrë edhe sektori i turizmit, me fokus turizmin bregdetar.

Harta 3. Ndryshimi i popullsisë 2001-2011, sipas komunave/bashkive¹¹

Të gjithë këta faktorë, janë ndikuar dhe kanë ndikuar edhe në shpërndarjen e infrastrukturës fizike në Qark, me përqendrim të shërbimeve në pjesën perëndimore të Qarkut, si pasojë e përqendrimit më të lartë të popullsisë në këto zona. Të gjitha këto dinamika rrisin sfidën për nxitjen e një ekonomie të qëndrueshme dhe të një rajoni konkurrues, si dhe nënvizojnë rëndësinë për hartimin dhe zbatimin e politikave të qëndrueshme të Zhvillimit Rajonal për Qarkun Lezhë.

Aktualisht Qarku Lezhë disponon disa dokumente strategjike, të cilat orientojnë prioritetet zhvillimore të këtij qarku. Ndër këto dokumente, të cilat do të përmblihen më poshtë, dokumenti me titull "Koncepti i Zhvillimit

11 Fragment harte nga: Instat, (2014), Popullsia dhe dinamikat e saj - Horizonte të reja demografike?

Rajonal të Qarkut Lezhë”, i hartuar nga Këshilli i Qarkut Lezhë me mbështetjen e GIZ-it në vitin 2010, është ai më gjithëpërfshirësi dhe më i përditësuar, të cilit ky institucion i referohet. Megjithatë ky dokument mbetet një Koncept Strategjik, i pashoqëruar me një *plan veprimi* mbi të cilin të mbështeten drejtpërdrejt përpjekjet e qarkut për ta zbatuar. Po ashtu, këtij dokumenti i mungon një *metodologji monitorimi* për të mbikëqyrur zbatimin e tij. Në përbushje të këtyre dy nevojave kryesore të Qarkut Lezhë, është hartuar dokumenti që po ju prezantojmë, “Skenarët e Zhvillimit Nënrajonal të Qarkut Lezhë”, si rezultat i një pune të përbashkët mes Këshillit të Qarkut Lezhë dhe programit RDP.

b. Roli i Qarkut, funksionet dhe nevoja për qeverisje rajonale

Kushtetuta e Shqipërisë¹² përcakton qarkun si njësi të qeverisjes vendore, megjithëse me funksione të ndryshme nga bashkitë dhe komunat. Sipas nenit 110 të Kushtetutës, përcaktohet funksioni kryesor i qarkut, si: *“Njësia ku ndërtohen e zbatohen politikat rajonale dhe ku ato harmonizohen me politikën shtetërore”*. Më specifikisht, funksionet e qarkut, si nivel i dytë i qeverisjes vendore, janë të përcaktuara në ligjin “Për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore”¹³ si dhe në ligjet sektoriale, sipas rastit. Edhe në ligjin e sipërcituar, roli i qarkut fokusohet në hartimin e në zbatimin e politikave rajonale dhe në harmonizimin e tyre me politikat shtetërore, në të gjitha funksionet dhe kompetencat që mund t’i delegohen nga njësitë e tjera vendore (bashkitë dhe komunat) dhe nga qeveria qendrore.

Fillimisht, në vitin 2000 Qarku u konceptua si një institucion, i cili do të koordinonte punën e disa Njësive të Qeverisjes Vendore (bashkive dhe komunave) të ndodhura brenda territorit administrativ të Qarkut, në kuadër të reformës së decentralizimit të pushtetit vendor. Megjithatë, edhe sot Qarqeve u mungojnë kompetencat e duhura për të përbushur funksionet e tyre, të cilat në disa raste janë të paqarta ose të mbivendosura me funksione të institucioneve vendore apo të institucioneve qendrore në nivel vendor. Gjithashtu, burimet e financimit të këtij institucioni, kushtëzojnë në mënyrë të konsiderueshme zbatimin e funksioneve të sipërcituara. Sipas nenit 18, të ligjit “Për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore”, Qarku krijon të ardhura nga burimet e veta vendore dhe nga ndarja e të ardhurave kombëtare, e më specifikisht:

- Të ardhurat nga burimet e veta vendore përbëhen nga:
 - a) transfertat e pakushtëzuara, përfshirë kuotat e anëtarësisë së komunave dhe të bashkive përbërëse.
 - b) transfertat e kushtëzuara për kryerjen e funksioneve dhe të kompetencave të deleguara përkatëse nga bashkitë dhe komunat përbërëse (kur delegohen përgjegjësi).
 - c) taksa dhe tatime të vendosura në nivel qarku, të përcaktuara në përputhje me ligjin.
 - d) tarifatat për shërbimet publike të kryera nga qarku.

Kriteret dhe normat për krijimin dhe administrimin e të ardhurave nga burimet e veta vendore janë të ngjashme me ato të përcaktuara për të ardhurat nga burimet vendore të komunave dhe bashkive. Gjithashtu të ardhurat e qarkut nga qeveria qendrore krijohen dhe administrohen sipas të njëjtës logjikë të ndjekur për njësitë vendore dhe konkretisht: transfertat e pakushtëzuar dhe Fondi i Zhvillimit të Rajoneve që ka zëvendësuar grantet konkurruese.

Megjithëse teorikisht kjo mënyrë financimi ngjan me atë të nivelit vendor të qeverisjes, në terma sasiorë buxheti i qarkut është mjaft i pakrahasueshëm me funksionet që ky institucion duhet të përbushë. Taksat, tatimet dhe tarifatat e vendosura në nivel qarku janë shumë të limituara. Në të njëjtën kohë, edhe aksesit i qarqeve në skemat e granteve konkurruese ka qenë në rënie, si rezultat i rënies së rolit të qarkut për investime në fushën e edukimit, shëndetit, shërbimeve sociale etj. Kështu për shembull, në vitin 2006 përqindja e

¹² Miratuar me ligjin nr. 8417, datë 21.10.1998 të Kuvendit Popullor.

¹³ Ligji 8652 “Për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore” 31.07.2000.

granteve konkurruese që i është dhënë Këshillave të Qarqeve ka qenë 43% e totalit, ndërkohë që në vitin 2007 ka rënë në 15% dhe në vitin 2008 në vetëm 3%¹⁴.

Prandaj perceptimi i përgjithshëm është që aktivitetet zhvillimore të këtij institucioni gjithmonë e më shumë do të mbështeten mbi burime të jashtme financimi si: huamarrje dhe financime të donatorëve të ndryshëm¹⁵. Qarqet janë kryesisht të interesuar në hartimin e strategjive të zhvillimit rajonal, si dhe për zhvillimin, promovimin e territorit e zbatimin e këtyre strategjive përmes projekteve. Megjithatë kjo situatë buxhetore ndikon drejtpërdrejt në mundësitë e Qarkut për hartim dhe sidomos zbatim të strategjive të zhvillimit rajonal, duke krijuar kryesisht vështirësi në përgatitje projektsh dhe në financimin apo bashkëfinancimin e tyre (që shpesh është kusht i domosdoshëm nga shumë donatorë). Kështu që në përmbushje të funksionit të vet kryesor, si njësi ku ndërtohen e zbatohen politikat rajonale dhe harmonizohen me politikën shtetërore, një pjesë e madhe e qarqeve në Shqipëri, përfshirë Qarkun Shkodër dhe Lezhë, kanë hartuar dokumente që orientojnë zhvillimin strategjik të qarkut. Këto dokumente, qofshin gjithëpërfshirëse apo sektoriale, synojnë të harmonizojnë prioritetet zhvillimore të qarkut me politikat vendore, kombëtare dhe ndërkombëtare. Megjithatë, strategjitë ekzistuese nuk ndiqen me plane konkrete veprimi, të cilat mund të udhëheqin zbatimin e tyre, prandaj mbeten në nivel politikash përgjithësuese dhe të pazbatuara. Po ashtu, pavarësisht se në shumë ligje sektoriale shprehet detyrimi që kanë institucionet vendore në zbatimin e strategjive rajonale, Qarku nuk disponon instrumente për të siguruar ndjekjen dhe zbatimin e tyre në nivel vendor, duke rritur edhe njëherë domosdoshmërinë e hartimit dhe të zbatimit të projekteve rajonale nga ky institucion.

Pavarësisht se roli i Qarkut mbetet akoma i paqartë, ky dokument është hartuar në një periudhë shumë të rëndësishme për sa i përket rikonceptimit të qeverisjes në nivel vendor dhe rajonal, përmes hartimit dhe zbatimit të Reformës Administrative dhe Territoriale nga Qeveria Qendrore. Megjithatë Reforma nuk është shprehur qartë, akoma në momentin e hartimit të këtij dokumenti, në lidhje me rolin që do të ketë Qarku, studimet e bëra në kuadër të saj theksojnë nevojën e qeverisjes rajonale në Shqipëri. Në këtë këndvështrim, duhet theksuar ndryshimi mes nivelit të ndërmjetëm të qeverisjes dhe qeverisjes rajonale:

Këto dy nivele kanë ndryshime thelbësore konceptuale. Niveli i dytë i qeverisjes vendore, që “duhej/mund të kishte qenë” Qarku i sotëm, ka për qëllim të ofrojë ato shërbime publike që prekin drejtpërdrejt cilësinë e jetës së qytetarëve dhe që nuk arrijnë të krijojnë ekonomi shkalle në nivelin e parë. . . Niveli i ndërmjetëm i qeverisjes, ose Rajoni, në parim nuk i ka fokus (të drejtpërdrejtë) këto lloj shërbimesh bazë. Rajoni ofron funksione që në thelbin e tyre realizojnë një menaxhim të territorit dhe të burimeve me qëllim rritjen e zhvillimit ekonomik në mënyrë të qëndrueshme, pra duke mbrojtur burimet natyrore.¹⁶

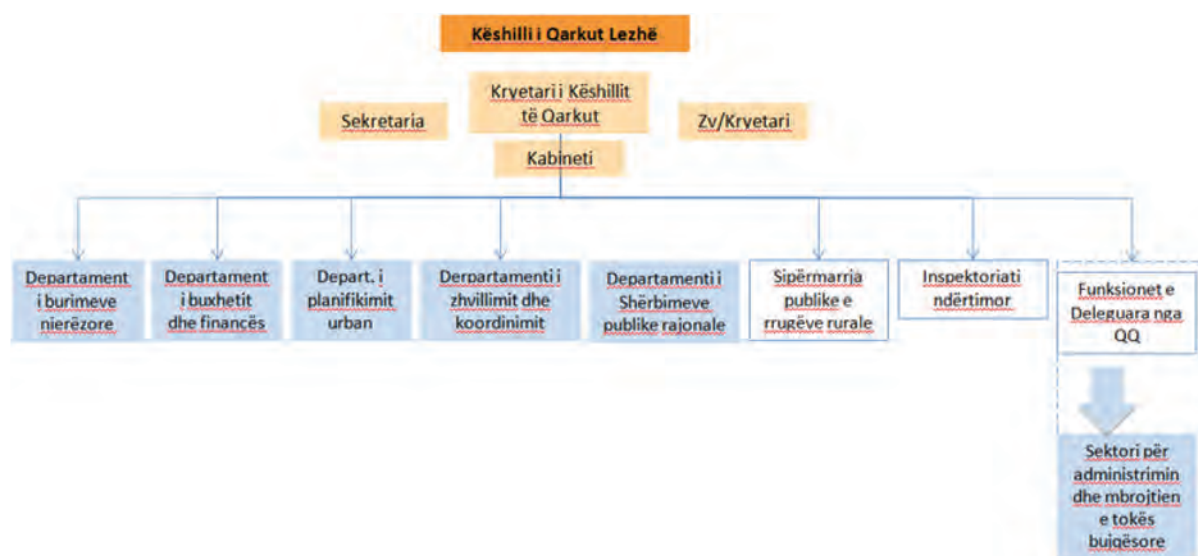
Megjithatë është akoma e paqartë nëse dhe si do të organizohet niveli rajonal i qeverisjes në Shqipëri, dhe nëse ky rol do t'i atribuohet Qarkut, sërish ky dokument është shkruar në funksion të këtij niveli qeverisës dhe me fokus nxitjen e zhvillimit ekonomik rajonal në mënyrë të qëndrueshme. Ky dokument, si suplement i domosdoshëm i Konceptit të Zhvillimit Rajonal që Qarku disponon, siç do të shpjegohet edhe më poshtë, do t'i shërbejë institucionit, i cili do të merret me qeverisje rajonale (nëse do të ketë një të tillë pas zbatimit të Reformës Territoriale Administrative) ose Qarkut aktual, nëse do të ruhet status quo-ja. Në rastin e dytë, Qarku fokuson punën e vet në funksion të nxitjes së zhvillimit ekonomik rajonal, pavarësisht se ky nuk është shprehimisht funksioni kryesor i tij sipas legjisllacionit aktual. Po ashtu, në rastin e dytë, ky dokument do të shërbejë si *plan veprimi* për institucionin e qarkut, kryesisht për ato departamente të cilat kryejnë funksionet ekskluzive në qark, sipas organigramës së mëposhtme:

14 UNDP/EU, (2011) Shqipëria – kapacitetet e zhvillimit rajonal në bazë, “Një studim mbi vlerësimin institucional” (Albania – regional development capacities on the ground, An institutional assessment study)

15 Idem

16 RDP/Co-Plan, (2014), Rajonalizimi I Shqipërisë – Reforma qeverisëse, administrative dhe territoriale që I duhet Shqipërisë në nivel rajonal.

Grafiku 1 Organigrama e Qarkut Lezhë

c. Situata aktuale e planifikimit strategjik në Qark

Ky dokument do të shërbejë si suplement i domosdoshëm i dokumentit të “Konceptit të Zhvillimit Rajonal të Qarkut Lezhë”. Megjithatë ky dokument synon të harmonizojë gjithashtu edhe rekomandimet që burojnë nga dokumente të tjera strategjike, të cilat adresojnë çështjet e qeverisjes rajonale apo Qarkun Lezhë specifikisht; duke filluar nga dokumente strategjike që japin udhëzime për qeverisjen rajonale në vendet e Europës Juglindore dhe të Ballkanit Perëndimor deri tek dokumentet sektoriale, të cilat adresojnë një çështje të caktuar në Qarkun Lezhë.

Më poshtë do të jepet një përshkrim i shkurtër i dokumenteve të referuara:

- **Strategjia 2020 e Europës Juglindore: Punësimi dhe prosperiteti në një këndvështrim European (BE/Këshilli i Bashkëpunimit Rajonal)¹⁷:**

Ky dokument është hartuar në vitin 2011, si përgjigje ndaj kërkesës së qeverive të vendeve të Ballkanit Perëndimor, nga Këshilli i Bashkëpunimit Rajonal në bashkëpunim me qeveritë e vendeve të këtij rajoni, në përgatitjen e një dokumenti për çështje që kanë të bëjnë me konkurrencën rajonale dhe strategjitë e rritjes. Ky dokument fokusohet në pesë shtylla të modelit të ri zhvillimor:

Rritje e Integruar – me fokus Tregjet Rajonale, ekonominë e orientuar drejt eksportit dhe investimeve të huaja etj.

Rritje e Zgjuar – me fokus rritjen e konkurrueshmërisë Rajonale, udhëheqjen nga njohuria e novacioni dhe të bazuar në kapitalin njerëzor, në teknologjitë e komunikimit modern dhe në industri kreative.

Rritje e Qëndrueshme – me fokus në infrastrukturën dhe energjinë e qëndrueshme, në përdorimin me efikasitet dhe me ndjeshmëri të burimeve, sidomos të atyreve natyrore.

Rritje Gjithëpërfshirëse – me fokus avancimin përtej një shoqërie përjashtuese drejt një situatë ku të gjithë përfitojnë nga zhvillimi në mënyrë të drejtë.

Qeverisje në funksion të rritjes - me fokus qeverisjen transparente, funksionale dhe efçente.

- **Strategjia e Bashkimit European për Eurorajonin Adriatik – Jon EUSAIR (BE/Adrigov Operational Plan)**
Eurorajoni Adriatik - Jonian (EAI) është një shoqatë e themeluar për promovimin e bashkëpunimit Ndërkombëtar dhe ndërrajonal mes rajoneve dhe autoriteteve lokale të vendeve të pellgut të Adriatikut dhe

17 EU/Regional Cooperation Council, (2011), South East Europe 2020 Strategy – Jobs and Prosperity in a European Perspective.

të Jonit. Në këtë kuadër është hartuar Strategjia e Bashkimit Europian për Eurorajonin Adriatik-Jon EUSAIR, në të cilën theksohen 4 shtylla zhvillimore, të cilat janë marrë parasysh gjatë hartimit të Planit të Veprimit:

- Udhëzime për zhvillimin detar dhe të produkteve detare përmes risive;
- Lidhje e rajonit përmes transportit dhe infrastrukturës;
- Ruajtje, mbrojtje dhe përmirësimi i cilësisë së mjedisit;
- Rritja e atraktivitetit rajonal.

Rekomandimet specifike të disa prej këtyre shtyllave janë marrë parasysh gjatë vlerësimit të projekt-ideve pjesë e Planit të Veprimit të Qarkut Lezhë, kryesisht ato që kanë të bëjnë me udhëzimet për zhvillimin detar, për mbrojtjen dhe për përmirësimin e mjedisit dhe rritjen e atraktivitetit rajonal, në rastin konkret përmes turizmit.

Në nivel kombëtar, ka disa dokumente që adresojnë çështje që kanë të bëjnë me zhvillimin rajonal apo sektorë specifikë që janë relevantë për qarkun. Dokumentet kryesore të referuara gjatë punës për hartimin e këtij dokumenti janë:

- **Draft-strategjia Kombëtare për Turizmin (Ministria e Zhvillimit Urban dhe Turizmit)**

Kjo draft – strategji e fokuson interesin e zhvillimit të sektorit të turizmit në 5 fusha kryesore:

- **Fusha kryesore 1:** Përzgjedhja strategjike e llojeve të turizmit dhe e produkteve turistike që do të krijohen.
- **Fusha kryesore 2:** Marketingu.
- **Fusha kryesore 3:** Krijohen kushtet e përgjithshme kryesore për lehtësinë e hyrjes, për informacionin dhe për sigurinë e vizitorëve.
- **Fusha kryesore 4:** Shërbimet cilësore.
- **Fusha kryesore 5:** Korniza institucionale dhe e zbatimit.

Skenarët e zhvillimit nënrajonal në lidhje me sektorin e turizmit si dhe Draft-strategjia Kombëtare për Turizmin kanë qenë dy faktorët kryesorë ndikues në procesin e përzgjedhjes së projekt-propozimeve pjesë e Planit të Veprimit për zbatimin e KSZHR-së të Qarkut Lezhë. Nga draft-strategjia, katër kanë qenë fushat kryesore tek të cilat janë fokusuar propozimet e Planit të Veprimit:

Fusha kryesore 1:

Përzgjedhja strategjike e llojeve të turizmit dhe e produkteve turistike që do të krijohen

Drejtimit strategjike të përcaktuara në këtë fushë janë turizmi bregdetar, turizmi kulturor, turizmi i natyrës dhe ai rural si dhe produkte të veçanta turistike. Të gjitha këto drejtime strategjike janë shoqëruar me masa strategjike përkatëse, që kanë të bëjnë me mirëmenaxhimin e destinacioneve, marketingun e tyre, ngritjen e një sistemi planifikimi për zonat turistike, nxitjen e krijimit të ambienteve tërheqëse në këto zona, pajisjen me infrastrukturën dhe sinjalistikën e nevojshme, mbështetjen e bizneseve që operojnë në këtë sektor, standardizimin dhe certifikimin e shërbimeve etj. Këto masa kanë qenë prioritare edhe gjatë përzgjedhjes së projekteve të sektorit të turizmit për Planin e Veprimit të Qarkut Lezhë.

Fusha kryesore 2:

Marketingu

Kjo fushë kryesisht i referohet masave strategjike që kanë të bëjnë me përmirësimin e strukturës së marketingut dhe të ekspertizës për të, me ndërmarrjen dhe përmirësimin e instrumenteve të planifikimit dhe të studimeve të tregut, me mbështetjen e punës profesionale në të gjitha nivelet, me veprimtaritë lidhur me marketingun dhe krijimin e produkteve të marketingut. Këto aspekte janë pjesë kyçe të disa projekteve të

përzgjedhura si pjesë e Planit të Veprimit të Qarkut Lezhë, me qëllim krijimin dhe promovimin e produkteve turistike, duke identifikuar dhe forcuar atraksionet turistike të nënrajoneve me potenciale më të larta për zhvillimin e turizmit në qark.

Fusha kryesore 3:

Krijohen kushtet e përgjithshme kryesore për lehtësinë e hyrjes, për informacionin dhe për sigurinë e vizitorëve

Kjo fushë parashikon kryesisht përmirësimin e lehtësisë së aksesit, shërbimet turistike për vizitorët në destinacionet dhe pikat kryesore turistike, zbatimin e kushteve dhe rregulloreve që garantojnë sigurinë dhe mbrojtjen e konsumatorit. Përsa i përket kësaj fushe, projekt-identetë e përzgjedhura në kuadër të zhvillimit të sektorit të turizmit si pjesë e Planit të Veprimit të Qarkut Lezhë, janë fokusuar në lehtësimin e aksesit përmes përmirësimit të infrastrukturave të gjelbra, me fokus infrastrukturën e pedalimit, sinjalistikën përkatëse dhe menaxhimin e vizitorëve në zonat e mbrojtura.

Fusha kryesore 4:

Shërbimet cilësore

Kjo fushë fokusohet në dy drejtime strategjike kryesore: Kushtet e përgjithshme, bashkëpunimi, standardet dhe cilësia mbështesin zhvillimin konkurrues të industrisë së turizmit në nivel kombëtar dhe destinacioni e kuadri për zhvillimin e burimeve njerëzore në sektorin e turizmit siguron ofertën për arsimim dhe trajnim për sektorët dhe aktorët kryesorë të turizmit në destinacionet kryesore. Projekt-propozimet e përzgjedhura si pjesë e Planit të Veprimit të Qarkut Lezhë, ndër të tjera, synojnë të nxisin zhvillimin e kapitalit njerëzor në sektorin e turizmit, në funksion të rritjes së cilësisë së produkteve turistike që ofron dhe do të ofrojë ky rajon.

Pra në përmbledhje: masat në të cilat është fokusuar Plani i veprimit të Qarkut Lezhë kanë të bëjnë kryesisht me ngritjen e një sistemi planifikimi për zonat turistike (me fokus nënrajonet me potencial turistik bregdetar dhe me interes të veçantë mjedisor) dhe rritjen e aksesit të tyre përmes infrastrukturës dhe sinjalistikës së nevojshme. Po ashtu, në nivel marketimi, fokusi ka qenë në krijimin e produkteve të reja turistike, të marketimit të tyre dhe të ngritjes së kapaciteteve në këtë aspekt. Në kuadër të ngritjes së kapaciteteve, projektet e përfshira në planin e veprimit nuk janë fokusuar vetëm në kapacitetet, të cilat ndikojnë cilësinë e produkteve turistike, por edhe në ngritjen e kapaciteteve në funksion të rritjes së sigurisë së turistëve në këtë Qark.

- Plani Rajonal Shkodër – Lezhë 2005-2020 (KE/EPTISA)¹⁸

Ky plan rajonal synon të zhvillojë një qasje shumëdimensionale të zhvillimit rajonal, duke u fokusuar në pesë çështje kryesore:

1. Krijimi i parcelave të ndërtueshme, për të përmbushur nevojat zhvillimore aktuale dhe për t'u paraprirë atyre të ardhshme;
2. Infrastruktura strategjike (rrugë, transport publik, ujësjellës/kanalizime dhe energji);
3. Strategji e zhvillimit ekonomik si lokomotiva e përcaktimit të prioritetëve në dy çështjet e sipërpërmendura;
4. Strategji mjedisore për të siguruar një zhvillim të qëndrueshëm;
5. Zbatimi i propozimeve që ka të bëjë me organizimin institucional.

Ndonëse ky dokument është hartuar në një kontekst zhvillimor të ndryshëm nga i sotmi dhe mbështetet mbi hipoteza të pazbatuara në vijim, përsëri mbetet një dokument strategjik i rëndësishëm që ka analizuar disa koncepte zhvillimore të cilat kanë ndikuar dhe ndikojnë në zhvillimin e këtyre dy qarqeve:

¹⁸ Eptisa, (2006), Plani Rajonal për Shkodër-Lezhën 2005-2020

- Efekti i zonave “Ndërkufitare”
- Efekti i “Tiranës”

Këto dy efekte janë faktorë që kanë ndikuar në zhvillimin ekonomik të Qarkut Shkodër dhe Lezhë, duke rezultuar në tregues më të lartë ekonomikë në njësitë që janë ndërkufitare në Shkodër dhe në njësitë më në afërsi të Tiranës në Qarkun Lezhë, duke evidentuar gjithashtu edhe inferioritetin ekonomik të zonave më të izoluar. Në këtë fazë ky plan parashtron një nga dilemat kryesore të politikëbërjes: nëse lekët duhet të ndjekin nevojën: pra të fokusohen investimet në zonat më të margjinalizuara, apo nevoja duhet të ndjekë lekët: pra të investohet në zona me potencial më të lartë zhvillimi dhe kthyeshmëri të investimeve, që mund të kthehen në zona tërheqëse për migrim të brendshëm. Argumenti që prezanton ky plan në përgjigje të kësaj dileme është që në zonat drejt “tkurrjes” duhet lehtësuar zhvendosja e popullsisë ndërsa në zonat në rritje duhet mbështetur zhvillimi me qenë se në këto zona impakti i kësaj mbështetjeje do të jetë më i gjerë dhe më substancial. Për këtë arsye, mbështetja e ekonomisë vendase, me fokus korridorin Lezhë-Shkodër-Podgoricë, si konkurrues ndaj atij Lezhë-Tiranë që do të margjinalizonte Qarkun Shkodër, është më e volitshme, dhe prandaj resurset duhen përqendruar në këtë drejtim. Ky është koncepti kryesor që puna për hartimin e Planit të Veprimit me Qarkun Lezhë ka përqafuar, duke u fokusuar në ndërhyrje që do të maksimizojnë potencialet ekonomike ekzistuese në vend të ndërhyrjeve që synojnë të simulojnë potenciale që nuk ekzistojnë.

- **Plani Rajonal i Veprimit në Mjedis (REC)¹⁹**

Objektivi i këtij Plani është mbështetja e Qeverisë për të përmbushur kriteret e zhvillimit të qëndrueshëm të Shqipërisë në përputhje me kërkesat e BE-së në fushën e mjedisit, me fokus kryesor deltën e lumit Drin në Qarqet Shkodër – Lezhë. Në këtë kuadër, ky plan ka analizuar dhe propozuar ndërhyrje strategjike në 6 fusha kryesore: Gjeologjia dhe Energjia, Hidrologjia, Agrikultura dhe Peshkimi, Biodiversiteti dhe Zonat e Mbrojtura, Planifikimi i territorit dhe Dinamikat njerëzore, si dhe Turizmi. Parashikimet e planit të veprimit të këtij dokumenti janë integruar me planin e veprimit të hartuar dhe të Qarkut Lezhë, përmes përfshirjes së disa projekt-propozimeve që vijnë nga Plani Rajonal i Veprimit në Mjedis në Planin e Veprimit të Qarkut Lezhë, duke u fokusuar kryesisht në projekte që kanë të bëjnë me mbrojtjen e integritetit territorial dhe të biodiversitetit të sipërfaqeve pyjore; me zgjerimin e sipërfaqes së mbjellë; me menaxhimin e erozionit bregdetar në zonat e mbrojtura etj.

- **Studim mbi zonat funksionale në Shqipëri (DLDP)²⁰**

Studimi i hartuar në funksion të fazës së tretë të programit DLDP, ka për qëllim studimin e pesë Qarqeve në Shqipëri, duke aplikuar konceptin e Zonave Funksionale, si një ushtrim për identifikimin e NjQV-ve partnere, të cilat mund të bëhen qendrat e dinamikave të zhvillimit rajonal dhe mund të shërbejnë si modele për efikasitet në dhënien e shërbimeve publike. Koncepti i Zonave funksionale synon të identifikojë hapësira (të cilatdo nivel – vendor apo rajonal) ku ndodhin ndërveprime të caktuara, me karakter kryesisht socio-ekonomik, dhe të cilat jo domosdoshmërisht përkrijnë me ndarjet administrative apo historike. Me qëllim identifikimin e zonave funksionale në pesë qarqet e studiuara, disa indikatorë janë marrë parasysh: indikatorë ekonomikë me fokus punësimin dhe konsumin, indikatorë në lidhje me aksesin ndaj shërbimeve me fokus shëndetësinë dhe arsimin, indikatorë në lidhje me qeverisjen e me fokus bashkëpunimin ndërvendor.

Në përfundim të këtij studimi, është arritur konkluzioni që Qarku i Lezhës përbëhet nga katër Zona Funksionale, tre prej të cilave përkrijnë me kufijtë e rretheve ekzistuese: Lezhë (përfshijë komunat Dajç dhe Blinisht), Mirditë and Kurbin, qendrat respektive të të cilave janë: Lezhë, Rrëshen dhe Laç. Zona Funksionale e katërt, është ajo e Zadrimës, me qendër në Vaun e Dejës, të Qarkut Shkodër dhe në të mund të përfshihen edhe njësitë Dajç e Blinisht nga Qarku Lezhë. Këto përfundime janë marrë parasysh gjatë studimit të potencialeve nënrajonale të zhvillimit në Qarkun Lezhë.

¹⁹ REC (2006), Plani Rajonal i Veprimit në Mjedis – Delta e lumit Drin në Shkodër-Lezhë (Regional Environmental Action Plan - Drini River Delta Shkodra - Lezhe)

²⁰ DLDP (2014), Studimi mbi zonat funksionale në Shqipëri (Study on functional areas in Albania)

- **Koncepti strategjik i zhvillimit rajonal (GIZ/ Këshilli i Qarkut Shkodër)²¹**

Koncepti Strategjik i Zhvillimit Rajonal është hartuar nga Këshilli i Qarkut Lezhë, me mbështetjen e GIZ-it, si instrumenti kryesor i planifikimit strategjik që vendos bazat e formatimit dhe të formalizimit të marrëdhënieve administruese të procesit të zhvillimit. Plani i Veprimit dhe Metodologjia e Monitorimit që po prezantohen në këtë dokument, ndërtojnë mbi këtë Koncept Strategjik Zhvillimi Rajonal dhe synojnë të lehtësojnë zbatimin dhe monitorimin e zbatimit të tij. Koncepti Strategjik i Zhvillimit Rajonal parashton pesë fusha veprimi, të cilat përkohën me prioritetet e zhvillimit të përcaktuara nga Këshilli i Qarkut Lezhë për territorin e administruar prej tij. Për secilën nga këto pesë fusha prioritare është përcaktuar qëllimi strategjik në nivel rajonal, si dhe masat e nënmasat në funksion të zbatimit të këtij Koncepti Strategjik. Fushat prioritare të përcaktuara nga KSZH-r-ja janë:

1. Bujqësi, pylltari dhe peshkim;
2. Edukim, kulturë, shëndetësi e përkujdesje sociale;
3. Zhvillimi ekonomik dhe infrastruktura;
4. Mjedisi dhe Energjia;
5. Menaxhimi rajonal, konteksti i partneriteteve brenda dhe ndërrajonale dhe qeverisja e orientuar drejt qytetarit.

KSZH-r-ja e hartuar në vitin 2010, ka rezultuar vështirësisht i zbatueshëm. Kjo vjen kryesisht për dy arsye kryesore: 1 - ngarkesa e tepërt që ai paraqet duke pasur parasysh burimet njerëzore dhe financiare që qarku disponon dhe 2 - mospërcaktimi i instrumenteve specifike (projekteve) përmes të cilave do të zbatohen parashikimet e masave dhe nënmasave. Gjithashtu, ky Koncept Strategjik i Zhvillimit Rajonal nuk ka identifikuar Turizmin si një nga sektorët kyç të zhvillimit ekonomik rajonal. Me qëllim plotësimin e kuadrit të zhvillimit ekonomik, procesi i hartimit të Paketës së Masave dhe Projekteve në zbatim dhe monitorim të KSZH-r-së, është shfrytëzuar edhe për të bërë disa plotësime në vetë dokumentin e KSZH-r-së, në rastin konkret me shtimin e një fushe prioritare: "Sektori i turizmit, promotor i zhvillimit ekonomik vendor dhe rajonal". Gjithashtu, projektet e dhëna si shembuj në KSZH-r, nuk janë bërë pjesë e planit të veprimit dhe nuk paraqesin realisht projektet më prioritare për zbatim, por thjesht një shembull se si mund të hartohen projekte në kuadër të KSZH-r-së. Për këtë arsye, si dhe për të përditësuar Planin e Veprimit për institucionin e Qarkut, Këshilli i Qarkut Lezhë me mbështetjen e ekspertëve të RDP-së, ka hartuar këtë dokument që përmban një Plan të zbatueshëm Veprimi dhe Strategji Monitorimi për KSZH-r-në.

- **Strategjia e turizmit dhe agro-turizmit në Qarkun Lezhë²²**

Në vitin 2011, Këshilli i Qarkut Lezhë ka ndërmarrë iniciativën për hartimin e një dokumenti strategjik sektorial me fokus zhvillimin e turizmit. Ky dokument, paraqet një analizë të detajuar të aseteve turistike natyrore, historike/arkologjike, kulturore/etnografike dhe gastronomike të rajonit, si dhe gjendjen aktuale të sektorit të turizmit. Me përcaktimin e vizionit për zhvillimin e turizmit në Qarkun Lezhë, në këtë Strategji Turizmi janë përcaktuar edhe katër objektiva kryesore zhvillimore:

1. Zhvillimi i një turizmit të qëndrueshëm përgjatë gjithë vitit;
2. Zhvillimi i turizmit bregdetar, malor, etnografik dhe historik;
3. Promovimi i një imazhi pozitiv për Qarkun e Lezhës;
4. Zhvillimi i agroturizmit.

Dokumenti Paketa e Masave dhe e Projekteve për Zbatimin e KSZH-r-së të Qarkut Lezhë, është mbështetur në Strategjinë e Turizmit të Qarkut Lezhë, si gjatë analizimit dhe përcaktimit të nënrajoneve me potenciale të ngjashme zhvillimore në sektorin e Lezhës, ashtu edhe gjatë përzgjedhjes së projekt-ideve, të cilat do të jenë

21 GIZ/ Këshilli i Qarkut Shkodër (2010), Koncepti strategjik i zhvillimit rajonal (Strategic development concept)

22 Këshilli i Qarkut Lezhë (2011), Strategjia e Turizmit dhe e Agroturizmit në Qarkun Lezhë.

pjesë e Planit të Veprimit, në mënyrë që këto dy dokumente të jenë në të njëjtën linjë dhe Plani i Veprimit i prezantuar këtu, të shërbejë edhe si Plan Veprimi për zbatimin e Strategjisë së Turizmit, brenda afateve kohore dhe burimeve në dispozicion të Qarkut Lezhë.

- **Plani Rajonal për Pyjet dhe Kullotat e administruara nga Qarku Lezhë**

Ky dokument, i hartuar nga Këshilli i Qarkut Lezhë në bashkëpunim me ekspertë të fushës, synon të përcaktojë objektivat kryesore në funksion të mbrojtjes dhe të zgjerimit të pyjeve e të kullotave të administruara nga Këshilli i Qarkut Lezhë. Në këtë kuadër, pas një analize të gjendjes ekzistuese dhe të problematikave kryesore të këtij sektori në rajon, ky plan përcakton objektivat kryesore si më poshtë:

1. Sigurimi i integritetit territorial, ekologjik dhe i biodiversitetit të pyjeve;
2. Menaxhim efektiv, rritja e numrit të zonave të mbrojtura dhe integrimi i masave për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike
3. Ruajtje dhe promovim i ekoturizmit
4. Nxitja e përdorimit në mënyrë të qëndrueshme e burimeve pyjore dhe kullotave në rajon

Përcaktimet e këtij plani, janë marrë parasys gjatë hartimit të Planit të Veprimit. Dy objektivat e para, janë kanalizuar përmes integritetit të disa projekteve të hartuara nga UNDP-Projekti i Ndryshimit Klimatik në Planin e Veprimit. Objektiva e tretë është përfshirë si pjesë e rëndësishme e propozimeve në sektorin e turizmit në Planin e Veprimit, ndërsa objektiva e katërt është përfshirë në sektorin e bujqësisë në Planin e Veprimit.

- **Identifikimi dhe zbatimi i masave për përshtatje në deltat e lumenjve Drini dhe Mat²³**

Ky dokument ofron disa propozime për zbatimin e masave prioritare për përshtatje ndaj ndryshimeve klimatike të propozuara në kuadër të projektit "Identifikimi dhe Zbatimi i Masave për Përshtatje në deltat e lumenjve Drin dhe Mat". Ky projekt, i financuar nga Qeveria e Shqipërisë dhe UNDP-ja është fokusuar në rritjen e përshtatshmërisë së ekosistemeve dhe të gjallesave ndaj kërcënimeve që vijnë si pasojë e ndryshimeve klimatike. Në këtë dokument prezantohet një paketë prej 11 Projekt-Propozimesh, në deltat e lumenjve Drin dhe Mat.

1. Menaxhimi i erozionit detar;
2. Menaxhimi i ujit të pastër në zonat e mbrojtura të Kune – Vainit dhe Patokut;
3. Menaxhimi i ekosistemeve pyjore në zonat bregdetare;
4. Menaxhimi i kanalit të baticë/zbaticës në Lagunën e Cekës;
5. Menaxhimi i kanaleve të komunikimit në Ishullin e Kunes;
6. Mirëmbajtja e komunikimit mes lagunave të Cekës dhe Zajës, si dhe lagunës së Cekës dhe lumit Drin;
7. Mirëmbajtja e argjinaturave në Kune-Vain dhe Ishull Shëngjin;
8. Mirëmbajtja e argjinaturave në zonën e Tales;
9. Trajtimi i ujërave të ndotura në zonat e Deltave të Lumit Drin dhe Mat;
10. Mirëmbajtja e kanaleve të kullimit në zonat e Deltave të Lumit Drin dhe Mat;
11. Përgatitja e një studimi fizibiliteti për gjithë zonën e Deltave të Lumit Drin dhe Mat.

Këto projekte janë vlerësuar gjatë takimeve të zhvilluara me ekspertë të ndryshëm të fushës së mjedisit, prej të cilëve janë përzgjedhur disa, si pjesë e Planit të Veprimit që do të prezantohet në këtë dokument "Paketa e Masave dhe e Projekteve për Zbatimin e KSZR-së të Qarkut Lezhë", si ndër projektet më strategjike dhe në të njëjtën kohë të zbatueshme brenda intervalit kohor në të cilin shtrihet ky Plan Veprimi.

²³ UNDP-Programi për ndryshimet klimatike: "Identifikimi dhe Zbatimi i Masave për Përshtatje në Deltat e Lumenjve Drin dhe Mat".Projekt-propozime të bazuara në masat prioritare për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike.

d. Qëllimi i dokumentit “Skenarët e zhvillimit nënrajonat në Qarkun Lezhë” dhe metodologjia e hartimit të tij

Duke analizuar situatën zhvillimore të Qarkut Lezhë, dokumentet strategjike ekzistuese dhe funksionet e këtij institucioni, si rezultat i takimeve dhe i konsultimeve mes ekspertëve të programit RDP dhe të Këshillit të Qarkut Lezhë, u pa i nevojshëm hartimi i këtij dokumenti, që do t’i shërbejë Qarkut Lezhë si:

- Instrument që ndërlidh parashikimet e dokumenteve strategjike me potencialet e zhvillimit ekonomik në territorin që ky institucion administron;
- Plan Veprimi mbi të cilin institucioni i Këshillit të Qarkut do të orientojë veprimtarinë e vet për 3 vitet e ardhshme;
- Instrument për të monitoruar zbatimin e KSZHR-së.

Nevoja për të punuar dhe për të hartuar këtë dokument, ka ardhur si rezultat i disa faktorëve, të cilët ky dokument synon të adresojë. Fillimisht, institucioni i Këshillit të Qarkut Lezhë ka si një nga funksionet kryesore harmonizimin e politikave të nivelit qendror me atë vendor. Megjithatë, ndërsa ekzistojnë një sërë dokumentesh strategjike, që synojnë të udhëheqin zhvillimin e këtij qarku apo të sektorëve specifikë të tij, Këshillit të Qarkut Lezhë i mungon një Plan Veprimi, që t’i harmonizojë të gjitha këto dokumente strategjike, vertikalisht dhe horizontalisht.

Po ashtu, shumica e këtyre dokumenteve strategjike ekzistuese, përcaktojnë prioritetet zhvillimore të qarkut, sipas sektorit që ato mbulojnë apo në mënyrë gjithëpërfshirëse. Megjithatë, pjesa më e madhe e tyre, japin referenca të mjegullta në lidhje me identifikimin e potencialeve ekonomike në territor dhe hartimin e strategjive të zhvillimit ekonomik rajonal dhe nënrajonat me dimensionet territoriale përkatëse. Ky dokument, para së gjithash, ka identifikuar këto potenciale ekonomiko-territoriale, duke hulumtuar në dokumentet strategjike ekzistuese dhe përmes takimeve e konsultave me aktorë dhe specialistë të ndryshëm të Qarkut Lezhë. Mbi bazën e tyre, janë përcaktuar *nënrajonet me potenciale të ngjashme zhvillimi të qëndrueshëm ekonomik*. Identifikimi i këtyre nënrajoneve dhe i skenarëve të mundshëm të zhvillimit të këtyre potencialeve ekonomike, është një element i domosdoshëm mbi të cilin mbështetet Plani i Veprimit, i cili propozon Projekte konkrete Zhvillimore Rajonale, të cilat do të shërbejnë si katalizatorë për nxitjen e këtyre potencialeve ekzistuese. Pra në këtë mënyrë, është synuar që Plani i Veprimit të mos jetë thjesht i përbërë nga një listë projektsh prioritare, por edhe t’i ndërlidhë këto projekte me njëri-tjetrin dhe me projekte të zbatuara më parë në terren, në funksion të një skenari zhvillimor nënrajonat.

Së fundmi, ky dokument shërben edhe si një instrument monitorimi i zbatimit të KSZHR-së, duke përcaktuar një metodologji, e cila do të aplikohet periodikisht nga Qarku, me qëllim matjen e suksesit në zbatimin e prioriteteve të përcaktuara.

II. Analiza Nënrajonale

a. Koncepti i “nënrajonit” dhe rëndësia e tij në planifikimin rajonal

Fillimisht është e rëndësishme të sqarohet diferenca e zbutjes së pabarazive rajonale përmes zhvillimit rajonal, përmes transfertave financiare të ndryshme dhe subvencioneve qeveritare, dhe qasja që ka ky dokument si një udhëheqës drejt zhvillimit të qëndrueshëm rajonal dhe nënrajonal. Zhvillimi rajonal përfaqëson kapacitetin e një rajoni në prodhimin dhe tregtimin e të mirave dhe të shërbimeve; ose thënë më thjesht: përfaqëson kapacitetin që kanë banorët e tij për të rritur të ardhurat. Zbutja e pabarazive rajonale përmes nxitjes së zhvillimit rajonal synon identifikimin e potencialeve ekonomike të rajonit dhe nxitjen e zhvillimit të tyre. Ndërsa zbutja e pabarazive rajonale përmes transfertave financiare, synon zbutjen e pabarazive të të ardhurave të banorëve në zona të ndryshme, por jo domosdoshmërisht zhvillim rajonal. Eksperiencia botërore në lidhje me transfertat financiare dhe subvencionet qeveritare që nuk marrin parasysh potencialet ekonomike konkrete të zonave drejt të cilave janë destinuar dhe synojnë të stimulojnë zhvillime ekonomike artificialisht, ka treguar që këto iniciativa janë jetëshkurtra dhe jo të qëndrueshme. Ndaj, identifikimi i potencialeve *ekzistuese* ekonomike është hapi i parë që duhet ndërmarrë kur bëhet fjalë për zhvillim ekonomik rajonal. Ky dokument, me qëllim hartimin e Planit të Veprimit të Qarkut, është hartuar duke synuar nxitjen e zhvillimit ekonomik rajonal si instrumenti më i qëndrueshëm për zbutjen e pabarazive në vend. Ndaj, identifikimi i potencialeve ekonomike dhe territoriale rajonale dhe nënrajonale dhe nxitja e tyre përmes projekteve pilote është në qendër të këtij dokumenti.

Zhvillimi rajonal është nga natyra sfidues dhe shumëdimensional. Për shkak të këtij kompleksiteti, analizat rajonale mund të orientohen drejt segmentimit sipas sektorëve të veçantë (ekonomikë, mjedisorë, socialë etj) si dhe sipas nënrajoneve të veçanta. Në kuptimin e këtij dokumenti, *nënrajon me potenciale të ngjashme zhvillimi ekonomik do të thotë identifikimi i sipërfaqeve territoriale, të cilat, pavarësisht përkatësive administrative, funksionojnë si njësi të integruara përsa i përket resurseve natyrore apo njerëzore që ato kanë në një sektor të caktuar. Identifikimi i këtyre nënrajoneve me potenciale të ngjashme për zhvillim është thelbësor në procesin e planifikimit rajonal, dhe është një funksion i rëndësishëm që mund të kryhet në nivel rajonal, si një parakusht për hartimin e skenareve të zhvillimit nënrajonal që plotësojnë strategjitë zhvillimore me dimensionin territorial.*

Tentativa për të studiuar qarkun përmes nënrajoneve nxitet nga disa arsye:

- Identifikimi i nënrajoneve me potenciale të ngjashme zhvillimi *rrit impaktin e projekteve*, të cilat mund të zbatohen në to, në funksion të potencialeve ekonomike që këto nënrajone kanë. Për shembull, zbatimi i një projekti me fokus ekoturizmin krijon efekt domino më të gjerë në një nënrajon ku ka potenciale për zhvillimin e ekoturizmit më shumë sesa në një nënrajon ku vetëm një njësi vendore e ka këtë potencial.
- Identifikimi i këtyre nënrajoneve lehtëson edhe *identifikimin e nevojave për bashkëpunim* ndërvendor apo ndërrajonal dhe koordinim në Qark.

- Meqenëse nënrajoni funksionon si një organizëm, identifikimi i tyre sjell edhe lehtësira në planifikimin e infrastrukturave dhe të transportit për këto zona, duke i bërë ato më kosto -efektive.
- Për zbutjen e pabarazive përmes identifikimit dhe maksimizimit të potencialeve ekonomike të aseteve ekzistuese në zona me burime të pakta ekonomike.

Me qëllim identifikimin e nënrajoneve me potenciale të ngjashme zhvillimore, si fillim grupi i punës pranë Këshillit të Qarkut Lezhë me mbështetjen e RDP-së identifikon sektorët kryesorë ekonomikë të këtij qarku. Sektorët e identifikuar përfshijnë: Bujqësi/Blegtori, Turizëm, Industri dhe Mjedis. Tre sektorët e parë përfaqësojnë sektorët kryesorë ekonomikë të këtij rajoni, me impakt të konsiderueshëm territorial. Përsa i përket sektorit industrial, fokusi ka qenë në rehabilitimin e ish-zonave industriale me qëllim zvogëlimin e impaktit mjedisor që ato kanë, meqenëse sektori i Industrisë është një sektor, i cili ndërlidhet ngushtë me politikën zhvillimore në nivel qendror, dhe roli i qarkut në nxitjen e zhvillimit të tij është i limituar. Megjithatë, procesi për hartimin e këtij dokumenti është shfrytëzuar edhe për të forcuar partneritetet e Qarkut me aktorë të tjerë vendorë dhe kombëtarë, dhe në këtë kuadër, qëllimi i Qarkut është që të vazhdojë këto bashkëpunime me nivelin qendror dhe të zbulojë mundësi të reja që përmes këtij partneriteti të ndikojë në zhvillimin e sektorit industrial, si një sektor i rëndësishëm për rritjen ekonomike të Qarkut Lezhë. Gjithashtu, me qëllim hartimin e projekteve sa më të qëndrueshme, si dhe në linjë me Konceptin Strategjik të Zhvillimit Rajonal të këtij qarku, grupi i punës vendosi të analizojë edhe aspektin mjedisor, duke identifikuar nënrajonet, të cilat kanë asete të rëndësishme natyrore dhe/ose nënrajone, të cilat ndajnë probleme të ngjashme mjedisore. Ndikimet territoriale të secilit sektor analizuan duke ndjekur metodologjinë dhe kriteret e prezantuara më poshtë, me qëllim identifikimin e nënrajoneve që ndajnë karakteristika të ngjashme në secilin sektor. Identifikimi i këtyre nënrajoneve u ndoq nga hartimi i skenareve të zhvillimit për secilin nënrajon të identifikuar në secilin sektor. Këto skenare zhvillimi, janë jo vetëm baza për përzgjedhjen apo hartimin e projekt-propozimeve që janë përfshirë në Planin e Veprimit të Qarkut Shkodër, por gjithashtu shërbejnë për të lidhur Konceptin e Zhvillimit Rajonal të Qarkut Shkodër me territorin. Ndërkohë që Koncepti i Zhvillimit Rajonal të Qarkut Shkodër ka identifikuar Fushat Prioritare të Zhvillimit dhe ka detajuar masat që duhet të ndërmerren. Skenarët e zhvillimit nënrajonal i lidhin këto masa me territorin ku ato mund të aplikohen për të arritur impakt sa më të konsiderueshëm rajonal/nënrajonal. Katër sektorët e përzgjedhur si tematika të analizave, përfshijnë në vetvete komponentë në përputhje me Fushat Prioritare të përcaktuara në KSZHR-në e Qarkut Lezhë. Ndërkohë KSZHR-së i është shtuar dhe një fushë tjetër prioritare, e cila përmendet edhe në dokumentin origjinal, por nuk zë vendin e duhur, duke iu referuar rëndësisë që ka për zhvillimin e Qarkut Lezhë, "Sektori i Turizmit, promotor i zhvillimit ekonomik vendor dhe rajonal". Në këtë mënyrë, analizat dhe më pas gjetjet, masat dhe projektet e këtij sektori lidhen me këtë fushë prioritare të identifikuar, por edhe me elemente të tjera që mund të kenë më tepër lidhje me fushën prioritare "Menaxhimi rajonal, konteksti i partneriteteve brenda dhe nder-rajonale dhe qeverisja e orientuar drejt qytetarit". Ndaj, qasja në nivel sektori nuk devijon nga qasja e përdorur gjatë hartimit të KSZHR-së, përkundrazi, synon të kombinojë disa aspekte të këtij dokumenti, për të arritur identifikimin e nënrajoneve me potenciale të ngjashme zhvillimore.

Qëllimi kryesor i këtij procesi ka qenë identifikimi i nënrajoneve me potenciale të ngjashme zhvillimi, hartimi i skenareve të zhvillimit dhe i mënyrave të ndërhyrjes në to, si dhe finalizimi i këtij procesi përmes identifikimit të projekt-ideve pilote në shërbim të nxitjes së zhvillimit ekonomik në këto nënrajone.

Për realizimin e këtij ushtrimi, në Qarkun Lezhë është hartuar një bazë të dhënash hapësinore duke përdorur programin Quantum GIS. Kjo bazë të dhënash synon dokumentimin dhe mbivendosjen e shtresave të ndryshme të informacionit, të cilat janë marrë parasysh gjatë analizave dhe përmes të cilave mund të identifikohen nënrajonet. Vlen të theksohet fakti që nënrajonet e identifikuara, nuk kanë të përcaktuar kufij të saktë gjeografikë, por zonimin e përafërt të sipërfaqeve, të cilat kanë potenciale të ngjashme ekonomike. Konfigurimet e nënrajoneve gjithashtu ndryshojnë në vartësi të sektorit në fjalë, pasi sektorët të ndryshëm krijojnë marrëdhënie të ndryshme territoriale.

b. Identifikimi i nënrajoneve dhe formulimi i skenareve të zhvillimit nënrajonat

Analizat për sektorët e specifikuar më sipër nuk kanë qenë ezauruese. Gjatë takimeve të ndryshme me aktorët kryesorë për secilin sektor, grupi i punës ka identifikuar disa variable për t'u analizuar, për secilin sektor. Këto variable janë vlerësuar duke përdorur literaturën ekzistuese si dhe përmes grupeve të diskutimit me ekspertë të fushës. Procesi i hartëzimit ka qenë një proces me pjesëmarrje, ndaj rezultatet e ndërmjetme dhe ato përfundimtare reflektojnë informacion të integruar nga burime të ndryshme. Këto harta janë mbivendosur dhe interpretuar për të identifikuar nënrajonet. Variablet e konsideruara për secilin sektor janë si më poshtë:

Bujqësi/ Blegëtori

Ky sektor është analizuar duke u fokusuar në disa variable kryesore:

1. Potencialet natyrore: Mbulesa ekzistuese e tokës dhe potencialet bujqësore/blegtorale që ajo paraqet;
2. Infrastruktura bujqësore/blegtorale: Pikat e grumbullimit, dhomat frigoriferike, rezervate, pika përpunimi të qumështit etj²⁴;
3. Tregjet kryesore, dytësore dhe sezonale;
4. Produktet tipike të kultivuara/ të shfrytëzuara;
5. Infrastruktura rrugore/ aksesibiliteti dhe afërsia gjeografike.

Këta faktorë, të mbivendosur si shtresa të ndryshme informacioni në lidhje me sektorin, janë baza mbi të cilën janë analizuar dhe janë identifikuar potencialet bujqësore/blegtorale, të cilat mund të mbështeten më tej përmes projekteve të përzgjedhura në planin e veprimit.

Turizëm

Gjatë studimit të potencialeve nënrajonale në sektorin e turizmit janë rivlerësuar analizat e parashtruara kryesisht në dokumentin e "Strategjia e Turizmit dhe e Agriturizmit në Qarkun Lezhë" si dhe rezultatet e disa takimeve me ekspertë të ndryshëm në funksion të hartëzimit me pjesëmarrje. Megjithatë janë hartëzuar kryesisht asetet fizike në territor, pjesë e rëndësishme e analizës dhe identifikimit të nënrajoneve në këtë sektor kanë qenë edhe aspekte jofizike që kanë të bëjnë me kapacitetet njerëzore, trashëgiminë kulturore etj.

Ky sektor është analizuar duke u fokusuar në disa variable kryesore:

1. Asetet historike/ Kulturore – ku janë identifikuar asetet kryesore me rëndësi rajonale si objekte kulturi me vlera historike dhe kulturore, kala/kulla, varreza të vjetra, kisha etj. Në këtë rast janë identifikuar itineraret ekzistuese dhe/ose të mundshme për të nxitur krijimin e paketave turistike në këtë zonë dhe promovimin e tyre.
2. Asetet natyrore – ku janë identifikuar asetet natyrore si zonat e mbrojtura, zonat me interes të veçantë për ekosistemet që ato kanë, zona me peizazh të mbrojtur, monumentet natyrore etj. Edhe në këtë rast janë identifikuar itineraret e mundshme për t'i promovuar ato apo për hartimin e paketave të reja turistike.

Mjedis

Përsa i përket çështjeve mjedisore, grupi i punës ka identifikuar disa problematika dhe nevoja prioritare ndërhyrjesh, që kanë të bëjnë me përshtatjen e zonave me rëndësi të veçantë mjedisore ndaj ndryshimeve klimatike, me mbrojtjen e tyre nga ndotjet etj. Puna në këtë aspekt është fokusuar në variablet e mëposhtme:

24 Informacion i marrë nga Drejtoria Rajonale e Bujqësisë dhe i përpunuar në hartë nga RDP/Co-Plan.

1. Zonat me rrezik ndotjeje/ kontaminimi (të ujërave sipërfaqësore/ nëntokësore – si rezultat i menaxhimit të dobët të mbetjeve të ngurta, të sistemit të kanalizimeve të ujërave të ndotura, të ndotjes së tokës, të ndotjes së ajrit etj).
2. Zonat që kanë nevojë për masa për parandalimin e problemeve me erozionin, përmytjet dhe shpyllëzimin.
3. Zonat/elementet e mbrojtura natyrore me rëndësi të veçantë mjedisore.

Industri

Sektori i industrisë së rëndë, është një sektor, i cili për nga rëndësia që ka në nivel kombëtar, orientohet kryesisht nga politikat në nivel qendror. Megjithatë, roli i Qarkut si institucion që harmonizon politikat qendrore me ato në nivel vendor, kërkon që edhe në këtë rast ky harmonizim të realizohet, duke synuar koordinimin e zhvillimeve industriale me dy sektorët e tjerë të rëndësishëm ekonomikë të identifikuar në Qarkun e Lezhës: bujqësinë/blegtorinë dhe turizmin. Në nëntor të vitit 2014 pritet të publikohet nga Drejtoria e Shërbimit Gjeologjik Shqiptar një studim në lidhje me gjeomorfologjinë dhe hidrogeologjinë e Republikës së Shqipërisë, që do të shërbejë si bazë për hartimin e strategjive për shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore nëntokësore. Megjithatë, në mungesë të këtij studimi, studimi i nënrajoneve është bërë duke u fokusuar në variablet e mëposhtme:

1. Zonat të cilat kanë ndikim negativ mjedisor nga veprimtaritë ekzistuese apo të shkuara në sektorin e industrial.
2. Zonat me potencial të lartë të zhvillimit të sektorit industrial.

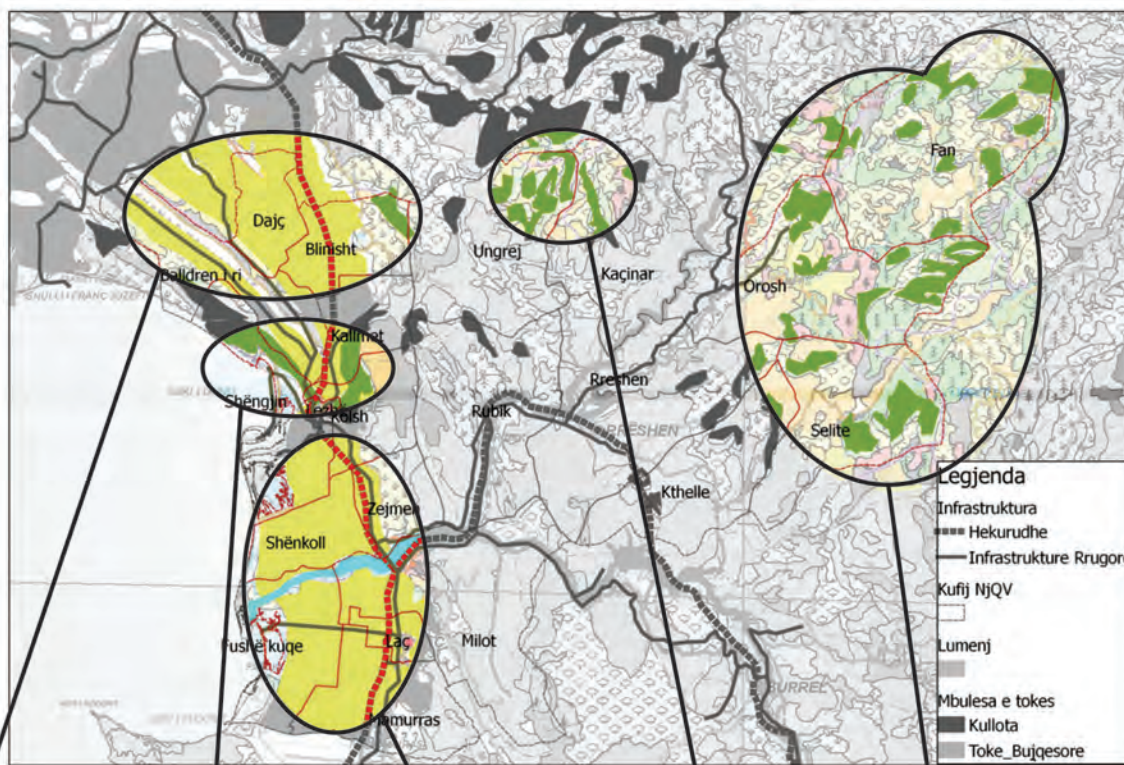
Vlerësimi i kujdesshëm i këtyre variableve për secilin sektor i ka mundësuar grupit të punës identifikimin e nënrajoneve me potenciale të ngjashme zhvillimore:

Nënrajonet Bujqësore dhe Blegtorale:

Analizat e variableve të sipërpërmendura, janë paraqitur në hartat e mëposhtme, si pjesë e analizave të sintetizuara:

Harta 4. Studim i mbulesës së tokës për të kuptuar nënrajonet me potenciale bujqësore dhe blegtorale të ngjashme (© Co-Plan).

QARKU LEZHË - Potencialet bujqësore/blegtorale (Mbulesa e tokës)

Balldren, Dajç
Blinisht: 13268 Ha
tokë bujqësore

Balldren, Kallmet:
1400 Ha Kullota

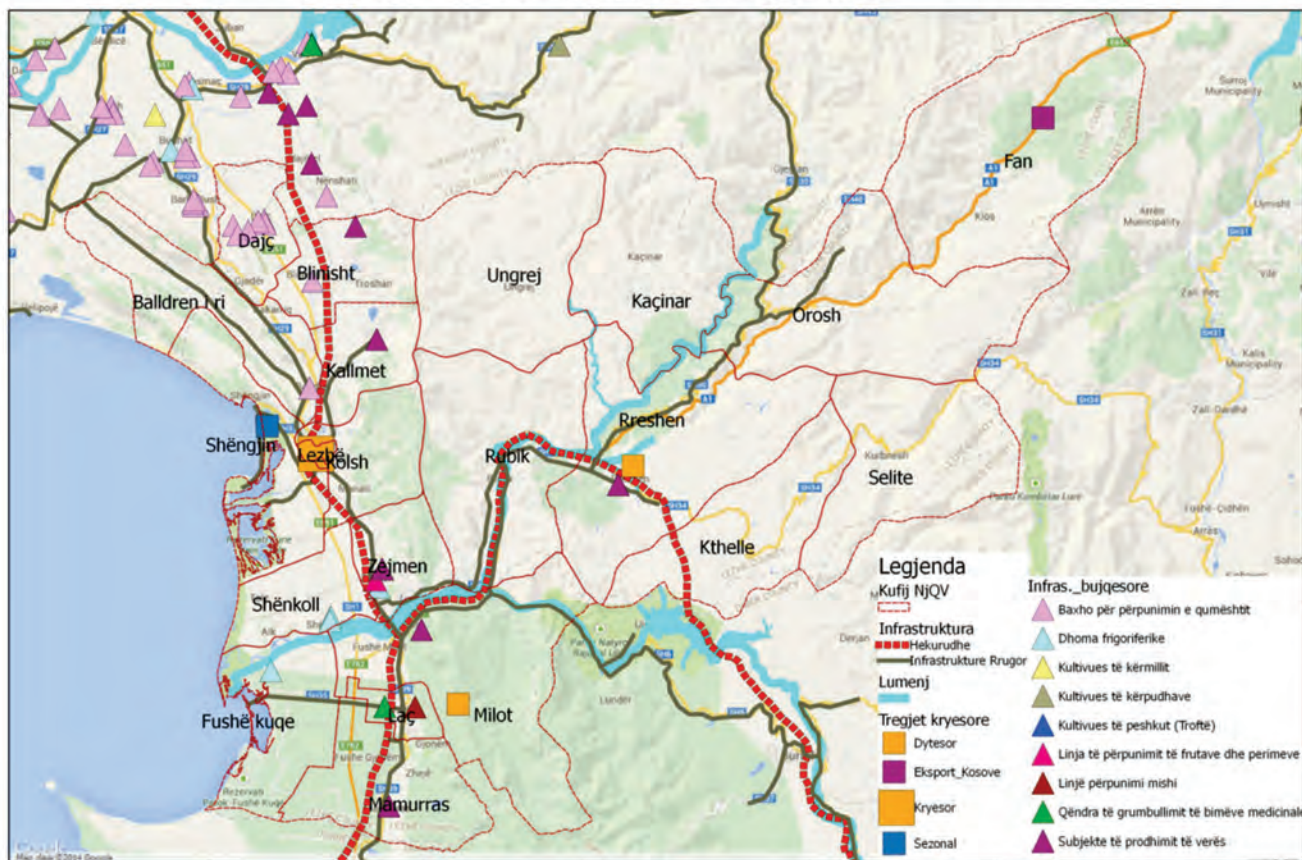
Kolsh, Shëngjin,
Shënkoll, Zejmen,
Fushë Kuqe, Laç,
Mamurras: 24345 Ha
tokë bujqësore

Ungrej, Kaçinar:
3786 Ha Kullota

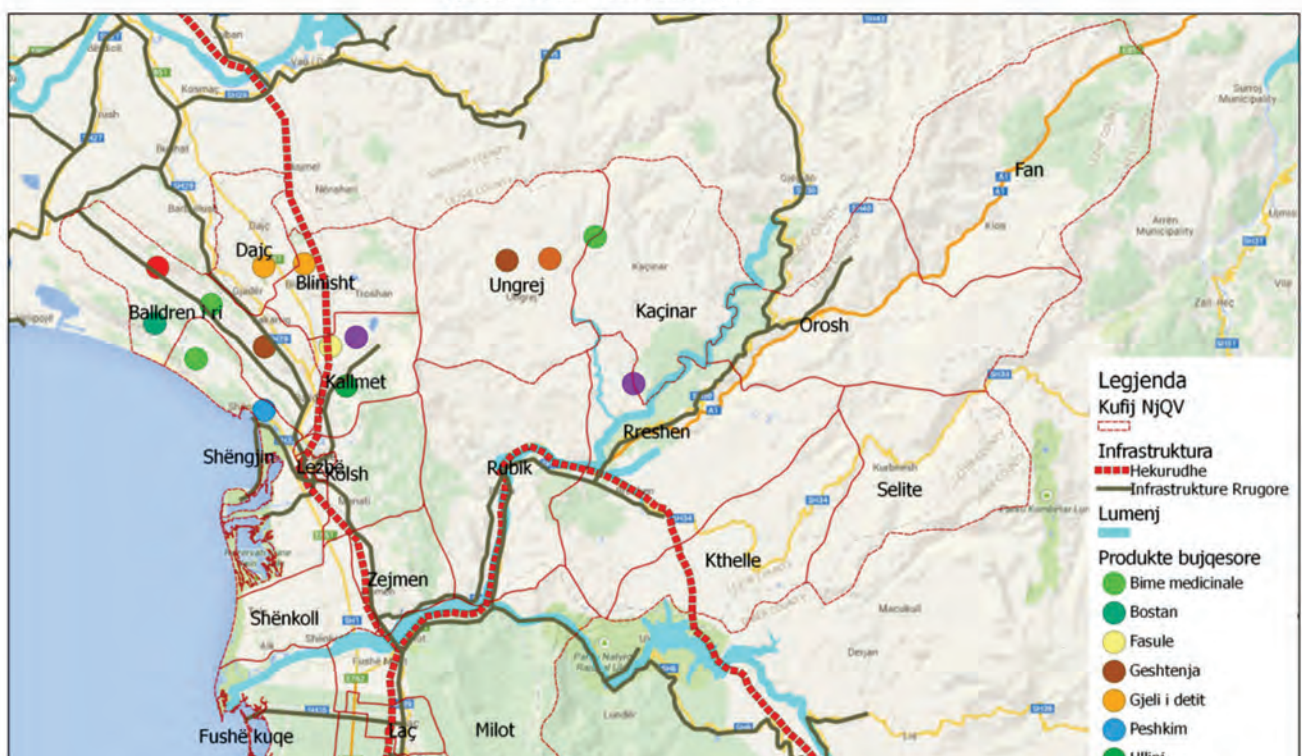
Orosh, Fan, Selite:
2649 Ha Kullota

Harta 5. Studim i infrastrukturës bujqësore, i tregjeve kryesore (majtas) dhe i produkteve tipike (djathtas) për të kuptuar nënrajonet me potenciale bujqësore dhe blegtorale të ngjashme (© Co-Plan).

QARKU LEZHË - Infrastruktura bujqësore dhe Tregjet kryesore

QARKU LEZHË - Produktet tipike

Nga kjo analizë, janë identifikuar nënrajonet e mëposhtme, me potenciale të ngjashme në zhvillimin e sektorit të bujqësisë/të blegtorisë:

1. *Nënrajonin e Zadrimës:* përfshin pjesë të njësive Dajç, Blinisht, Balldren, Kallmet dhe Ungrej. Në këtë nënrajon gjenden rreth 28 870 ha tokë bujqësore, kryesisht me bonitet të lartë (kategoria 1-4). Në këtë nënrajon vërehet një përqendrim i lartë i qendrave të përpunimit të qumështit. Gjithashtu nënrajonin njihet edhe për traditën në vreshtari, me disa subjekte të përpunimit të rrushit, si kantina e verës së Kallmetit, e cila është një nga markat e verës më të njohura në vend dhe më gjerë. Përveç këtyre produkteve, produkte të tjera tipike të zonës janë fruta/perimet (shëgë dhe shalqi në Balldren, arrat dhe gështenjat në Ungrej) fasulet e Kallmetit, gjeli i detit dhe ullishtet në Dajç dhe Kallmet, si dhe bimët medicinale, kryesisht në Balldren.

Skenari Zhvillimor i bujqësi/blegtorisë në nënrajonin e Zadrimës: Si nënrajon fqinj me Nënrajonin e Nën-Shkodrës në Qarkun Shkodër, dhe me të njëjtin profil zhvillimor, edhe ky nënrajon duhet të ndjekë një skenar të ngjashëm zhvillimi me të. Edhe në këtë rast, është e rëndësishme që sektori bujqësor të shihet si i ndërlidhur me sektorin e turizmit. Në këtë kontekst, ky nënrajon duhet të nxisë kultivimin dhe përpunimin e produkteve tipike, si element kyç të ekoturizmit, i cili do të jetë fokusi i zhvillimit ekonomik në këtë zonë. Ndërthurja e produkteve tipike (vera) dhe krijimi i ekofermave në fushën e Zadrimës, kombinuar me asetet historike/kulturore, do të krijojë një imazh shumë tërheqës për të apasionuarit pas ekoturizmit. Afërsia e këtij nënrajonin me zonat bregdetare më të frekuentuara në veri, si plazhi i Velipojës dhe ai i Shëngjinit, duhet të shërbejë si faktor nxitës që sektori bujqësor të shërbejë si sektor mbështetës i sektorit të turizmit. Gjithashtu, shtrirja e fushës së Zadrimës mes dy tregjeve mjaft të rëndësishëm në rajon, qyteti i Shkodrës dhe qyteti i Lezhës, dhe aksesit i lartë i kësaj zone, qoftë përmes rrugëve automobilistike dhe atyre hekurudhore, favorizon tregtimin e këtyre produkteve në rajon dhe më gjerë. Megjithatë, për shfrytëzim maksimal të këtyre mundësive për tregtim, është e nevojshme të bëhen përpjekje serioze në realizimin e infrastrukturave bujqësore me qëllim magazinimin dhe/ose përpunimin e produkteve bujqësore.

Përpjekjet për zhvillimin e këtij sektori duhet të fokusohen në:

- Zgjidhjen e problematikave që kanë të bëjnë me rrjetin kullues dhe ujitës;
- Mbështetjen e fermerëve në zgjerimin e kultivimit dhe tëmarketimit të produkteve tipike të zonës, siç përmenden më lart.
- Mbështetjen e fermerëve dhe informimin i tyre në lidhje me mundësitë e financimit nga skema mbështetëse të Qeverisë Shqiptare apo nga donatorë të ndryshëm;
- Konsolidimin e infrastrukturës bujqësore përmes ndërtimit të dhomave frigoriferike, magazinuese etj.

2. *Nënrajonin e Lezhë-Kurbinit:* përfshin pjesë të njësive Shëngjin, Shënkoll, Fushë Kuqe, Zejmen, Milot, Laç, Mamurras, Lezhë dhe Kolsh. Në këtë nënrajon gjenden rreth 36 296 ha tokë bujqësore, kryesisht me bonitet të lartë (kategoria 1-4) dhe kryqëzohen dy akset më të rëndësishme të veriut të Shqipërisë: Durrës-Kukës-Morinë dhe Tiranë-Shkodër-Podgoricë. Ky kryqëzim paraqet një njësi mjaft të rëndësishme, e cila mund të transformohet në një qendër të rëndësishme për magazinimin dhe/ose përpunimin e produkteve bujqësore/blegtorale për eksport jashtë vendit. Në të njëjtën kohë, pjesë e këtij nënrajonin është edhe porti i Shëngjinit, një tjetër pikë kyçe në eksportin e produkteve bujqësore/blegtorale. Me prezencën e këtyre dy pikave strategjike, ky nënrajon ka mundësi optimale për nxitjen e këtij sektori.

Skenari Zhvillimor i bujqësi/blegtorisë në nënrajonin e Lezhë-Kurbinit: Për të shfrytëzuar mundësitë që i janë krijuar si rezultat i aksesibilitetit të lartë në nënrajon, është e rëndësishme të ndërmerren masat e mëposhtme:

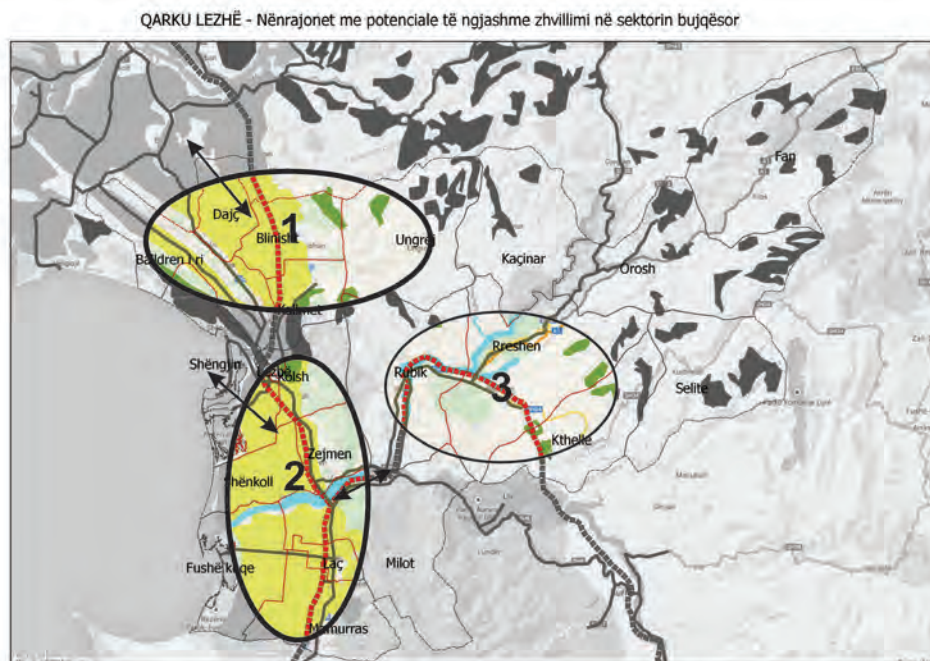
- Të forcohen partneritetet mes fermerëve dhe bizneseve që operojnë/mund të operojnë në të ardhmen në sektorin e bujqësi/blegëtorisë në këtë nënrajon. Forcimi i partneriteteve nënkupton orientimin e prodhimit bazë (lëndës së parë) nga kërkesat në industrinë ushqimore, duke siguruar tregje për shitjen e produkteve bujqësore për fermerët;
- Të investohet në zgjidhjen afatgjatë të problematikave që kanë të bëjnë me rrjetin kullues dhe ujitës në fushat bujqësore;
- Të investohet në plotësimin e nevojave për ndërtimin e Dhomave Frigoriferike dhe të Qendrave Magazinuese, me fokus zonat në afërsi të portit të Shëngjinit, të kryqëzimit të Milotit dhe të segmentit të rrugës lidhëse mes këtyre pikave.
- Të nformohen dhe të asistohen fermerët në lidhje me mundësitë për financim përmes skemave të Qeverisë Shqiptare apo Donatorëve të huaj;
- Të mbështetet industria e peshkut në zonën e Shëngjinit, me qëllim rritjen e lëndës së parë vendase dhe uljen e importimit të saj në pikat e përpunimit të peshkut në këtë nënrajon

3. *Nënrajon i Rubik-Rrëshen:* përfshin pjesë nga njësitë Rubik, Rrëshen dhe Kthellë. Ky nënrajon ka potenciale të limituara në zhvillimin e sektorit të bujqësi/blegëtorisë, megjithatë nxitja e këtij sektori për plotësimin e nevojave të tregut të Mirditës ndihmon në ekonominë lokale.

Skenari Zhvillimor i bujqësi/blegëtorisë në nënrajonin e Rubik-Rrëshenit: Për nxitjen e këtij sektori në këtë nënrajon duhet të ndërmerren masat e mëposhtme:

- Mbështetja e fermerëve në zgjerimin e kultivimit dhe të marketimit të produkteve tipike të zonës, kryesisht të vitikulturës (Vera e Arbërit);
- Mbështetja e fermerëve dhe informimi i tyre në lidhje me mundësitë e financimit nga skema mbështetëse të Qeverisë Shqiptare apo nga donatorë të ndryshëm;
- Konsolidimi i infrastrukturës bujqësore përmes ndërtimit të dhomave frigoriferike, magazinuese etj.

Harta 6. Nënrajonet me potenciale të ngjashme zhvillimi në sektorin bujqësor (© Co-Plan).

1- Nënrajon i Zadrimes: (Nënrajon me potencial të lartë në sektorin e bujqësisë) Nderthurje e investimeve bujqësore me ato me karakter turistik. Zgjidhje e problematikave që kanë të bëjnë me kullimin dhe ujitjen. Investime në infrastrukturën bujqësore (magazinim) dhe ngritje kapacitetesh.

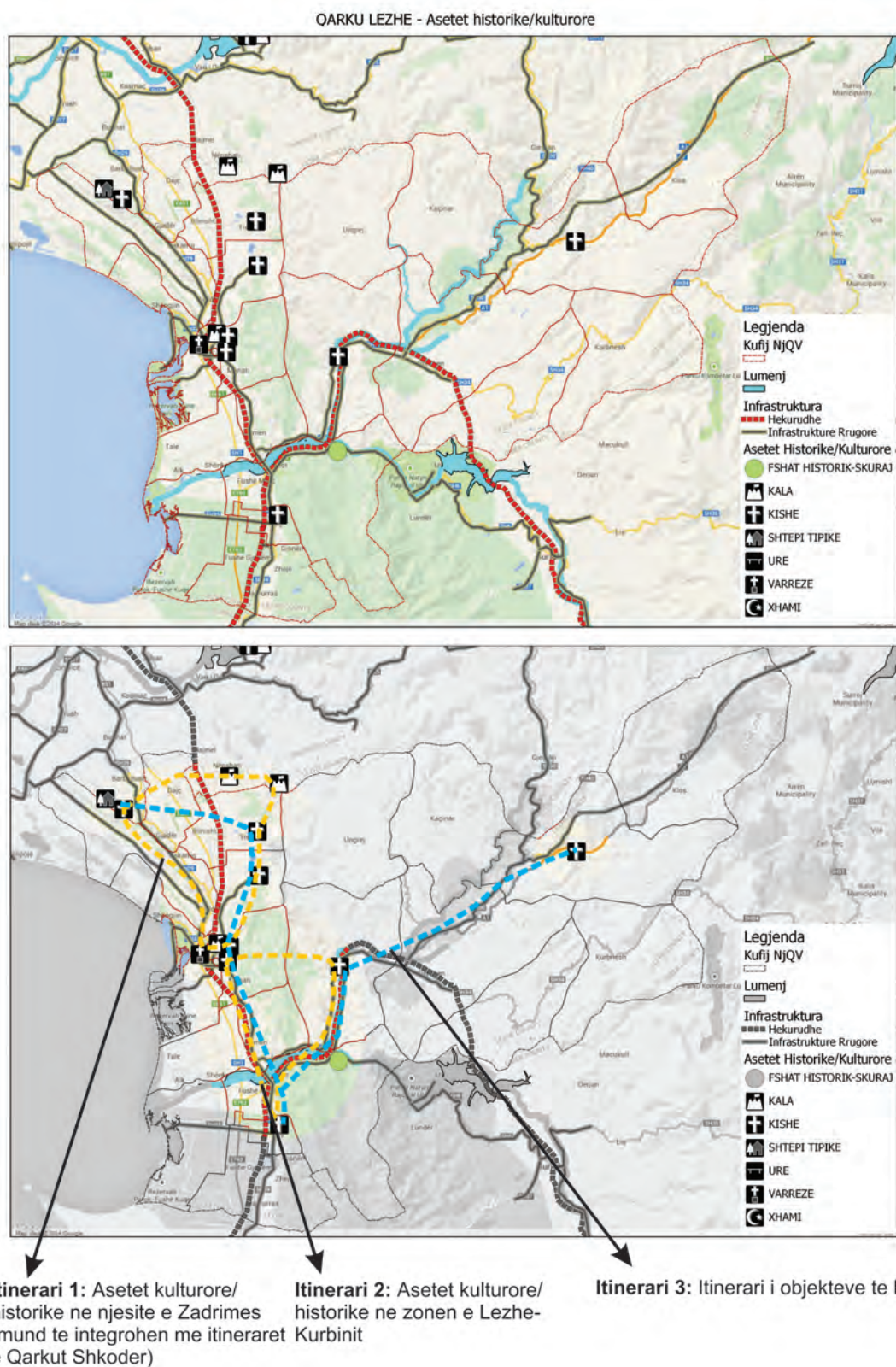
2- Nënrajon i Lezhë-Kurbinit : (Nënrajon me potencial të lartë në sektorin e bujqësisë) Mbështetje e potencialeve të peshkimit dhe fruta/perimeve në zone. Zgjerimi i tregut të produkteve bujqësore. Zgjidhje problematikave të kullimit dhe ujitjes. Ngritje kapacitetesh në lidhje me zhvillimin e cendrueshëm të bujqësisë në zonat e mbrojtura

3- Nënrajon i Rubik-Rrëshen: (Nënrajon me potencial të moderuar në sektorin e bujqësisë) Mbështetje e vreshtarise. Ngritje kapacitetesh. Mbështetje e infrastrukturës bujqësore (magazinuese)

Nënrajonet e turizmit

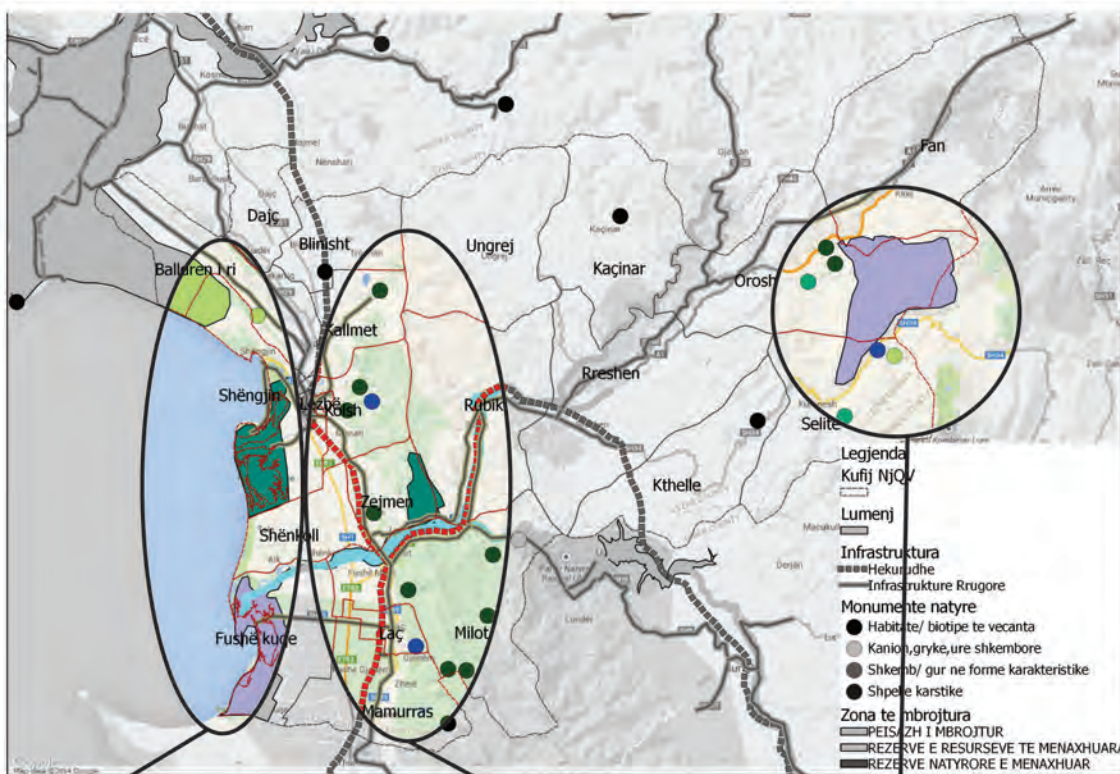
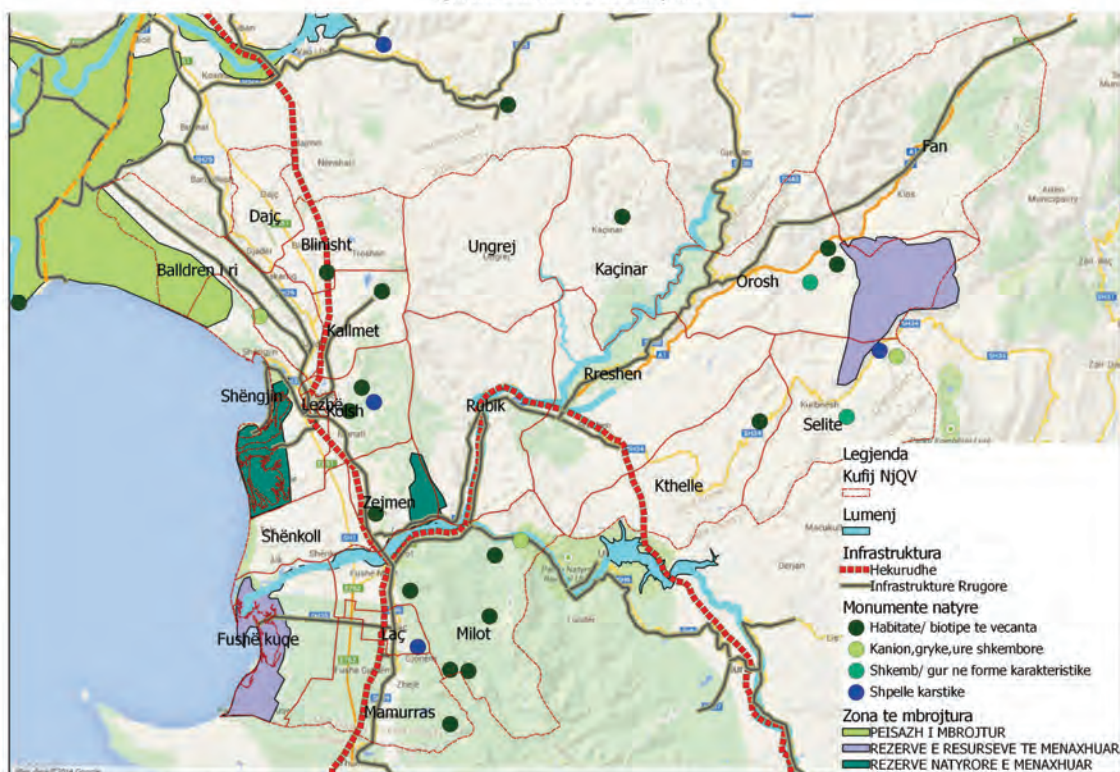
Sërish, variablet e identifikuara përmes takimeve me aktorët kyç të sektorit, janë hartëzuar përmes proceseve me pjesëmarrje, siç tregohen në hartat e mëposhtme:

Harta 7. Studimi i aseteve historike për të kuptuar nënrajonet me potenciale të ngjashme zhvillimi për sektorin e turizmit (© Co-Plan).

Harta 8. Studimi i aseteve natyrore për të kuptuar nënrajonet me potenciale të ngjashme zhvillimi për sektorin e turizmit (© Co-Plan).

QARKU LEZHË - Asetet natyrore

Zona me rëndesi të vecante mjedisore
 Peisazhe të mbrojtura (Ballëren-shtrati i lumit Buna - Velipoje)
 Zone natyrore të manaxhuara (Shëngjin)
 Zone të resurseve të manaxhuara (Fushë Kuqe)

Zona me monumente natyrore
 Habitat/ biotope të vecanta
 Shpella karstike

Zona me rëndesi të vecante mjedisore
 Rezerve të resurseve të manaxhuara (Orosh - Selite)
 Monumente natyrore

Rezultatet e kësaj analize kanë konvertuar në tri nënrajone kryesore:

1. *Nënrajoni i Bregdetit*: ky nënrajon shtrihet në njësitë vendore të Shëngjinit, Shënkollit dhe Fushë-Kuqes. Shëngjini është aktualisht destinacioni kryesor turistik në Qarkun e Lezhës. Afërsia e këtij nënrajonit me plazhin e Velipojës dhe me bregdetin përtej kufirit (me Ulqinin) e bën zonën mjaft tërheqëse për hartimin e itinerareve ndërkufitare. Megjithatë, nga ana tjetër ky nënrajon përfshin disa rezervate natyrore me rëndësi të veçantë mjedisore, ndaj zhvillimi i sektorit të turizmit duhet të bëhet në mënyrë shumë të kujdesshme dhe të ndjeshme ndaj ndikimit që ky zhvillim mund të ketë në mjedis.

Skenari i zhvillimit të turizmit në nënrajonin e Bregdetit: Karakteristikat tërheqëse të nënrajonit e bëjnë atë të përshtatshëm për zhvillimin e disa llojeve turizmi, nga ai familjar në ekoturizëm. Megjithatë, duke synuar nxitjen e zhvillimit të sektorit të turizmit duhet bërë kujdes që ky sektor të mos dëmtojë ekosistemet ekzistuese në zonat e mborjtura dhe ato buferike. Për këtë arsye, fokusi i ndërhyrjeve në këtë nënrajon duhet të jetë në:

- Mbështetjen e njësive vendore për hartimin e Instrumenteve të Planifikimit Vendor ose në harmonizimin dhe koordinimin mes dy Instrumenteve të Planifikimit Vendor (në rastin e hartimit të dy Instrumenteve të veçanta, për secilën njësi vendore të ardhshme: Lezhë dhe Kurbin), me qëllim mirëpërcaktimin e zonave të zhvillimit turistik dhe zonave ku do ndalohet zhvillimi;
- Diversifikimin e ofertës turistike përmes ndërthurjes së turizmit bregdetar me ekoturizmin;
- Mbështetjen e transportit të gjelbër (shtigje këmbësorësh/biçikletash), sidomos në zonat me ndjeshmëri mjedisore, si e vetmja mundësi aksesimi nga ana e turistëve (aty ku do jetë e mundur) dhe atë të transportit publik për pjesën tjetër të nënrajonit.
- Ngritje kapacitetesh në sektorin e turizmit.

2. *Nënrajoni i Kulturës*: përfshin pjesë nga njësitë vendore Blinisht, Kallmet, Lezhë, Kolsh, Zejmen, Milot, Laç, Rrëshen dhe Rubik. Në këtë nënrajon gjenden disa nga objektet e kultit më të rëndësishme të Qarkut Lezhë si: Kisha e Laçit, Kisha e Shën Eufemisë (Kallmet) Padre Antonio (Këmbanat e Paqes - Blinisht), si dhe objekte të tjera të kultit në Pllanë, Rubik. Krahas objekteve fetare në këtë nënrajon gjenden edhe asete të tjera me rëndësi historike si Kalaja mesjetare e Lezhës, Memoriali i Skënderbeut si dhe trashëgimia kulturore e shkruar si: "Kanuni i Lekë Dukagjinit ("Kanuni i Maleve" dhe "Kanuni i Skënderbeut").

Skenari i zhvillimit të turizmit në nënrajonin e Kulturës: Për promovimin e këtyre vlerave historike/kulturore dhe ndërthurjen e tyre me ekoturizmin, rekomandohet që zhvillimi të orientohet drejt:

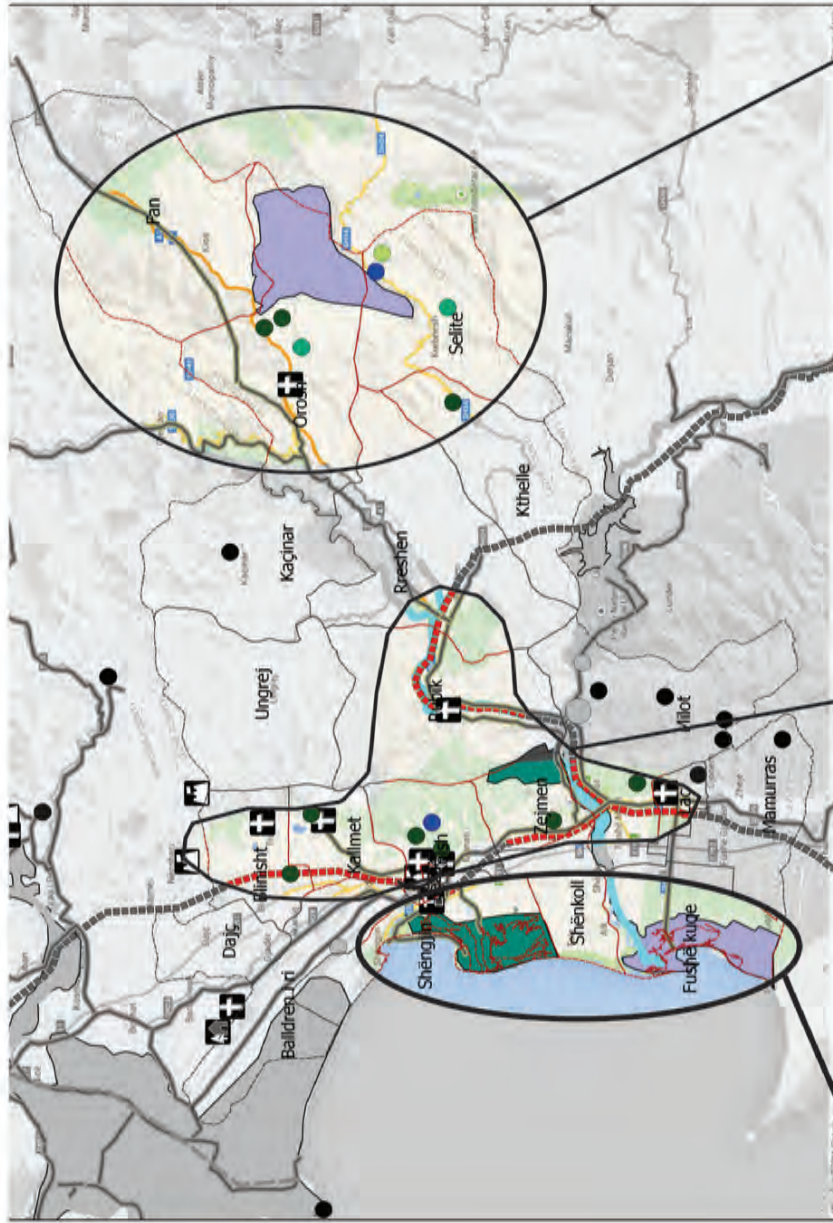
- Hartimit dhe promovimit të produkteve turistike me fokus turizmin kulturor dhe fetar;
- Diversifikimit të ofertës turistike përmes ofrimit të produkteve turistike në zonën e Zadrimës, përmes bashkëpunimit ndërrajonal me Qarkun Lezhë;
- Promovimit të infrastrukturës së gjelbër përmes sinjalistikës përkatëse dhe hartimit të itinerareve (për ecje apo çiklizëm);
- Integritet të aktiviteteve turistike me ato enologjike, kryesisht në zonën e Zadrimës;
- Ngritjes së kapaciteteve të rinjve që operojnë/synojnë të operojnë në sektorin e turizmit.

3. *Nënrajoni i Natyrës*: përfshin disa sipërfaqe të njësive vendore të Oroshit, të Fanit, të Selitës dhe të Kthellës. Ky nënrajon përfshin pyjet e Oroshit, të shpallura si Rezervë e resurseve të menaxhuara si dhe një sërë atraksionesh natyrore dhe kulturore/historike si: Shpellat karstike në Kthellë dhe në Kroin e bardhë, Burgun e Spaçit, Kullat e Mirditës etj. Afërsia me Parkun e Lurës, e bën këtë nënrajon akoma më tërheqës.

Skenari i zhvillimit të turizmit në nënrajonin e Natyrës: Në mbështetje të zhvillimit të sektorit të turizmit në këtë nënrajon, ndërhyrjet duhet të fokusohen në:

- Hartimin dhe promovimin e produkteve turistike me fokus turizmin natyror, duke forcuar edhe partneritetet ndërrajonale me Qarkun Dibër;
- Promovimin e infrastrukturës së gjelbër përmes sinjalistikës përkatëse dhe hartimit të itinerareve (për ecje apo çiklizëm);

QARKU LEZHË - Nënrajonet me potenciale të ngjashme zhvillimi në sektorin e turizmit

Nënrajoni i bregdetit: Nënrajon me potencial të lartë turistik. Nderthurje e turizmit bregdetar me ekoturizmin. Fokus i nderthurjeve në manaxhimin e qendrueshëm të zonave turistike, diversifikimin e produktit turistik & marketimin e tij dhe ngritje kapacitetesh në funksion të sigurisë së turistëve

Nënrajoni i kultures: Nënrajon me potencial relativisht të lartë turistik. Nderthurje e turizmit kulturor me ekoturizmin. Fokus i nderthurjeve në diversifikimin e produktit turistik & marketimin e tij, ngritje kapacitetesh në funksion të përmirësimit të shërbimeve, restaurim asetesh historike/fetare.

Nënrajoni i natyres: Nënrajon me potencial relativisht të lartë turistik. Fokus turizem natyror dhe integrim me parkun e Lures. Fokus i nderthurjeve në diversifikimin e produktit turistik & marketimin e tij, përmirësim të sinjalistikës dhe transportit.

Nënrajonet e mjedisit

Analizat e hartuara, të dobësive, por edhe të potencialeve mjedisore të Qarkut Lezhë, kanë ndihmuar në identifikimin e dy nënrajoneve. Nënrajonet e identifikuar, në të cilat problematikat mjedisore shfaqen më emergjente për shkak të rëndësisë mjedisore dhe të brishtësisë që kanë këto zona janë:

1. *Nënrajoni Shëngjin-Shënkoll-Fushë-Kuqe*: Ky nënrajon përfshin zona me rëndësi të veçantë mjedisore si: Kompleksi Kune-Vain dhe kompleksi ligatinor i Patokut. Laguna e Kune Vainit është e vendosur në mes të bregdetit shqiptar të Adriatikut, në të dy anët e grykëderdhjes së lumit Drin i Lezhës, 70 km larg nga kryeqyteti i Shqipërisë, Tirana. Kjo zonë është e para Zonë e Mbrojtur e Shqipërisë, e shpallur si Rezervë Gjuetie që nga viti 1940, dhe e dekretuar dhe e ridekretuar si Rezervë Gjuetie dhe Rezervë e Menaxhuar 4 herë. Zyrtarisht, sipërfaqja e Zonës së Mbrojtur është 2,300 ha. Nga vitet 1990 deri në ditët tona shumë projekte dhe plane kanë propozuar që ta zgjerojnë këtë sipërfaqe, për sa kohë ky zgjerim është i dobishëm për qëllime konservimi dhe për përdorimet afatgjata të resurseve të zonës nga komuniteti. Ndërsa kompleksi Ligatinor i Patokut përfaqëson një nga bukuritë natyrore me interesante të bregdetit Adriatik. Ky kompleks përfshin një llojshmëri të lartë habitatesh: laguna e brendshme dhe e jashtme (480 ha), pylli (200 ha), tokat bujqësore (450 ha) dhe blegtorale (150 ha). Kjo është ajo çfarë ka mbetur nga një zone e mëparshme prej 4200 ha që ka kaluar një proces interesant zhvillimi, për shkak të faktorëve natyrorë dhe të aktiviteteve njerëzore. Me gjithë biodiversitetin e pasur që kanë këto zona, ato janë vazhdimisht në rrezik dëmtimi si rezultat i veprimtarive natyrore dhe artificiale (nga njeriu).

Skenari i zhvillimit të qëndrueshëm i nënrajonit Shëngjin-Shënkoll-Fushë-Kuqe: Për të zvogëluar impaktin mjedisor të ndryshimeve klimatike dhe të aktiviteteve njerëzore, është e rëndësishme që ndërhyrjet të fokusohen kryesisht në:

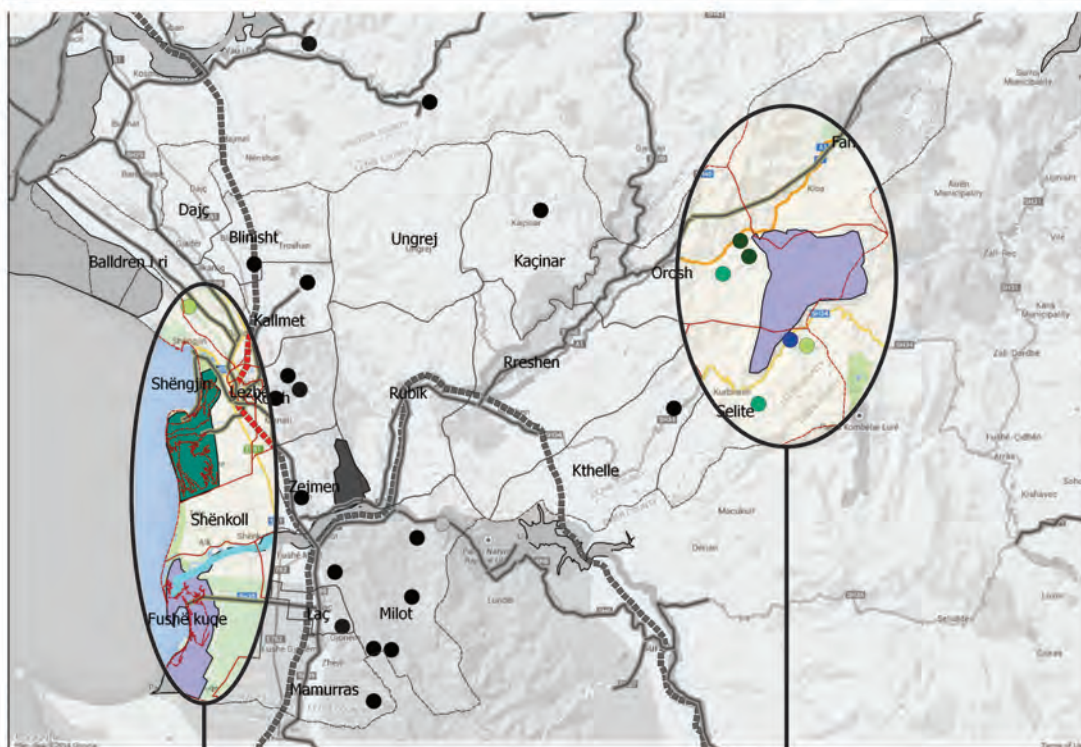
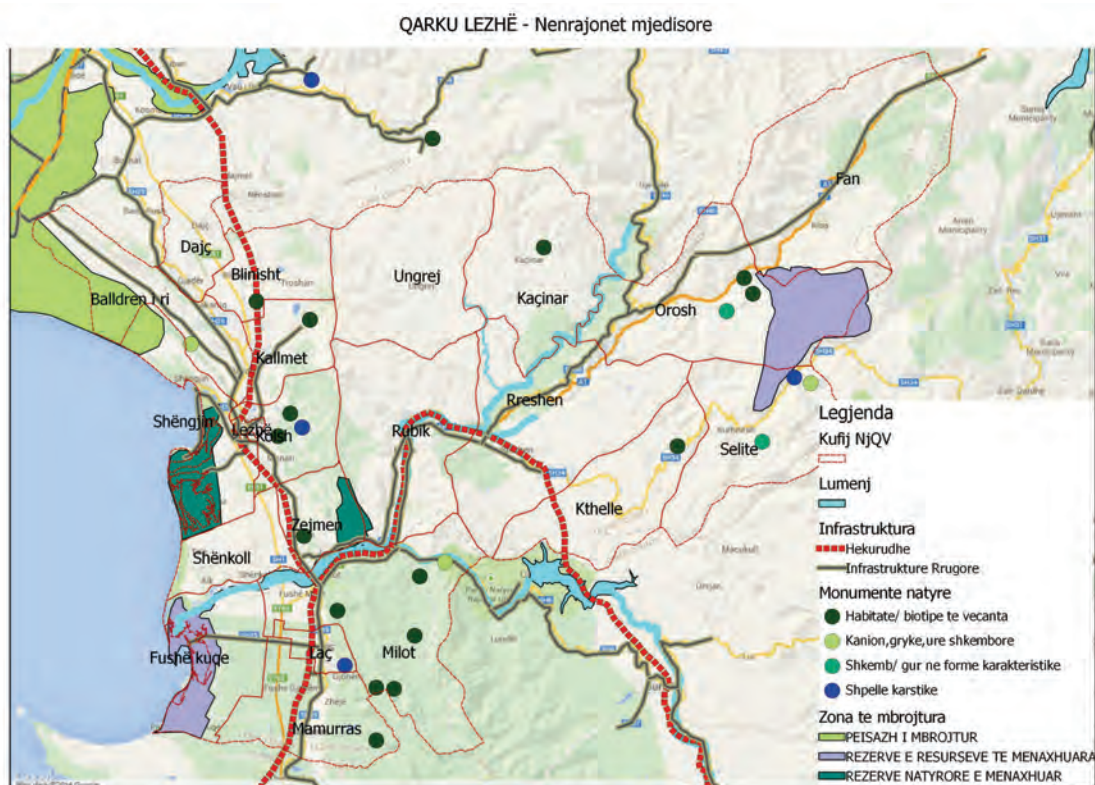
- Përqendrimin e investimeve në mbrojtjen e deltave të lumenjve Drin dhe Mat, siç parashikohet nga studimi "Identifikimi dhe zbatimi i masave për përshtatje në deltat e lumenjve Drin dhe Mat";
- Uljen e impaktit mjedisor si rezultat i mbetjeve të ngurta dhe i ujërave të ndotura të prodhuara në këtë zonë;
- Studime fizibiliteti për gjithë zonën në kuadër të mbrojtjes nga ndikimet negative si rezultat i ndryshimeve klimatike.

2. *Nënrajoni Orosh- Fan- Selitë*: Edhe ky nënrajon përfshin zona me rëndësi të veçantë mjedisore si Parku i Oroshit (Bjeshka e Oroshit) e shpallur zonë e mbrojtur e kategorisë IV në vitin 1996, me një sipërfaqe totale prej 4700 ha. Kjo zonë përbën sipërfaqen pyjore më tërheqëse në Qarkun e Lezhës, për mbrojtjen e së cilës duhen marrë masat e nevojshme.

Skenari i zhvillimit të qëndrueshëm i nënrajonit Orosh- Fan- Selitë: Me qëllim mbrojtjen e këtyre zonave dhe promovimin të këtij nënrajonit si një nënrajon i gjelbër – në funksion edhe të marketimit të tij si një zonë tërheqëse për ekoturizëm ndërhyrjet duhet të fokusohen në:

- Ruajtjen e integritetit territorial dhe të biodiversitetit të zonave të mbrojtura brenda këtij nënrajonit;
- Mbështetjen e energjive të gjelbra në rajon, me qëllim promovimin e nënrajonit si një nënrajon me ndjeshmëri të lartë ndaj mjedisit.

Harta 10. Nënrajone me vlera të ngjashme ose probleme të ngjashme në fushën e mjedisit (© Co-Plan)

Nënrajoni Shengjin-Shenkoll-Fushe Kuqe:
 Nënrajon me vlera mjedisore te konsiderueshme (siperfaqe dhe monumente te mbrojtura)
 Fokusi i nderhyrjeve: parandalimi i erozionit bregdetar, mbrojtja nga ndotja dhe balancim i aktiviteteve turistike me qendrueshmerine mjedisore

Nënrajoni Orosh-Fan-Selite:
 Nënrajon me vlera mjedisore te konsiderueshme (siperfaqe dhe monumente te mbrojtura)
 Fokusi i nderhyrjeve: sigurimi i integritetit territorial dhe biodiversitetit te siperfaqeve pyjore

Industri

Duke konsideruar variablat e marrë në shqyrtim për këtë sektor, janë identifikuar nënrajonet e mëposhtme:

1. *Nënrajonin i Mirditës:* Me një nëntokë mjaft të pasur me burime minerare, sidomos të njohur për burimet e bakrit. Industria e përpunimit të bakrit ka qenë një ndër sektorët që ka ofruar mundësi të mëdha të punësimit në këtë nënrajon. Pas viteve '90, shumë objekte të rëndësishme të metalurgjisë shkrirëse u braktisën dhe për pasojë filluan të degradojnë duke krijuar risqe të konsiderueshme mjedisore.

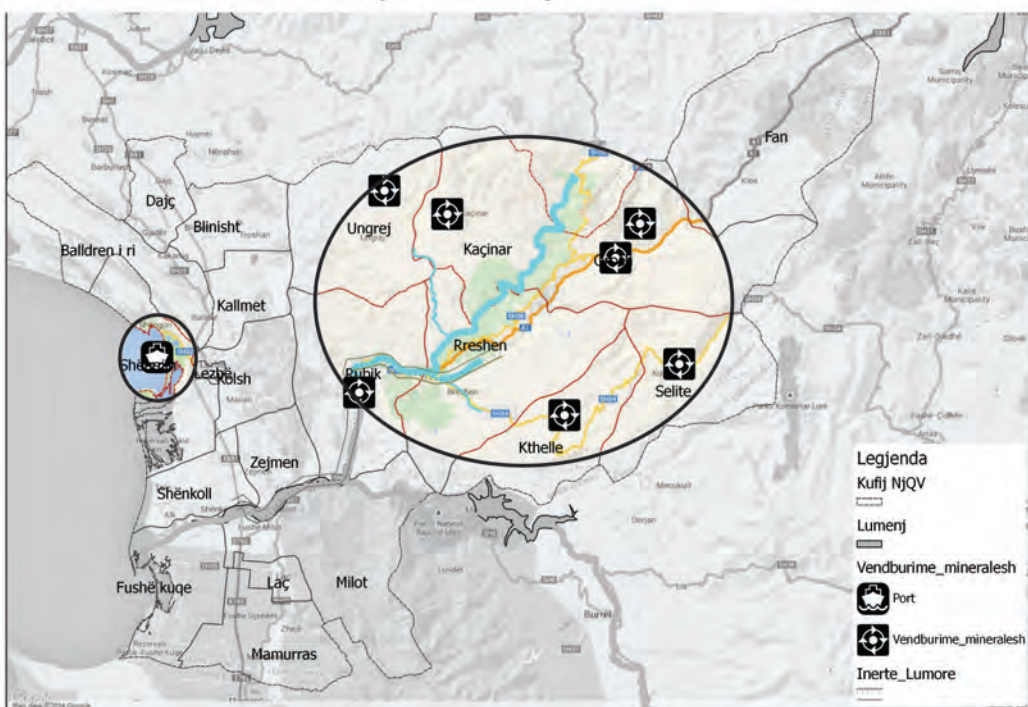
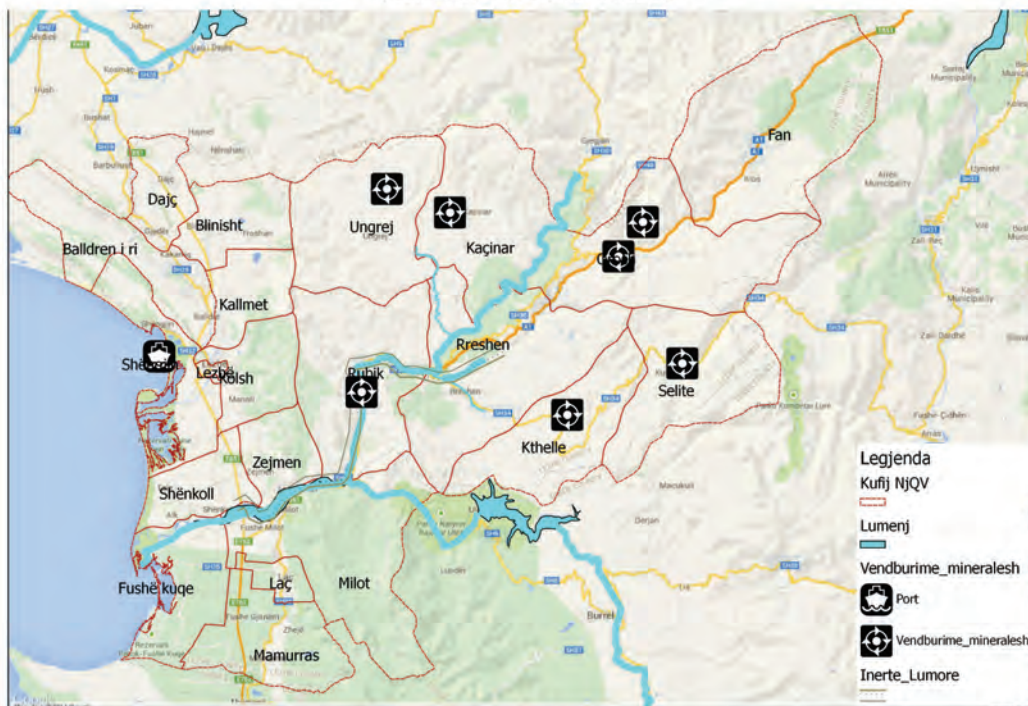
Skenari i zhvillimit për nënrajonin e Mirditës: Ndërhyrjet në këtë nënrajon do të synojnë zvogëlimin e ndikimit negativ mjedisor që kanë ish-zonat industriale në rajon, shmangien e kontaminimit të ujërave nëntokësore nga veprimtaritë industriale në zonë, si dhe trajtimin e mbetjeve minerale. Natyrisht, përpjekjet e Qarkut në vijim do të kenë për fokus harmonizimin e politikave qendrore (kryesisht për këtë nënrajon), me ato vendore.

2. *Nënrajonin i Shëngjinit:* Ky nënrajon është identifikuar në këtë studim për dy arsye: prezencën e portit dhe prezencën e disa industrive të përpunimit të peshkut në afërsi të tij. Këto të fundit, vuajnë për lëndën e parë vendase, ndaj në shumicën e rasteve ajo importohet nga Kroacia. Mungesa e flotave të përhershme të peshkimit, ka bërë që ky sektor industrial të mos mbështetet në lëndën e parë vendase, e cila gjendet në sasi të konsiderueshme në brigjet e detit Adriatik. Ky potencial i pashfrytëzuar ekonomik, e bën nënrajonin tërheqës në këtë aspekt.

Skenari i zhvillimit për nënrajonin e Shëngjinit: Ndërhyrjet e propozuara do të përqendrohen në funksion të mbështetjes së industrisë së peshkut. Nevojat e këtij sektori duhen hulumtuar më me imtësi, dhe duhen marrë masa konkrete për mbështetjen e zinxhirit përpunues të peshkut, në funksion të nxitjes së zhvillimit ekonomik të këtij nënrajonit.

Harta 11. Nënrajone me problematika dhe potenciale të ngjashme zhvillimi në sektorin industrial (© Co-Plan).

QARKU LEZHË - Nënrajonet industriale

c. Përgatitja e Projekteve Pilote dhe e Planit të Veprimit

- Metodologjia e përdorur për përzgjedhjen e projekt-propozimeve

Përzgjedhja e projekt – propozimeve është paraprirë nga një vlerësim dhe konsultim paraprak i të gjithë dokumenteve strategjike në nivel rajonal përmes një procesi gjithëpërfshirës. Identifikimi i projekt-propozimeve është mundur përmes sjelljes së bashku të aktorëve lokalë, rajonalë dhe qendrorë, duke kontribuar jo vetëm në harmonizimin e prioriteteve sektoriale, por edhe në lidhjen e tyre me prioritetet në nivel rajonal dhe qendror. Identifikimi dhe harmonizimi i projekt-propozimeve është realizuar përmes punës

në grupe gjatë workshop-eve rajonale (4 workshop-e rajonale) dhe takimeve konsultative me drejtues dhe përfaqësues të institucioneve shtetërore në Qark dhe Organizata të Shoqërisë Civile. Përgjatë këtyre takimeve dhe punës në grupe gjatë workshop-eve rajonale janë konsultuar prioritetet sipas sektorëve dhe fushave prioritare të Qarkut (bujqësi, pylltari dhe peshkim; turizëm, mjedis, energji dhe industri) të cilat janë vlerësuar duke marrë parasysh potencialet rajonale dhe duke vlerësuar kontributin e tyre në zhvillimin social – ekonomik të nënrajoneve të identifikuar për secilin sektor. Kuadri Strategjik i Qarkut i konsultuar përfshin dokumenta si: Plani i Menaxhimit të Basenit të Lumit Mat; Plani i Menaxhimit të Zonës së Mbrojtur të Kune Vainit; Programi për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit në Lezhë 2013-2015; Identifikimi dhe Implementimi i Masave Adaptuese për Deltat e lumit Drin e Mat; Strategjia e Turizmit dhe e Agroturizmit në Rajonin e Lezhës; Plani Rajonal për Menaxhimin e Pyjeve dhe të Kullotave në Qarkun Lezhë si dhe dokumentet Strategjike të Njësive të Qeverisjes Vendore në Qarkun Lezhë. Në këtë kuadër, janë zhvilluar tryeza diskutimi me përfaqësues të Drejtorisë Rajonale të Bujqësisë, në Drejtorinë e Shërbimit Pyjor, në Agjencitë e Ujit dhe të Baseneve, në Drejtorinë Rajonale të Shërbimit Kombëtar të Punësimin dhe Shërbimit Social si dhe me drejtues të Drejtorisë së Shërbimit Gjeologjik Shqiptar dhe Ekspertë Ndërkombëtarë/Kombëtarë në fushën e Turizmit. Ky proces i gjerë konsultimi ka orientuar identifikimin e projekteve konkrete me impakt zhvillimin sektorial e rajonal dhe njëherësh ka mundësuar vlerësimin e secilit projekt-propozim në raport me objektivat strategjike rajonale për sektorët konkretë (bujqësi, turizëm, mjedis dhe industri) brenda kuadrit të stimulimit të nënrajoneve ku ato parashikohen të implementohen. Në aspektin strategjik projektet janë vlerësuar në raport me Masat në Konceptin e Zhvillimit Rajonal dhe Nënrajonin ku projekti do të mund të implementohet duke siguruar lidhjen e objektivave strategjike rajonale me ndërhyrjet e parashikuara në Planin e Veprimit. Në funksion të identifikimit të projekteve si pjesë e Planit të Veprimit përzgjedhja e tyre bazohet në modelin e prioritarizimit, proces, i cili është udhëhequr nga disa kriterë vlerësimi dhe konkretisht:

Kontributi i projektit në masat e Konceptit Strategjik të Zhvillimit Rajonal (lidhja e tij me Masat dhe Nënrajonin) dhe dokumentet e tjera strategjike, të cilat adresojnë çështje zhvillimore në Qarkun Lezhë;

- Mobilizimi i potencialeve të zhvillimit në nënrajonin ku do të zbatohet projekti;
- Impakti rajonal dhe nënrajonal/rajonal;
- Projekti zhvillohet në më shumë se një NjQV;

- Projekti mbështet sektorin prioritar të evidentuar në nënrajon;
- Projekti ka efekt zinxhir në sektorë të tjerë dhe në zhvillimin ekonomik nënrajonal dhe rajonal (potenciali ekonomik);
- Projekti stimulon sektorin privat në iniciativa të ngjashme;
- Projekti adreson prioritetet strategjike të dokumenteve strategjike (KZHR, PS e Turizmit, PRM e Pyjeve dhe të Kullotave, PRM në zonat e mbrojtura etj);
- Projekti adreson një emergjencë në rajon;
- Projekti adreson zgjidhjen e problemeve sociale dhe kontribuon në përfshirjen sociale;
- Projekti nxit mjedis të qëndrueshëm sipas objektivave të shprehur në Planin Rajonal të Veprimit në Mjedis;

Bazuar në kriteret më sipër, janë identifikuar 96 projekte konkrete, të cilat kanë ardhur si pjesë e tryezave të diskutimeve me partnerë lokalë, rajonalë e kombëtarë dhe si pjesë e punës në grupe gjatë workshop-eve rajonale. Përtej kriterëve të mësipërme, identifikimi i projekteve, pjesë e Planit të Veprimit, u parapri nga një tjetër etapë vlerësimi (workshop-i 3 rajonal) me pikë, duke konsideruar secilin prej projekteve dhe iniciativave të identifikuar në raport me dy aspekte themelore: “niveli strategjik” dhe “mundësitë e financimit” pa humbur fokusin nga marrëdhënia e projekteve me: (a) Masën në Konceptin e Zhvillimit Rajonal dhe (b) kontributin në nënrajonin ku bën pjesë. Në përfundim të këtij procesi identifikimi, konsultimi, vlerësimi dhe prioritarizimi, Plani Veprimit të Konceptit të Zhvillimit Rajonal të Qarkut Lezhë përfshin 35 projekte prioritare, të cilat sipas sektorëve kontribuojnë si më poshtë:

Në sektorin Bujqësi, pylltari dhe peshkim janë identifikuar 11 projekte (31% e totalit) të cilat mbështesin 4 Masat e Qëllimit Strategjik për këtë Fushë Prioritare.

Në sektorin e Turizmit janë identifikuar 13 projekte (ose 36% e totalit) të cilat mbështesin 5 Masa dhe 2 fusha prioritare me fokus zhvillimin e qëndrueshëm të këtij sektori dhe rritjen e aksesit të turistëve.

Në sektorin e Mjedisit janë identifikuar 7 projekte (ose 19% e totalit), të cilat mbështesin 2 Masa me fokus krijimin e një mjedisi të sigurtë dhe atraktiv.

Në sektorin e industrisë janë identifikuar 5 projekte (ose 14% e totalit) të cilat mbështesin 1 Masë brenda fushës prioritare respektive.

Nga vetë shpërndarja e projekteve midis sektorëve, projektet e Planit të Veprimit synojnë stimulimin e secilit sektor duke ruajtur fokus në sektorët tipikë të zonës: bujqësi, pylltari dhe peshkim dhe turizëm, pa humbur fokusin në sektorë si mjedisi dhe industria.

- Matrica përfundimtare e projekt propozimeve

Në sektorin e Bujqësisë, matrica e projekt propozimeve dhe lidhja e tyre me nën-rajonet për këtë sektor është si më poshtë:

Fushat Prioritare	Qëllimi Strategjik	Masat	Nënrajoni i Zadrimës
			Dajç
			Blinisht
			Kallmet
			Balldren
			Ungrej
Bujqësi, pylltari dhe peshkim	Zhvillimi i mëtejshëm i bujqësisë dhe agrobiznesit të lidhur në një rrjet me kapacitete të larta industriale	5.1.1. Mbështetje e koordinuar për bizneset e vogla bujqësore, blegtorale dhe akuakulturën	1. Fuqizimi i sektorit të prodhimit dhe përpunimit të ullinjve, përmes zgjerimit me 1000 ha ullishte në Paçram-Hajmel-Bushat-Bërdicë_ Kallmet-Dajç
			2-Mbështetje e ngritjes së një qendre grumbullimi dhe përpunimi për produktet e gështenjës dhe arrës në Ungrej
			6- Mbështetje e produkteve të ullirit dhe sheges në Balldren dhe Kallmet
		5.1.2. Marka rajonale	
		5.1.3. Edukimi në bujqësi, pylltari dhe peshkim	
5.1.4. Infrastruktura Bujqësore			

BUJQËSIA	
Nënrajoni i Lezhë-Kurbinit	Nënrajoni i Rubik - Rrëshen
Zejmen	Rrëshen
Milot	Rubik
Laç	Kthellë
Mamurras	
Fushë Kuqe	
Shënkoll	
Shëngjin	
Kolsh	
Lezhë	
3-Zgjerimi i tregjeve për produktet vendase përmes ndërtimit të marketit sezonal në Shëngjin	5-Fuqizimi i sektorit të vitikulturës dhe enologjisë përmes mbështetjes së prodhimit vendas dhe markave rajonale (Arbri_ Bukmirë/ Rrëshen) dhe në Kallmet
4- Mbështetje e agrobujqësisë (zgjerimi i të mbjellave me zarzavate) në zonën Zejmen-Shënkoll-Fushë Kuqe me fokus ndërmjetësimin mes fermerëve të zonës dhe fabrikës përpunuese në Pllanë	
7- Mbështetja e industrisë së përpunimit të peshkut përmes lehtësimit të ngritjes së flotave të peshkimit të përherëshme dhe ndërmjetësimin mes tyre dhe pikave të përpunimit të peshkut	
8- Festivali Gastronomisë Ambulant për promovimin e markave vendase në Dajç, Shëngjin dhe Rrëshen si pjesë e festivalit të Zadrimës (Kallmeti, Arbri, Kosi Dudi, Fazanat e Fushë Kuqes, Gjeli Dedit, Keci, Djathi etj)	
9- Informim, trajnim dhe asistencë për fermerët në lidhje me mundësitë për financim në kuadër të zhvillimit rural (identifikimin e target grupeve- ngritja e grupeve lokale te veprimit).	
10- Studimi nevojave dhe identifikimi investimeve për ndërtimin e Dhomave Frigoriferike dhe Qendrave Magazinuese të produkteve bujqësore dhe blegtorale në rajonin e Lezhës me qendër në Zadrimë, Milot dhe Rrëshen	
11- Koordinim me Bordin e Kullimit dhe Drejtorinë e Bujqësisë në realizimin e projekteve konkrete në drejtim të rehabilitimit të sistemit kullues dhe ujitës dhe eliminimin e përmytjeve. Mbështetje për hartimin e planit të veprimit në këtë drejtim	

Në sektorin e Turizmit, Matrica e projekteve të përzgjedhura dhe lidhja e tyre me Masat dhe Nënrajonet në Qarkun Lezhë është si më poshtë:

Fushat Prioritare	Qëllimi Strategjik	Masat	Nënrajoni i Natyrës
			Orosh
			Fan
			Selitë
5. Menaxhimi rajonal, konteksti i partneriteteve brenda dhe ndër-rajonale & qeverisja e orientuar drejt qytetarit	Konsolidimi dhe mbështetja e raporteve dhe marrëdhënieve pozitive dhe transparente midis komuniteteve në nivel rajonal	5.5.1. Bashkëpunimi me Njësitë e Qeverisjes Vendore në territorin e Qarkut, si edhe vetë Këshilli i Qarkut do t'i japin përparësi përfaqesjes së tyre ndaj një qeverisje të orientuar drejt qytetarit	
5.6. Sektori turizmit, promotor i zhvillimit ekonomik vendor dhe rajonal përmes promovimit të trashëgimisë kulturore, produkteve turistike dhe konsolidimit të shërbimeve turistike nënrajon	Qarku Lezhë, potencial turistik në fushën e turizmit bregdetar, malor, familjar dhe artizanal në rajon.	5.6.1. Zhvillimi dhe diversifikimi i produkteve turistike duke u mbështetur në vlerat e trashëgimisë kulturore/historike, natyrore dhe fetare	13- Krijimi dhe promovimi i një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike në Njësitë Vendore Fan, Orosh, Selitë dhe Kthellë dhe Njësitë Vendore që përfshijnë Parkun e Lurës (Shpellat karstike të Kthellës dhe Kroin e Bardhë, Burgu i Spaçit, Parkun e Oroshit, Lurë, Kullat e Mirditës)
		5.6.2 Promovimi i imazhit turistik të Qarkut Lezhë	
		5.6.3 Restaurimi dhe mirëmbajtja e aseteve turistike	
		5.6.4. Lehtësimi i vizitimit të Qarkut Lezhë nga turistët përmes përmirësimit të infrastrukturës turistike dhe rritjes së kapaciteteve humane.	19- Ndërtimi rrethit të infrastrukturës dhe sinjalistikës turistike në nënrajonin Orosh-Fan-Selitë (Kthellë-Selitë) që i shërbejnë eksplorimit të Shpellave Karstike dhe Kroin e Bardhë

Turizmi	
Nënrajoni i Bregdetit	Nënrajoni i Kulturës
Shëngjin	Blinisht
Shënkoll	Kallmet
Fushë Kuqe	Rubik & Rrëshen
	Zejmen
	Lezhë
	Kolsh
	Milot
	Laç
12- Mbështetje dhe koordinim për hartimin e Instrumenteve të Planifikimit të Territorit për Njësitë Vendore Shëngjin, Shënkoll dhe Fushë Kuqe, me fokus zhvillimin e turizmit dhe mbrojtjen e natyrës	
14- Krijimi dhe promovimi i një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike në NjQV-të Shëngjin, Shënkoll dhe Fushë Kuqe	15- Krijimi i një produkti turistik me fokus turizmin historik dhe fetar, duke përfshirë (Kisha e Laçit, Destinacionet në Bashkinë e Lezhës, Kisha e Shën Eufemisë/Kallmet), Padre Antonio (Kambanat e Paqes - Blinisht), Pllanë, Rubik, Orosh)
	16- Promovimi i festivalit Zadrima ne Fishtë
17- Krijimi i një platforme dixhitale për promovimin e destinacioneve turistike në Qarkun Lezhë (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhë)	
	18- Restaurimi i Kishës Shën Barbara (Pllan) dhe Shën e Premte (Balldre)
	20- Projektimi i një itinerari çiklistik përgjatë Drinit të vjetër, duke lidhur Zadrimën - Lezhë - Shëngjin (vazhdim i itinerarit të biçikletave/ projekti Dajçit B.Bunës "Living the river")
21- Koordinim dhe mbështetje në hartimin e një Plani Transporti Publik Rajonal, me prioritet zonat turistike	
	22- Identifikimi i shtigjeve, hartimi i hartave dhe i sinjalistikës përkatëse - <i>trekking tourism</i>
	23- Hapja e një shkolle të mesme profesionale me fokus Hoteleri/ Turizëm dhe kurseve profesionale në mbështetje të këtij sektori (Mbështetja e arsimit profesional në fushën e Hoteleri - Turizmit)
24- Trajnim i guidave turistike dhe stafit të sigurisë bregdetare në bashkëpunim me Shkollën e Mesme Profesionale të Hoteleri/Turizëm	

Në sektorin e Mjedisit, Matrica e projekteve të përzgjedhura dhe lidhja e tyre me Masat dhe Nën-Rajonet është si më poshtë:

Fushat Prioritare	Qëllimi Strategjik	Masat
5.4. Mjedis dhe Energjia	Përmirësimi i infrastrukturës mjedisore dhe shërbimeve të lidhura me mjedisin si një parakusht për përmirësimin e mundësive social-ekonomike dhe si një faktor nxitës për koordinimin me sektorët e tjerë, si atë energjetik	5.4.2. Planifikimi dhe zbatimi infrastrukturës mjedisore
		5.4.3. Projekte energjetike për të ardhmen

Mjedisi		
	Nënrajoni Orosh – Fan – Selitë	Nënrajoni Shëngjin-Shënkoll-Fushë- Kuqe
	Orosh	Shëngjin
	Fan	Shënkoll
	Selitë	Fushë Kuqe
	Rrëshen	Mamurras
	Rubik	
	25- Sigurimi i integritetit territorial dhe biodiversitetit të sipërfaqeve pyjore dhe zgjerim i sipërfaqes së mbjellë - Orosh, Mirditë	26- Konsolidim i rrjetit KUZ në NjQV-të Shënkoll & Zejmen (me fokus zgjerimin dhe përfshirjen e NjQV-ve Shëngjin dhe Fushë Kuqe) dhe lidhja e këtij rrjeti me Impiante të Trajtimit të Ujërave të Zeza
		27- Menaxhimi erozionit bregdetar- një parakusht për mbrojtjen nga ndryshimet klimaterike (UNDP)
	28- Mbështetje njësisve vendore në zbatimin e Planit për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve (Hartuar me mbështetjen e SELEA në vitin 2013) dhe koordinimi i zbatimit të tij	
	29- Identifikimi, Studimi Fizibilitetit dhe Plani Veprimi për parandalimin e erozionit në zonat e prekura të Qakut Lezhë	
		30- Përgatitja e Studimit të Fizibilitetit për të gjithë zonën e Deltës së lumit Drin-Mat në kuadrin e mbrojtjes nga ndryshimet klimatike (UNDP)
	31- Studim Fizibiliteti dhe promovimi i përdorimit të energjisë së rinovueshme (diellore) në njësitë e akomodimit (guesthouses) në Orosh, Fan, Selitë	

Në sektorin e Industrisë, Matrica e projekteve të përzgjedhura dhe lidhja e tyre me Masat dhe Nën-Rajonet është si më poshtë:

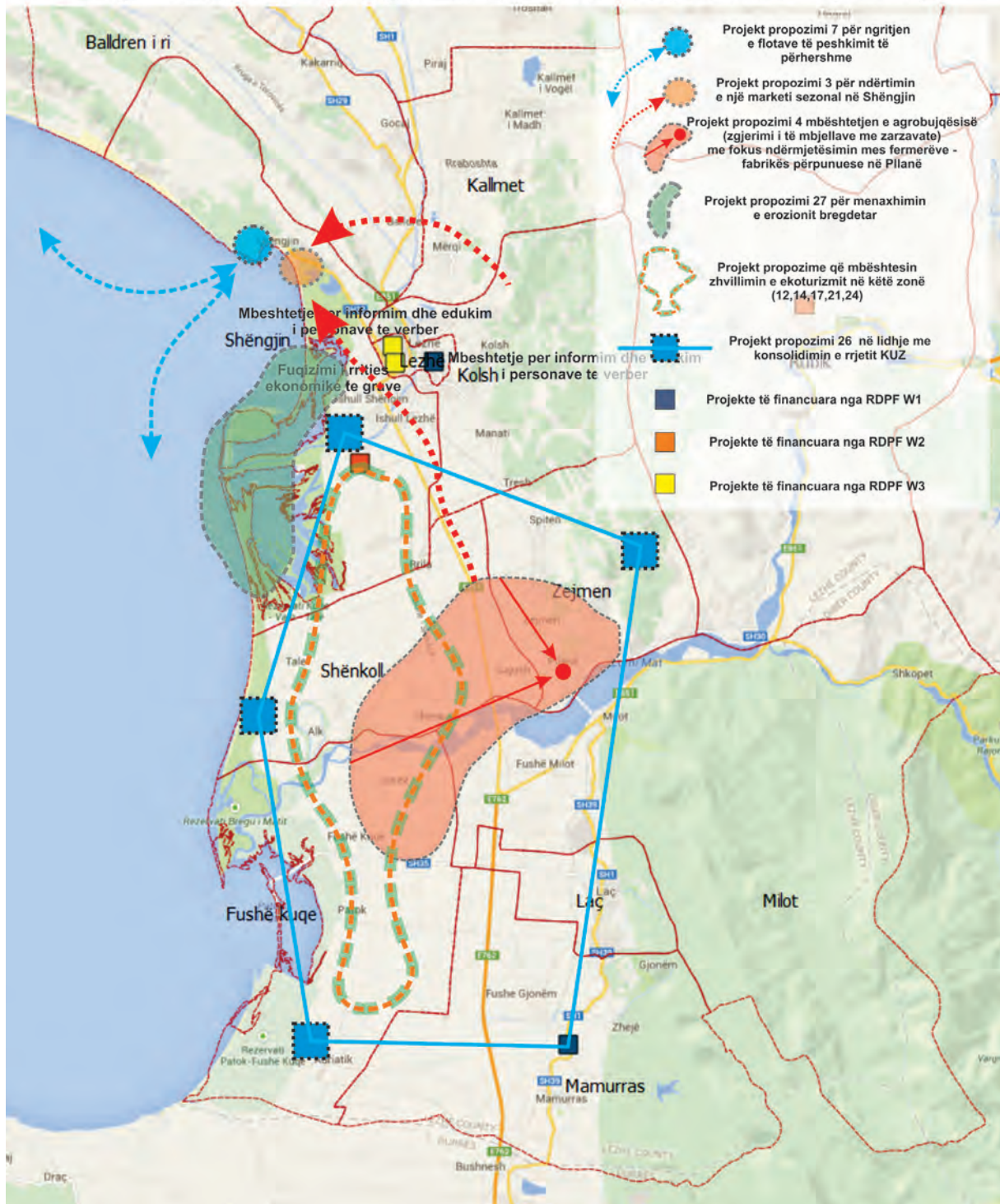
Fushat Prioritare	Qëllimi Strategjik	Masat	Industria	
			Nënrajoni i Mirditës	Nënrajoni i Shëngjinit
			Ungrej	Shëngjin
			Kaçinar	
			Rrëshen	
			Kthellë	
			Selitë	
			Fan	
			Rubik	
			Gjegjan	
3. Zhvillimi ekonomik dhe infrastruktura	Zhvillimi i sektorit privat përmes organizimit dhe bashkëpunimit të bizneseve, si dhe koordinimit të faktorëve të ndryshëm nxitës në nivel rajonal dhe kombëtar	5.3.1. Përcaktimi i zonave të biznesit dhe infrastrukturës përkatëse	32- Rehabilitimi zonave të dampave minerare në Orosh, Selitë, Rrëshen dhe Kaçinar	
			33- Hartimi një strategjie për ruajtjen e ujërave nëntokësore nga ndotjet (infiltrimi i ujit) në zonat e kontaminuara nga veprimtaritë industriale_ Shërbimi Gjeologjik Shqiptar	
			35- Hartimi një Plani Veprimi për ndërhyrje në zonat kafe në rajon, promovimi dhe vendosja e tyre në funksion të stimulimit të investitorëve dhe donatorëve të huaj në bashkëpunim me Ministrinë.	34- Ndërtimi punishtës së riparimit të anijeve të flotës së peshkimit
			36- Identifikimi, Studimi Fizibilitetit dhe Plani Veprimit për trajtimin e mbetjeve inerte nga aktiviteti industrial përgjatë lumenjve	

Projektet propozimet e përzgjedhura si pjesë e Planit të Veprimit, të interpretuara së bashku me projekte të tjera që po zbatohen në Qarkun Lezhë dhe me potencialet ekonomike ekzistuese në nënrajonet e specifikuar, i shpërbejnë zbatimin të një skenari zhvillimi ekonomik nënrajonal të përcaktuar që më herët gjatë analizave të potencialeve ekzistuese ekonomike në nivel nënrajoni. Në hartën e mëposhtme janë treguar skematikisht disa nga projektet e propozuara si pjesë e Planit të Veprimit për nënrajonin e Shëngjin-Shënkoll-Fushë Kuqe dhe zonat e ndikimit. Po ashtu, në këtë skemë janë treguar edhe disa projekte të cilat po zbatohen në kuadër të fondit të RDP-së, përmes dritareve 1, 2 dhe 3. Kjo skemë është ilustruese, dhe nuk paraqet të gjithë projekt propozimet e përzgjedhura për nënrajonin në fjalë, megjithatë jep një ide të përgjithshme se si projektet e përzgjedhura i shërbejnë të njëjtit skenar zhvillimi ekonomik të nënrajonit.

Nënrajoni i përzgjedhur, për nga natyra është mjaft delikat, duke marrë parasysh që përfshin në vetvete zona me vlera të veçanta natyrore dhe mjaft vulnerabël ndaj aktiviteteve njerëzore. Ndaj propozimet në sektorin e bujqësisë dhe turizmit, janë shumë të ndërlidhura me propozimet mjedisore. Në këtë kuadër, projekti më kyç dhe i domosdoshëm është Përgatitja e Studimit të Fizibilitetit për të gjithë zonën e Deltës së lumit Drin-Mat në kuadrin e mbrojtjes nga ndryshimet klimatike, që do të shërbejë si bazë për ndërhyrjet substanciale me karakter mbrojtjen e mjedisit në këtë nënrajon. Një ndërhyrje tjetër e propozuar

ka lidhje me menaxhimin e erozionit në zonat bregdetare të mbrojtura, që vjen si propozim nga paketa e projekteve për zbutjen e ndikimit në mjedis të ndryshimeve klimatike. Ndërhyrjet e tjera të propozuara synojnë zbutjen e ndikimit negativ në mjedis nga aktivitetet ekonomike/bujqësore si konsolidimi i rrjetit KUZ (në vijimësi të projektit të financuar nga RDPF W1 në Bashkinë e Mamurrasit), mbështetje e njësisë vendore për zbatimin e Planit për Menaxhimin e Integruar të Mbjetjeve, etj. Natyrisht masat dhe projektet për mbrojtjen e mjedisit, kanë prioritet në zona në të cilat asetet natyrore janë me interes të veçantë kombëtar, si dhe në zona ku qëndrueshmëria mjedisore ndërlidhet me qëndrueshmërinë në sektorë të tjerë. Prandaj rehabilitimi i infrastrukturës bujqësore (kullimit dhe ujitjes) mbetet prioritar për të dy sektorët (bujqësinë dhe mjedisin). Meqenëse ky nuk është funksion i drejtpërdrejtë i qarkut, projektet e kësaj natyre janë konceptuar si asistencë që i jep qarku institucioneve përgjegjëse për aksesimin e mundësive të financimit, përtej buxhetit të shtetit, për të tilla projekte mjaft kyçe në sektorin e bujqësisë. Ndërhyrjet e tjera të propozuara në sektorin e bujqësisë fokusohen në nevojën për promovimin e produkteve tipike të zonës përmes: nxitjes së sektorit të peshkimit përmes krijimit të flotave të përhershme dhe punishtes për riparimin e tyre, si dhe rritja e partneriteteve mes fermerëve dhe sipërmarrësve në industrinë ushqimore. Po ashtu, në kuadër të zgjerimit të tregut për produktet bujqësore, si dhe mbështetjes së sektorit të turizmit me sektorin agro-bujqësor, propozohet edhe ngritja e një marketi sezonal në Shëngjin. Sektori bujqësor dhe mjedisor ndërthurur me potencialet eko-turistike që ka nënrajonin, nënvijëzojnë identitetin e veçantë të tij. Në kuadër të mbështetjes së zhvillimit të ekoturizmit, projektet e propozuara fokusohen në krijimi dhe promovimin e një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike të Shëngjinit, Shënkollit dhe Fushë Kuqes, ngritjen e kapaciteteve të burimeve njerëzore të përfshira në këtë sektor, krijimi i një platforme dixhitale për promovimin e destinacioneve turistike (në vijim të projektit të financuar nga RDPF W2 në Shëngjin), mbështetjen dhe koordinimin për hartimin e Instrumenteve të Planifikimit të Territorit për Njësitë Vendore të sipërpërmendura, si dhe koordinimin dhe mbështetjen në hartimin e një Plani Transporti Publik Rajonal, me prioritet zonat turistike. Ndërthurja e projekteve me potencialet ekzistuese dhe projekte të tjera, siguron jetëgjatësinë e projekteve të veçanta dhe rrit ndikimin/jehonën e tyre në nënrajon, duke u kthyer kështu në projekte zhvillimore rajonale.

QARKU LEZHË - Skeme konceptuale që tregon ndërlidhjen e projekt propozimeve të Planit të Veprimit me projekte që po zbatohen në terren, në funksion të skenarit të zhvillimit ekonomik të qëndrueshëm të nënrajonit (Shembulli I mëposhtëm tregon nënrajonin e Shëngjin-Shënkoll - Fushë Kuqe dhe zonave përreth)

- Modeli fishës së projekteve

Titulli Projektit: "Fuqizimi i sektorit të vitikulturës dhe enologjisë përmes mbështjtes së prodhimit vendas dhe markave rajonale (Arbri_Bukmirë/Rrëshen) (RË2) dhe Kallmetit"

Agjencia zbatuese:
Njësitë Vendore: Fan, Orosh, Selitë, Kthellë

Periudha e zbatimit të projektit:
1 Janar 2016 – 31 Dhjetor 2017
(24 muaj)

Kosto e projektit: 100,000 Euro
Partner: LERDA, PPP, Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave

Vendndodhja e Projektit:
Rrëshen dhe Kallmet

Aktivitetet kryesore:

- Takime me prodhuesit lidhur me regjistrimin e markave dhe marrjen e certifikatave (ISO etj.)
- Studimi, përzgjedhja dhe kultivimi i fidanëve më afër varietetit autokton
- Krijimi i një seti promovues ku përfshihen flyers, broshura (të punuara nga enologë)
- Diskutimi i prodhimit të logovo identifikuese dhe magazinimeve të përafërta dhe identifikuese me territorin
- Evidentimi i panairëve dhe eventeve ku mund të promovohen produktet lokale
- Takime degustation me shitësit përfundimtarë (enologë, restorante, hotele)

Rezultatet e pritshme:

- Unifikimi (përafrimi) i identifikimit të markave rajonale të fidanëve më afër varietetit autokton
- Krijimi i një rrjeti unik promovimi dhe njohja e markës zyrtarisht
- Marrja e certifikatave dhe rritja e rrejtit të shpërndarjes (futja në treg më të zgjeruar)

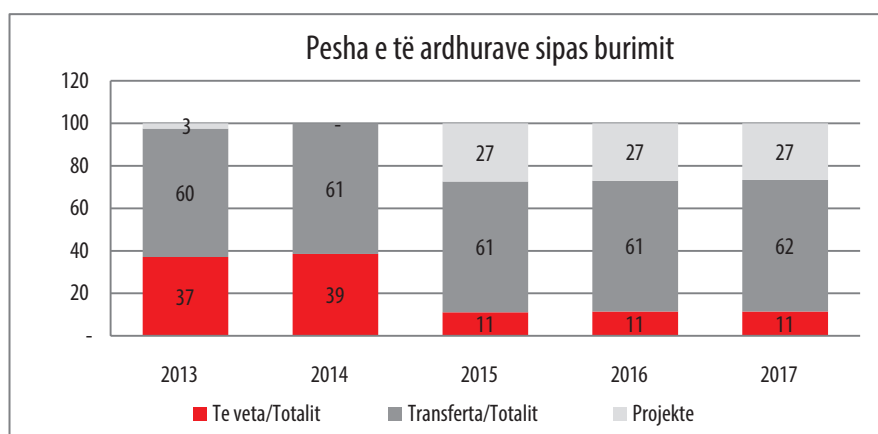
Lidhja e Projektit me Masën në Konceptin e Zhvillimit Rajonal: Projekti kontribuon në Masën 5.1.1 me Qëllim Strategjik: "Zhvillimi i mëtejshëm i bujqësisë dhe agrobiznesit të lidhur në një rrjet me kapacitete të larta industriale" të Fushës Prioritare "Bujqësi, Pylltari dhe Peshkim"

Përfituesit: Fermerët në zonën e Rrëshenit dhe Kallmetit dhe Sektori vreshtarisë dhe enologjisë në Rajon

- Plani Veprimit dhe mundësitë e financimit

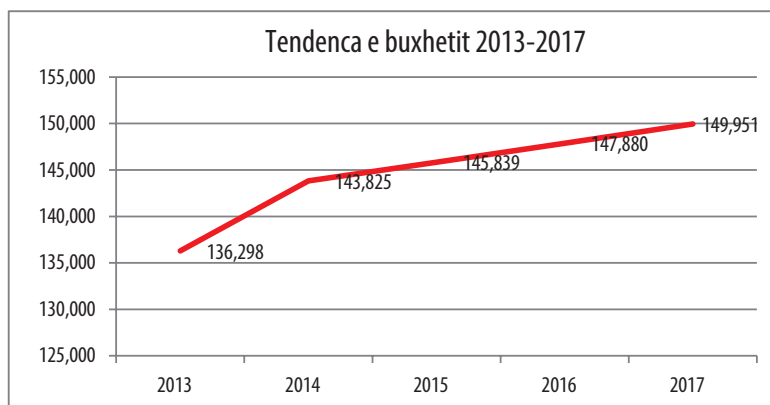
Realizimi projekteve të parashikuara në Planin e Veprimit shkon në funksion të nivelit të realizimit të buxhetit të Këshillit të Qarkut, buxhet i cili, në tërësinë e vet dominohet nga transfertat qeveritare. Në këtë kontekst, parashikimet buxhetore konsiderojnë strukturën administrative të Këshillit të Qarkut si dhe kuadrin ligjor për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë (ligjin 9936/2008; Udhëzimin nr. 2/2012 “Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit”; ligjin 9632/2006 ndryshuar me ligjin 181/2013) si dhe strukturën funksionale të Qarkut konform ligjit 8652/2000. Në vlerësimin e treguesve buxhetorë, parashikimet afatmesme mbështeten në të ardhurat nga (a) transfertat qeveritare; (b) të ardhurat jotatimore (aktiviteti ekonomik i Këshillit të Qarkut); (c) dhuratat dhe sponsorizimet (d) financimet e projekteve të ndryshme; (e) taksa dhe tatime të aplikuara në nivel Qarku (8652/2000 neni 18 pika 1 dhe 2) për lejet e ndërtimit, tarifat e shërbimeve, lejet dhe liçencat në fushën e transportit dhe (f) gjobot. Duke vlerësuar volumin e të ardhurave në buxhetin e Këshillit të Qarkut, rezulton se në periudhën 2015-2017 edhe pse pritshmëritë në financimin e projekteve parashikohen të zënë mesatarisht 27% të strukturës buxhetore të Qarkut, ende ky nivel të ardhurash nuk arrin të mbulojë mjaftueshëm projektet e parashikuara në Planin e Veprimit të Qarkut Lezhë. Duke shkuar më tej në strukturën buxhetore, rezulton se të ardhurat nga aktiviteti ekonomik i Qarkut (të ardhurat jotatimore dhe të trashëguara) përbëjnë mesatarisht 11% të buxhetit vjetor, ndërkohë që 27% parashikohen financimet e projekteve dhe mesatarisht 61% nga transfertat qeveritare.

Grafiku 2 Buxheti sipas burimit të të ardhurave (%-je)

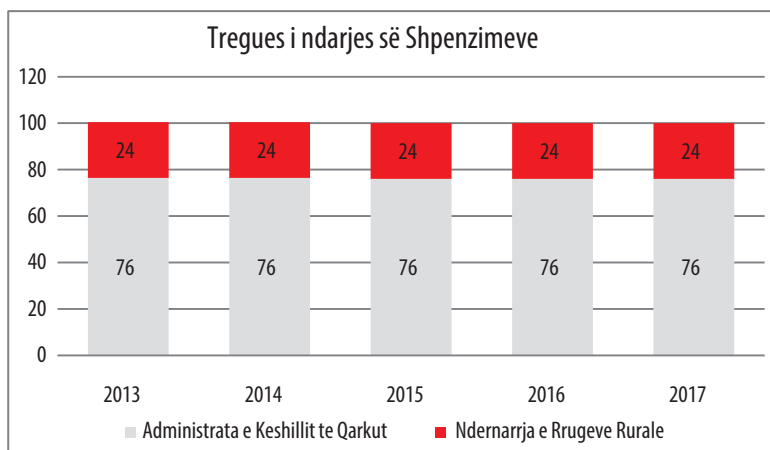
Në strukturën e të ardhurave të veta të Këshillit të Qarkut, janë konsideruar të ardhurat nga aktiviteti ekonomik i Këshillit të Qarkut si dhe të ardhurat nga kuotat e Njësive të Qeverisjes Vendore (Udhëzimi nr. 3/2014 pika 47). Në këtë vlerësim, ndonëse të ardhurat e veta të Këshillit të Qarkut në periudhën 2013 – 2014 evidentojnë vlerat maksimale në raport me buxhetin duhet theksuar fakti i prezencës së të ardhurave të trashëguara në volumin e të ardhurave të veta të Këshillit të Qarkut Lezhë, burim i cili nuk mund të evidentohet përgjatë vitit ushtrimor. Në tendencën e të ardhurave të veta (veprimtaritë ekonomike dhe kuotat e Njësive të Qeverisjes Vendore) në periudhën afatmesme të parashikuar edhe nga Programi Buxhetor Afatmesëm, vihet re një trend mesatar rritës me 5%, por ende ky burim të ardhurash nuk mund të mbushë diferencën midis kërkesës për financimin e projekteve të Planit të Veprimit dhe mundësive për financim përmes buxhetit të Këshillit të Qarkut. Një tjetër dinamikë e konstatuar është edhe ruajtja e pozitës që ka transfertat e pakushtëzuar, në raport me strukturën buxhetore të Këshillit të Qarkut e cila edhe në periudhën afatmesme 2015-2017 do të vazhdojë të dominojë këtë strukturë në masën 60-61% të saj, por me një tendencë rritjeje mesatare prej 1.4% çdo vit (Udhëzimi 7/1 datë 28.02.2014). Në terma financiare, tendenca e treguesve të buxhetit në periudhën 2015-2017 vlerësohet duke konsideruar edhe treguesit e periudhës 2013-2014 si dhe duke konsideruar të gjithë kuadrin e të ardhurave rast pas rasti në uniform me përcaktimet ligjore. Konkretisht, treguesi buxhetit të Këshillit të Qarkut Lezhë, pavarësisht burimit të të ardhurave paraqitet si më poshtë:

Grafiku 3 Tregues të lidhur me buxhetin 2013-2017 (në 000/lek)

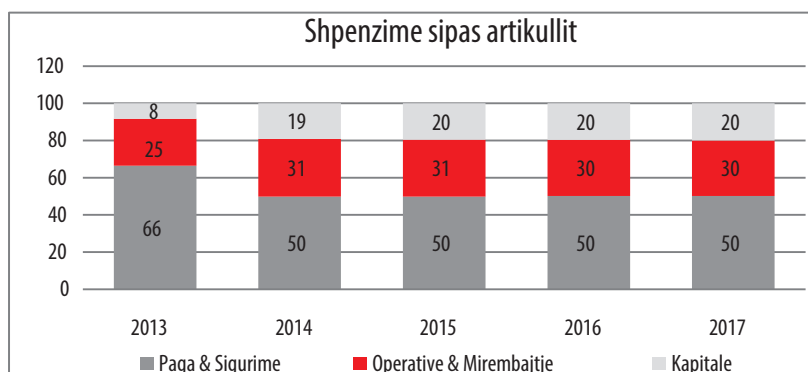
Në aspektin e shpenzimeve, shpërndarja e buxhetit sipas strukturës së shpenzimeve shkon në financimin e dy funksioneve kryesore të vet Qarkut: administrata e përgjithshme dhe mirëmbajtja e rrugëve rurale. Referuar treguesve financiarë, parashikimet buxhetore mbështesin me shpenzime në masën 76% administratën e Këshillit të Qarkut dhe në masën 24% Ndërmarrjen Rajonale të Rrugëve Rurale sipas grafikut më poshtë:

Grafiku 4 Raporti Shpenzimeve sipas Funksioneve

Mbështetur në parashikimet buxhetore afatmesme, rezulton se në periudhën e parashikuar 2015-2017 buxheti i Këshillit të Qarkut Lezhë do të shkojë në masën 50% për mbulimin e fondit të pagave dhe sigurimeve (shoqërore dhe shëndetësore), shpenzimet operative dhe të mirëmbajtjes përbëjnë 30% të tyre, ndërkohë që shpenzimet kapitale parashikohen të zënë 20% të totalit të shpenzimeve buxhetore. Në këtë ndarje shpenzimesh janë vlerësuar edhe kërkesat e ligjit 185/2013 neni 15 ku niveli maksimal i mbulimit të shpenzimeve administrative nga transferata e pakushtëzuar është 50%. Konkretisht, raporti që zënë shpenzimet sipas artikullit në strukturën buxhetore të Këshillit të Qarkut Lezhë është si më poshtë:

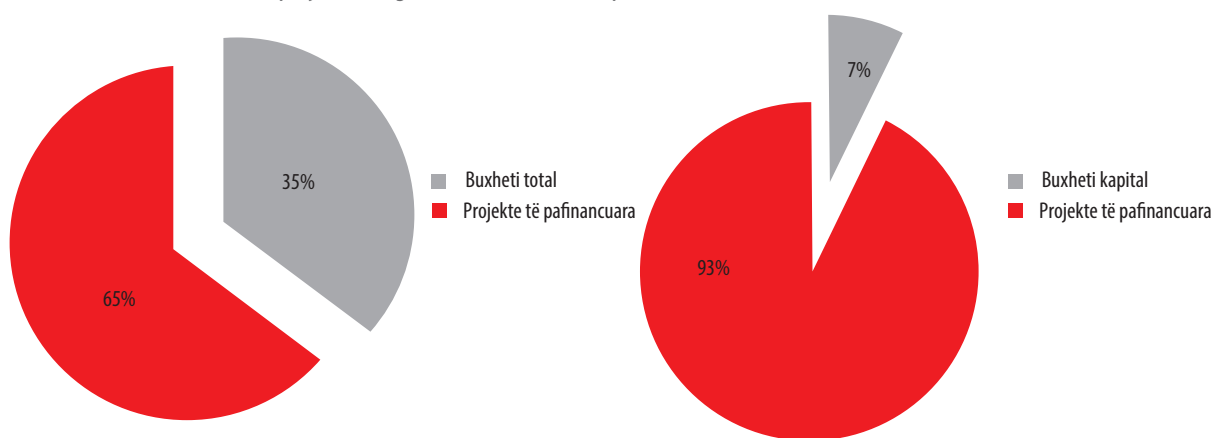
Grafiku 5 Raporti shpenzimeve sipas artikullit (%-je)

Në lidhje me shpenzimet kapitale, parashikimet buxhetore mbështesin një nivel investimesh në limitet 28,500 – 30,000 lek/vit me një tendencë rritjeje nga viti në vit në masën 3%. Ky nivel shpenzimesh kapitale do të vijë si rezultat i fondeve buxhetore të cilat alokohen nga Këshilli Qarkut dhe duke synuar ndërhyrje në fusha specifike dhe si burim bashkëfinansimi në projekte konkrete në bashkëpunim me donatorë potencialë në nivel rajonal dhe ndër-rajonal me përfitim të përbashkët duke ruajtur në fokusin kryesor projektet e parashikuara në Planin e Veprimit për sektorë potencialë si bujqësia, turizmi, mjedisi dhe industria.

Referuar të dhënave mbi mundësinë e financimit të projekteve të parashikuara në Planin e Veprimit, rezulton se buxheti total i Këshillit të Qarkut për periudhën 2015-2017 do të mund të financonte vetëm 35% të kostos totale të projekteve, ndërkohë që vetëm buxheti kapital i destinuar për investime do të mund të mbulonte vetëm 7% të saj. Kjo shpërndarje e buxhetit reflekton pamundësi të financimit të projekteve (në 65% në rastin e buxhetit total dhe 93% në rastin e buxhetit kapital) përmes shpenzimeve buxhetore të vetë Këshillit të Qarkut dhe dikton nevojën për bashkëpunimin me donator dhe buxhetin qendror.

Grafiku 6 Niveli mbulimit të projekteve nga buxheti total dhe kapital

Në përfundim të vlerësimit të kapaciteteve financiare në periudhën afatmesme 2014-2017 mund të përmbledhim:

- Zbatimi i projekteve të Planit të Veprimit kërkon një koordinim dhe bashkëpunim në nivel lokal, rajonal, ndër-rajonal, kombëtar dhe me partnerë ndërkufitarë.
- Këshilli Qarkut Lezhë do të vlerësojë rast pas rasti mundësitë e pjesëmarrjes në thirrje për aplikime projektesh për fondet IPA si dhe do të vlerësojë mundësitë e bashkëfinansimit të projekteve konkrete nga skema të tjera financimi.
- Mbështetja e Planit të Veprimit përmes bashkëpunimit me aktorë të ndryshëm lokalë, rajonalë, ndër-rajonalë, kombëtarë dhe me partnerë ndërkufitarë do të mundësojë ngritjen në një shkallë më të lartë të kapaciteteve si dhe do t'i paraprijë rolit që do të mund të luajë Këshilli Qarkut përtej ndryshimeve administrative – territoriale.
- Planifikimin e shpenzimeve kapitale në funksion të bashkëfinansimit të projekteve konkrete dhe në iniciativa të përbashkëta, pjesë e Planit të Veprimit.
- Hartimin dhe përgatitjen e fishave të projekteve të propozuara në Planin e Veprimit duke identifikuar objektivat e projekteve, aktivitetet e projekteve, rezultatet e pritshme, burimin e financimit dhe periudhën në të cilën projekti do të mund të implementohet.

Në funksion të orientimit të politikave rajonale të zhvillimit, projektet e parashikuara për çdo sektor vijnë si pjesë e Planit të Veprimit 2015-2017 ku njëherësh evidentohet koha e realizimit të projektit, vlera e përafërt e projektit dhe burimet e mundshme të financimit si më poshtë:

PLANI VEPRIMIT - KËSHILLI I QARKUT LEZHË							
Nr	Projektet	Masa	Vlera	Burimi Financimit	2015	2016	2017
BUJQËSIA							
1	Fuqizimi i sektorit të prodhimit dhe përpunimit të ullinjve, përmes zgjerimit me 1000 ha ullishte në Paçram-Hajmel-Bushat-Bërdicë_Kallmet-Dajç	M.5.1.1	200,000	Buxheti Qendror, Fondet IPARD, PPP, NJQV-të			
2	Mbështetje e ngritjes së një qendre grumbullimi dhe përpunimi për produktet e gështenjës dhe arrës në Ungrej	M.5.1.1	50,000	PPP, Komuna Ungrej, Buxheti Shtetit, Donator			
3	Zgjerimi i tregjeve për produktet vendase përmes ndërtimit të marketit sezonal në Shëngjin	M.5.1.1	50,000	PPP, KQ, Komuna Shëngjin, Donator			
4	Mbështetje e agro-bujqësisë (Zgjerimi i të mbjellave me zarzavate) në zonën Zejmen-Shënkoll - Fushë Kuqe me fokus ndërmjetësimin mes fermerëve të zonës dhe fabrikës përpunuese në Pllanë	M.5.1.1	200,000	PPP, Buxheti Shtetit, Donator/ IPARD			
5	Fuqizimi i sektorit të vitikulturës dhe enologjisë përmes mbështetjes së prodhimit vendas dhe markave rajonale (Arbri_Bukmirë/Rrëshen) dhe Kallmetit	M.5.1.1	100,000	PPP, Ministria e Bujqësisë, LERDA,			
6	Mbështetje e produkteve të ullirit dhe shegës në Balldren dhe Kallmet	M.5.1.1	100,000	PPP, Buxheti Shtetit, Donator/ IPARD			
7	Mbështetja e industrisë së përpunimit të peshkut përmes lehtësimit të ngritjes së flotave të peshkimit të përhershme dhe ndërmjetësimin mes tyre dhe pikave të përpunimit të peshkut	M.5.1.1	1,000,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, Donacione/IPARD			
8	Festivali Gastronomisë Ambulant për promovimin e markave vendase në Dajç, Shëngjin dhe Rrëshen si pjesë e festivalit të Zadrimës (Kallmeti, Arbri, Kosi Dudi, Fazanët e Fushë Kuqes, Gjeli Detit, Keci, Djathi etj)	M.5.1.2	60,000	PPP, NJQV, KQ, Donacione			
9	Informim, trajnim dhe asistencë për fermerët në lidhje me mundësitë për financim në kuadër të zhvillimit rural (identifikimin e target grupeve- ngritja e grupeve lokale të veprimit).	M.5.1.3	100,000	KQ, DRB, Donator			
10	Studimi i nevojave dhe identifikimi investimeve për ndërtimin e Dhomave Frigoriferike dhe Qendrave Magazinuese të produkteve bujqësore dhe blegtorale në rajonin e Lezhës me qendër në Zadrimë, Milot dhe Rrëshen	M.5.1.4	200,000	PPP, Buxheti Shtetit, Donator/ IPARD			
11	Koordinim me Bordin e Kullimit dhe Drejtorinë e Bujqësisë në realizimin e projekteve konkrete në drejtim të rehabilitimit të sistemit kullues dhe ujitës dhe eliminimin e përmytjeve. Mbështetje për hartimin e planit të veprimit në këtë drejtim	M.5.1.4	1,000,000	Qeveria Qendrore, Donator/ IPARD/ BB			
TURIZMI							
12	Mbështetje dhe koordinim për hartimin e Instrumenteve të Planifikimit të Territorit për NJQV-të Shëngjin, Shënkoll dhe Fushë Kuqe, me fokus zhvillimin e turizmit dhe mbrojtjen e natyrës	M.5.5.1	150,000	Fondet lokale, KQ, Qeveria, Donatorë			
13	Krijimi dhe promovimi i një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike në komunat Fan, Orosh, Selitë dhe Kthellë dhe Njësitë Vendore që përfshijnë Parkun e Lurës (Shpellat karstike të Kthellës dhe Kroin e bardhë, Burgu i Spaçit, Parkun e Oroshit, Lurë, Kullat e Mirditës)	M.5.6.1	90,000	FZHR, LERDA, fonde lokale, PPP			
14	Krijimi dhe promovimi i një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike në komunat Shëngjin, Shënkoll dhe Fushë Kuqe	M.5.6.1	100,000	EU Funds, IPARD			

15	Krijimi i një produkti turistik me fokus turizmin historik dhe fetar, duke përfshirë (Kisha e Laçit, Destinacionet në bashkinë e Lezhës, Kisha e Shën Eufemisë (Kallmet), Padre Antonio (Këmbanat e Paqes - Blinisht), etj, Pllanë, Rubik, Orosh)	M.5.6.1	80,000	LERDA, NJQV-te			
16	Promovimi i festivalit Zadrima në Fishtë	M.5.6.2	30,000	Fonde lokale, FZHR, grante si RDP, IPA CBC			
17	Krijimi i një platforme dixhitale për promovimin e destinacioneve turistike në Qarkun Lezhë (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhë)	M.5.6.2	20,000	KQ, ZSHT, grante si RDP, IPA			
18	Restaurimi i Kishës Shën Barbara (Pllanë) dhe Shën e Premte (Balldre)	M.5.6.3	300,000	Fonde lokale, Qeveria, fonde IPA			
19	Ndërtimi rrjetit të infrastrukturës dhe sinjalistikës turistike në nënrajonin Orosh-Fan-Selitë (Kthellë-Selitë) që i shërbejnë eksplorimit të Shpellave Karstike dhe Kroin e Bardhë	M.5.6.4	500,000	Fonde lokale, Qeveria, FZHR, PPP, fonde IPA, etj			
20	Projektimi i një itinerari çiklistik përgjatë Drinit të vjetër, duke lidhur Zadrimën - Lezhë - Shëngjin (vazhdim i itinerarit të biçikletave/projekti i Dajçit B.B living the river)	M.5.6.4	100,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, donacione si RDP, IPA,			
21	Koordinim dhe mbështetje në hartimin e një Plani Transporti Publik Rajonal, me prioritet zonat turistike	M.5.6.4	30,000	Fonde lokale, KQ, Qeveria, MTI			
22	Identifikimi i shtigjeve, hartimi i hartave dhe i sinjalistikës përkatëse - <i>trekking tourism</i>	M.5.6.4	100,000	Fonde lokale, PPP, grante si RDP, IPA			
23	Hapja e një shkolle të mesme profesionale me fokus Hoteleri/Turizëm dhe kurseve profesionale në mbështetje të këtij sektori (Mbështetja e arsimit profesional në fushën e Hoteleri - Turizmit)	M.5.6.4	500,000	Fonde lokale, Qeveria, FZHR, PPP, fonde IPA, etj			
24	Trajnim i guidave turistike dhe stafit të sigurisë bregdetare në bashkëpunim me Shkollën e mesme profesionale të hoteleri/turizëm	M.5.6.4	100,000	Fonde lokale, PPP, grante si RDP, IPA			
	MJEDISI						
25	Sigurimi i integritetit territorial dhe biodiversitetit të sipërfaqeve pyjore dhe zgjerim i sipërfaqes së mbjellë - Orosh, Mirditë	M.5.4.2	200,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, donacione si IPARD			
26	Konsolidim i rrjetit KUZ në komunat Shënkoll & Zejmen (Ky projekt mund të zgjerohet dhe të përfshijë edhe komunat Shëngjin dhe Fushë Kuqe) dhe lidhja e këtij rrjeti me Impiante të Trajtimit të Ujërave të Zeza	M.5.4.2	1,000,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, donacione si IPARD			
27	Menaxhimi erozionit bregdetar një parakusht për mbrojtjen nga ndryshimet klimaterike (UNDP)	M.5.4.2		Buxheti Qendror, Donator			
28	Mbështetje njëjore vendore në zbatimin e Planit për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve (Hartuar me mbështetjen e SELEA në vitin 2013) dhe koordinim i zbatimit të tij	M.5.4.2	200,000	Buxheti Vendor, Qendror, Donator			
29	Identifikimi, Studimi Fizibilitetit dhe Plani Veprimi për parandalimin e erozionit në zonat e erodura të Qarkut Lezhë	M.5.4.2	250,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, EU Funds			
30	Përgatitja e studimit të fizibilitetit për të gjithë zonën e Deltës së lumit Drin - Mat në kuadrin e mbrojtjes nga ndryshimet klimatike (UNDP)	M.5.4.2	800,000	Buxheti Qendror, Donator			
31	Studim fizibiliteti dhe Promovimi i përdorimit të energjisë së rinovueshme (diellore) në njësitë e akomodimit (guesthouses) në Orosh, Fan, Selitë	M.5.4.3	150,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, donacione si IPARD			

INDUSTRIA							
32	Rehabilitimi zonave të dampave minerare në Orosh, Selitë, Rrëshen dhe Kaçinar	M.5.3.1	200,000	MEI, Ministria e Mjedisit			
33	Hartimi një strategjie për ruajtjen e ujërave nëntokësore nga ndotjet (infiltrimi ujit) në zonat e kontaminuara nga veprimtaritë industriale_Drejtoria e Shërbimit Gjeologjik Shqiptar	M.5.3.1	150,000	MEI, MM, MBZHRAU, KQ			
34	Ndërtimi punishtes së riparimit të anijeve të flotës së peshkimit	M.5.3.1	250,000	MBZHRAU, MTI, Donator, Flota e Peshkimit			
35	Hartimi një Plani Veprimi për ndërhyrje në zonat kafe në rajon, promovimi dhe vendosja e tyre në funksion të stimulimit të investitorëve dhe donatorëve të huaj në bashkëpunim me Ministrinë	M.5.3.1	200,000	Investitorë të interesuar, Buxheti Shtetit, EU Funds			
36	Identifikimi, Studimi Fizibilitetit dhe Plani Veprimi për trajtimin e mbetjeve inerte nga aktiviteti industrial përgjatë lumenjve	M.5.3.1	150,000	Qeveria Qendrore, UNDP, EU funds			

III. Monitorimi

a. Metodologjia e monitorimit të zbatimit të Konceptit të Zhvillimit të Qarkut Lezhë

Procesi i monitorimit të zbatimit të Konceptit të Zhvillimit të Qarkut Lezhë mbështetet nga një grup indikatorësh të lidhur me treguesit sasiorë mbi numrin e aktiviteteve, numrin e përfituesve si dhe me një sërë treguesish të lidhur me impaktin dhe rezultatin. Përmes këtij procesi, indikatorët e monitorimit shprehin të dhëna mbi nivelin e realizimit të projekteve dhe aktiviteteve konkrete, duke lidhur këto të fundit me Masat në Konceptin Zhvillimit Rajonal duke ofruar një model monitorimi bazuar në indikatorët e monitorimit për çdo Masë. Kuadri logjik i këtij modeli monitorimi që mbështetet në zinxhirin: Fushë Prioritare => Qëllim Strategjik => Masë => Indikatorët e monitorimit => Njësia matëse, rezultojnë se indikatorët e monitorimit janë përcaktuar brenda fushës së veprimit të vetë Masës. Në identifikimin e indikatorëve të monitorimit janë konsideruar të gjithë projektet e parashikuara në Planin e Veprimit jo vetëm në aspektin sasior por edhe përmbajtësor. Për të ruajtur fokusin në Masat e Konceptit të Zhvillimit Rajonal të Qarkut Lezhë, pavarësisht shpërndarjes së projekteve në periudhën afatmesme 2015-2017 të parashikuar në Planin e Veprimit, janë vlerësuar 89 indikatorë monitorimi për 15 Masa të Konceptit të Zhvillimit Rajonal të Qarkut Lezhë, me një mesatare prej 6 indikatorësh për çdo Masë ose 15 indikatorësh për çdo Fushë Prioritare dhe Qëllim Strategjik. Ky grup indikatorësh synon përcjelljen dhe servirjen e informacionit të nevojshëm për vlerësimin e progresit në lidhje me Masën dhe njëherësh raportin mbi nivelin e realizimit të aktiviteteve dhe produkteve konkrete në periudhën 3 vjeçare (2015-2017) dhe ku viti 2014 konsiderohet si “viti bazë”. Sipas Fushave Prioritare, indikatorët e monitorimit janë si më poshtë:

Fusha Prioritare 1:

“Bujqësi, pylltari dhe peshkim” me fushë veprimi 4 Masa (mbështetje e bizneseve të vogla bujqësore, blegtorale dhe akuakultura; marka rajonale; edukimi në bujqësi, pylltari dhe peshkim; infrastruktura bujqësore) do të monitorohet nëpërmjet 25 indikatorëve të monitorimit në periudhën 2015-2017.

Fusha Prioritare 2:

“Edukim, kulturë, shëndetësi dhe përkujdesje sociale” me fushë veprimi 2 Masa (shërbimet sociale dhe shëndetësore në komunitetet lokale; shërbimet e edukimit dhe trajnimit profesional në qendrat më të rëndësishme të rajonit) do të mund të monitorohet nëpërmjet 20 indikatorëve të monitorimit në periudhën 2015-2017.

Fusha Prioritare 3:

“Zhvillimi ekonomik dhe infrastruktura” me fushë veprimi 1 Masë (zonat e biznesit dhe infrastruktura përkatëse) do të mund të monitorohet nëpërmjet 6 indikatorëve të monitorimit në periudhën 2015-2017.

Fusha Prioritare 4:

“Mjedisi dhe energjia” me fushë veprimi 3 Masa (menaxhimi vizitorëve në zonat e mbrojtura; planifikimi dhe zbatimi infrastrukturës mjedisore; projekte energjetike për të ardhmen) do të mund të monitorohet nëpërmjet 14 indikatorëve të monitorimit në periudhën 2015-2017.

Fusha Prioritare 5:

“Menaxhimi rajonal, konteksti i partneriteteve brenda dhe ndër-rajonale & qeverisja e orientuar drejt qytetarit” me fushë veprimi 1 Masë do të mund të monitorohet nëpërmjet 7 indikatorëve të monitorimit në periudhën 2015-2017.

Fusha Prioritare 6:

“Sektori turizmit përmes promovimit të trashëgimisë kulturore, produkteve turistike dhe konsolidimit të shërbimeve turistike në rajon” me fushë veprimi 4 Masa do të mund të monitorohet nëpërmjet 17 indikatorëve të monitorimit në periudhën 2015-2017.

Në funksion të gjenerimit dhe vlerësimit të treguesve të lidhur me sektorë potencialë si bujqësia, blegtorja, demografia, arsimit, shëndetësia, kujdesi social, zhvillimi biznesit (aktiviteti ekonomik), shërbimet publike, infrastruktura, transporti, telekomunikacioni, qeverisja vendore dhe pjesëmarrja e gruas në vendimmarrje Këshilli i Qarkut Lezhë, do të mund të referojë të dhënat e servitura nga baza e të dhënave për Treguesit Socialë Ekonomikë të Qarkut. Kjo bazë të dhënash konsideron dhe përmbledh të gjithë informacionin statistikor të mbledhur nga vetë administrata e Qarkut Lezhë në institucione të ndryshme vendore, rajonale dhe kombëtare si dhe të dhëna të publikuara nga Instat (Census 2011). Në vlerësimin e këtij informacioni është e nevojshme pasurimi dhe rifreskimi këtij sistemi të dhënash për çdo vit, me qëllim leximin e raporteve të treguesve dhe vlerësimin e tyre në raport me prioritetet e vet Qarkut dhe impaktit të ndërhyrjeve në terren përmes projekteve konkrete. Kjo bazë të dhënash (file në excel) përfshin 12 fusha kryesore (sektorë) me 74 tregues kryesorë analitikë për 21 Njësi të Qeverisjes Vendore aktuale dhe konkretisht:

- Demografia përmes të dhënave statistikore mbi sipërfaqen, numrin e banesave, popullsinë në vitin 2001 dhe 2011 dhe indeksin e ndryshimit të popullsisë dhe treguesit gjinor (meshkuj/femra)
- Bujqësia dhe Blegtorja, përmes identifikimit të të dhënave në lidhje me fondin e tokës bujqësore, sipërfaqen e tokës sipas kategorive (truall, livadhe, pyje, kullota), toka inproduktive, tregues të lidhur me blegtorinë.
- Qeverisja dhe Financat Vendore përmes të dhënave mbi të zgjedhurit vendorë, përfaqësimin e grave në vendimmarrje, buxhetin vendor dhe shpërndarjen/banor, grantin e pakushtëzuar dhe shpërndarjen/banor.
- Punësimi ku identifikohen tregues statistikorë mbi papunësinë, numrin e të punësuarve në sektorin publik, numrin e të punësuarve në sektorin privat.
- Aktiviteti ekonomik i identifikuar përmes numrit të aktiviteteve ekonomike (tregtare); numrin e aktiviteteve sipas llojit (peshkim, industri, sektori ndërtimit dhe shërbimet) etj.
- Ndihma ekonomike dhe kujdesi social përmes treguesve mbi familjet në ndihmë ekonomike, numrin e personave në asistencë dhe numrin e personave me aftësi të kufizuara.
- Arsimit nëpërmjet identifikimit të të dhënave mbi numrin e nxënësve, numrin e nxënësve (popullsia) që ndjek arsimin e lartë, nivelin e analfabetizimit, numrin e mësuesve dhe raportin mësues/nxënës, institucionet e arsimit parashkollor, 9-vjeçar, të mesëm dhe profesional.
- Kujdesi Social përmes identifikimit të të dhënave mbi qendrat shëndetësore, ambulancat, poliklinikat, konsultoret për gra dhe fëmijë, spitalet dhe shtretërit, treguesit mbi personelin shëndetësor (numri mjekëve dhe infermierëve), vdekshmëria foshnjore (0-1 vjeç) në nivel Qarku.
- Shërbimet publike fokusuar në aksesin e familjeve/banesave në sistemin e furnizimit me ujë të pijshëm dhe rrjetin e kanalizimeve, aksesin në shërbimin e pastrimit dhe largimit të mbeturinave, aksesin në rrjetin telefonik dhe internet.

- Zhvillimi urban dhe infrastruktura të identifikuar përmes treguesve në lidhje me disponueshmërinë e instrumenteve të planifikimit hapësinor (Plan i Përgjithshëm Vendor i Planifikimit të Territorit), rrjeti rrugor në administrim, rrjeti rrugëve të brendshme, rrugëve lokale dhe komunale dhe numrin e aksidenteve rrugore.
- Telekomunikacioni përmes të cilit identifikohen të dhëna në lidhje me numrin e mjeteve të transportit, raporti / mijë banorë, aksesit në rrjetin hekurudhor.

Turizmi në aspektin e disponueshmërisë së potencialeve turistike dhe treguesve mbi numrin e vizitorëve (turistëve) përgjatë vitit.

Por si do të përdoren treguesit social – ekonomikë në funksion të prodhimit të informacionit për indikatorët e monitorimit?

Baza e të dhënave për treguesit social – ekonomikë sjell brenda një formati lehtësisht të përpunueshëm të dhëna sasiore mbi të gjithë sektorët kryesorë por, në të njëjtën kohë kjo bazë të dhënash, përmes metodës së kryqëzimit të të dhënave, ushqen me informacionin e nevojshëm indikatorët e monitorimit të Masave të parashikuara dhe konkretisht:

Fusha Prioritare “Zhvillimi ekonomik dhe infrastruktura” ka si Qëllim Strategjik “Zhvillimi i sektorit privat përmes organizimit dhe bashkëpunimit të bizneseve, si dhe koordinimit të faktorëve të ndryshëm nxitës në nivel rajonal dhe kombëtar” dhe progresi i këtij Qëllimi Strategjik vlerësohet në raport me Masën “Përcaktimi i zonave të biznesit dhe infrastukturës përkatëse”. Në konformitet të plotë me fushën e veprimit të kësaj Mase, indikatorët e monitorimit janë të lidhur me rrjetin e rrugëve rurale të përmirësuara në Qark, numrin e banorëve që përfitojnë nga përmirësimi infrastrukturës rurale, numri aksidenteve rrugore si dhe të dhëna mbi numrin e njësisve vendore të pajisura me instrumentet ligjore të menaxhimit të territorit. Brenda setit të indikatorëve të kësaj Mase janë edhe treguesit të cilët vlerësojnë aksesin e popullsisë në shërbimin e furnizimit me ujë dhe rrjetin e kanalizimeve, informacioni i cili gjenerohet nëpërmjet databazës për treguesit social ekonomik të Qarkut Lezhë.

Fusha Prioritare “Mjedisi dhe energjia” ka si Qëllim Strategjik “Përmirësimi i infrastrukturës mjedisore dhe shërbimeve të lidhura me mjedisin si një parakusht për përmirësimin e mundësive social-ekonomike dhe si një faktor nxitës për koordinimin me sektorët e tjerë, si atë energjetik” vlerësohet në raport me progresin e 3 Masave, të cilat midis të tjerash prekin edhe infrastrukturën mjedisore dhe projektet energjetike. Indikatorët e monitorimit për këtë fushë veprimi përdorin tregues në lidhje me shpenzimet për menaxhimin e zonave të mbrojtura, me sipërfaqet e tokës bujqësore të dëmtuar nga erozioni, shpenzimet për zgjerimin e zonave të gjelbra (gjelbërimi), numrin e njësisve vendore të pajisura me instrumentet e menaxhimit të mbetjeve urbane (aksesi në shërbimin e pastrimit dhe largimit të mbeturinave) etj, tregues të cilët gjenerohen përmes informacionit të bazës së të dhënave për treguesit socialë ekonomikë të Qarkut Lezhë.

Në lidhje me shërbimet sociale dhe shëndetësore (Masa 5.2.1), indikatorët e monitorimit referojnë tregues statistikorë të lidhur me familjet në ndihmë ekonomike, numrin e personave me aftësi të kufizuar, përfituesit nga shërbimet sociale, nivelin e vdekshmërisë foshnjore, numrin e qendrave shëndetësore, ambulancave, numrin e personelit shëndetësor/mijë banor (mjekë dhe infermierë) etj.

Në lidhje me edukimin dhe trajnimin profesional (Masa 5.2.2), indikatorët e monitorimit referojnë të dhëna statistikore mbi numrin e nxënësve në sistemin arsimor 9 – vjeçar dhe të mesëm, numrin e nxënësve/klasë, raportin mësues/nxënës, tregues mbi frekuencën e arsimit profesional dhe nivelin e pjesëmarrjes së grave në kurset e trajnimit dhe formimit profesional etj, tregues të cilët identifikohen në rubrikën “Edukimi” të treguesve socialë ekonomikë të Qarkut Lezhë.

Brenda kuadrit logjik të ndërtimit të sistemit të monitorimit dhe plotësimit të informacionit përkatës për çdo indikator, përdorimi i bazës së të dhënave për treguesit socialë ekonomikë do të mund të rezultojë i drejtpërdrejtë ose përmes kombinimit të disa të dhënave në funksion të gjenerimit të informacionit dhe konkretisht:

Indikatorit nxënës në arsimin profesional/nxënësve në arsimin e mesëm gjenerohet nga raporti midis këtyre dy kategorive të treguesve në rubrikë "Edukimi". Një tjetër alternativë e përdorimit të bazës së të dhënave për treguesit socialë ekonomikë përmes metodës së kombinimit do të referohej në rastin e indikatorit "personel shëndetësor/mijë banorë" tregues i cili konsideron numrin e popullsisë (rubrika "Demografia") dhe numrin e personelit shëndetësor (rubrika "Shëndetësia). Në leximin e të dhënave nga indikatorët e monitorimit dhe krahasimit të treguesve në kohë, viti 2014 është konsideruar si viti bazë, treguesit në të cilin shërbejnë për vendosjen e sistemit të krahasimit për periudhën e parashikuar 2015-2017. Formatit Matricës së Monitorimit për çdo Masë identifikon: (a) Masën dhe Qëllimin Strategjik; (b) Indikatorët e Monitorimit; (c) Njësinë matëse të indikatorit të monitorimit; (d) Treguesit e Monitorimit 2014-2017 dhe (e) Përgjegjësia institucionale e cila identifikon drejtorinë/departamentin përgjegjës për mbledhjen dhe përpunimin e informacionit.

b. Indikatorët e monitorimit për çdo masë

Referuar Masave të Konceptit të Zhvillimit Rajonal të Qarkut Lezhë, procesi monitorimit do të mundësohet nëpërmjet indikatorëve të monitorimit për çdo Masë dhe plotësimin të informacionit për periudhën e referuar në Matricën e Monitorimit 2014-2017 ku të dhënat për vitin 2014 do të gjenerohen në Janar 2015.

Qëllimi Strategjik:

"Zhvillimi i mëtejshëm i bujqësisë dhe agrobiznesit të lidhur në një rrjet me kapacitete të larta industriale"

Për këtë Qëllim Strategjik janë identifikuar 4 Masa të cilat kanë për fushë veprimi (1) Mbështetje e koordinuar për bizneset e vogla bujqësore, blegtorale dhe akuakulturën; (2) Marka Rajonale; (3) Edukimi në bujqësi, pylltari dhe peshkim dhe (4) Infrastruktura bujqësore. Indikatorët e monitorimit sipas Masave janë si më poshtë:

Qëllimi Strategjik: "Zhvillimi i mëtejshëm i bujqësisë dhe agrobiznesit të lidhur në një rrjet me kapacitete të larta industriale"							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.1.1. Mbështetje e koordinuar për bizneset e vogla bujqësore, blegtorale dhe akuakulturën	Numri i prodhuesve të vegjël të mbështetur për marketimin e produkteve bujqësore brenda vendit	Numër					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtoria Rajonale e Bujqësisë
	Numri personave/fermerëve që përfitojnë nga skemat e financimit të Ministrisë së Bujqësisë dhe programet e BE-së në fushën e bujqësisë, industrisë agro-ushqimore, bletarisë dhe blegtorisë	Numër (dhe/ose %-je ndaj totalit)					
	Zgjerimi sipërfaqes së tokës bujqësore me destinacion kultivimin e produkteve tipike në rajon (gështenjë, arrë etj)	Ha					
	Zgjerimi aktivitetit ekonomik në bujqësi dhe peshkim	% e raportit të bizneseve në fushën e bujqësisë e peshkimit/ nr të bizneseve në Qark					
	Sipërfaqe e tokës bujqësore e destinuar për vreshtari, pemëtari dhe perime	Ha					
	Numri krerëve të bagëtisë së të imët në rajon	Numër					
	Numri shpendëve në rajon (gjeli detit, fazan)	Numër					
	Sip. e tokës bujqësore e destinuar për kultivimin e bimëve medicinale (ha ndaj totalit të tokës bujqësore)	Ha					
Numri të punësuarve/vetëpunësuarve në sektorin bujqësor, blegtoral dhe agro-ushqimor	Numër					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtoria Rajonale e Punës	
%-je e papunësisë në Qark	%-je					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-QKL	

Monitorimi Masës 5.1.1 është i lidhur me 10 indikatorë monitorimi, të cilët identifikojnë informacionin në lidhje me fushën e veprimit të vetë Masës, përmes të dhënave sasiore mbi numrin e prodhuesve të mbështetur në marketimin e produkteve bujqësore, nivelin e përfitimit nga programet e Qeverisë Qendrore për mbështetjen e fermerëve, aktiviteti ekonomik dhe sektorin e blegtorisë. Një tjetër aspekt i monitorimit të masës vlerësohet edhe prodhimi informacionit mbi impaktin e realizimit të projekteve dhe aktiviteteve të lidhura me këtë Masë sikurse janë treguesit për kultivimin e tokës bujqësore dhe impakti në rritjen e numrit të të punësuarve dhe vetëpunësuarve në sektorin përkatës. Ky indikator “ushqen” me informacion edhe bazën e të dhënave për treguesit social – ekonomikë të Qarkut Lezhë duke siguruar raporte të dhënash të lidhura me sektorin e bujqësisë, blegtorisë, peshkimit, biznesin dhe me nivelin e papunësisë.

Qëllimi Strategjik: “Zhvillimi i mëtejshëm i bujqësisë dhe agrobiznesit të lidhur në një rrjet me kapacitete të larta industriale”							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.1.2. Marka rajonale	Numri i markave të promovuara (Shoqatat e Prodhuesve sipas Markave)	Numri markave					1-Drejtorja e Zhvillimit Rajonal dhe Integritimit. 2-Njësitë Vendore
	Numri panairëve agro-bujqësore të organizuara në bashkëpunim me prodhuesit sipas markave dhe gastronomisë	Numri panairëve					
	Numri kontratave të lidhura me subjektet e tregtimit të produkteve (lokal, kombëtar, rajonal) për markat rajonale	Numri kontratave					
	Numri njësive prodhuese pjesëmarrëse në aktivitetet dhe panairët promovues të markave respektive	Numër					1-Drejtorja e Zhvillimit Rajonal dhe Integritimit. 2- Qendra e Kurseve të Kualifikimi Profesional

Monitorimi Masës 5.1.2 është i lidhur me 4 indikatorë të monitorimit të cilët mbulojnë fushën e veprimit të Masës duke identifikuar jo vetëm aktivitetet në funksion të promovimit të markave por edhe rezultateve konkrete të aktiviteteve respektive në funksion të rritjes së kapaciteteve ekonomike të prodhuesve.

Qëllimi Strategjik: “Zhvillimi i mëtejshëm i bujqësisë dhe agrobiznesit të lidhur në një rrjet me kapacitete të larta industriale”							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.1.3. Edukimi në bujqësi, pylltari dhe peshkim	Numri i peshkatarëve, specialistëve dhe kapitenëve që ndjekin kursin e kualifikimit 9-mujor në Durrës	Numër					1-Drejtorja e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtorja Rajonale e Punës
	Numri i të punësuarve në sektorin e peshkimit dhe akuakulturës	Numër					1-Drejtorja e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtorja Rajonale e Bujqësisë Lezhë
	Indeksi i rritjes së prodhimit të peshkut çdo vit	Tregues në %-je ose ton					
	Numri i aktiviteteve, workshop-eve, trajnimeve të organizuara me fermerët në sektorin e bujqësisë, vreshtarisë, enologjisë	Numër					1-Drejtorja e programim zhvillimit e investimeve. 2-Drejtorja Rajonale e Shërbimit Pyjor
	Numri i trajnimeve profesionale dhe aktiviteteve informuese për mbrojtjen e pyjeve dhe kullotave (mbrojtjen e mjedisit)	Numër					1-Drejtorja e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtorja Rajonale e Bujqësisë
	Rritja e sipërfaqes pyjore, kullotave dhe livadheve në Qark	Ha					1-Drejtorja e Programim Zhvillimit e Investimeve 2-Drejtorja Rajonale e Bujqësisë 3-Bordi i Kullimit

Për këtë Masë janë identifikuar 6 indikatorë monitorimi të cilët identifikojnë nivelin e kualifikimit profesional të flotës së peshkimit, rritjen dhe zgjerimin e aktivitetit të peshkimit por edhe tregues të lidhur me sektorin e bujqësisë, vreshtarisë dhe enologjisë në rajon. Të tjerë tregues të rëndësishëm të përcjellë përmes indikatorëve të monitorimit janë edhe raportet që identifikohen në sektorin e pylltarisë dhe kullotave e livadheve duke sjellë së bashku aktorë të ndryshëm në nivel rajonal (Këshilli Qarkut, Drejtoria Rajonale e Bujqësisë, Drejtoria Rajonale e Shërbimit Pyjor dhe Bordin e Kullimit). Ky indikator shkon edhe në funksion të përmirësimit dhe përditësimit të bazës së të dhënave për treguesit social – ekonomikë të Qarkut Lezhë.

Qëllimi Strategjik: “Zhvillimi i mëtejshëm i bujqësisë dhe agrobiznesit të lidhur në një rrjet me kapacitete të larta industriale”							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.1.4. Infrastruktura Bujqësore	Sipërfaqe e tokës bujqësore e pajisur me sistem kanalesh ujitëse	Ha					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtoria Rajonale e Bujqësisë. 3-Bordi i Kullimit Lezhë
	Mi gjatësi kanalesh ujitëse dhe kulluese të rehabilituar dhe sistemuar	Metër linear (ml)					
	Reduktimi i sipërfaqeve të tokës bujqësore të lënë djerrë (të përmbytur - inproduktive)	Ha					
	Shpenzimet kapitale për rehabilitimin e infrastrukturës bujqësore	Niveli shpenzimeve kapitale/banor					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve 2-Drejtoria Rajonale e Bujqësisë Lezhë.
	Numri qendrave grumbulluese dhe magazinuese në rajon për prodhimin bujqësor	Numër					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve 2-Drejtoria Rajonale e Shërbimit Social Lezhë.

Fusha e veprimit të Masës 5.1.4 është parashikuar të monitorohet përmes 5 indikatorëve të monitorimit të cilët do të duhet të konsiderohen jo vetëm për formatin e informacionit por edhe për ndërthurjen e llojit të informacionit që përcjellin. Indikatorët e monitorimit të përdorur në këtë Masë vlerësojnë informacionin i cili gjenerohet përmes bazës së të dhënave të treguesve social – ekonomikë të Qarkut, por njëkohësisht identifikojnë nivelin e ndërhyrjeve (shpenzimet kapitale/banor) dhe rezultatin e ndërhyrjeve në përmirësimin e infrastrukturës bujqësore.

Qëllimi Strategjik:

“Shërbime publike cilësore në fushën e arsimit, kulturës dhe kujdesit social, të cilat janë lehtësisht të aksesueshme nga publiku, prezente në të gjithë territorin e Qarkut, dhe veçanërisht për grupet e ndryshme sociale”

Për këtë Qëllim Strategjik janë identifikuar 2 Masa të cilat kanë për fushë veprimi (1) Zhvillimin e shërbimeve sociale e shëndetësore në komunitetet lokale dhe (2) Zhvillimin e shërbimeve të edukimit dhe trajnimit profesional në qendrat më të rëndësishme të rajonit. Indikatorët e monitorimit sipas Masave janë:

Qëllimi Strategjik: "Shërbime publike cilësore në fushën e arsimit, kulturës dhe kujdesit social, të cilat janë lehtësisht të aksesueshme nga publiku, prezente në të gjithë territorin e Qarkut, dhe veçanërisht për grupet e ndryshme sociale"

MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.2.1. Zhvillimi i shërbimeve sociale dhe shëndetësore në komunitetet lokale	Numri i përfituesve në Qendrat e Moshës së tretë që përfitojnë shërbime sociale	Numër					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtoria Rajonale e Shërbimit Social Lezhë.
	Numri i familjeve në nevojë që përfitojnë shërbime sociale	Numër					
	Numri i personave me aftësi të kufizuara që përfitojnë nga shërbimet sociale dhe qendrat komunitare	Numër					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtoria Rajonale e Shëndetit Publik Lezhë.
	Numri i qendrave shëndetësore, ambulancave të ndërtuara ose rikonstruara	Numër					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtoria Rajonale e Shërbimit Social
	Numri i romëve që përfiton shërbime sociale	Numër					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtoria Rajonale e Shëndetit Publik Lezhë
	Numri i mjekëve / 1000 banorë	Tregues i numrit të mjekëve / banor në rang Qarku					
	Numri i infermierëve / 1000 banorë	Tregues i numrit të infermierëve/banor Qark	4.8				
	Raporti i shtretërve / 1000 banorë	Numër shtretër/1000 banorë në rang Qarku					
	Niveli i vdekshmërisë foshnjore 0-1 vjeç	Numër	7.1				
Numri i personelit shëndetësor në zonat rurale të Qarkut	Numër					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-DRSHP, 3. Instat	

Monitorimi Masës 5.2.1 është i lidhur me gjenerimin e të dhënave për 10 indikatorëve të monitorimit, të dhëna të cilat do të koordinohen me Drejtorinë Rajonale të Shërbimit Social Lezhë (për indikatorët me fokus Kujdesin Social dhe me referencë rubrikën "Kujdesi Social dhe Ndhma Ekonomike në bazën e të dhënave) dhe Drejtorinë e Shëndetit Publik për referimin e indikatorëve të lidhur me shërbimin shëndetësor (statistika mbi nivelin e ofrimit të shërbimit shëndetësor, vdekshmërinë foshnjore etj). Në plotësimin e të dhënave për këta indikatorë, do të duhet të vlerësohen dhe kombinohen raportet e popullsisë (demografia) dhe numrit të personelit shëndetësor (mjekë dhe infermierë) të cilët janë pjesë e rubrikës "Shëndetësia" në bazën e të dhënave për treguesit socialë ekonomikë të Qarkut.

Qëllimi Strategjik: "Shërbime publike cilësore në fushën e arsimit, kulturës dhe kujdesit social, të cilat janë lehtësisht të aksesueshme nga publiku, prezente në të gjithë territorin e Qarkut, dhe veçanërisht për grupet e ndryshme sociale"

MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.2.2. Zhvillimi i shërbimeve të edukimit dhe të trajnimit profesional në qendrat më të rëndësishme të rajonit	Numri i nxënësve që përfitojnë kushte bashkëkohore në sistemin arsimor nga përmirësimi i infrastrukturës arsimore	Numër					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2-Drejtoria Rajonale e Shëndetit Publik Lezhë. 3-Instat
	Numri i nxënësve/klasë në sistemin arsimor 9-vjeçar	Numër					
	Shpenzimet e njësive vendore për mirëmbajtjen e objekteve arsimore (%-je e buxhetit vendor për objektet arsimore)	Shpenzimet e mirëmbajtjes nga NjQV-të/nr. e nxënësve					
	Niveli i investimeve kapitale/nxënës	Shpenzimet kapitale/nxënës					
	Raporti mësues : nxënës në sistemin arsimor	Tregues					
	Numri i paketave të kurseve profesionale të ofruara (mekanik, menaxhim tregtie & turizmi, elektrikist, gjuhë angleze dhe artizanat) brenda vitit 2017 (target 5)	Numër					
	%-je e nxënësve në arsimin profesional në raport me totalin e nxënësve në arsimin e mesëm	%-je					
	%-je e personave në ndihmë ekonomike të përfshirë në arsimin dhe programet e trajnimit profesional	%-je					
	Niveli analfabetizimit në Rajon	%-je	3.54				
	%-je e grave/femrave të përfshira në arsimin profesional	%-je					

Brenda fushës së veprimit të kësaj Mase vijnë së bashku tregues të lidhur me sistemin arsimor (9-vjeçar dhe të mesëm), por duke fokusuar edhe tregues të lidhur me arsimin profesional. Së bashku me treguesit për arsimin, identifikohen edhe tregues të lidhur me nivelin e përfitimit nga familjet në nevojë dhe kualifikimin e grave në fusha si turizëm, artizanat etj. Monitorimi Masës përmes 10 indikatorëve të monitorimit siguron informacion në lidhje me tregues të cilët reflektohen edhe në bazën e të dhënave për treguesit social – ekonomikë të Qarkut Lezhë, si dhe ndërtojnë raporte krahasueshmërie jo vetëm në nivel rajonal por edhe kombëtar (niveli analfabetizmit në rajon).

Qëllimi Strategjik:

“Zhvillimi ekonomik dhe infrastruktura”

Për këtë Qëllim Strategjik është identifikuar 1 Masë e cila ka si fushë veprimi përcaktimin e zonave të biznesit dhe infrastrukturës përkatëse. Indikatorët e monitorimit për këtë Masë janë si më poshtë:

Qëllimi Strategjik: “Zhvillimi ekonomik dhe infrastruktura”							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.3.1. Përcaktimi i zonave të biznesit dhe infrastrukturës përkatëse	Km të rrugëve rurale të përmirësuara në nivel Qarku	Km					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2- Instat
	Numri i banorëve që përfitojnë nga përmirësimi infrastrukturës rurale	Numër					Drejtoria e Programim 2-Drejtoria e Planifikimit Territorial (K.Q.Lezhë). 3-Urbanistika e NjQV-ve
	Numri i aksidenteve rrugore	Numër					Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve 2-Njësitë Vendore 3-INSTAT/Policia
	Numri i njësive vendore të pajisura me Planin e Përgjithshëm Vendor të Planifikimit të Territorit	Numër					Drejtoria e Programimit 2-Drejtoria e Planifikimit Territorial (K.Q.Lezhë). 3-Urbanistika e NjQV-ve
	Shpenzimet kapitale (në nivel rajonal për të gjithë NjQV-të) për infrastrukturën (rrjeti rrugor)	%-je e raportit shpenzimeve kapitale për infrastrukturën/ buxhetit vendor					Drejtoria e Programim Dega Thesarit, Prefektura
	Popullsia që ka akses në shërbimin e furnizimit me ujë (target 70% në vitin 2017 nga 40% aktualisht)	%-je	40%				1. Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve. 2 .Sh.A. Ujësjellës-Kanalizime. 3. Instat

Për këtë Masë janë identifikuar 6 indikatorë të monitorimit të cilët identifikojnë të dhëna në lidhje me rrjetin rrugor të përmirësuar dhe të mirëmbajtur (për më shumë shih treguesit socialë ekonomikë të Qarkut rubrika “Zhvillimi Urban, infrastruktura dhe siguria rrugore”) si dhe numrin e aksidenteve rrugore në Qark. Një tjetër tregues i lidhur me fushën e veprimit të kësaj Mase është edhe treguesi për aksesin e popullsisë në shërbimin e furnizimit me ujë të pijshëm dhe rrjetin e kanalizimeve, tregues i cili do të duhet të reflektohet edhe në bazën e të dhënave për treguesit socialë ekonomikë të Qarkut Lezhë.

Qëllimi Strategjik:

“Përmirësimi i infrastrukturës mjedisore dhe shërbimeve të lidhura me mjedisin si një parakusht për përmirësimin e mundësive social-ekonomike dhe si një faktor nxitës për koordinimin me sektorët e tjerë, si atë energjetik”

Për këtë Qëllim Strategjik janë identifikuar 3 Masa të cilat kanë si fushë veprimi mjedisin dhe energjinë dhe konkretisht: (1) Menaxhimi i vizitorëve (turistë) në zonat e mbrojtura; (2) Planifikimi dhe zbatimi infrastrukturës mjedisore; (3) Projekte energjetike për të ardhmen. Indikatorët e monitorimit për Masat e këtij Qëllimi Strategjik janë si më poshtë:

Qëllimi Strategjik: "Përmirësimi i infrastrukturës mjedisore dhe shërbimeve të lidhura me mjedisin si një parakusht për përmirësimin e mundësive social-ekonomike dhe si një faktor nxitës për koordinimin me sektorët e tjerë, si atë energjetik"							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.4.1. Menaxhimi i vizitorëve (turiste) në zonat e mbrojtura	Numri vizitorëve (turistë) në zonat e mbrojtura	Numër					Ministria e Mjedisit. Drejtoria e Pyjeve
	Numri aktiviteteve dhe fushatave sensibilizuese për mbrojtjen e zonave të mbrojtura	Numër aktiviteteve dhe/ose nr. pjesëmarrësish					Banorët e zonave; Ojft- të e Mjedisit; Donatorë
	Shpenzimet për menaxhimin e zonave të mbrojtura	%-je e shpenzimeve ndaj totalit	n/a				Drejtoria e Programim Zhvill. e Investimeve Agjencia Rajonale Mjedisit. NjQV-të
	Numri vullnetarëve pjesëmarrës në fushatat sensibilizuese	Numër					Drejtoria e Programim Zhvill. e Investimeve; Agjencia Rajonale Mjedisit; NjQV-të

Kjo Masë do të monitorohet përmes 4 indikatorëve të monitorimit, të cilët identifikojnë informacionin sasior mbi fluksin e turistëve në zonat e mbrojtura, aktivitetet dhe fushatat sensibilizuese me fokus mbrojtjen e zonave të mbrojtura dhe shpenzimet për menaxhimin e tyre. Në këtë proces do të duhet bashkëpunimi i Drejtorisë së Programim Zhvillimit dhe Investimeve në Qark me Agjencinë Rajonale të Mjedisit, Ministrinë e Mjedisit, Organizatat Jo Qeveritare në fushën e mjedisit dhe Njësitë e Qeverisjes Vendore.

Qëllimi Strategjik: "Përmirësimi i infrastrukturës mjedisore dhe shërbimeve të lidhura me mjedisin si një parakusht për përmirësimin e mundësive social-ekonomike dhe si një faktor nxitës për koordinimin me sektorët e tjerë, si atë energjetik"							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.4.2. Planifikimi dhe zbatimi infrastrukturës mjedisore	Sipërfaqe (ha) e zonave të dëmtuara nga erozioni, përmbytjet dhe degradimi të rehabilituara	Ha					Ministria e Mjedisit Njësitë Vendore
	Sipërfaqe e hapësirave të gjelbra në rajon (m ² /banor)	m ² /banor					Ministria e Mjedisit Njësitë Vendore
	Tregues i lidhur me nivelin e përfitimit të shërbimit të pastrimit dhe largimit të mbeturinave në Qark	%-je e banorëve që përfitojnë shërbim në nivel Qarku					Drejtoria e Programim Zhvill. e Investimeve Njësitë e Vendore Ministria e Mjedisit
	Shpenzimet për zgjerimin e zonave të gjelbra (mbjelljet e reja)	%-je e shpenzimeve për zgjerimin e hapësirave të gjelbra/totalit të buxhetit vendor					1-Drejtoria e Programim Zhvill. e Investimeve Njësitë e Vendore Drejtoria e Pyjeve
	Rritja e sipërfaqes pyjore, kullotave dhe livadheve në Qark	Ha ose m ²					Donatorë, Qarku, MZHUT
	Numri i njësive vendore që kanë hartuar Planin e Menaxhimit të Mbetjeve Urbane	Numër					Donatorë, Qarku, MZHUT

Monitorimi Masës 5.4.2 është i bazuar në të dhënat e grumbulluara përmes 6 indikatorëve të monitorimit. Lloji informacionit përfshin të dhëna në lidhje me erozionin e tokës bujqësore, tregues i referuar edhe në bazën e të dhënave për treguesit socialë ekonomikë të Qarkut në rubrikën Bujqësia dhe Blegtoaria me emërtimin "inproduktive". Pjesë e informacionit për monitorimin e kësaj mase janë edhe të dhënat lidhur me fondin e pyjeve, kullotave dhe livadheve (referuar të njëjtës rubrikë) dhe të dhëna të cilat lidhen me nivelin e përfitimit të qytetarëve nga shërbime si pastrimi dhe largimi mbeturinave dhe instrumentet e menaxhimit të mbetjeve urbane.

Qëllimi Strategjik: "Përmirësimi i infrastrukturës mjedisore dhe shërbimeve të lidhura me mjedisin si një parakusht për përmirësimin e mundësive social-ekonomike dhe si një faktor nxitës për koordinimin me sektorët e tjerë, si atë energjetik"							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.4.3. Projekte energjetike për të ardhmen	Numri aktiviteteve informuese për burimet e energjisë alternative	Numër					Donator; Ministria e Energjetikës. Këshilli Qarkut Lezhë; Njësi ku aplikohen "Guest Houses"
	Numri përfituesve nga projektet në përdorimin e energjisë së rinovueshme	Numër përfituesish					Donatorë; Ministria e Energjetikës; Këshilli Qarkut Lezhë.
	Numri njësive akomoduese Guest House që aplikojnë teknologji të energjisë së rinovueshme	Numër					Drejtoria e Burimeve Njerëzore dhe Financës
	Numri i projekteve të aplikuara për energjinë e rinovueshme	Numër					Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integritimit/ NGO-te/Drejtoritë Rajonale/NjQV-të

Ndonëse përbën një fushë specifike, kjo Masë ka për fushëveprimi hartimin dhe zbatimin e projekteve në fushën e energjisë së rinovueshme duke pilotuar iniciativa konkrete në njësitë *Guest House*. Monitorimi kësaj Mase është ndërtuar mbi 4 indikatorë monitorimi, treguesit e të cilëve synojnë sigurimin e të dhënave statistikore mbi aktivitetet promovuese në sektorin e energjisë alternative dhe numrin e njësive të cilat do të zbatojnë projekte konkrete në funksion të këtij sektori.

Qëllimi Strategjik:

"Konsolidimi dhe mbështetja e raporteve dhe marrëdhënieve pozitive dhe transparente midis komuniteteve në nivel rajonal"

Për këtë Qëllim Strategjik është identifikuar 1 Masë e cila ka si fushë veprimi "bashkëpunimin me njësitë e qeverisjes vendore në territorin e Qarkut, për një qeverisje të orientuar drejt qytetarit". Indikatorët e monitorimit për këtë Masë janë si më poshtë:

Qëllimi Strategjik: "Konsolidimi dhe mbështetja e raporteve dhe marrëdhënieve pozitive dhe transparente midis komuniteteve në nivel rajonal"							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.5.1. Bashkëpunimi me njësitë e qeverisjes vendore në territorin e Qarkut, si edhe vetë Këshilli i Qarkut do të prioritarizojnë përjasjen e tyre ndaj një qeverisje të orientuar drejt qytetarit	Numri aktiviteteve/forumeve/konferencave të organizuara çdo vit me fokus zhvillimin ekonomik në bashkëpunim me partnerë ndër-rajonalë dhe ndërkombëtarë	Numër					NjQV-të/ Prefektura/ Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integritimit
	Numri Njësive Vendore që aplikojnë modelet e E-Governance në komunikimin me komunitetin	Numër					Drejtoria e Burimeve Njerëzore/ Financës/ Drejtoria e Zhvillimit Rajonal e Integritimit/ Drejtoritë Rajonale
	Numri NGO-ve lokale dhe Gender të përfshira në proceset planifikuese dhe raportuese me fokus zhvillimin ekonomik	Numër					NjQV-të/Prefektura/ Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integritimit
	Indeksi i rritjes së buxhetit kapital/banor (nivel rajonal-të gjithë njësitë) i shpenzuar	%-je e rritjes					NjQV-të/Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integritimit
	Indeksi i rritjes së buxhetit të Qarkut nga të ardhurat e veta me 5% brenda vitit 2017	%-je e rritjes së buxhetit të Qarkut	1.4				NjQV-të/Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integritimit/NGO-te
	Numri banorëve që përfitojnë nga projektet të përbashkëta ndër-vendore dhe/ose ndër-kufitare	Numër					INSTAT, Ministria e Brendshme, Zyra e Statistikave në Qark, NjQV-të/Operatorët Turistik/MZHUT
	Indeksi rritjes së aktivitetit tregtar në Qark	Numri subjekteve private në Qark (dhe/ose indeksi i rritjes)					Drejtoria Trashëgimisë Kulturore/ Njësiti/ Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integritimit

Me fokus kryesor “mirëqeverisjen”, progresi i Masës 5.5.1 do të monitorohet përmes 7 indikatorëve të monitorimit. Në këtë masë synohet jo vetëm raportimi në aspektin e mirëqeverisjes përmes modeleve E-Governance por edhe të treguesve të tjerë të cilët impaktohen nga këto modele si aktiviteti ekonomik dhe tregtar, përfshirja e shoqërisë civile në vendimmarrje dhe procese të lidhura me zhvillimin ekonomik dhe partneritetet ndër-vendore dhe ndër-kufitare.

Qëllimi Strategjik:

“Qarku Lezhë, potencial turistik në fushën e turizmit bregdetar, malor, familjar dhe artizanal në rajon”

Për këtë Qëllim Strategjik janë identifikuar 4 Masa të cilat kanë si fushë sektorin e turizmit dhe konkretisht: (1) Zhvillimi i produkteve turistike duke u mbështetur në vlerat e trashëgimisë kulturore; (2) Promovimi i imazhit turistik të Qarkut Lezhë; (3) Restaurimi dhe mirëmbajtja e asetëve turistike dhe (4) Lehtësimi i vizitimit të Qarkut Lezhë nga turistët përmes përmirësimit të infrastrukturës turistike. Indikatorët e monitorimit për çdo Masë janë si më poshtë:

Qëllimi Strategjik: Qarku Lezhë, potencial turistik në fushën e turizmit bregdetar, malor, familjar dhe artizanal në rajon							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.6.1. Zhvillimi i produkteve turistike duke u mbështetur në vlerat e trashëgimisë kulturore	Numri agjencive/operatorëve turistik vendas dhe të huaj që operojnë në rajon	Numër					QKR/Ministria e Kulturës/ Njësitë/ Dr. e Zhvil. Rajonal, Integritit
	Kapacitetet akomoduese të turizmit	Numër shtretërisht për akomodimin e turistëve					MZHUT, NjQV-të, Zyra e Statistikave
	Numri produkteve turistike të marketuara në rajon (Serbi, Maqedoni, Mali Zi, Kosovë)	Numër					Dr. e Zhvillimit Rajonal e Integritit/ Dr. Bujqësisë / Dhoma e Tregtisë/ Dr. e Standardeve
	Numri të punësuarve në sektorin e turizmit	Numër					Drejtoria Rajonale e Punës/ Operatorët Turistik/Drejtoria e Zhvillimit Rajonal
	%-je e rritjes së të ardhurave të njësisve vendore me potenciale turistike	%-je e të ardhurave nga taksa e fjetjes në hotel dhe guesthouse					
	Numri Zyrave për informimin e turistëve (One Stop Shop) funksionale brenda vitit 2017 (6 zyra)	Numër					Drejtoria e Programim Zhvillimit/ Zyra e Financës në Qark/NjQV-të/ Operatorët Turistik
	Workshop-e rajonale të organizuara midis Qarkut, NjQV-ve dhe Operatorëve Turistik (target 8 takime në 3 vjet)	Numër	0	2	3	3	

Për të mundësuar monitorimin e Masës 5.6.1 janë klasifikuar 7 indikatorë monitorimi. Përmes këtyre indikatorëve mundësohet raportimi informacionit dhe treguesve mbi fluksin e turistëve në rajon (baza e të dhënave për treguesit social ekonomik rubrika “Turizmi”), operatorët turistik dhe impaktin që ka ky sektor në rritjen e të ardhurave për njësitë vendore dhe në rritjen e numrit të të punësuarve në sektorin e turizmit. Komunikimi dhe informimi janë dy elemente të tjera të cilat do të mund të raportohen në këtë Masë përmes të dhënave mbi Zyrat me Një Ndalesë dhe workshop-eve rajonale të organizuara me fokus turizmin dhe shërbimet e lidhura me këtë sektor.

Qëllimi Strategjik: Qarku Lezhë, potencial turistik në fushën e turizmit bregdetar, malor, familjar dhe artizanal në rajon							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.6.2 Promovimi i imazhit turistik të Qarkut Lezhë	Numri fushatave të marketingut të potencialeve turistike	Numër					Drejtoria e Programim Zhvillimit/ NjQV-të/ Ministria e Kulturës
	Numri broshurave dhe leaflets për promovimin e turizmit të prodhuara dhe shpërndara çdo vit	Numër					
	Numri festivaleve folklorike, panairove ekspozitave të organizuara	Numër aktiviteteve dhe/ose numër pjesëmarrësish					

Për monitorimin e Masës 5.6.2 janë identifikuar 3 indikatorë të cilët identifikojnë aktivitete për ngritjen dhe forcimin e imazhit turistik të Lezhës si më poshtë:

Qëllimi Strategjik: Qarku Lezhë, potencial turistik në fushën e turizmit bregdetar, malor, familjar dhe artizanal në rajon							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.6.3 Restaurimi dhe mirëmbajtja e aseteve turistike	Numri objekteve turistike të mirëmbajtura (fondi trashëgimisë kulturore)	Numër					Dr. e Pr. Zhvill/ NjQV-të/Ministria e Kulturës
	Shpenzimet kapitale për rivitalizimin e aseteve turistike/buxhetit vendor	%-je e shpenzimeve kapitale/totalit të buxhetit vendor					Drejtoria e Programim Zhvillimit, Prefektura

Forcimi i imazhit turistik të Lezhës shkon paralel me rehabilitimin dhe mirëmbajtjen e aseteve turistike çka përputhet me fushën e veprimit të Masës 5.6.3. Për këtë Masë janë identifikuar 2 indikatorë monitorimi të cilët lidhen me numrin e objekteve turistike të mirëmbajtura si pjesë e fondit të trashëgimisë kulturore dhe shpenzimet e vet njëjësive vendore në mirëmbajtjen e këtyre aseteve. Realizimi objektivit të kësaj Mase sjell së bashku Njësitë Vendore me institucionet qendrore (Ministrinë e Kulturës) dhe shoqatat dhe ekspertët të trashëgimisë kulturore.

Qëllimi Strategjik: Qarku Lezhë, potencial turistik në fushën e turizmit bregdetar, malor, familjar dhe artizanal në rajon							
MASA	Indikatorët e Monitorimit të Masës	Njësia Matëse	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Përgjegjësia Institucionale
			Viti Bazë (2014)	2015	2016	2017	
5.6.4 Lehtësimi i vizitimit të Qarkut Lezhë nga turistët përmes përmirësimit të infrastrukturës turistike	Numri turistëve në zonat e evidentuara si potencial turistik	Numër					Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve/ Njësitë Vendor / Ministria e Turizmit
	Km të rrjetit rrugor në destinacionet turistike i rikonstruktuar dhe i mirëmbajtur	Km					
	Km të rrjetit rrugor në destinacionet turistike i pajisur me sinjalistikën turistike përkatëse	Km					Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve/ Njësitë Vendore/ Ministria e Turizmit/ Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë
	Kurse trajnimi të organizuara për stafet vendore që administrojnë potencialet turistike	Numri i kurseve të trajnimit					
	Numri personave që përfitojnë trajnime dhe rritje kapacitetesh menaxhuese për sektorin e turizmit	Numri i personave përfitues					

Monitorimi Masës 5.6.4 do të realizohet nëpërmjet 5 indikatorëve të monitorimit të cilët sjellin informacion mbi numrin e turistëve, aksesin në destinacionet turistike, sinjalistika turistike si dhe shërbimet e lidhura me pritjen e vizitorëve nëpërmjet rritjes së njohurive të stafeve që janë të angazhuar në këtë sektor.

Rekomandime për procesin e Monitorimit të Masave në Konceptin e Zhvillimit Rajonal Qarku Lezhë dhe Plani i Veprimit

Në funksion të organizimit të një procesi gjithëpërfshirës dhe vendosjes së një kuadri të ri politikash investimesh strategjike në rajon, administrata e Këshillit të Qarkut do të ndërmarrë hapat si më poshtë:

1. Forcimin e dialogut me Njësitë e Qeverisjes Vendore në përcaktimin, hartimin, aplikimin dhe zbatimin e prioritetëve strategjike me fokus zhvillimin e sektorëve potencialë në rajon (bujqësi, blegtori, shëndetësi, arsim, kulturë, turizëm, mjedis etj).
2. Vijimi sistematik i procesit të monitorimit, jo si një dokument statistikor por si një instrument i raportimit dhe vlerësimit të progresit të arritur për çdo Masë të parashikuar në dokumentin e Konceptit të Zhvillimit Rajonal të Qarkut Lezhë.
3. Vendosja e kontaktit të përhershëm në Qark për mbledhjen, përpunimin dhe raportimin e treguesve social – ekonomikë të Qarkut Lezhë dhe gjenerimin e raporteve periodike të monitorimit.
4. Vendosjen e një modeli të ri raportimi, bazuar në indikatorët e monitorimit dhe krijimin e mundësive për vlerësimin e impaktit dhe rezultatit të projekteve dhe aktiviteteve konkrete në periudhën afatmesme – afatgjatë.
5. Bashkëpunimi me komunitetet lokale dhe të gjithë aktorët lokalë, rajonalë, kombëtarë, ndërkombëtarë, Qeverinë Qendrore dhe të gjithë rrjetin e partnerëve dhe organizatave të cilët financojnë dhe zbatojnë projekte në fushën e zhvillimit rajonal dhe sektorëve potencialë (bujqësi, blegtori, turizëm, mjedis, shëndetësi, arsim, infrastrukturë dhe shërbime publike), pa anashkaluar ngritjen e kapaciteteve dhe mirëqeverisjen.
6. Plotësimi i treguesve të monitorimit për vitin 2014 bazuar në informacionin e gjeneruar në fund të vitit 2014 dhe vendosjen e objektivave (targeteve) për periudhën afatmesme sipas indikatorëve të monitorimit për çdo Masë veçanërisht prodhimin e raporteve për treguesit (indikatorët) e lidhur me rezultate konkrete dhe të krahasueshme në nivel kombëtar.
7. Mirëmbajtja e bazës së të dhënave në mënyrë periodike dhe sistematike për Treguesit Social – Ekonomikë të Qarkut Lezhë përmes bashkëpunimit me Agjencitë Shtetërore dhe INSTAT.

Për të vendosur një emërues të përbashkët në vlerësimin e konkurrencës së Qarkut në rang vendi janë vlerësuar edhe disa indikatorë monitorimi, të cilët janë si më poshtë:

Nr	Emërtimi Indikatorit
Mirëqeverisja dhe klima e biznesit në Qark	
1	Indeksi i rritjes së buxhetit kapital / banor (nivel rajonal-të gjithë njësitë) i shpenzuar
2	Indeksi i rritjes së buxhetit të Qarkut nga të ardhurat e veta
3	Indeksi zhvillimit të biznesit (bizneset e reja) në nivel rajonal (fokus aktiviteti në fushën e industrisë, blegtorisë, bujqësisë, turizmit, peshkim)
4	%-je (indeksi) rritjes së financimit të projekteve në Qark
5	Pjesëmarrja e grave në vendimmarrje
6	Buxheti vendor / banor
Punësimi, Ndihma Ekonomike dhe Kujdesi Social	
1	Niveli papunësisë në Qark
2	%-je e të punësuarve në sektorin publik
3	%-je e të punësuarve në sektorin privat
4	%-je e të vetëpunësuarve në sektorin bujqësor
5	%-je e familjeve në ndihmë ekonomike (në nivel Qarku)
6	Niveli ofrimit të shërbimeve sociale (fokus personat me aftësi të kufizuar)
Arsimi	
1	Raporti nxënës/mësues në arsimin 9 – vjeçar
2	Raporti nxënës/mësues në arsimin e mesëm
3	Raporti nxënës/mësues në arsimin profesional
4	% - je e nxënësve në arsimin e mesëm profesional në raport me numrin total të nxënësve në arsim në Qark
5	Numri nxënësve/klasë në arsimin e mesëm në raport me totalin e nxënësve në sistemin përkatës
6	m ² ambiente sportive/nxënës në shkollat 9-vjeçare
7	Niveli analfabetizmit
Shëndetësia	
1	Niveli i vdekshmërisë foshnjore në Qark (për 1000 banorë)
2	Raporti shtretërve / mijë banor
3	Raporti mjek familje / mijë banor
4	Raporti mami/mijë banor në Qark
Shërbimet Publike, Transporti dhe Telekomunikacioni	
1	% - je e popullsisë që ka akses në furnizimin me ujë të pijshëm
2	% - je e popullsisë që ka akses në rrjetin e KUZ dhe KUB
3	% - je e popullsisë që ka akses në pastrimin dhe largimin e mbeturinave
4	m ² /banor sipërfaqe e gjelbër në zonat urbane (bashki)

5	Aksesi popullsisë në transportin rrugor
6	Aksesi popullsisë në telekomunikacion
7	Aksesi popullsisë në rrjetin telefonik dhe internet
8	Numri mjeteve / 1000 banor
9	Treguesi aksidenteve rrugore
10	Sipërfaqe e tokës bujqësore e pajisur me rrjetin e kanaleve kulluese
11	Sipërfaqe e tokës bujqësore të mbrojtur nga erozioni

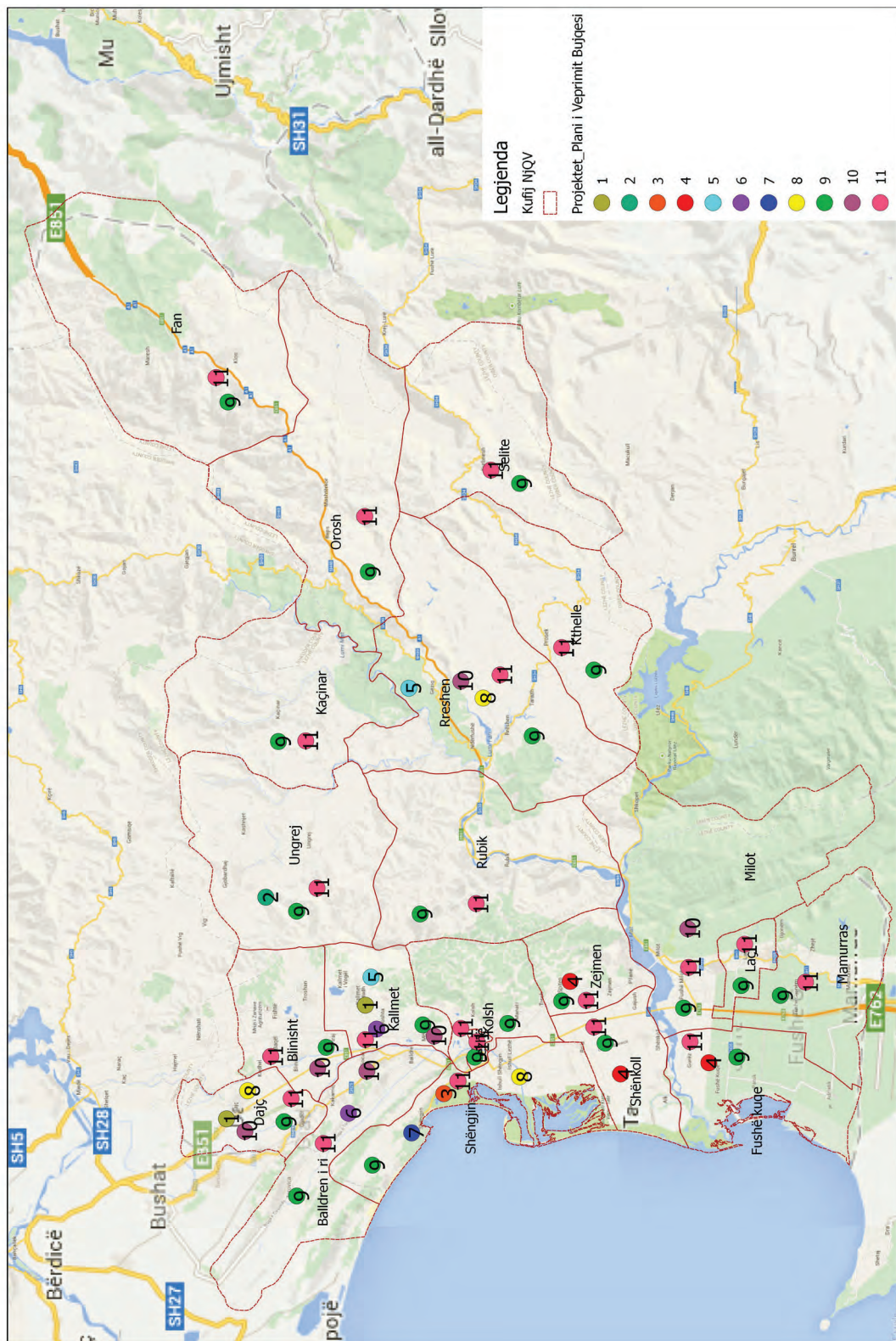
Referenca

1. BE/Adrigov Operational Plan,(2014), Strategjia e Bashkimit European për Euro Rajonin Adriatik – Jon EUSAIR
2. BE/Këshilli i bashkëpunimit Rajonal Strategjia 2020 e Europës Jug-Lindore – Punësimi dhe prosperiteti në një këndvështrim European
3. DLDP, (2014),Studim mbi zonat funksionale në Shqipëri
4. GIZ/ Këshilli i Qarkut Lezhë, (2010), Koncepti strategjik i zhvillimit rajonal
5. Higgins, B. et al, (2009) Teoritë e zhvillimit rajonal dhe aplikimi i tyre
6. Instat, (2014), Popullsia dhe dinamikat e saj- Horizonte të reja demografike
7. Instat, (2011), Censusi i popullsisë dhe banesave
8. KE/EPTISA, (2005), Plani Rajonal Shkodër – Lezhë 2005-2020
9. Këshilli i Qarkut Lezhë, Strategjia e turizmit dhe agro-turizmit në Qarkun Lezhë
10. Këshilli i Qarkut Lezhë, Plani Rajonal për Pyjet dhe Kullotat e administruara nga Qarku Lezhë Ligji nr. 8652 “Për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore”, datë 31.07.2000
11. Ligji nr. 115/2014 “Për ndarjen administrativo-territoriale të njësisve të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë”, datë 31.07.2014
12. Ligji nr. 8417 “Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë”, datë 21.10.1998
13. Ministria e Zhvillimit Urban dhe Turizmit, (2014), Draft-strategjia Kombëtare për Turizmin
14. RDP/Co-Plan, (2014), Rajonalizimi i Shqipërisë – Reforma qeverisëse, administrative dhe territoriale që i duhet Shqipërisë në nivel rajonal.
15. REC, (2006), Plani Rajonal i Veprimit në Mjedis
16. UNDP/BE, (2010), Pabarazitë Rajonale në Shqipëri (Regional Disparities in Albania), publikuar në kuadër të projektit “Duke punuar për Zhvillimin Rajonal” (Working for Regional Development)
17. UNDP/BE, (2011) Shqipëria – kapacitetet e zhvillimit rajonal në bazë, Një studim mbi vlerësimin institucional (Albania – regional development capacities on the ground, An institutional assessment study)
18. UNDP, Identifikimi dhe zbatimi i masave për përshtatje në deltat e lumenjve Drini dhe Mat

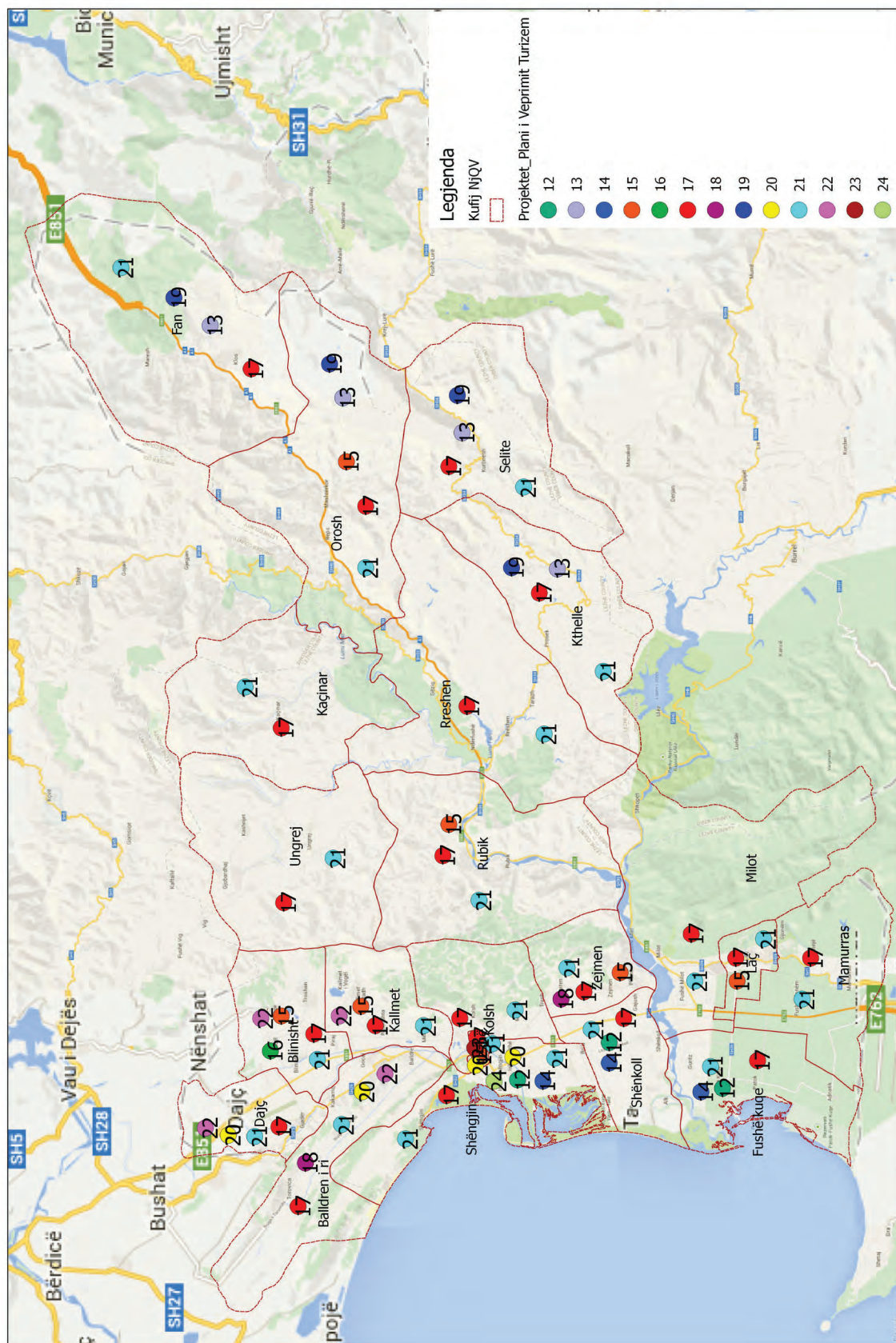
Aneks 1

Harta të shpërndarjes së projekt propozimeve

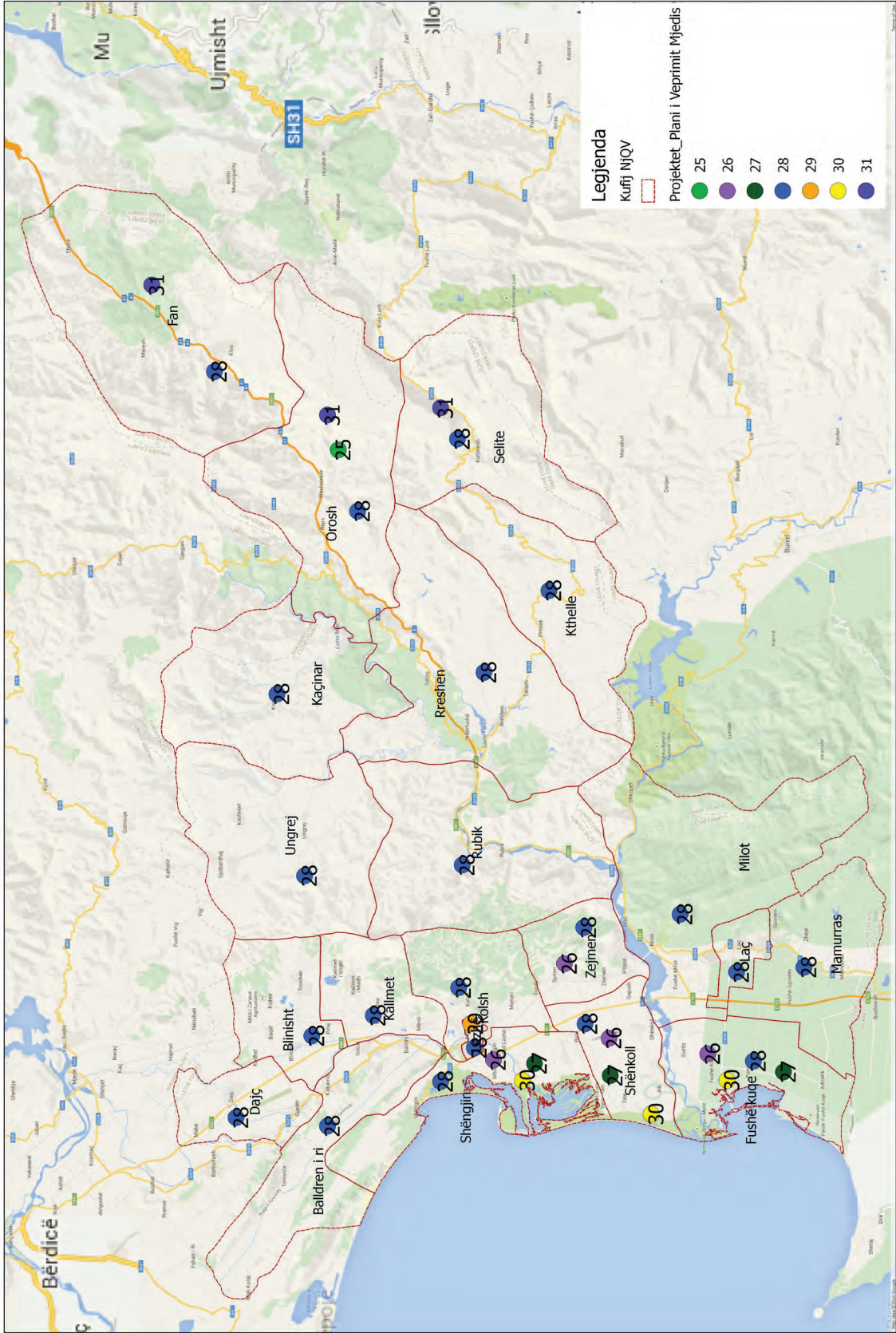
QARKU LEZHË - Projekt propozimet në sektorin e bujqësisë

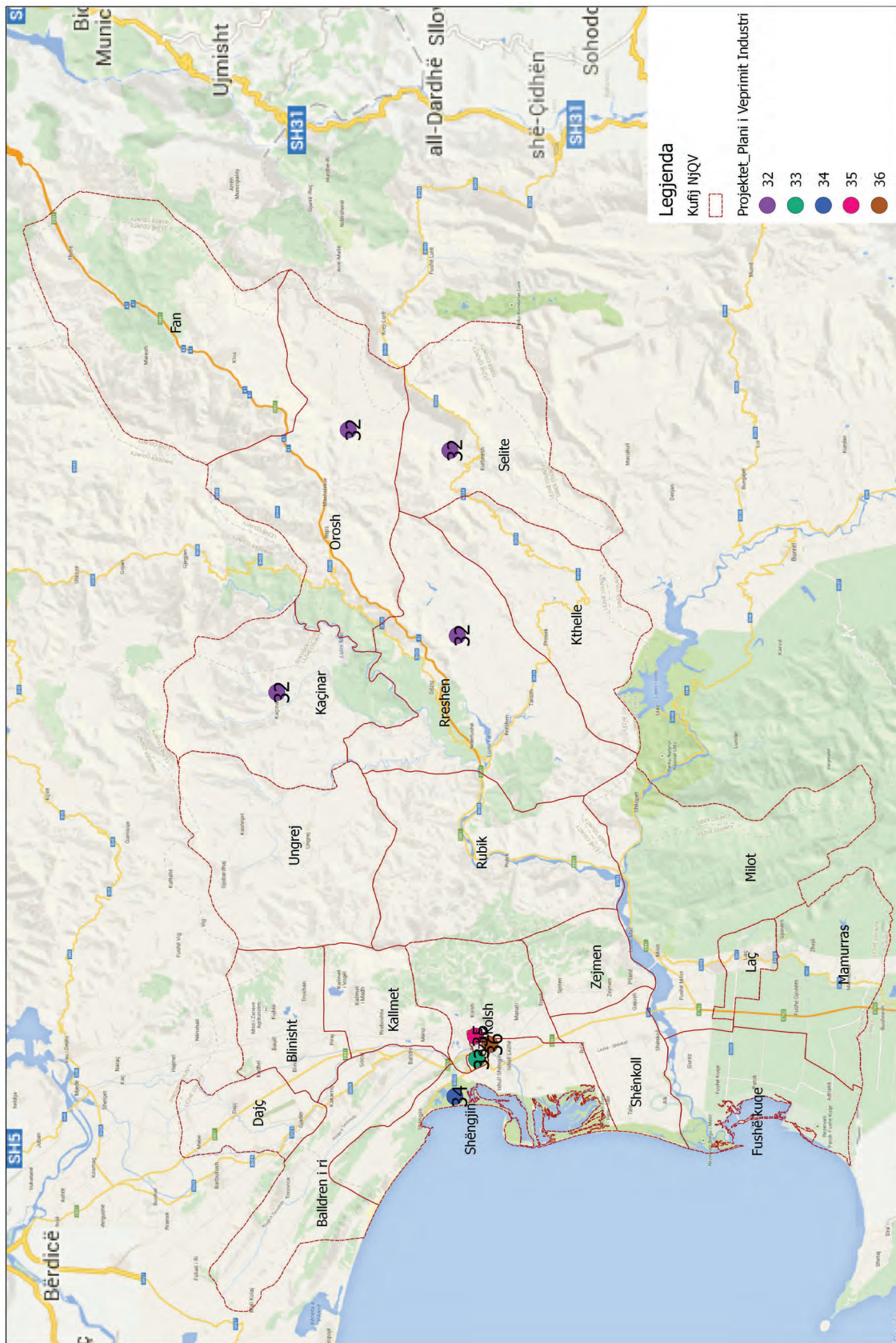
QARKU LEZHË - Projekt propozimet në sektorin e turizmit

QARKU LEZHË - Projekt propozimet në sektorin e mjedisit

QARKU LEZHË - Projekt propozimet në sektorin e industrisë

Aneks 2

Fishet shembuj për projekt propozimet

Titulli Projektit: "Fuqizimi i sektorit të vitikulturës dhe enologjisë përmes mbështetjes së prodhimit vendas dhe markave rajonale (Arbri_Bukmirë/Rrëshen) (RW2) dhe Kallmetit"

Agjencia zbatuese:
Njësitë Vendore Fan, Orosh, Selitë, Kthellë

Periudha e zbatimit të projektit:
1 Janar 2016 – 31 Dhjetor 2017
(24 muaj)

Kosto e projektit: 100,000 Euro
Partner: LERDA, PPP, Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave

Objektivi Specifik i projektit: "Rritja e prodhimit dhe cilësisë së markave vendase duke zgjeruar tregun në horizonte më elitare"

Vendndodhja e Projektit:
Rrëshen dhe Kallmet

Aktivitetet kryesore:

- Takime me prodhuesit lidhur me regjistrimin e markave dhe marrjen e certifikatave (ISO etj.)
- Studimi, përzgjedhja dhe kultivimi i fidanëve më afër varietetit autokton
- Krijimi i një seti promovues ku përfshihen flyers, broshura (të punuara nga enologë)
- Diskutimi i prodhimit të logovo identifikuese dhe magazinimeve të përafërta dhe identifikuese me territorin
- Evidentimi i panairëve dhe eventeve ku mund të promovohen produktet lokale
- Takime degustimi me shitësit përfundimtarë (enologë, restorante, hotele)

Rezultatet e pritshme:

- Unifikimi (përafrimi) i identifikimit të markave rajonale të fidanëve më afër varietetit autokton
- Krijimi i një rrjeti unik promovimi dhe njohja e markës zyrtarisht
- Marrja e certifikatave dhe rritja e rrjetit të shpërndarjes (futja në treg më të zgjeruar)

Lidhja e Projektit me Masën në Konceptin e Zhvillimit Rajonal: Projekti kontribuon në Masën 5.1.1 me Qëllim Strategjik: "Zhvillimi i mëtejshëm i bujqësisë dhe agrobiznesit të lidhur në një rrjet me kapacitete të larta industriale" të Fushës Prioritare "Bujqësi, Pylltari dhe Peshkim"

Cilët janë përfituesit: Fermerët në zonën e Rrëshenit dhe Kallmetit dhe Sektori vreshtarisë dhe enologjisë në Rajon

Titulli Projektit: "Krijimi dhe promovimi i një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike në Fan, Orosh, Selitë dhe Kthellë dhe Njësitet Vendore që përfshijnë Parkun e Lurës (Shpellat karstike të Kthellës dhe Kroin e bardhë, Burgun e Spaçit, Parkun e Oroshit, Lurë, Kullat e Mirditës"

Agjencia zbatuese:

Njësitet Vendore: Fan, Orosh, Selitë, Kthellë

Periudha e zbatimit të projektit:

1 Janar 2015 – 31 Dhjetor 2017
(36 muaj)

Kosto e projektit: 90,000 Euro

Partner: LERDA, PPP, FZHR, NjQV-të

Objektivi Specifik i projektit: "Zgjerimi i ofertës turistike të rajonit dhe ripopullimi i zonave me risk më të lartë braktisje"

Vendndodhja e Projektit:

Fan, Orosh, Selitë dhe Kthellë dhe rajoni Mirditës

Aktivitetet kryesore:

- Analiza SOT e zonës (vlerat kulturore, mjedisore dhe ekonomike)
- Përfshirja e komuniteteve lokale, NjQV, NVM etj, me anë të takimeve publike apo personale
- Përcaktimi i një strategjie marketimi në bashkëpunim me aktorët lokalë e kombëtarë
- Evidentimi i strukturave potenciale turistike.
- Krijimi i shtigjeve tematike sipas standardeve më të mira (trekking, mountain bike, speloeology, inheritance, nature etc.) dhe shënjimi më tabela në territor.
- Trajnimi dhe specializimi i burimeve njerëzore lokale për një shërbim me standarde bashkëkohore

Rezultatet e pritshme:

- Hartimi i politikave të zhvillimit të turizmit duke u bazuar në kritere të qëndrueshme.
- Struktura turistike me shërbim bashkëkohor dhe me strategji të qarta për zhvillimin.
- Prezantimi në zonë i mundësive të reja për turizëm si Trekking, mountain bike, paraglide etj. Duke rritur ofertën turistike të zonës.
- Shtigje e pika turistike të mirëmbajtura, të pajisura me sinjalistikën e duhur e të ndara sipas target grupeve

Lidhja e Projektit me Masën në KZHR: Projekti kontribuon në Masën 5.6.1 me Qëllim Strategjik: "Qarku Lezhë, potencial turistik në fushën e turizmit bregdetar, malor, familjar dhe artizanal në rajon."

Titulli Projektit: "Krijimi i një produkti turistik me fokus turizmin historik dhe fetar, duke përfshirë (Kishën e Laçit, Destinacionet në Bashkinë Lezhës, Kishën e Shën Eufemisë (Kallmet), Padre Antonio (Kambanat e Paqes - Blinisht), etj, Pllanë, Rubik, Orosh)"

Njësitë Vendore: Lezhë, Kallmet, Rubik, Orosh, Blinisht, Laç

Periodha e zbatimit të projektit:
1 Janar 2015 – 31 Dhjetor 2016
(24 muaj)

Kosto e projektit: 50,000 Euro
Partner: LERDA, NjQV-të

Vendndodhja e Projektit:
Lezhë, Kallmet, Rubik, Orosh, Blinisht, Laç

Objektivi Specifik i projektit: "Zgjerimi i ofertës turistike të rajonit"

Aktivitetet kryesore:

- Analiza SOT e zonës
- Përfshirja e komuniteteve lokale, NjQV, NVM, Komunitetet Fetare, etj, me anë të takimeve
- Përcaktimi i një strategjie marketimi në bashkëpunim me aktorët lokalë e kombëtarë
- Evidentimi i strukturave potenciale turistike dhe nxitja e strukturave ekzistuese për t'u përfshirë në këtë lloj turizmi.
- Krijimi i shtigjeve tematike sipas standardeve më të mira (trekking, mountain bike, speleoology, inheritance, nature etc.) dhe shënjimi më tabela në territor.
- Trajnimi dhe specializimi i burimeve njerëzore lokale për një shërbim me standarde bashkëkohore

Rezultatet e pritshme:

- Hartimi i politikave të zhvillimit të turizmit duke u bazuar në kritere të qëndrueshme.
- Struktura turistike me shërbim bashkëkohor dhe me strategji të qarta dhe të përbashkëta për zhvillimin.
- Prezantimi në zonë i mundësive të reja për turizëm si Trekking, mountain bike, paraglide etj.
- Shtigje dhe pika turistike të mirëmbajtura, të pajisura me sinjalistikën e duhur e të ndara sipas target grupeve.

Lidhja e Projektit me Masën në KZHR: Projekti kontribuon në Masën 5.6.1 me Qëllim Strategjik: "Qarku Lezhë, potencial turistik në fushën e turizmit bregdetar, malor, familjar dhe artizanal në rajon."

Cilët janë përfituesit: Fermerët në zonën e Rrëshenit dhe Kallmetit dhe Sektori vreshtarisë dhe enologjisë në Rajon

Titulli i projektit: Festivali Gastronomisë Ambulant për promovimin e markave vendase në Dajç, Shëngjin dhe Rrëshen si pjesë e Festivalit të Zadrimës (Kallmeti, Arbri, Kosi Dudi, Fazanët e Fushë Kuqes, Gjeli Detit, Keci,

IAgjencia zbatuese:Këshilli i Qarkut Lezhë
Partnerë në projekt: Lerda
Partnere: Bashkia Rrëshen Komuna Dajç, Komuna Shëngjin.

Vendndodhja e Projektit:
 Bashkia Rrëshen Komuna Dajç, Komuna Shëngjin.

Periudha e zbatimit të projektit:
 Maj 2015 - Tetor 2015
 (6 muaj)

Përfituesit:Fermerët e Qarkut Lezhë, Shoqatat dhe biznesi i prodhuesve dhe përpunuesve të produkteve bujqësore e blegtorale.

Buxheti i projektit:
Kosto totale: 60.000 euro
Partner: 3000 euro

Aktivitetet kryesore:

- Identifikimi i fermerëve të vegjël që prodhojnë produkte bujqësore e blegtorale të zonës
- Identifikimi i përpunuesve të produkteve autoktone të zonës
- Sensibilizimi i fermerëve dhe bizneseve për iniciativën e organizimit të festivalit të gastronomisë
- Zhvillimi i Panairit me produkte bio të zonës në Zadrimë, Shëngjin dhe Rrëshen .
- Ndarja e certifikatave për produktin më të mirë për çdo lloj si dhe për shefin më të mirë.
- Vendosja në kalendarin e aktiviteteve vjetore të qarkut çdo Tetor Panairi i Gastronomisë së Qarkut Lezhë.

Cilin sektor adreson projekti:Bujqësi, pylltari dhe peshkim

Lidhja e Projektit me Masën në Konceptin e Zhvillimit Rajonal: Projekti kontribuon në FP1,Q1, M5.1.2.

Cilët janë përfituesit: Fermerët e Qarkut Lezhë, Përpunuesit e produkteve të zonës; Aktivitetet e biznesit që merren me përpunimin e produkteve bujqësore e blegtorale të zonës; Shoqatat

Titulli i projektit: Informim, trajnim dhe asistencë për fermerët në lidhje me mundësitë për financim në kuadër të zhvillimit rural - Ngritja e grupeve lokale të veprimit

Agjencia zbatuese: Këshilli i Qarkut Lezhë
Partnerë në projekt: Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë e Zhvillimit Rural, Drejtoria Rajonale e Bujqësisë Lezhë

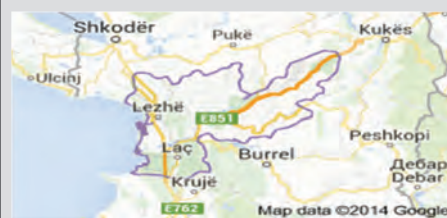
Periudha e zbatimit të projektit
Tetor 2015- Tetor 2016
(12 muaj)

Buxheti i projektit:
Kosto totale: 100 000 Euro
Partner: 15000 Euro

Aktivitetet kryesore:

- Lançimi iniciativës në nivel qarku për qasjen Leader
- Studim dhe vlerësim i kapaciteteve dhe nevojave të shoqatave dhe sipërmarrësve në zonat rurale si "motorë" të zhvillimit lokal
- Hartimi i një strategjie të zhvillimit bazuar në sipërfaqe të caktuara për territoret rurale dhe nënrajonale të mirë identifikuar për bashkime tokash mjete bujqësore dhe kooperim fermerësh
- Vendorsja e partneriteteve vendore publike e private
- Trajnimi i grupeve lokale të veprimit për funksionimin e qasjes LEADER, shkrim projekte, ngritje fonde dhe menaxhim fonde.
- Trajnim për skemat e mbështetjes në bujqësi si ato kombëtare dhe ato të BE për fermerët, bujkun, bizneset bujqësore dhe agro-përpunuese
- Rrjetëzimi i Lag-ve si mjet konsolidimi mbështetjeje për njëri - tjetrin dhe ndarje të përvojave

Vendndodhja e Projektit:
Territori në zonat rurale të Qarkut Lezhë

Përfituesit: Komuniteti lokal rural i Qarkut Lezhë, Shoqatat dhe bizneset në zonat rurale.

Sektori i adresuar: Bujqësi pylltari dhe peshkim

Lidhja e Projektit me Masën në Konceptin e Zhvillimit Rajonal: Projekti kontribuon në FP1,Q1,M5.1.3

Cilët janë përfituesit: Komuniteti lokal rural i Qarkut Lezhë, Shoqatat dhe bizneset në zonat rurale

Titulli i projektit: Krijimi dhe promovimi e një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike në Komunat Shëngjin, Shënkoll dhe Fushë Kuqe

Agjencia zbatuese: Këshilli i Qarkut Lezhë
Partner: Komuna Shëngjin, Komuna Fushë Kuqe, Komuna Shënkoll

Periudha e zbatimit të projektit:
 Dhjetor 2015- Gusht 2017
 (20 Muaj)

Buxheti i projektit:
Kosto totale: 100 000 Euro
Partner: 15 000 Euro

Aktivitetet kryesore:

- Trajnim me Njësitë Vendore, operatorët turistikë mbi "Produktin turistik", veçoritë, forma dhe përmbajtja e tij si dhe veçoritë e planifikimit të "Produktit Turistik"
- Vlerësimi turistik i zonës (sasior e cilësor) të atraksioneve turistike, përzgjedhja e sistemimi i elementëve të ofertës primare të produktit turistik
- Përcaktimi i plotë i produktit turistik të zonës "si Turizëm i diellit e i plazhit", Turizëm i interesit të veçantë", Turizëm i biznesit dhe konferencave"
- Promovimi i "Produktit Turistik"
- Përcaktimi elementeve për menaxhimin dhe Monitorimi i "Produktit Turistik"

Lidhja e Projektit me Masën në Konceptin e Zhvillimit Rajonal: Projekti i kontribuon FP6, Q1, M 5.6.1

Vendndodhja e Projektit:
 Komuna Shëngjin, Komuna Fushë Kuqe,
 Komuna Shënkoll:

Përfituesit: Qarku Lezhë, Komuniteti Lokal i Komunave të vijës Bregdetare të Qarkut Lezhë, Operatorët turistik etj

Cilin sektor adreson projekti: Sektori turizmit, promotor i zhvillimit ekonomik vendor e rajonal përmes promovimit të trashëgimisë kulturore, produkteve turistike dhe konsolidimit të shërbimeve turistike në rajon

Cilët janë përfituesit: Qarku Lezhë, Komuniteti Lokal i Komunave të vijës Bregdetare të Qarkut Lezhë, Operatorët turistikë etj.

Titulli i Projektit: "Përgatitja e studimit të fizibilitetit për të gjithë zonën e Deltës së lumit Drin - Mat në kuadrin e mbrojtjes nga ndryshimet klimatike_UNDP

Agjencia zbatuese: Ministria e Mjedisit, Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave, Këshilli Qarkut Lezhë

Periudha e zbatimit të projektit:
01.01.2015 – 31.12.2016
(24 Muaj)

Kosto e projektit: 800,000 Euro
Partner: Ministria e Mjedisit, Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave, Këshilli Qarkut Lezhë

Objektivi Specifik i projektit: Forcimi i kapaciteteve administrative në nivel kombëtar dhe lokal, duke siguruar informacion relevant dhe nivelin bazë të të dhënave për të siguruar monitorimin e ndryshimeve klimatike në rajon dhe përgjigjen në kohë për reduktimin e ndikimit të tyre.

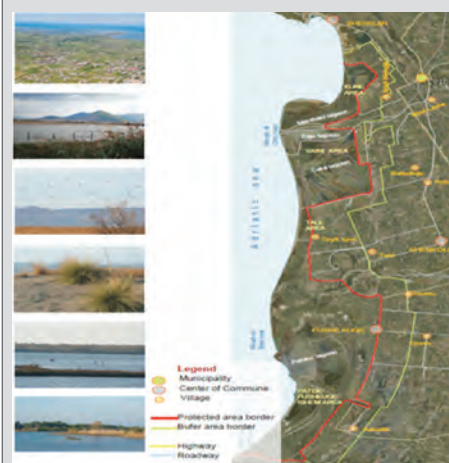
Aktivitetet kryesore: a) mbledhja e të dhënave ekzistuese dhe vlerësimi; b) përgatitja e topografisë së detajuar të zonës DMRD; c) përgatitja e studimit gjeologjik të zonës; d) përgatitja e studimit hidrologjik të zonës; e) përgatitja e studimit hidrogjeologjik të zonës për ujërat nëntokësore dhe ndikimi në ujërat detare; f) organizimi takimeve me palët e interesuara; g) miratimi studimit të fizibilitetit në institucionet përkatëse qendrore dhe vendore; h) rishikimi kuadrit ligjor; i) prokurimi dhe procedurat e monitorimit.

Rezultatet e pritshme: a) Topografia e zonës e përfunduar; b) Studimet gjeologjike, hidrologjike, hidrogjeologjike të përfunduara; c) Studimi fizibilitetit i konsultuar dhe i përfunduar

Lidhja e Projektit me Masën në Konceptin e Zhvillimit Rajonal: Projekti kontribuon në Masën 5.4.2 "Planifikimi dhe zbatimi infrastrukturës mjedisore" me Qëllim Strategjik: "Përmirësimi i infrastrukturës mjedisore dhe shërbimeve të lidhura me mjedisin si një parakusht për përmirësimin e mundësive social-ekonomike dhe si një faktor nxitës për koordinimin me sektorët e tjerë, si atë energjetik" të Fushës Prioritare "Mjedisi dhe Energjia

Cilët janë përfituesit: Delta e lumit Drin dhe Mat

**Vendndodhja e Projektit:
Delta e lumit Mat**

Titulli i Projektit: "Menaxhimi erozionit bregdetar_UNDP"

Agjencia zbatuese: Ministria e Mjedisit, Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave, Këshilli Qarkut Lezhë

Koha e zbatimit të projektit:
(24 Muaj)

Kosto e projektit: 12,800,000 Euro
Partner: Ministria e Mjedisit, Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave, Këshilli Qarkut Lezhë, Donator

Objektivi Specifik i projektit: Zbutja e ndikimit të erozionit në zonën bregdetare përmes plazheve dhe dunave, restaurimi dunave (mbjellja me bimësi) duke rinovuar në mënyrë të qëndrueshme bregdetin në mënyrë që të mund të rezistojë për kohën e tanishme dhe në të ardhmen si pasojë edhe e efekteve nga ndryshimet e klimës

Vendndodhja e Projektit

Aktivitetet kryesore: a) përgatitja e studimit të fizibilitetit; b) përgatitja e studimit teknik për restaurimin e dunave; c) përgatitja e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM); d) përgatitja e kuadrit ligjor për pronësinë e vijës bregdetare; e) kryerja e punimeve për mbjelljen e dunave me bimësi; f) takimet me grupet e interesit (nxënësit e shkollave, përfaqësuesit e komunitetit, bizneset etj); g) krijimi i partneriteteve potenciale për mirëmbajtjen në vazhdimësi të investimit; h) prokurimi

Rezultatet e pritshme: a) zgjerimi hapësirës së dunave me rërë duke i mbuluar me bimësi; b) rehabilitimi habitateve dhe diversiteti në komplekset bregdetare Kune-Vain-Tale; c) forcimi turizmit dhe ekoturizmit; d) kapacitetet e administratës lokale të forcuara.

Lidhja e Projektit me Masën në Konceptin e Zhvillimit Rajonal: Projekti kontribuon në Masën 5.4.2 "Planifikimi dhe zbatimi infrastrukturës mjedisore" me Qëllim Strategjik: "Përmirësimi i infrastrukturës mjedisore dhe shërbimeve të lidhura me mjedisin si një parakusht për përmirësimin e mundësive social-ekonomike dhe si një faktor nxitës për koordinimin me sektorët e tjerë, si atë energjetik" të Fushës Prioritare "Mjedisori dhe Energjia"

Cilët janë përfituesit: Delta e lumit Drin dhe Mat

Aneks 3

Plotësuese

Matrica e projekteve të përzgjedhura për Plan Veprimi - Sektori bujqësor			
Fushat Prioritare	Qëllimi Strategjik	Masat	Nënrajoni i Zadrimës
			Dajç
			Blinisht
			Kallmet
			Balldren
			Ungrej
Bujqësi, pylltari dhe peshkim	Zhvillimi i mëtejshëm i bujqësisë dhe agrobiznesit të lidhur në një rrjet me kapacitete të larta industriale	5.1.1. Mbështetje e koordinuar për bizneset e vogla bujqësore, blegtorale dhe akuakulturën	1. Fuqizimi i sektorit të prodhimit dhe përpunimit të ullinjve, përmes zgjerimit me 1000 ha ullishte në Paçram-Hajmel-Bushat-Bërdicë_ Kallmet-Dajç
			2-Mbështetje e ngritjes së një qendre grumbullimi dhe përpunimi për produktet e gështenjës dhe arrës në Ungrej
			6- Mbështetje e produkteve të ullirit dhe sheges ne Balldren dhe Kallmet
		5.1.2. Marka rajonale	
		5.1.3. Edukimi në bujqësi, pylltari dhe peshkim	
		5.1.4. Infrastruktura Bujqësore	

BUJQËSIA	
Nënrajoni i Lezhë-Kurbinit	Nënrajoni i Rubik - Rrëshen
Zejmen	Rrëshen
Milot	Rubik
Lac	Kthellë
Mamurras	
Fushë Kuqe	
Shënkoll	
Shëngjin	
Kolsh	
Lezhë	
3-Zgjerimi i tregjeve për produktet vendase përmes ndërtimit të marketit sezonal në Shëngjin	5-Fuqizimi i sektorit të vitikulturës dhe enologjisë përmes mbështetjes së prodhimit vendas dhe markave rajonale (Arbri_ Bukmirë/ Rrëshen) dhe në Kallmet
4- Mbështetje e agrobujqësisë (zgjerimi i të mbjellave me zarzavate) në zonën Zejmen-Shënkoll-Fushë Kuqe me fokus ndërmjetësimin mes fermerëve të zonës dhe fabrikës përpunuese në Pllanë	
7- Mbështetja e industrisë së përpunimit të peshkut përmes lehtësimit të ngritjes së flotave të peshkimit të përherëshme dhe ndërmjetësimin mes tyre dhe pikave të përpunimit të peshkut	
8- Festivali Gastronomisë Ambulant për promovimin e markave vendase në Dajç, Shëngjin dhe Rrëshen si pjesë e festivalit të Zadrimës (Kallmeti, Arbri, Kosi Dudi, Fazanat e Fushë Kuqes, Gjeli Dedit, Keci, Djathi etj)	
9- Informim, trajnim dhe asistencë për fermerët në lidhje me mundësitë për financim në kuadër të zhvillimit rural (identifikimin e target grupeve- ngritja e grupeve lokale te veprimt).	
10- Studimi nevojave dhe identifikimi investimeve për ndërtimin e Dhomave Frigoriferike dhe Qendrave Magazinuese të produkteve bujqësore dhe blegtorale në rajonin e Lezhës me qendër në Zadrimë, Milot dhe Rrëshen	
11- Koordinim me Bordin e Kullimit dhe Drejtorinë e Bujqësisë në realizimin e projekteve konkrete në drejtim të rehabilitimit të sistemit kullues dhe ujitës dhe eliminimin e përmytjeve. Mbështetje për hartimin e planit të veprimit në këtë drejtim	

DRAFT

Nr.	Fushat Prioritare	Qellimi Strategjik	Masat
5	5. Menaxhimi rajonal, konteksti i partneriteteve brenda dhe ndër-rajonale & qeverisja e orientuar drejt qytetarit	Konsolidimi dhe mbështetja e raporteve dhe marrëdhënieve pozitive dhe transparente midis komuniteteve në nivel rajonal	5.5.1. Bashkëpunimi me Njësitë e Qeverisjes Vendore në territorin e Qarkut, si edhe vetë Këshilli i Qarkut do t'i japin përparësi përfaqesës së tyre ndaj një qeverisje të orientuar drejt qytetarit
6	5.6. Sektori turizmit, promotor i zhvillimit ekonomik vendor dhe rajonal përmes promovimit të trashëgimisë kulturore, produkteve turistike dhe konsolidimit të shërbimeve turistike në rajon	Qarku Lezhë, potencial turistik në fushën e turizmit bregdetar, malor, familjar dhe artizanal në rajon.	<p>5.6.1. Zhvillimi dhe diversifikimi i produkteve turistike duke u mbështetur në vlerat e trashëgimisë kulturore/ historike, natyrore dhe fetare</p> <p>5.6.2 Promovimi i imazhit turistik të Qarkut Lezhë</p> <p>5.6.3 Restaurimi dhe mirëmbajtja e aseteve turistike</p> <p>5.6.4. Lehtësimi i vizitimit të Qarkut Lezhë nga turistët përmes përmirësimit të infrastrukturës turistike dhe rritjes së kapaciteteve humane.</p>

Turizmi		
Nënrajoni i Natyrës	Nënrajoni i Bregdetit	Nënrajoni i Kulturës
Orosh	Shengjin	Blinisht
Fan	Shenkoll	Kallmet
Selite	Fushë Kuqe	Rubik & Rreshen
Kthelle		Zejmen
		Lezhe
		Kolsh
		Milot
		Lac
	12- Mbështetje dhe koordinim për hartimin e Instrumenteve të Planifikimit të Territorit për Njësitë Vendore Shëngjin, Shënkoll dhe Fushë Kuqe, me fokus zhvillimin e turizmit dhe mbrojtjen e natyrës	
13- Krijimi dhe promovimi i një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike në Njësitë Vendore Fan, Orosh, Selitë dhe Kthellë dhe Njësitë Vendore që përfshijnë Parkun e Lurës (Shpellat karstike të Kthellës dhe Kroin e Bardhë, Burgu i Spaçit, Parkun e Oroshit, Lurë, Kullat e Mirditës)	14- Krijimi dhe promovimi i një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike në Njësitë Vendore Shëngjin, Shënkoll dhe Fushë Kuqe	15- Krijimi i një produkti turistik me fokus turizmin historik dhe fetar, duke përfshirë (Kisha e Laçit, Destinacionet në Bashkinë e Lezhës, Kisha e Shën Eufemisë/Kallmet), Padre Antonio (Kambanat e Paqes - Blinisht), Pllanë, Rubik, Orosh)
		16- Promovimi i festivalit Zadrima ne Fishtë
17- Krijimi i një platforme dixhitale për promovimin e destinacioneve turistike në Qarkun Lezhë (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhë)		
		18- Restaurimi i Kishës Shën Barbara (Pllan) dhe Shën e Premte (Balldre)
19- Ndërtimi rrethit të infrastrukturës dhe sinjalistikës turistike në nënrajonin Orosh-Fan-Selitë (Kthellë-Selitë) që i shërbejnë eksplorimit të Shpellave Karstike dhe Kroin e Bardhë		20- Projektimi i një itinerari çiklistik përgjatë Drinit të vjetër, duke lidhur Zadrimën - Lezhë - Shëngjin (vazhdim i itinerarit të biçikletave/ projekti Dajçit B.Bunës "Living the river")
21- Koordinim dhe mbështetje në hartimin e një Plani Transporti Publik Rajonal, me prioritet zonat turistike		
		22- Identifikimi i shtigjeve, hartimi i hartave dhe i sinjalistikës përkatëse - trekking tourism
		23- Hapja e një shkolle të mesme profesionale me fokus Hoteleri/Turizëm dhe kurseve profesionale në mbështetje të këtij sektori (Mbështetja e arsimit profesional në fushën e Hoteleri - Turizmit)
	24- Trajnim i guidave turistike dhe stafit të sigurisë bregdetare në bashkëpunim me Shkollën e Mesme Profesionale të Hoteleri/Turizëm	

Nr.	Fushat Prioritare	Qëllimi Strategjik	Masat	Mjedisi	
				Nënrajoni Orosh – Fan – Selitë	Nënrajoni Shëngjin-Shënkoll-Fushë- Kuqe
				Orosh	Shenjin
				Fan	Shenkoll
				Selite	Fushe Kuqe
				Rreshen	Mamurras
3	5.4. Mjedisi	Përmirësimi i infrastrukturës mjedisore dhe shërbimeve të lidhura me mjedisin si një parakusht për përmirësimin e mundësive social-ekonomike dhe si një faktor nxitës për koordinimin me sektorët e tjerë, si atë energjetik	5.4.2. Planifikimi dhe zbatimi infrastrukturës mjedisore	25- Sigurimi i integritetit territorial dhe biodiversitetit të sipërfaqeve pyjore dhe zgjerim i sipërfaqes së mbjellë - Orosh, Mirditë	26- Konsolidim i rrjetit KUZ në NjQV-të Shënkoll & Zejmen (me fokus zgjerimin dhe përfshirjen e NjQV-ve Shëngjin dhe Fushë Kuqe) dhe lidhja e këtij rrjeti me Impiante të Trajtimit të Ujërave të Zeza
					27- Menaxhimi erozionit bregdetar- një parakusht për mbrojtjen nga ndryshimet klimaterike (UNDP)
					28- Mbështetje njësjive vendore në zbatimin e Planit për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve (Hartuar me mbështetjen e SELEA në vitin 2013) dhe koordinimi i zbatimit të tij
					29- Identifikimi, Studimi Fizibilitetit dhe Plani Veprimit për parandalimin e erozionit në zonat e prekura të Qakut Lezhë
				30- Përgatitja e Studimit të Fizibilitetit për të gjithë zonën e Deltës së lumit Drin-Mat në kuadrin e mbrojtjes nga ndryshimet klimatike (UNDP)	
				5.4.3. Projekte energjetike për të ardhmen	31- Studim Fizibiliteti dhe promovimi i përdorimit të energjisë së rinovueshme (diellore) në njësitë e akomodimit (guesthouses) në Orosh, Fan, Selitë

Matrica e projekteve te perzgjedhura per Plan Veprimi - Sektori i Industrise					
Nr.	Fushat Prioritare	Qellimi Strategjik	Masat	Industria (minerare)	
				Nënrajoni i Mirditës	Nënrajoni i Shëngjinit
				Ungrej	Shengjin
				Kacinar	
				Rreshen	
				Kthelle	
				Selite	
				Fan	
				Rubik	
				Gjegjan	
3	3. Zhvillimi ekonomik dhe infrastruktura	Zhvillimi i sektorit privat përmes organizimit dhe bashkëpunimit të bizneseve, si dhe koordinimit të faktorëve të ndryshëm nxitës në nivel rajonal dhe kombëtar	5.3.1. Përcaktimi i zonave të biznesit dhe infrastrukturës përkatëse	32- Rehabilitimi zonave të dampave minerare në Orosh, Selitë, Rrëshen dhe Kaçinar	
				33- Hartimi një strategjie për ruajtjen e ujërave nëntokësore nga ndotjet (infiltrimi i ujit) në zonat e kontaminuara nga veprimtaritë industriale_ Shërbimi Gjeologjik Shqiptar	
				35- Hartimi një Plani Veprimi për ndërhyrje në zonat kafe në rajon, promovimi dhe vendosja e tyre në funksion të stimulimit të investitorëve dhe donatorëve të huaj në bashkëpunim me Ministrinë.	34- Ndërtimi punishtës së riparimit të anijeve të flotës së peshkimit
				36- Identifikimi, Studimi Fizibilitetit dhe Plani Veprimi për trajtimin e mbetjeve inerte nga aktiviteti industrial përgjatë lumenjve	

PLANI VEPRIMIT - KESHILLI I QARKUT LEZHE

Nr	Projektet	Masa	Vlera	Burimi Financimit	2015	2016	2017
	BUJQESIA						
1	Fuqizimi i sektorit te prodhimit dhe perpunimit te ullinjve, permes zgjerimit me 1000 ha ullishte ne Pacram-Hajmel-Bushat-Berdice_Kallmet-Dajc_(Rë2)	M.5.1.1	200,000	Buxheti Qendror, Fondet IPARD, PPP, NJQV-te			
2	Mbeshtetje e ngritjes se nje qendre grumbullimi dhe perpunimi per produktet e geshtenjes dhe arres ne Ungrej	M.5.1.1	50,000	PPP, Komuna Ungrej, Buxheti Shtetit, Donator			
3	Zgjerimi i tregjeve per produktet vendase permes ndertimit te marketit sezonal ne Shengjin_(Rë2)	M.5.1.1	50,000	PPP, KQ, Komuna Shengjin, Donator			
4	Mbeshtetje e agrobujqesise (Zgjerimi i te mbjellave me zarzavate) ne zonen Zejmen-Shenkoll - Fushe Kuqe me fokus ndermjetesimin mes fermereve te zones dhe fabrikes perpunuese ne Pllane	M.5.1.1	200,000	PPP, Buxheti Shtetit, Donator/IPARD			
5	Fuqizimi i sektorit te vitikultures dhe enologjise permes mbeshtjetjes se prodhimit vendas dhe markave rajonale (Arbri_Bukmire/Rreshen)_(Rë2) dhe Kallmetit	M.5.1.1	100,000	PPP, Ministria e Bujqesise, LERDA,			
6	Mbeshtetje e produkteve te ullirit dhe sheges ne Balldren dhe Kallmet	M.5.1.1	100,000	PPP, Buxheti Shtetit, Donator/ IPARD			
7	Mbeshtjetja e industrise se perpunimit te peshkut permes lehtesimit te ngritjes se flotave te peshkimit te perhereshme dhe ndermjetesimit mes tyre dhe pikave te perpunimit te peshkut	M.5.1.1	1,000,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, Donacione/IPARD			
8	Festivali Gastronomise Ambulant per promovimin e markave vendase ne Dajc, Shengjin dhe Rreshen si pjese e festivalit te Zadrimes (Kallmeti, Arbri, Kosi Dudi, Fazanat e Fushe Kuqes, Gjeli Dedit, Keci, Djathi etj)	M.5.1.2	60,000	PPP, NjQV, KQ, Donacione			
9	Informim, trajnim dhe asistenc per fermeret ne lidhje me mundesite per financim ne kuader te zhvillimit rural (identifikimin e target grupeve- ngritja e grupeve lokale te veprimit).	M.5.1.3	100,000	KQ, DRB, Donator			
10	Studimi nevojave dhe identifikimi investimeve per ndertimin e Dhomave Frigoriferike dhe Qendrave Magazinuese te produkteve bujqesore dhe blegtorale ne rajonin e Lezhes me qender ne Zadrime, Milot dhe Rreshen	M.5.1.4	200,000	PPP, Buxheti Shtetit, Donator/IPARD			
11	Koordinim me Bordin e Kullimit dhe Drejtorine e Bujqesise ne realizimin e projekteve konkrete ne drejtim te rehabilitimit te sistemit kullues dhe ujitjes dhe eliminimin e permytjeve. Mbeshtjetje per hartimin e planit te veprimit ne kete drejtim	M.5.1.4	1,000,000	Qeveria Qendrore, Donator/ IPARD/ BB			
	TURIZMI						
12	Mbeshtetje dhe koordinim per hartimin e Instrumenteve te Planifikimit te Territorit per NjQV-te Shengjin, Shenkoll dhe Fushe Kuqe, me fokus zhvillimin e turizmit dhe mbrojtjen e natyres (vazhdim i projektit te Komunes Shengjin financuar nga RDP ë2)	M.5.5.1	150,000	Fondet lokale, KQ, Qeveria, Donatorë			
13	Krijimi dhe promovimi i nje produkti turistik duke perfshire atraksionet turistike ne komunat Fan, Orosh, Selite dhe Kthelle dhe Njesite Vendore qe perfshijne Parkun e Lures (Shpellat karstike te Kthelle dhe Kroin e bardhe, Burgu i Spacit, Parkun e Oroshit, Lure, Kullat e Mirdites)	M.5.6.1	90,000	FZHR, LERDA, fonde lokale, PPP			

PLANI VEPRIMIT - KESHILLI I QARKUT LEZHE							
14	Krijimi dhe promovimi i nje produkti turistik duke perfshire atraksionet turistike ne komunat Shengjin, Shenkoll dhe Fushekuqe	M.5.6.1	100,000	EU Funds, IPARD			
15	Krijimi i nje produkti turistik me fokus turizmin historik dhe fetar, duke perfshire(Kisha e Lacit, Destinacionet ne bashkine e Lezhes, Kisha e Shen Eufemise (Kallmet), Padre Antonio (Kembanat e Paqes - Blinisht), etj, Pllane, Rubik,Orosh)	M.5.6.1	80,000	LERDA, NJQV-te			
16	Promovimi i festivalit Zadrime ne Fishte(ë2_Blinisht_vazhdim i projektit te financuar permes ë2)	M.5.6.2	30,000	Fonde lokale, FZHR, grante si RDP, IPA CBC			
17	Krijimi i nje platforme dixhitale promovimin e destinacioneve turistike ne Qarkun Lezhe (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhe)	M.5.6.2	20,000	KQ, ZSHT, grante si RDP, IPA			
18	Restaurimi i Kishes Shen Barbara (Pllane) dhe Shen e Premte (Balldre)	M.5.6.3	300,000	Fonde lokale, Qeveria, fonde IPA			
19	Ndertimi rrjetit te infrastruktures dhe sinjalistikes turistike ne nenrajonin Orosh-Fan-Selite (Kthelle-Selite?) qe i sherbejne eksplorimit te Shpellave Karstike dhe Kroin e Bardhe (Rë1_Selite)	M.5.6.4	500,000	Fonde lokale, Qeveria, FZHR, PPP, fonde IPA, etj			
20	Projektimi i nje itinerari ciklistik pergjate Drinit te vjeter, duke lidhur Zadrime - Lezhe - Shengjin (vazhdim i itinerarit te bicikletave/projekti Dajcit B.B living the river)	M.5.6.4	100,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, donacione si RDP, IPA,			
21	Koordinim dhe mbeshtetje ne hartimin e nje Plani Transporti Publik Rajonal, me prioritet zonat turistike	M.5.6.4	30,000	Fonde lokale, KQ, Qeveria, MTI			
22	Identifikimi i shtigjeve, hartimi i hartave dhe i sinjalistikes perkatese - trekking tourism_ projekt i lidhur me COSPE	M.5.6.4	100,000	Fonde lokale, PPP, grante si RDP, IPA			
23	Hapja e nje shkolle te mesme profesionale me fokus Hoteleri/ Turizem dhe kurseve profesionale ne mbeshtetje te ketij sektori (Mbeshtetja e arsimit profesional ne fushen e Hoteleri - Turizmit)	M.5.6.4	500,000	Fonde lokale, Qeveria, FZHR, PPP, fonde IPA, etj			
24	Trainim i guidave turistike dhe stafit te sigurise bregdetare ne bashkepunim me Shkollen e mesme profesionale te hoteleri/ turizem	M.5.6.4	100,000	Fonde lokale, PPP, grante si RDP, IPA			
	MJEDISI						
25	Sigurimi i integritetit territorial dhe biodiversitetit te siperfaqeve pjore dhe zgjerim i siperfaqes se mbjelle - Orosh, Mirdite	M.5.4.2	200,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, donacione si IPARD			
26	Konsolidim i rrjetit KUZ ne komunat Shenkoll & Zejmen (Propozuar ne ë1) (Ky projekt mund te zgjerohet dhe te perfshije edhe komunat Shengjin dhe Fushë Kuqe) dhe lidhja e ketij rrjeti me Impiante te Trajtimit te Ujerave te Zeza	M.5.4.2	1,000,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, donacione si IPARD			
27	Menaxhimi erozionit bregdetar nje parakusht per mbrojtjen nga ndryshimet klimaterike (UNDP)	M.5.4.2		Buxheti Qendror, Donator			
28	Mbeshtetje njesive vendore ne zbatimin e Planit per Manaxhimin e Integruar te Mbjetejeve (Hartuar me mbeshtjetjen e SELEA ne vitin 2013) dhe koordinim i zbatimit te tij	M.5.4.2	200,000	Buxheti Vendor, Qendror, Donator			
29	Identifikimi, Studimi Fizibilitetit dhe Plani Veprimit per parandalimin e erozionit ne zonat e eroduar te Qakut Lezhe	M.5.4.2	250,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, EU Funds			

PLANI VEPRIMIT - KESHILLI I QARKUT LEZHE							
30	Pergatitja e studimit te fizibilitetit per te gjithë zonen e Deltës se lumit Drin - Mat ne kuadrin e mbrotjes nga ndryshimet klimatike (UNDP)	M.5.4.2	800,000	Buxheti Qendror, Donator			
31	Studim fizibiliteti dhe Promovimi i perdorimit te energjise se rinovueshme (diellore) ne njesite e akomodimit (guesthouses) ne Orosh, Fan, Selite	M.5.4.3	150,000	Fonde lokale, Qeveria, PPP, donacione si IPARD			
	INDUSTRIA						
32	Rehabilitimi zonave te dampave minerare ne Orosh, Selite, Rreshen dhe Kacinar_(Rëz)	M.5.3.1	200,000	MEI, Ministria e Mjedisit			
33	Hartimi nje strategjie per ruajtjen e ujerave nentokesore nga ndotjet (infiltrimi ujit) ne zonat e kontaminuara nga veprimtarite industriale_Drejtoria e Sherbimit Gjeologjik Shqiptar	M.5.3.1	150,000	MEI, MM, MBZHRAU, KQ			
34	Ndertimi punishtes se riparimit te anijeve te flotes se peshkimit	M.5.3.1	250,000	MBZHRAU, MTI, Donator, Flota e Peshkimit			
35	Hartimi nje Plani Veprimi per nderhyrje ne zonat kafe ne rajon, promovimi dhe vendosja e tyre ne funksion te stimulimit te investitoreve dhe donatoreve te huaj ne bashkepunim me Ministrine	M.5.3.1	200,000	Investitore te interesuar, Buxheti Shtetit, EU Funds			
36	Identifikimi, Studimi Fizibilitetit dhe Plani Veprimit per trajtimin e mbetjeve inerte nga aktiviteti industrial pergjate lumenjve	M.5.3.1	150,000	Qeveria Qendrore, UNDP, EU funds			

BUJQËSIA DETAJIMI PROJEKTEVE			
Nr	Projektet e përzgjedhura	Vlera (Euro)	Detajim
1	Fuqizimi i sektorit të prodhimit dhe përpunimit të ullinjve, përmes zgjerimit me 1000 ha ullishte në Pacram-Hajmel-Bushat-Bërdice_Kallmet-Dajc	200,000	Objektivi: Zgjerimi i mundësive të përdorimit të tokës nga fermerët dhe rritja e të ardhurave nga sektori i bujqësisë Aktivitete: - Krijimi i një fidanishte për rritjen e ullinjve cilësorë dhe autoktonë - hapja e thirrjeve për projekte për fermerët - fushatë informimi për fermerët - Nxitja e bashkëpunimit mes fermerëve dhe bizneseve në këtë sektor Aktoret kryesore: KQ, DRB, MB, OJQ Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, Partneritet Publik-privat, donacione si IPARD, etj
2	Mbështetje e ngritjes së një qendre grumbullimi dhe përpunimi për produktet e gështenjës dhe arrës në Ungrej	50,000	Objektivi: Ruajtja e produkteve bujqësore duke konsoliduar infrastrukturën bujqësore. Aktivitete: - Studimi i fizibilitetit të zonës dhe nevojave aktuale për madhësinë e kësaj qendre dhe mënyrën e manxhimit të saj. -Nxitja e përfshirjes së këtij projekti në Planin e Përgjithshëm Vendor të NjQV që do të administrojë komunën e sotme të Ungrej - ngritja e qendrës -ngritja e grupeve të punës në partneritet me aktorët e interesuar Aktoret kryesore: Fermerët, KQ, Komuna Ungrej, Shoqatat e fermerëve, DRB etj. Burimi i financimit: Partneriteti publik - privat, Komuna Ungrej, programet e ndryshme kombëtare, programet ndërkombëtare si IPARD, etj.
3	Zgjerimi i tregjeve për produktet vendase përmes ndërtimit të marketit sezonal në Shëngjin	200,000	Objektivi: Zgjerimi i tregut për produktet vendase dhe krijimi i vendeve të reja të punës. Aktivitete: -Nxitja e përfshirjes së këtij projekti në Planin e Përgjithshëm Vendor të NjQV që do të administrojë komunën e sotme të Shëngjinit - studimi i fizibilitetit - identifikimi apo krijimi i hapësirës së nevojshme - ngritja e tregut - vendosja e partneriteteve të nevojshme për manaxhimin e këtij tregu Aktoret kryesore: KQ, Komuna Shëngjin, DRB, prodhuesit dhe tregtarët e produkteve lokale Burimi i financimit: Partneriteti Publik Privat, KQ, Komuna Shëngjin, Donatorë të ndryshëm
4	Mbështetje e agrobujqësisë (Zgjerimi i të mbjellave me zarzavate) në zonën Zejmen-Shënkoll - Fushë Kuqe me fokus ndërmjetesimin mes fermerëve të zonës dhe fabrikës përpunuese në Pllane	200,000	Objektivi: Zgjerimi i tregjeve në sektorin e bujqësisë Aktivitete: Krijimi i një strukture monitoruese në partneritet me institucioneve publike dhe privatëve të interesuar (p.sh. Fabrika përpunuese apo subjektet tregtuese) - Promovimi i mbjelljes së tokës dhe plotësimi i hallkave të nevojshme për mbarëvajtjen e zinxhirit mbjellje- përpunim Aktoret kryesore: NjQV, KQ, DRB, Fabrikat përpunuese, tregtarët, etj. Burimi i financimit: Partneriteti publik - privat, programet e ndryshme kombëtare, programet ndërkombëtare si IPARD, etj.
5	Fuqizimi i sektorit të vitikulturës dhe enologjisë përmes mbështetjes së prodhimit vendas dhe markave rajonale (Arbri_Bukmirë/Rrëshen) dhe Kallmetit		Detajim përmes Fish-projektit

BUJQËSIA DETAJIMI PROJEKTEVE			
6	Mbështetje e produkteve të ullirit dhe shegës në Baldren dhe Kallmet	100,000	Objekti: Zgjerimi mundësive të përdormit të tokës nga fermerët dhe rritja e të ardhurave nga sektori bujqësisë Aktivitete: - Krijimi i një fidanishte për rritjen e fidanëve cilësorë dhe autoktonë - hapja e thirrjeve për projekte për fermerët - fushatë informimi për fermerët Aktoret kryesore: KQ, DRB, MB, Komunitat përkatëse, OJQ Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, NjQV, Partneritet Publik-privat, donacione si IPARD, etj
7	Mbështetja e industrisë së perpunimit të peshkut përmes lehtësimit të ngritjes së flotave të peshkimit të përherëshme dhe ndërmjetësimit mes tyre dhe pikave të perpunimit të peshkut	1,000,000	Objekti: Rritja e të ardhurave nga sektorë tradicionalisht pak të njohur dhe shtimi i të punësuarve në këto sektorë Aktivitete: - studimi i mundësive për zgjerimin e flotave lokale të peshkimit - Krijimi i markave të regjistruara të produkteve të peshkut - studimi i tregjeve për kërkesën kryesore Aktoret kryesore: KQ, DRB, MB, OJQ të peshkatarëve, etj Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, Partneritet Publik-privat, donacione si IPARD, etj
8	Festivali Gastronomisë Ambulant për promovimin e markave vendase në Dajç, Shëngjin dhe Rrëshen si pjesë e festivalit të Zadrimës (Kallmeti, Arbri, Kosi Dudi, Fazanat e Fushë Kuqes, Gjeli Dedit, Keci, Djathi etj)		Detajim përmes Fish-projektit
9	Informim, trajnim dhe asistencë për fermerët në lidhje me mundësitë për financim në kuadër të zhvillimit rural.		Detajim përmes Fish-projektit
10	Studimi i nevojave për investime për ndërtimin e Dhomave Frigoriferike dhe Qendrave Magazinuese të produkteve bujqësore dhe blegtorale në rajonin e Lezhës me qender në Zadrimë, Milot dhe Rrëshen dhe zbatimi i tyre	200,000	Objekti: Ruajtja e produkteve bujqësore duke konsoliduar infrastrukturën bujqësore. Aktivitete: - Studimi i fizibilitetit të zonës dhe nevojave aktuale për këto qendra dhe mënyrën e manxhimit të tyre. - ngritja e qendrave sipas nevojave - ngritja e grupeve të punës në partneritet me aktorët e interesuar Aktoret kryesore: Fermerët, KQ, NjQV, Shoqatat e fermerëve, DRB etj. Burimi i financimit: Partneriteti publik - privat, NjQV, programet e ndryshme kombëtare, programet ndërkombëtare si IPARD, etj.
11	Mbështetje e Drejtorisë Rajonale të Bujqësisë për hartimin e projekteve zhvillimore në kuadër të riabilitimit të infrastrukturës ujëtare në nënrajonet me prioritet në sektorin bujqësor	85,000	Objekti: Mbrojtja e hapësirës bujqësore të kultivueshme në rajon Aktivitete: - Krijimi i një maping me rrjetin ekzistues ujëtar dhe problemet në terren (dixhitalizim i bazës së të dhënave) - koordinimi me aktorët përgjegjës - promovimi i nevojave të zonës - hartimi i projekteve zhvillimore që do t'i bashkëngjiten projekteve teknike - gjetja e mundësive për financim Aktoret kryesore: DRB, BRK, OJQ, NjQV, etj Burimi i financimit: Qeveria (MB), donatorët, fondet lokale, IPARD

TURIZMI DETAJIMI PROJEKTEVE			
Nr	Projektet e perzgjdhura	Vlera (Euro)	Detajim
12	Mbështetje dhe koordinim për hartimin e Instrumenteve të Planifikimit të Territorit për Njësitë Vendore që do të përshijnë komunat e sotme të Shengjin, Shënkoll dhe Fushe Kuqe, me fokus zhvillimin e turizmit dhe mbrojtjen e natyres	150,000	Objektivi: Krijimi i hapësirave urbane të sistemuara në funksion të rritjes së cilësisë së turizmit Aktivitete: - Takime njohëse me aktorët lokalë e qëndrorë - bashkëpunim dhe bashkërendim me Njësinë Vendore përkatëse - takime informuese me komunitetin gjatë zhvillimit të projekteve - miratimi (adoptimi) nga organet kompetente dhe vënia në zbatim Aktoret kryesore: NjQV, Agjensitë kombëtare të fushave përkatëse, (e bregdetit, e mjedisit, e monumenteve të kulturës, etj.), KQ, OJQ Burimi i financimit: Fondet lokale, KQ, Qeveria, Donatorë
13	Krijimi dhe promovimi i një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike në Njësitë Vendore Fan, Orosh, Selitë dhe Kthellë dhe Njësitë Vendore që përfshijnë Parkun e Lures (Shpellat karstike të Kthellë dhe Kroin e bardhë, Burgu i Spacit, Parkun e Oroshit, Lurë, Kullat e Mirditës)		Detajim përmes fish-projektit
14	Krijimi dhe promovimi i një produkti turistik duke përfshirë atraksionet turistike në Njësitë Vendore Shëngjin, Shënkoll dhe Fushëkuqe		Detajim përmes fish-projektit
15	Krijimi i një produkti turistik me fokus turizmin historik dhe fetar, duke përfshirë: Kisha e Lacit, Destinacionet në Bashkinë e Lezhes, Kisha e Shën Eufemisë (Kallmet), Padre Antonio (Kembanat e Paqes - Blinisht), etj, Pllane, Rubik, Orosh)		Detajim përmes fish-projektit
16	Promovimi i festivalit Zadrima ne Fishte (ë2_Blinisht_ vazhdim i projektit te financuar permes ë2)	30,000	Objektivi: Përmirësimi i ofertës turistike dhe zgjerimi i hartës së shërbimeve turistike Aktivitete: - Përmirësimi i vazhdueshëm i Festivalit të Zadrimës - hartimi i paketave promovuese - zhvillimi i mikro aktiviteteve promovuese në panairë apo hapësira të tjera Aktoret kryesore: Komuna Blinisht (+Dajc, Kallmet, Balldre), KQ, Agjensia kombëtare e Turizmit, Agjensia kombëtare e monumenteve të kulturës Burimi i financimit: Fonde lokale, FZHR, grante si RDP, IPA CBC, etj
17	Krijimi i një platformë dixhitale për promovimin e destinacioneve turistike në Qarkun Lezhë (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhë)	50,000	Objektivi: Përmirësimi i ofertës turistike dhe zgjerimi i cilësisë së shërbimeve turistike Aktivitete: - krijimi i bazës së të dhënave që duhet të promovohet përmes platformës dixhitale - ngritja e platformës dixhitale - promovimi i kësaj platforme me operatorët turistikë lokalë - ngritje kapacitetesh me aktorët që do të përshihen me mirëmbajtjen dhe përditësimin e kësaj platforme Aktoret kryesore: LERDA, ZSHT, KQ, DRMK, OJQ, etj Burimi i financimit: KQ, ZSHT, grante si RDP, IPA etj.
18	Restaurimi i Kishës Shën Barbara (Pllanë) dhe Shën e Premte (Balldre)	500,000	Objektivi: Konservimi i aseteve me vlera historike Aktivitete: - Hartimi i projektit restaurues - Zbatimi i punimeve të restaurimit - Promovimi i këtyre objekteve përmes operatorëve turistikë vendas Aktoret kryesore: KQ, DRMK, NjQV, Universitetet, OJQ Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, fonde ndërkombëtare si IPA, etj

TURIZMI DETAJIMI PROJEKTEVE

19	Ndërtimi rrethit të infrastrukturës dhe sinjalistikës turistike në nënrajonin Orosh-Fan-Kthellë -Selitë që i shërben eksplorimit të Shpellave Karstike dhe Kroin e Bardhë	300,000	Objektivi: Përmirësimi i ofertës turistike dhe zgjerimi i hartës së shërbimeve turistike Aktivitete: - Ndërtimi i infrastrukturës rrugore - Ndërtimi i infrastrukturës ndihmëse (shtigje trekking, cycling, etj) - plotësimi me sinjalistikën rrugore dhe turistike - botimi i materialeve të nevojshme promovuese Aktoret kryesore: KQ, NjQV, FZHR, MTZHU, OJQ Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, FZHR, Partneritet Publik-privat, fonde ndërkombëtare si IPA, etj
20	Projektimi i një itinerari ciklistik përgjatë Drinit të Vjetër, duke lidhur Zadrimën - Lezhë- Shëngjin (vazhdim i itinerarit të bicikletave/projekti Dajcit B.Bunes "Living the River")	300,000	Objektivi: Përmirësimi i ofertës turistike dhe zgjerimi i hartës së shërbimeve turistike Aktivitete: - Identifikimi i itinerarit në terren dhe përmirësimi i kushteve fizike të infrastrukturës rrugore - sistemimi i sinjalistikës - aktivitete promovuese Aktoret kryesore: NjQV, KQ, OJQ Burimi i financimit: fonde lokale, partneritet publik-privat, grante si RDP, IPA etj.
21	Koordinim dhe mbështetje në hartimin e një Plani Transporti Publik Rajonal, me prioritet zonat turistike	50,000	Objektivi: Përmirësimi i cilësisë së shërbimit ndaj qytetarëve si dhe rritja e cilësisë së shërbimit nda turistëve Aktivitete: - studim fizibiliteti - koordinim me aktorët përgjegjës në nivel qendror dhe vendor dhe Hartimi i Planit të Transportit Publik Rajonal dhe Planit të veprimit në zbatim të tij Aktoret kryesore: NjQV, Lerda, KQ, Min. Transportit, OJQ të shoferëve, sindikata e transportit etj. Burimi i financimit: fonde lokale, KQ, Qeveria, MTI
22	Identifikimi i shtigjeve, hartimi i hartave dhe i sinjalistikës përkatëse - trekking tourism	100,000	Objektivi: Përmirësimi i ofertës turistike dhe zgjerimi i hartës së shërbimeve turistike Aktivitete: Studimi i fizibilitetit - ngritja e infrastrukturës fizike - sistemimi i sinjalistikës - aktivitete promovuese Aktoret kryesore: NjQV, KQ, OJQ Burimi i financimit: fonde lokale, partneritet publik-privat, grante si RDP, IPA etj.
23	Hapja e një shkolle të mesme profesionale me fokus Hoteleri/Turizëm dhe kurseve profesionale në mbështetje të këtij sektori (Mbështetja e arsimit profesional në fushën e Hotelieri - Turizmit)	500,000	Objektivi: Përmirësimi i cilësisë së shërbimit në strukturat turistike Aktivitete: - studimi i nevojave për trainime në bashkëpunim me biznesin që operon në këtë sektor në nënrajonet me pontenciale më të larta në sektorin e turizmit - organizimi i takimeve me Ministrinë e Arsimit për vlerësimin e këtyre nevojave dhe ndërmarrjen e hapave të nevojshme për hapjen e kësaj shkolle -mbështetje në hartimin e kurikulave trainuese Aktoret kryesore: KQ, DAR, Qeveria (MT, MA), shoqatat e turizmit Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, Partneritet Publik-privat, donacione si RDP, IPA etj,
24	Trainim i guidave turistike dhe stafit të sigurisë bregdetare në bashkëpunim me Shkollën e mesme profesionale të hotelieri/turizëm	100,000	Objektivi: Përmirësimi i cilësisë së shërbimit në strukturat turistike Aktivitete: -identifikimi i target grupeve -hartimi i kurikulave trainuese në bashkëpunim me agjenci trainuese të çertifikuara -përcaktimi i marrveshjeve bashkëpunuesve me biznese që mund të bashkëfinancojnë këto kurse trainimi -bashkëpunim me Ministrinë e Turizmit për akreditimin e këtyre kurseve -organizimi i trainimeve Aktoret kryesore: KQ, DAR, Qeveria (MT, MA), shoqatat e turizmit Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, Partneritet Publik-privat, donacione si RDP, IPA etj,

MJEDISI DETAJIMI PROJEKTEVE			
Nr	Projektet e perzgjedhura	Vlera (Euro)	Detajim
25	Sigurimi i integritetit territorial dhe biodiversitetit të sipërfaqeve pyjore dhe zgjerim i sipërfaqes së mbjellë - Orosh, Mirditë	200,000	Objektivi: Të mbrohet dhe të zgjerohet biodiversiteti në zonën e Orosh-Mirditë, duke identifikuar zonat e interesit. Aktivitete: -Të ndërtohet një hartë territoriale ku të identifikohen zonat pyjore dhe sipërfaqet e mbjella; -Të identifikohen llojet e bimeve që rriten në këto zona, sidomos ato të rrezikuara; -Një fushatë ndërgjegjësimit me banorët e zonës mbi rëndësinë e mbrojtjes së pyjeve dhe tokave të mbjella; -Të hartohet një plan për zbatimin e normave mbi ruajtjen e pyjeve në bashkëpunim me NJQV-të. Aktoret kryesore: KQ, MM, DRM, NJQV, OJQ Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, Partneritet Publik-privat, donacione si IPARD, etj
26	Konsolidim i rrjetit KUZ në NJQV-të Shënkoll & Zejmen (me fokus zgjerimin dhe përfshirjen e NJQV-ve Shëngjin dhe Fushë Kuqe) dhe lidhja e këtij rrjeti me Impiante të Trajtitit të Ujërave të Zeza	1,000,000	Objektivi: Adresim i problemit të ndotjes nga ujrat e zeza në zonat e Shënkoll dhe Zejmen (dhe më gjerë në Shëngjin dhe Fushë Kuqe). Aktivitete: -Identifikimi i rrjetit ekzistues KUZ në këto zona dhe problemet në këtë rrjet; -Organizimi i një grupi pune me specialistë të KUZ për të zgjidhur këtë problem; -Realizimi i punimeve për lidhjen e rrjetit KUZ me Impiantin e trajtimit të ujërave të zeza; Aktoret kryesore: KQ, NJQV-të MM, DRM OJQ mjedisore, etj Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, Partneritet Publik-privat, donacione si IPARD, etj
27	Menaxhimi erozionit bregdetar një parakusht për mbrojtjen nga ndryshimet klimaterike (UNDP)		Detajim përmes fish-projektit
28	Mbështetje njëjore vendore në zbatimin e Planit për Menaxhimin e Integruar të Mbrojtjeve (Hartuar me mbështetjen e SELEA në vitin 2013) dhe koordinim i zbatimit të tij	200,000	Objektivi: Mbrojtja e mjedisit duke promovuar minimizimin e mbetjeve ose riciklimin e tyre. Aktivitete: Zgjerim i shërbimit të menaxhimit të mbetjeve. - Përmirësimi i sistemeve të depozitimit të mbetjeve. -Planifikimi i një sistemi grumbullimi - Organizimi i mbledhjes së diferencuar të mbetjeve. - Përmirësimi i kapaciteteve njerëzore dhe organizative të NJQV të qarkut Lezhë - Sensibilizimi i komunitetit dhe bizneseve për t'u bërë pjesë aktive e iniciativave për riciklim Aktoret kryesore: KQ, Bashkëpunues, NJQV-te, MM, DRM OJQ mjedisore, etj Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, Partneritet Publik-privat, donacione si IPARD, etj
29	Identifikimi, Studimi Fizibilitetit dhe Plani Veprimi për parandalimin e erozionit në zonat e erodura të Qakut Lezhë	250,000	Objektivi: Të mbrohen zonat e rrezikuara nga erozioni, duke e parandaluar atë Aktivitete: -Identifikimi i zonave të rrezikuara nga erozioni -krijimi i një Plani veprimi me ndihmën e specialistëve të fushës. -identifikimi i ndërhyrjeve të nevojshme, prioritarizimi dhe zbatimi i tyre Aktoret kryesore: KQ, DRM, MM, OJQ Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, Partneritet Publik-privat, donacione si IPARD, etj
30	Pergatitja e studimit të fizibilitetit për të gjithë zonën e Deltës së lumit Drin - Mat në kuadrin e mbrojtjes nga ndryshimet klimatike (UNDP)		Detajim përmes fish-projektit
31	Studim fizibiliteti dhe Promovimi i përdorimit të energjisë së rinovueshme (diellore) në njësitë e akomodimit (guesthouses) në Orosh, Fan, Selite	150,000	Objektivi: Menaxhimi efektiv i energjisë elektrike dhe mbrojtja e mjedisit, duke promovuar përdorimin e energjisë alternative Aktivitete: -Identifikimi dhe vendosja e kontaktit me njësitë e akomodimit me qëllim promovimin e energjisë diellore - Implementimi i teknologjisë së nevojshme në rajon -Pajisja e shtëpive të akomodimit me panele për shfrytëzimin e energjisë diellore Aktoret kryesore: KQ, MEI, Drejtoria e Burimeve Energjetike të Rinovueshme dhe Efiçencës energjetike Burimi i financimit: Fonde lokale, Qeveria, Partneritet Publik-privat, donacione si IPARD, etj

INDUSTRIA DETAJIMI PROJEKTEVE			
Nr	Projektet e perzgjedhura	Vlera (Euro)	Detajim
32	Rehabilitimi zonave te dampave minerare ne Orosh, Selite, Rreshen dhe Kacinar	200,000	<p>Objektivi: Rehabilitimi dhe rivitalizimi zonave te mbetjeve minerare. Ky projekt synon rehabilitimin e zonave te kontaminuara permes mbjelljes se bimesise dhe ndryshimin e "statusit te tokave" ne toka produktive</p> <p>Aktivite: Organizimi i takimeve dhe tryezave te diskutimeve me eksperte te fushes (Drejtoria e SHerbimit Gjeologjik Shqiptar); Vleresimi sasise se mbetjeve minerare dhe menyres se shperberjes se tyre (riperdorim, riciklim etj); Hartimi Planit te Veprimit per rehabilitimin e zonave me mbetje minerare; Ndermjetesimi me Institucionet Qendrore dhe kompani private; Mbjellja e bimesise per rehabilitimin dhe dekontaminin e tokes se ndotur</p> <p>Aktoret: Ministria e Energjetikes, Drejtoria e Sherbimit Gjeologjik Shqiptar, Ministria e Mjedisit, Keshilli Qarkut Shkoder, Donatore, Investitore te interesuar</p> <p>Burimi Financimit: Qeveria Shqiptare, Ministria e Energjise dhe Industrise, Ministria e Mjedisit, IPARD etj</p>
33	Hartimi nje strategjie per ruajtjen e ujerave nentokesore nga ndotjet (infiltrimi ujit) ne zonat e kontaminuara nga veprimtarite industriale_Sherbimi Gjeologjik	150,000	<p>Objektivi: Rritja e sigurise se ujerave nentokesore nga ndotja dhe perzierja me ujerat industrial ne zonat e kontaminuara nga veprimtaria industriale. Ky projekt synon eleminimin e perzjerjes se ujerave nentokesore me ujerat industriale dhe me permbajtje elementesh kimike te demshem (zinku, sqfuri etj) dhe ruajtjen e flores dhe faunes.</p> <p>Aktivite: Organizimi i tavolinave te punes me eksperte te hidrologjise; Hartimi Planit te Veprimit per adresimin e problematikave te konstatuara; Shkrimi projekt propozimit ne lidhje me nderhyrjet e nevojeshme; Koordinimi me Institucionet Qendrore per aksesimin e fondeve</p> <p>Aktoret: Ministria e Energjise dhe Industrise, Keshilli Qarkut Lezhe, Ministria e Mjedisit, Ministria e Bujqesise Zhvillimit Rural dhe Administrimit te Ujerave, Keshilli i Qarkut Shkoder, Njesite Vendore</p> <p>Burimi i financimit: Qeveria Shqiptare, Ministria e Bujqesise Zhvillimit Rural dhe Administrimit te Ujerave, Ministria e Mjedisit, Ministria e Energjise dhe Industrise, IPARD etj</p>
34	Ndertimi punishtes se riparimit te anijeve te flotes se peshkimit	250,000	<p>Objektivi: Fuqizimi flotes se peshkimit, rritja e potencialit te sektorit te peshkimit ne rajon dhe stimulimin e industrise se prodhimit dhe riparimit te anijeve ne vend. Ky projekt synon kthimin e rajonit ne nje zone me potencial industrine e riparimit te anijeve te peshkimit ne vend.</p> <p>Aktivite:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tryeza me floten e peshkimit dhe Shoqatat e peshkatave - Koordinimi planit te veprimit per ngritjen e punishtes - Perzgjedhja e modelit te administrimit te punishtes se riparimit te anijeve te flotes se peshkimit - Koordinimi me Pushtetin Vendor per vendin ku do te ndertohet punishtja (Leja e Zhvillimit) - Hartimi projektit (teknik dhe narrativ) dhe preventivit dhe Studimi Fizibilitetit - Gjetja e skemes se financimit (PPP ose donatore) - Koordinimi me floten e peshkimit per zbatimin e projektit <p>Aktoret: Flota e Peshkimit, Ministria e Bujqesise Zhvillimit Rural dhe Administrimit te Ujerave; Ministria e Transportit dhe Infrastruktures, Keshilli Qarkut</p> <p>Burimi Financimit: Qeveria Shqiptare (Ministria e Bujqesise Zhvillimit Rural dhe Administrimit te Ujerave dhe Ministria e Transportit dhe Infrastruktures)</p>

INDUSTRIA DETAJIMI PROJEKTEVE			
35	Hartimi nje Plani Veprimi per nderhyrje ne zonat kafe ne rajon, promovimi dhe vendosja e tyre ne funksion te stimulimit te investitoreve dhe donatoreve te huaj ne bashkepunim me Ministrine.	200,000	<p>Objektivi: Hartimi i Planit te Veprimit per mbrojtjen dhe monitorimin e zonave te rrezikuara nga ndotja (vendgrumbullimet minerare). Ky projekt synon hartimin e nje plani nderhyrjesh per rehabilitimin me qellim perdorimin e tyre si hapesira per pika grumbullimi, magazinimi per investoret e huaj. Njekoheisht ky projekt mund te lidhet edhe me mundesine e zgjerimit te sektorit minerar.</p> <p>Aktivite: Mbledhja e te gjitha studimeve dhe botimeve ne lidhje me rehabilitimin e zonave te kontaminuara; Hartimi Planeve te Veprimit per rikthimin e tyre ne hapesira funksionale per perdorim nga investoret e huaj;</p> <p>Aktoret: Ministria e Energjise dhe Industrise, Ministria e Bujqesise Zhvillimit Rural dhe Administrimit te Ujerve, Ministria e Mjedisit, Keshilli Qarkut Lezhe, Investitore te interesuar.</p> <p>Burimi i financimit: Investitore te interesuar, Buxheti Shtetit, EU Funds</p>
36	Identifikimi, Studimi Fizibilitetit dhe Plani Veprimi per trajtimin e mbetjeve inerte nga aktiviteti industrial pergjate lumenjve	150,000	<p>Objektivi: Sigurimi nje mjedisi te paster dhe te shendetshem permes ngritjes se impjanteve dhe gjetjes se menyrave te pershtateshme per asgjесimin e mbetjeve inerte dhe mbrojtjen e faunes dhe flores ne rajon. Disiplinimi hedhjes se mbetjeve industriale pergjate lumenjve.</p> <p>Aktivite: - Takimi dhe konsultimi me specialiste te fushes; Vleresimi aktiviteve qe do te ndermerren; Pergatitja e studimit te fizibilitetit; Hartimi Planit te Menaxhimit.</p> <p>Aktore: Ministria e Mjedisit, Bujqesise Zhvillimit Rural dhe Administrimit te Ujerve, Ministria e Energjise dhe Industrise, Keshilli i Qarkut Lezhe, Njesite Vendore partnere</p> <p>Burimi Financimit: Qeveria Qendrore, UNDP, EU funds</p>

KESHILLI I QARKUT LEZHE

MATRICA E MONITORIMIT 2014-2017

NR	FUSHAT PRIORITARE	QELIMI STRATEGJIK	MASAT	INDIKATORE NE NIVEL MASE
1	5.1. Bujqesi, pylltari dhe peshkim	Zhvillimi i metejshe i bujqesise dhe agrobiznesit te lidhur ne nje rrjet me kapacitete te larta industriale	5.1.1. Mbeshtetje e koordinuar per bizneset e vogla bujqesore, blegtorale dhe akuakultura	Numri i prodhuesve te vegjel te mbeshtetur per marketimin e produkteve bujqesore brenda vendit
				Numri personave/fermevere qe perfitojne nga skemat e financimit te Ministrise se Bujqesise dhe programet e BE-se ne fushen e bujqesise, industrise agroushqimore, bletarise dhe blegtorise
				Zgjerimi siperfaqes se tokes bujqesore me destinacion kultivimin e produkteve tipike ne rajon (geshtenje, arre etj)
				Zgjerimi aktivitetit ekonomik ne bujqesi dhe peshkim
				Siperfaqe e tokes bujqesore e destinuar per vreshtari, pemtari dhe perime
				Numri krereve te imta ne rajon
				Numri shpendeve ne rajon (gjeli detit, fazan)
				Siperfaqe e tokes bujqesore e destinuar per kultivimin e bimeve medicinale (ha ose %-je ndaj totalit te tokes bujqesore)
				Numri te punesuarve/vetpunesuarve ne sektorin bujqesor, blegtoral dhe agroushqimor
				%-je e papunesise ne Qark
			5.1.2. Marka rajonale	Numri i markave te promovuara (Shoqatat e Prodhuesve sipas Markave)
				Numri panairove agro-bujqesore te organizuara ne bashkepunim me prodhuesit sipas markave dhe gastronomise
				Numri kontratave te lidhura me subjektet e tregtimit te produkteve (lokal, kombetar, rajonal) per markat rajonale
				Numri njesive prodhuese pjesemarrrese ne aktivitetet dhe panairot promovuese te markave respektive
			5.1.3. Edukimi ne bujqesi, pylltari dhe peshkim	Numri peshkatareve, specialisteve dhe kapiteneve qe ndjekin kursin e kualifikimit 9-mujor ne Durres
				Numri te punesuarve ne sektorin e peshkimit dhe akuakultures
				Indeksi rritjes se prodhimit te peshkut cdo vit
				Numri aktiviteteve, workshopeve, trajnimeve te organizuara me fermeret ne sektorin e bujqesise, vreshtarise, enologjise
				Numri trajnimeve profesionale dhe aktiviteteve informuese per mbrojtjen e pyjeve dhe kullotave (mbrojtjen e mjedisit)
				Rritja e siperfaqes pyjore, kullotave dhe livadheve ne Qark
5.1.4. Infrastruktura Bujqesore	Siperfaqe e tokes bujqesore e pajisur me sistem kanalesh ujtese			
	Ml gjatesi kanalesh ujtese dhe kulluese te rehabilituar dhe sistemuar			
	Reduktimi i siperfaqeve te tokes bujqesore te lene djerre (te permytur - inproduktive)			
	Shpenzimet kapitale per rehabilitimin e infrastruktures bujqesore			
	Numri qendrave grumbulluese dhe magazinuese ne rajon per prodhimin bujqesor			

NJESIA MATESE	Treguesit e Monitorimit 2014-2017				Pergjegjesia Institucionale
	Viti baze (2014)	2015	2016	2017	
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q.Lezhe) . 2-Drejtoria Rajonale e Bujqesise Lezhe
Numer (dhe/ose %-je ndaj totalit)					
Ha					
% e raportit midis numrit te bizneseve ne fushen e bujqesise dhe peshkimit/ totalit te bizneseve ne Qark	2,57	3.60	4.60	5.00	
Ha					
Numer					
Numer					
Ha					
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe) . 2-Drejtoria Rajonale e Punesimit Lezhe
%-je					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q.Lezhe) . 2-Qendra e Kombetare Licensimit
Numri markave					1-Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integrimit.
Numri panareve					2-Njesite Vendore
Numri kontratave					
Numer					1-Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integrimit. 2- Qendra e Kurseve te Kualifikimit respektiv
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe) 2-Drejtoria Rajonale e Punesimit Lezhe
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q.Lezhe) .
Tregues ne %-je ose ton					2-Drejtoria Rajonale e Bujqesise Lezhe
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe) 2-Drejtoria Rajonale e Sherbimit Pyjor Lezhe
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe) 2-Drejtoria Rajonale e Bujqesise Lezhe
Ha					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe) . 2-Drejtoria Rajonale e Bujqesise Lezhe. 3-Bordi i Kullimit Lezhe
Ha					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe)
Meter linear (ml)					2-Drejtoria Rajonale e Bujqesise Lezhe.
Ha					3-Bordi i Kullimit Lezhe
Niveli shpenzimeve kapitale/banor					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe) 2-Drejtoria Rajonale e Bujqesise Lezhe
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe) 2-Drejtoria Rajonale e Sherbimit Social Lezhe

KESHILLI I QARKUT LEZHE

2	5.2. Edukim, kulture, shendetesi dhe perkujdesje sociale	Sherbime publike cilesore ne fushen e arsimit, kultures dhe kujdesit social te cilat jane lehtesisht te aksesueshme nga publiku, prezente ne te gjithe territorin e Qarkut, dhe vecanerisht per grupet e ndryshme sociale	5.2.1. Zhvillimi i sherbimeve sociale dhe shendetesore ne komunitetet lokale	Numri perfituesve ne Qendrat e Moshes se trete qe perfitojne sherbime sociale
				Numri familjeve ne nevoje qe perfitojne sherbime sociale
				Numri personave me aftesi te kufizuara qe perfitojne nga sherbimet sociale dhe qendrat komunitare
				Numri qendrave shendetesore, ambulancave te ndertuara ose rikonstruara
				Numri romeve qe perfiton sherbime sociale
				Numri mjekeve / 1000 banore
				Numri infermiereve / 1000 banore
				Raporti shtreterve / 1000 banore
			5.2.2. Zhvillimi i sherbimeve te edukimit dhe te trajnimit profesional ne qendrat me te rendesishme te rajonit	Numri nxenesve qe perfitojne kushte bashkekohore ne sistemin arsimor si rezultat i permiresimit te infrastruktures arsimore
				Numri nxenesve/klase ne sistemin arsimor 9-vjecar
				Shpenzimet e njesive vendore per mirembajtjen e objekteve arsimore (%-je e buxhetit vendor qe shkon per objektet arsimore)
				Niveli investimeve kapitale/nxenes
				Raporti mesues : nxenes ne sistemin arsimor
				Numri paketave te kurseve profesionale te ofruara (mekanik, menaxhim tregtie & turizmi, elektriciste, gjuhe angleze dhe artizanat) brenda vitit 2017 (target 5)
3	5.3. Zhvillimi ekonomik dhe infrastruktura	Zhvillimi i sektorit privat permes organizimit dhe bashkepunimit te bizneseve, si dhe koordinimit te faktoreve te ndryshem nxites ne nivel rajonal dhe kombetar	5.3.1. Percaktimi i zonave te biznesit dhe infrastruktures perkatese	Km te rrugeve rurale te permiresuara ne nivel Qarku
				Numri banoreve qe perfitojne nga permiresimi infrastruktures rurale
			Numri aksidenteve rrugore	
			Numri njesive vendore te pajisura me Planin e Pergjithshem Vendor te Planifikimit te Territorit	
			Shpenzimet kapitale (ne nivel rajonal per te gjithe NjQV-te) per infrastrukturen (rrjeti rrugor)	
			Popullsia qe ka akses ne sherbimin e furnizimit me uje (target 70% ne vitin 2017 nga 40% aktualisht)	

Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe)
Numer					2-Drejtoria Rajonale e Sherbimit Social Lezhe
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe)
Numer					2-Drejtoria Rajonale e Shendetit Publik Lezhe
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe)
Numer					2-Drejtoria Rajonale e Sherbimit Social Lezhe
Tregues i numrit te mjekeve / banor ne rang Qarku					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe)
Tregues i numrit te infermiereve/banor ne rang Qarku	4.8				2-Drejtoria Rajonale e Shendetit Publik Lezhe
Numer shtreter/1000 banore ne rang Qarku					
Numer	7.1				
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve (K.Q. Lezhe)
Numer					2-Drejtoria Rajonale e Shendetit Publik 3-Instat
Numer					1-Drejtoria e programim zhvillimit dhe investimeve (K.Q. Lezhe) .
Shpenzimet e mirembajtjes nga njesite vendore ne raport me numrin e nxenesve					2-Drejtoria rajonale e shendetit publik Lezhe. Instat
Shpenzimet kapitale/nxenes					
Tregues					
Numer					
%-je					
%-je					
%-je	3.54				
%-je					
Km					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit e Investimeve.
Numer					2- Instat.
Numer					Drejtoria e Programim 2-Drejtoria e Planifikimit Territorial (K.Q. Lezhe). 3-Urbanistika e NjQV-ve
Numer					1-Drejtoria e Progr. Zhvill. e Investimeve.
Numer					2-Njesite Vendore.
Numer					3-INSTAT
Numer					4-Policia
%-je e raportit te shpenzimeve kapitale per infrastrukturen/buxhetit vendor					1-Drejtoria e Program. Zhvill. e Investimeve 2-Drejtoria e Planifikimit Territorial (K.Q. Lezhe)
%-je	40%				3-Urbanistika e NjQV-ve
%-je					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit
%-je					2 -Dega e Thesarit
%-je					3-Prefektura
%-je					Drejtoria e Programim Zhvillimit, Sh.A. Ujesjelles Kanalizime

KESHILLI I QARKUT LEZHE

4	5.4. Mjedisi dhe Energjia	Permiresimi i infrastruktures mjedisore dhe sherbimeve te lidhura me mjedisin si nje parakusht per permiresimin e mundesive social-ekonomike dhe si nje faktor nxites per koordinimin me sektoret e tjeres, si ate energjetik	5.4.1. Menaxhimi i vizitoreve (turiste) ne zonat e mbrojtura	Numri vizitoreve (turiste) ne zonat e mbrojtura
				Numri aktiviteteve dhe fushatava sensibilizuese per mbrojtjen e zonave te mbrojtura
				Shpenzimet per menaxhimin e zonave te mbrojtura
				Numri vullnetareve pjesemarres ne fushatat sensibilizuese
			5.4.2. Planifikimi dhe zbatimi i infrastruktures mjedisore	Siperfaqe (ha) e zonave te demtuara nga erozioni, permbytjet dhe degradimi te rehabilituara
				Siperfaqe e hapësirave te gjelbra ne rajon (m ² /banor)
				Tregues i lidhur me nivelin e perfitimit te sherbimit te pastrimit dhe largimit te mbeturinave ne Qark
				Shpenzimet per zgjerimin e zonave te gjelbra (mbjelljet e reja)
				Rritja e siperfaqes pyjore, kullotave dhe livadheve ne Qark
			Numri njesive vendore qe kane hartuar Planin e Menaxhimit te Mbetjeve Urbane	
			5.4.3. Projekte energjetike per te ardhmen	Numri aktiviteteve informuese per burimet e energjise alternative
				Numri perfituesve nga projektet ne perdorimin e energjise se rinovueshme
				Numri njesive akomoduese Guest House qe aplikojne teknologji te energjise se rinovueshme
Numri i projekteve te aplikuar per energjine e rinovueshme				
5	5.5. Menaxhimi rajonal, konteksti i partneriteteve brenda dhe nder-rajonale & qeverisja e orientuar drejt qytetarit	Konsolidimi dhe mbeshetja e raporteve dhe mardhenieve pozitive dhe transparente midis komuniteteve ne nivel rajonal	5.5.1. Bashkepunimi me njesite e qeverisjes vendore ne territorin e qarkut, si edhe vete Keshilli i Qarkut do te prioritarizojne perqasjen e tyre ndaj nje qeverisje te orientuar drejt qytetarit	Numri aktiviteteve/forumeve/konferencave te organizuara cdo vit me fokus zhvillimin ekonomik ne bashkepunim me partnere nder-rajonale dhe nderkombetar
				Numri Njesive Vendore qe aplikojne modelet e E-Governance ne komunikimin me komunitetin
				Numri NGO-ve lokale dhe Gender te perfshira ne proceset planifikuese dhe raportuese me fokus zhvillimin ekonomik
				Indeksi i rritjes se buxhetit kapital / banor (nivel rajonal-te gjithë njesite) i shpenzuar
				Indeksi i rritjes se buxhetit te Qarkut nga te ardhurat e veta me 5% brenda vitit 2017
				Numri banoreve qe perfitojne nga projektet te perbashketa nder-vendore dhe/ ose nder-kufitare
				Indeksi rritjes se aktivitetit tregtar ne Qark

Numer					1-Ministria e Mjedisit 2-Drejtorja e Sherbimit Pyjor
Numer aktivitetesh dhe/ose numer pjesemarresish					1- Banoret e zonave 2-Ofj te Mjedisit 3-Donatore (nga projekte te ndyshme)
%-je e shpenzimeve ndaj totalit	n/a				1-Drejtorja e Programim Zhvillimit dhe Investimeve
Numer					2-Agjencia Rajonale Mjedisit 3-Njesite Vendore
Ha					1-Ministria e Mjedisit 2-Njesite Vendore
m ² /banor					
%-je e banoreve qe perfitojne sherbim ne nivel Qarku					1-Drejtorja e Programim Zhvillimit dhe Integrim 2.Njesite e Vendore 3-Ministria e Mjedisit.
%-je e shpenzimeve per zgjerimin e hapësirave te gjelbra (mbjelljet e reja) ndaj totalit te buxhetit vendor					1-Drejtorja e Programim Zhvillimit dhe Integrim 2-Njesite e Vendore 3-Drejtorja e Sherbimit Pyjor Lezhe
Ha ose m ²					1-Donatore 2-Ministria e Energjitikes 3-Keshilli i Qarkut Lezhe
Numer					1-Donatore 2-Ministria e Energjitikes 3-Keshilli Qarkut Lezhe
Numer					1-Donatore 2-Ministria e Energjitikes 3- Keshilli Qarkut Lezhe 4-Njesi ku aplikohen "Guest Houses"
Numer perfituesish					1-Donatore 2-Ministria e Energjitikes 3-Keshilli Qarkut Lezhe
Numer					1- Drejtorja e Burimeve Njerezore 2-Drejtorja e Finances
Numer					1-Drejtorja e Zhvillimit Rajonal dhe Integrim 2-NGO-te 3-Drejtorite Rajonale 4-NjQV-te
Numer					1-NjQV-te 2-Prefektura 3-Drejtorja e Zhvillimit Rajonal dhe Integrim
Numer					1-Drejtorja e Burimeve Njerezore 2- Drejtorja e Finances 3-Drejtorja e Zhvillimit Rajonal dhe Integrim 4-Drejtorite Rajonale
Numer					1-NjQV-te 2-Prefektura 3-Drejtorja e Zhvillimit Rajonal dhe Integrim
%-je e rritjes					NjQV-te/Drejtorja e Zhvillimit Rajonal dhe Integrim
%-je e rritjes se buxhetit te Qarkut	1.4				1-NjQV-te 2-Drejtorja e Zhvillimit Rajonal dhe Integrim 3-NGO-te
Numer					1-INSTAT 2-Ministria e Brendeshme 3-Zyra e Statistikave ne Qark 4-NjQV-te 5-Operatoret Turistik 6-Ministria e Zhvillimit Urban dhe Turizmit
Numri subjekteve private ne Qark (dhe/ose indeksi i rritjes)					1-Drejtorja e Trashegimise Kulturore 2-Njesite Vendore 3-Drejtorja e Zhvillimit Rajonal dhe Integrim

KESHILLI I QARKUT LEZHE

6	5.6. Sektori turizmit, promotor i zhvillimit ekonomik vendor dhe rajonal permes promovimit te trashegimise kulturore, produkteve turistike dhe konsolidimit te sherbimeve turistike ne rajon	Qarku Lezhe, potencial turistik ne fushen e turizmit bregdetar, malor, familjar dhe artizanal ne rajon.	5.6.1. Zhvillimi i produkteve turistike duke u mbështetur në vlerat e trashëgimisë kulturore	Numri agjencive/operatoreve turistik vendas dhe te huaj qe operojne ne rajon
				Kapacitetet akomoduese te turizmit
				Numri produkteve turistike te marketuara ne rajon (Serbi, Maqedoni, Mali Zi, Kosove)
				Numri te punesuarve ne sektorin e turizmit
				%-je e rritjes se te ardhurave te njesive vendore me potenciale turistike
				Numri Zyrave per informimin e turisteve (One Stop Shop) funksionale brenda vitit 2017 (6 zyra)
				Workshope rajonale te organizuara midis Qarkut, Njesive Vendore dhe Operatoreve Turistik (target 8 takime ne 3 vjet)
			5.6.2 Promovimi i imazhit turistik te Qarkut Lezhe	Numri fushatave te marketingut te potencialeve turistike
				Numri broshurave dhe leaflets per promovimin e turizmit te prodhuara dhe shperndara cdo vit
				Numri festivaleve folklorike, panairove ekspozitave te organizuara
			5.6.3 Restaurimi dhe mirembajtja e asetave turistike	Numri objekteve turistike te mirembajtura (fondi trashegimise kulturore)
				Shpenzimet kapitale per rivalizimin e asetave turistike/buxhetit vendor
			5.6.4 Lehtesimi i vizitimit te Qarkut Lezhe nga turistet permes permiresimit te infrastruktures turistike	Numri turistev ne zonat e evidentuara si potencial turistik
				Km te rrjetit rrugor ne destinacionet turistike i rikonstruktuar dhe i mirembajtur
				Km te rrjetit rrugor ne destinacionet turistike i pajisur me sinjalistiken turistike perkatese
				Kurse trajnimi te organizuara per stafet vendore qe administrojne potencialet turistike
				Numri personave qe perfitojne trajnime dhe rritje kapacitetesh menaxhuese per sektorin e turizmit

Numer					1-QKR 2-Ministria e Kultures 3-Njesite Vendore 4-Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integrim
Numer shtreterish per akomodimin e turisteve					1-Ministria e Zhvillimit Urban dhe Turizmit 2-Njesite Vendore 3-Zyra e Statistikave ne Qark
Numer					1-Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integrim 2-Drejtoria e Bujqesise 3-Dhoma e Tregtise 4-Drejtoria e Standardeve
Numer					1-Drejtoria Rajonale e Punes 2-Operatoret Turistik 3-Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integrim
%-je e rritjes se te ardhurave nga taksa e fjetjes ne hotel dhe guesthouse					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit 2-Zyra e Finances ne Qark 3-Njesite Vendore 4-Operatoret Turistik te Qarkut Lezhe.
Numer	0	2	3	3	
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit 2-Njesite Vendore 3-Ministria e Kultures.
Numer aktivitetesh dhe/ose numer pjesemarresish					
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve 2-Njesite Vendore 3-Ministria e Kultures
%-je e shpenzimeve kapitale/totalit te buxhetit vendor					Drejtoria e Programim Zhvillimit, Prefektura
Numer					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve 2-Njesite Vendore 3-Ministria e Zhvillimit Urban dhe Turizmit
Km					
Km					
Numri i kurseve te trajnimit					1-Drejtoria e Programim Zhvillimit dhe Investimeve 2-Njesite Vendore 3-Ministria e Zhvillimit Urban dhe Turizmit 4-Ministria e Mireqenies Sociale dhe Rinise
Numri i personave perfitues					

KËSHILLI QARKUT LEZHË

PARASHIKIMI TË ARDHURAVE NË PBA 2015-2017

Nr	Përshkrimi	2013	2014	2015	2016	2017
I	Të ardhurat nga taksat	0	0	0	0	0
II	Të ardhurat nga tarifat	0	0	0	0	0
1	Tarifa Shërbimesh në Qark	0	0	0	0	0
III	Të ardhura nga shitja e pronave	0	0	0	0	0
IV	Të ardhurat nga ndërmarrjet e ndryshme	0	0	0	0	0
V	Të ardhura të tjera	136,298	143,825	145,839	147,880	149,951
1	Transferta të pa kushtëzuara	82,329	88,433	89,671	90,926	92,745
2	Dhurata, Sponsorizime dhe Projekte	3,413	0	40,000	40,000	40,000
3	Të ardhurat jo tatimore	12,044	10,398	16,168	16,954	17,206
4	Të ardhura të trashëguara nga viti i kaluar	38,512	44,994	0	0	0
VI	Totali i të ardhurave të veta	136,298	143,825	145,839	147,880	149,951
VII	Të ardhura të kushtëzuara	0	0	0	0	0
VIII	Fondi Zhvillimit të Rajoneve	0	0	0	0	0
TOTALI		136,298	143,825	145,839	147,880	149,951

KËSHILLI I QARKUT LEZHË

Parashikimi i Shpërndarjes së Burimeve Financiare për periudhën 2015 - 2017 (000/lek)

Nr	Funksionet	Viti 2013				Viti 2014			
		Shpenzime për personelin	Shpenzime të tjera korrente	Shpenzime për Investime	Totali	Shpenzime për personelin	Shpenzime të tjera korrente	Shpenzime për Investime	Totali
1	Administrata e Përgjithëshme	33,829	21,095	7,579	62,503	41,746	40,650	27,563	109,959
2	Ndërmarrja e Rrugeve Rurale	26,826	1,975		28,801	29,961	3,905		33,866
TOTAL		60,655	23,070	7,579	91,304	71,707	44,555	27,563	143,825

	Viti 2015				Viti 2016				Viti 2017			
	Shpenzime për personelin	Shpenzime të tjera korrente	Shpenzime për Investime	Totali	Shpenzime për personelin	Shpenzime të tjera korrente	Shpenzime për Investime	Totali	Shpenzime për personelin	Shpenzime të tjera korrente	Shpenzime për Investime	Totali
	42,330	40,650	28,518	111,498	43,177	40,650	29,000	112,827	43,782	40,683	30,000	114,465
	30,380	3,960		34,340	30,988	4,065		35,053	31,422	4,065		35,487
	72,711	44,610	28,518	145,839	74,165	44,715	29,000	147,880	75,203	44,748	30,000	149,951

TE DHENAT SOCIO-EKONOMIKE

Emertimi Njesite Vendore (Bashki/Komune)	Njesite Vendore	DEMOGRAFIJA													BUJQESI DHE BLEGTORI										DEVERJISIA DHE FINANCAT VENDORE (2012)										PUNESIMI										AKTIVITETI EKONOMIK										NDHIMA EKONOMIKE DHE KLUDESI SOCIAL			
		Siperfaqe (km ²)	Banesa	Popullsia 2001	Popullsia 2011	Hidryshimi popullesise 2011/2001 (%-je)	Meshkuj	Femra	Urbane	Rurale	Toka Bujqesore (ha)	Toka fshat (ha)	Livadhe e sipërfaqe gjetlber (ha)	Pjete (ha)	Kullota (ha)	Inproduktive (ha)	Te inta	Gjethet (nr)	Kryetar/Kryetare ne NJV	Te gjegjdhur (Keshilli Vendor)	Perfaqesimi Femrave	Rozheti Vendor (2012) ne 000/lek	Rozheti vendor/ banor (te ardhura)	Transferata e Pakushtezuar	Transferata e Pakushtezuar Banor	Sektori Publik	Sektori Privat	Te punesuar gjatësor	Te papunë gjatësor	Meshkuj	Femra	Hi-je femrave	Njisi regjistrare gjatësor	Bujqesi & peshkim	Industri	Mertimi	Tregtia dhe Shërbime	Humri Individive qe trajtohen me Ndihme Ekonomike	Persone me Asistencë	Persone Aftezi te Kufizuar																		
TOTAL		1588.4	45419	139162	134027	15.8	67097	66930	72131	61896	221861	0	0	98145	9229	7242	2795	342	26		1049571	7831	662861	4946	5190	5773	0	10963	15054				0	2954	76	323	144	2411	33321	293	2724																	
Prerthi Kurbin/		263.5	13692	54392	46291	14.9	23109	23182		22304	0	0	11316	596	2526		0		82	10		270782	3850	193249	4175	1305	1497	0	2802	8075				0	844	13	99	48	684	12214	114	882																
B	Iac	13.5	5207	19424	17086	12.0	8445	8641		1710			220	60	82							125722	7358	85175	4985	641	929		1570	5423				0	507	0	55	27	425	5123		442																
B	Mamurras	75.7	4388	17676	15284	13.5	7712	7572		4893			887	4	1797							87910	5752	64695	4233	332	362		694	1749				0	176	0	21	10	145	3043		266																
K	Milot	111.7	2483	11163	8461	24.2	4238	4223		11951			3904	376	179							35809	4232	26695	3155	221	133		354	1			0	106	2	16	8	80	3359		154																	
K	Fishe Kuge	62.6	1614	6129	5460	10.9	2714	2746		3750			905	156	468							21341	3909	16684	3056	111	73		184	902			0	55	11	7	3	34	689		120																	
Prerthi Lezhe		456.9	22874	67714	45633	3.1	32947	32686		42862	0	0	19256	5110	2884		2795		163	10		454888	64999	214196	3264	2469	3892	0	6361	3840			0	1696	63	174	71	1388	10244	116	1185																	
B	Lezhe	5.5	5968	14420	15570	7.6	7659	7851		0			0				2795					171185	11037	65465	4221	1423	2729		4152	3129			0	961	6	93	54	808	2099		303																	
K	Shengjin	53.4	4080	6807	8091	18.9	4073	4018		2708			1390	10	327							79700	9850	18954	2343	344	370		714	495			0	276	35	19	9	213	548		101																	
K	Ballëde	91.2	1778	7203	6142	14.7	3096	3046		6517			2600	1000	608							41056	6684	20180	3286	107	162		269	37			0	81	4	8	0	69	566		104																	
K	Dajç	35.2	1300	5183	3834	26.0	1907	1927		2516			0	0	89							18705	4879	13165	3434	75	66		141	22			0	44	2	6	0	36	279		51																	
K	Blinasht	38.1	1142	4238	3361	20.7	1638	1723		4235			1656	0	109							17037	5069	10635	3164	67	52		119	10			0	37	4	0	0	33	51		63																	
K	Kallmet	18.1	1407	5493	4118	25.0	1976	2142		4306			2033	400	0							24592	5972	13441	3264	65	74		139	7			0	42	3	9	0	30	443		86																	
K	Kolc	38.1	1282	4923	4228	14.1	2080	2148		3690			2300	0	400							19134	4526	13003	3075	77	91		168	29			0	37	3	4	0	30	1224		77																	
K	Zajmen	42.2	1422	6713	5660	15.7	2794	2866		4572			2621	0	238							25560	4516	17080	3018	148	164		312	46			0	84	0	18	4	62	1079		118																	
K	Shënkoll	32.4	3637	8894	13102	47.3	6890	6212		3022			0	0	634							43402	3313	28729	2193	125	176		301	58			0	125	6	17	4	98	1375		230																	
K	Ungrej	102.7	778	3840	1587	58.7	834	753		11296			6656	3700	479							14527	9154	13544	8534	38	8		46	7			0	9	0	0	0	9	2580		52																	
Prerthi Mirdite		868	8853	37056	22103	40.4	11041	11062		156695	0	0	67573	3523	1832		0		97	6		231862	78670	177451	8028	1416	284	0	1800	3139			0	414	0	50	25	339	11063	63	557																	
B	Rubik	140.5	1638	6842	4454	34.9	2183	2271		10169			8335	271	111							49840	11190	99339	8832	324	81		405	695			0	282	0	28	21	233	1931		104																	
B	Rreshen	126.6	3058	11447	8803	23.1	4369	4434		13065			9757	369	644							92687	10529	63519	7216	898	259		1157	2201			0	78	0	10	4	64	3107		212																	
K	Drosh	135.1	344	3966	1899	52.1	880	919		15678			12113	1172	189							27169	14307	16050	8452	47	18		65	219			0	16	0	5	0	11	1240		44																	
K	Selite	101.1	476	2530	745	70.6	383	362		11947			9536	556	138							11728	15742	11509	15448	22	2		24	19			0	7	0	2	0	5	817		42																	
K	Fan	167.4	1170	5702	2977	47.8	1508	1469		86700			12822	921	127							24166	8118	21730	7299	48	8		56	2			0	18	0	5	0	13	1998		74																	
K	Kacinar	110.9	554	2916	1016	65.2	504	512		10159			8477	86	73							12963	12759	12270	12077	38	5		43	1			0	7	0	0	0	7	1293		29																	
K	Mthelle	86.4	1013	3653	2209	39.5	1114	1095		8977			6533	148	550							13309	8025	13034	5900	39	11		50	2			0	6	0	0	0	6	677		52																	
Kombetare		28748	1012400	3069275	2800138	8.8	50.1	40.9		1301630			1498508									25591414	9139	10475860									104275	1777	10003	4469	88026	97933		137435																		

EDUKIMI	SHENDETESIA																			SHERBIMET PUBLIKE				ZHVILLIMI URBAN, INFRASTRUKTURA DHE SIGURIA RRUGORE					TELEKOMUNIKACIONI			TURIZMI		
	Popullsia qe ndjek shkollos fillore, 9-vjecare, te mesme, larte	Analfabete te arsimi parashkollos dhe 9-vjecar	Institucione te arsimi fillosor dhe 9-vjecar	Institucione te arsimi te mesem	Shkolle Profesionale	Numri punesve ne arsimin profesional	Institucione te arsimi te larte	Numri mesesve ne arsimin 9-vjecar	Numri Femijve ne arsimin 9-vjecar	Raporti punesve (arsimi 9-vjecar)	Numri Qendrave Shendetesore	Numri Poliklinikave	Numri Ambulancave	Numri Sitalleve	Numri Shtreteve	Mjete Mjeksive	Mjete/1000 banore	Numri Infermierve /1000 banore	Infermiere /1000 banore	Mjekshmore (0-1 vjec)	Akcesi ne ujin e pijshem brenda baneses (inc. banesa)	Akcesi ne njetin e kanalizimeve brenda baneses (inc. banesa)	Akcesi ne shtrimin dhe pashtrimin te mbeturinave (inc. banesa)	Akcesi ne Telefoni dhe Internet	Disponon Plan te Pergjithshem Vendur te Planifikimit te Territorit	Km te rrugete rural ne administrim (km)	Rruge Kommunale (km)	Numri aksidenteve rrugore	Numri mjeteve te transportit	Makina/1000 banore	Akcesi ne njetin hekurudhor	Ka potenciale turistike	Numri viziteve/ ne vitin 2012	
117016	4150	102	131	23	4	654	0	964	20136	21	22	3	155	3	319	145	1.1	638	4.8	1	18031	22453		34720		400	415.4	38	7304					
40036	1353										4	1			41			141		0	6234	7507		10790		57		38	2248	49				
14832	459																				3405	3390	Po	4565	Jo	0		834	49	Po	Po			
13082	460	2	7	1	0	10	0	126	2325	1	0	0	0	0	9			36		2	1416	2191	Po	3435	Jo	6		729	48	Po	Jo			
7326	282																				674	1068	Po	1701	Jo	22		404	48	Po	Po			
4796	152																				739	858	Po	1089	Jo	29		281	51	Jo	Po			
57464	2070										10	1			78					1	8846	11910		18362		80		4283	65					
13498	414																				3715	3864	Po	6405	Jo	0		1372	88	Po	Po			
7023	273																				1532	1741	Po	2461	Jo	2		706	87	Jo	Po			
5415	208	8	6	1	0	0	0	37	663	7	0	0	0	0	5						338	769	Po	1394	Jo	2		293	48	Jo	Jo			
3438	121																				574	766	Po	978	Jo	5		209	55	Jo	Jo			
3009	73																				630	673	Po	787	Jo	25		170	51	Jo	Po			
3638	196																				650	695	Po	947	Jo	11		233	57	Jo	Po			
3713	174																				650	774	Po	1056	Jo	0		271	64	Jo	Po			
4914	199																				361	852	Po	1298	Jo	5		310	55	Jo	Po			
11411	354																				354	1717	Po	2714	Jo	15		690	53	Jo	Po			
1405	58																				42	59	Po	322	Jo	15		29	18	Jo	Jo			
19516	727										7	1			26						2951	3036		5568		263		773	35					
4025	196																				834	798	Po	1213	Jo	0		148	33	Jo	Po			
7739	214																				1383	1510	Po	2812	Jo	34		450	51	Jo	Po			
1691	60																				245	229	Po	345	Jo	48		48	25	Jo	Po			
643	71																				168	152	Po	290	Jo	58		20	27	Jo	Po			
2528	75																				252	250	Po	426	Jo	86		57	19	Jo	Po			
935	42																				34	44	Po	202	Jo	31		21	21	Jo	Jo			
1955	69																				35	53	Po	280	Jo	26		29	13	Jo	Jo			
545262	2.80%	1911	1472	511					191940	10.2	421	46	1946	44	8410							690885		921960				179170	64					

Projekte ne projektionin afatgjate te Keshillit te Qarkut Lezhe				
Nr	Projektet sipas sektoreve	Fusha Prioritare	Qellimi Strategjik	Masa
	BUJQESIA			
1	Fuqizimi i sektorit te prodhimit dhe perpunimit te ullinjve	F.P.1	Q1	M.5.1.1
2	Mbeshtjetja e industrise se perpunimit te peshkut permes lehtesimit te ngritjes se flotave te peshkimit te perhereshme dhe ndermjetesimit mes tyre dhe pikave te perpunimit te peshkut	F.P.1	Q1	M.5.1.1
3	Fuqizimi i sektorit te vitikultures dhe enologjise permes mbeshjetjes se prodhimit vendas dhe markave rajonale (Kallmeti) (RW2)	F.P.1	Q1	M.5.1.1
4	Fuqizimi i sektorit te vitikultures dhe enologjise permes mbeshjetjes se prodhimit vendas dhe markave rajonale _ne Zejmen - Kolsh - Shenkoll	F.P.1	Q1	M.5.1.1
5	Mbeshtetje e agrobujqesise (Zgjerimi i te mbjellave me zarzavate) ne zonen Zejmen-Shenkoll - Fushe Kuqe me fokus ndermjetesimit mes fermerëve te zones dhe fabrikes perpunuese ne Pllane	F.P.1	Q1	M.5.1.1
6	Fuqizimi i sektorit te vitikultures dhe enologjise permes mbeshjetjes se prodhimit vendas dhe markave rajonale (Arbri_Bukmire/Rreshen) _ (RW2)	F.P.1	Q1	M.5.1.1
7	Festivali i gastronomise ambulant (Pjese e festivalit te Zadrimes) per promovimin e markave vendase ne Dajc_ (Kallmeti, Arbri, Kosi Dudi, etj)	F.P.1	Q1	M.5.1.2
8	Rritja e perdorimit te energjise se rinovueshme ne sektorin e prodhimit bujqesor ne fushen e Zadrimes	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
9	Studimi i nevojave dhe identifikimi i investimeve per ndertimin e dhomave frigoriferike dhe qendrave magazinuese te produkteve bujqesore ne Fushen e Zadrimes_ (RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
10	Krijimi i nje qendre per magazinim dhe tregetim te produkteve bujqesore dhe blegetorale ne Milot	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
11	Koordinim per monitorimin e efektivitetit te nderhyrjeve per mbrojtjen nga permytjet dhe rehabilitimin e sistemit kullues e ujtes ne zonat e rrezikuara, dhe mbeshjetje per hartimin e planit te veprimit nga Bordi i Kullimit dhe Drejtoria e Bujqesise per vitet e ardhshme	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
12	Mbeshtetja e fermerëve qe merren me mbareshtrimin e gjelit te detit ne Blinisht, Dajc dhe Balldren	F.P.1	Q1	M.5.1.1
13	Mbeshtetje e fermerëve ne kultivimin e produkteve tipike si geshtenja, arra dhe nenproduktet perkatese ne Ungrej	F.P.1	Q1	M.5.1.1
14	Zgjerimi i tregjeve per produktet vendase permes ndertimit te marketit sezonal ne Shengjin_ (RW2)	F.P.1	Q1	M.5.1.1
15	Zgjerimi i siperfaqeve te mbjella me bime medicinale dhe nderthurja e ketij aktiviteti me bletarine ne Fushe Kuqe, Shenkoll, Zejmen, Kolsh, Shengjin, Milot	F.P.1	Q1	M.5.1.1
16	Mbeshtetje per kultivimin e fazanave ne Fushe Kuqe	F.P.1	Q1	M.5.1.1
17	Zgjerimi i siperfaqeve te mbjella me bime medicinale dhe nderthurja e ketij aktiviteti me bletarine ne Dajc, Balldren, Blinisht	F.P.1	Q1	M.5.1.1
18	Nderthurja e blegetorise me artizanetet (shfrytezimi i leshit te deles per produkte tradicionale)_ (RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.1
19	Zhvillimi i sektorit te peshkimit ne Kallmet dhe Blinisht	F.P.1	Q.1	M.5.1.1
20	Zhvillimi programeve te trajnimit dhe ngritje kapaciteteve te fermerëve ne sektorin e vreshtarise, vitikultures, enologjise, kultivimin e bimeve medicinale dhe kultures se ullirit	F.P.1	Q.1	M.5.1.3
21	Zhvillimi programeve te trajnimit dhe ngritje kapaciteteve te fermerëve ne sektorin e vitikultures, enologjise dhe marketimit te produkteve bujqesore dhe blegetorale.	F.P.1	Q.1	M.5.1.3
22	Ngritje e kapaciteteve te fermerëve ne sektorin e kultivimit dhe perpunimit te bimeve medicinale, aksesit ne treg dhe mundesite e aplikimit te projekteve per financim.	F.P.1	Q.1	M.5.1.3
23	Trainim dhe mbeshjetje e fermerëve per lehtesimin dhe informimin ne lidhje me mundesite per financim ne kuader te zhvillimit rural	F.P.1	Q.1	M.5.1.3
24	Trainim dhe mbeshjetje e fermerëve per lehtesimin dhe informimin ne lidhje me mundesite per financim ne kuader te zhvillimit rural (identifikimin e target grupeve- ngritja e grupeve lokale te veprimit (Disa grupe lokale te veprimit), trainim dhe informim	F.P.1	Q.1	M.5.1.3
25	Identifikimi i nevojave per nderhyrje ne rrjetin kullues dhe vadites ne kete nenrajon, dhe hartimi i projekteve teknike te rehabilitimit te ketyre rrjeteve (RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
26	Permiresimi i sistemit ujtes permes rehabilitimit te 8 rezervuareve ne Mirdite (RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4

Projekte ne projeksin afatgjate te Keshillit te Qarkut Lezhe				
27	Pastrimi dhe sistemimi kanaleve kulluese rezervuari Zheje_Lac_(Bordi Kullimit)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
28	Pastrimi, veshje me beton dhe mirembajtje e kanaleve ujtese me burim Lumin Mat_(Bordi Kullimit)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
29	Nxitja e konsolidimit te fermave permes mbeshetjetes me sistemin e kanalizimeve te treta (Ujitje dhe kullim) per ferma mbi xx ha	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
30	Pastrimi dhe mirembajtja e skemave te vogla te ujitjes (Vinjoll, Gallat)_Lac_(Bordi Kullimit)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
31	Mbeshetjetje e koordinuar per biznesin dhe sektorin e peshkimit ne rritjen e midhjes	F.P.1	Q1	M.5.1.1
32	Festivali i gastronomise ambulant per promovimin e markave vendase ne Shengjin gjate sezonit turistik_(Kallmeti, Arbri, Kosi Dudi, fazanat e Fushe Kuqes etj)	F.P.1	Q1	M.5.1.2
33	Festivali i gastronomise ambulant per promovimin e markave vendase ne Rreshen	F.P.1	Q1	M.5.1.2
34	Studimi i nevojave dhe identifikimi i investimeve per Ndertimin e dhomave frigoriferike dhe qendrave magazinuese te produkteve bujqesore ne Milot_(RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
35	Studimi i nevojave dhe identifikimi i investimeve per Ndertimin e dhomave frigoriferike dhe qendrave magazinuese te produkteve bujqesore ne Rreshen_(RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
	TURIZMI			
36	Ndertimi i nje shkolle te mesme profesionale me fokus Hoteleri/Turizem	F.P.6	Q1	M.5.6.4
37	Mbeshetjetje dhe koordinim per hartimin e Instrumenteve te Planifikimit te Territorit per komunit Shengjin, Shenkoll dhe Fushe Kuqe, me fokus zhvillimin e turizmit dhe mbrojtjen e natyres (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhe dhe zgjatim i projektit te Komunes Shengjin financuar nga RDP W2)	F.P.5	Q.1	M.5.5.1
38	Krijimi dhe promovimi i nje produkti turistik duke perfshire atraksionet turistike ne komunit Fan, Orosh, Selite dhe Njesite Vendore qe perfshijne Parkun e Lures (Shpellat karstike dhe Kroin e bardhe, Burgu i Spacit, Parkun e Oroshit, Lure, Kullat e Mirdites)	F.P.6	Q.1	M.5.6.1
39	Krijimi dhe promovimi i nje produkti turistik duke perfshire atraksionet turistike ne komunit Shengjin, Shenkoll dhe Fushe Kuqe	F.P.6	Q.1	M.5.6.1
40	Krijimi i nje produkti turistik duke perfshire me fokus turizmin historik dhe fetar (Kisha e Lacit, Destinacionet ne bashkine e Lezhes, Kisha e Shen Eufemise (Kallmet), Padre Antonio (Kembanat e Paqes - Blinisht), etj, Pllane)	F.P.6	Q.1	M.5.6.1
41	Promovimi i festivalit Zadrima ne Fishte (W2_Blinisht_vazhdim i projektit te financuar permes W2)	F.P.6	Q.1	M.5.6.2
42	Krijimi i nje platforme dixhitale promovimin e destinacioneve turistike ne Qarkun Lezhe (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhe)	F.P.6	Q.1	M.5.6.2
43	Promovimi i SLOW FOOD (Ushqim i prodhuar ne menyre natyrore i Modelit Mrizi i Zanave) me fokus ne produktet tipike te zones (gjeli i detit, fazani, prodhime deti, vera dhe rakija tipike, etj)	F.P.6	Q.1	M.5.6.2
44	Ndertimi shetitores se re ne Lezhe (RW1_Lezhe)	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
45	Projektimi i nje itinerari ciklistik pergjate Drinit te vjeter, duke lidhur Zadrimen - Lezhe - Shengjin (vazhdim i itinerarit te bicikletave/projekti Dajcit B.B living the river)_ (RW2)	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
46	Koordinim & mbeshetjetje ne hartimin e Planit te Transportit Publik Rajonal, me prioritet zonat turistike	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
47	Identifikimi i shtigjeve, hartimi i hartave dhe i sinjalistikes perkatese - trekking tourism (RW1 dhe RW2)_projekt i lidhur me COSPE	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
48	Identifikimi i shtigjeve, hartimi i hartave dhe i sinjalistikes perkatese - trekking tourism (RW1 dhe RW2)_projekt i lidhur me COSPE	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
49	Rivitalizimi i kalase se Lezhes (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhe)	F.P.6	Q.1	M.5.6.3
50	Restaurim dhe Promovimi i perdorimit te energjise se rinovueshme (diellore) ne njesite e akomodimit (guesthouses) ne Orosh, Fan, Selite	F.P.4	Q.1	M.5.4.3
51	Kthim ne muze i Burgut te Spacit (RW1_Orosh)	F.P.6	Q.1	M.5.6.3
52	Ndertimi muzeut historik dhe etnografik ne Qarkun Lezhe (RW1_Lezhe dhe Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhe)	F.P.6	Q.1	M.5.6.3
53	Hartimi i nje plani per manaxhimin e vizitoreve ne zonat e mbrojtura ne komunit Shengjin, Shenkoll dhe Fushe Kuqe	F.P.4	Q.1	M.5.4.1

Projekte ne projektionin afatgjate te Keshillit te Qarkut Lezhe				
54	Ndertimi rrjetit te infrastruktures lokale ne Komunen Selite, si dhe i sinjalistikes turistike, qe lidhen me shpellat karstike dhe Kroin e bardhe (RW1_Selite)	F.P.3	Q.1	M.5.3.1
55	Koordinim dhe mbeshetje te aktoreve vendor dhe qendror ne hartimin dhe zbatimin e projektit "Koridori Blu"	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
56	Ndertimi Portit te Jahteve ne Shengjin	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
	MJEDISI			
57	Hartimi i nje plani per manaxhimin Rezervatit Natyror te Manaxhuar te Ekosistemit ligatinor te Patok-Fushe Kuqe-Ishem	F.P.4	Q1	M.5.4.1
58	Koordinim per monitorimin e efektivitetit te nderhyrjeve per mbrojtjen nga permytjet ne fushen e Zadrimes, dhe mbeshetje per hartimin e planit te veprimit ne kete drejtim nga Bordi i Kullimit per vitet e ardhshme	F.P.4	Q1	M.5.4.2
59	Sigurimi i integritetit territorial dhe biodiversitetit te siperfaqeve pyjore dhe zgjerim i siperfaqes se mbjelle - Orosh, Mirdite_(RW2 dhe Plani Rajonal Administrimit Pyjeve dhe Kullotave / Objektiv 1)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
60	Konsolidim i rrjetit KUZ ne komnat Shenkoll & Zejmen (Propozuar ne W1) (Ky projekt mund te zgjerohet dhe te perfshije edhe komnat Shengjin dhe Fushe Kuqe) dhe lidhja e ketij rrjeti me Impiante te Trajtimet te Ujerave te Zeza	F.P.4	Q1	M.5.4.2
61	Rehabilitimi i siperfaqeve pyjore te demtuara nga zjarret ne zonen e Bulsharit (Orosh) dhe Kunores Valmare (Selite)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
62	Hartimi i nje plani per manaxhimin e Peisazhit te Mbrojtur "Bjeshka e Oroshit"	F.P.4	Q1	M.5.4.2
63	Menaxhimi erozionit bregdetar (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
64	Mbeshetje njesive vendore ne zbatimin e Planit per Manaxhimin e Integruar te Mbjetjeve dhe koordinim i zbatimit te tij	F.P.4	Q1	M.5.4.2
65	Pergatitja e studimit te fizibilitetit per te gjithet zonen e Deltas se lumit Drin - Mat. (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
66	Studim fizibiliteti dhe promovimi i perdorimit te energjise se rinovueshme (diellore) ne njesite e akomodimit (guesthouses) ne Orosh, Fan, Selite	F.P.4	Q1	M.5.4.3
67	Studim fizibiliteti dhe Promovimi i perdorimit te energjise se rinovueshme (diellore) ne njesite e akomodimit (guesthouses) ne Shengjin	F.P.4	Q1	M.5.4.3
68	Mirembajtja e argjinaturave ne Kune - Vain dhe Ishull Shengjin (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
69	Mirembajtja e argjinaturave ne zonen e Tales (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
70	Menaxhimi kanaleve te komunikimit ne ishullin Kune (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
71	Shfrytëzimi potencialit energjetik per energjine e rinovueshme (Era, uji, dielli)	F.P.4	Q1	M.5.4.3
72	Ndertimi nenstacionit elektrik me biomase leng me fuqi 140 MW (Albanian Green Energy sh.p.k)	F.P.4	Q1	M.5.4.3
73	Ndertimi i dy parqeve me ere me fuqi 234 MW (Biopower Green Energy)	F.P.4	Q1	M.5.4.3
74	Menaxhimi ujerave te fresketa ne zonat e mbrojtura Kune - Vain dhe Patok (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
75	Identifikimi, rehabilitimi dhe marrja e masave parandaluese per zonat e eroduara ne komnat Fan dhe Orosh	F.P.4	Q1	M.5.4.2
76	Identifikimi, rehabilitimi dhe marrja e masave parandaluese per zonat e eroduara ne komnat Kallmet dhe Blinisht	F.P.4	Q1	M.5.4.2
77	Riparimi argjinatures Bishte Juge_Balldre dhe Lumit Gjader_Dajc_(Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
78	Riparimi Diges se rezervuarit Kallmet_Lezhe_(Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
79	Riparimi Diges se rezervuarit Malaj 1 dhe 2_Mirdite_(Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
80	Menaxhimi kanalit te batices ne lagunen e Cekes (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
81	Riparimi Diges se rezervuarit Fishte, Petalaj dhe Kashnjet_Lezhe_(Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
82	Riparimi Diges se rezervuarit Prosek dhe Perlat_Mirdite (Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
83	K.U.L Zadrime dhe Zejmen_Lezhe_(Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2

Projekte ne projeksin afatgjate te Keshillit te Qarkut Lezhe				
84	Riparimi Diges se rezervuarit Sheshaj, Sheshi Kumone dhe Tarazh Mirdite_ (Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
85	Permiresimi komunikimit te ujit midis (i) lagunes se Cekes dhe Lumit Drin dhe (ii) Lagunes se Cekes dhe Lagunes Zaje. (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
86	Trajtimi ujerave te ndotur ne zonen e Deltes se lumit Drin - Mat (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
87	Mirembajtja e kanaleve te kullimit ne ne zonen e Deltes se lumit Drin - Mat. (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
88	Riparimi Diges se rezervuarit Zheje_Kurbin_(Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
89	Riparim i argjinatures K.U.L. Shullac/ Lac_(Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
90	Riparim i argjinatures K.U.L. Kashnjet-Milot_(Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
91	Riparimi argjinatures K.U.L. Droje/Kurbin_(Bordi Kullimit)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
	INDUSTRIA			
92	Shperberja e mbetjeve minerale ne Orosh, Selite, Rreshen dhe Kacinar_(RW2)	F.P.3	Q.1	M.5.3.1
93	Ndertimi i Parkut Industrial ne Lezhe (RW1_RW2_Lezhe)	F.P.3	Q.1	M.5.3.1
94	Ndertimi punishtes se peshkimit ne mbeshtetje te riparimit te anijeve te flotes se peshkimit	F.P.1	Q.1	M.5.1.1
95	Hartimi i nje strategjie nderhyrje ne sektorin e Industrise se rende ne bashkepunim me Ministrine e Energjetikes (Drejtoria e Burimeve Minerare (DBM) në Shërbimin Gjeologjik Shqiptar)	F.P.3	Q.1	M.5.3.1
96	Linje nderlidhese Itali-Shqiperi nepermjet kavove nen ujore dhe stacioneve te konvertimit DC/AC (Ministria e Transportit)	F.P.3	Q.1	M.5.3.1

SHKODRA

LEZHA

SUBREGIONAL DEVELOPMENT SCENARIOS IN LEZHA QARK

*For the Implementation and Monitoring of the Regional Development Strategic Concept
Regional Council of Lezha - 2015*

ISBN: 978-9928-175-68-7

9 789928 175687

with funding from

Austrian
Development Cooperation

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Sub-regional Development Scenarios in Lezha Qark

Regional Development Program for Northern Albania

Financed by: Austrian Development Cooperation, Swiss Agency for Development and Cooperation

Implemented by: Helvetas Swiss Intercooperation, Co-PLAN, ÖAR Regionalberatung GmbH

Authors:

Lezha Regional Council: Linda Maci, Manushaqe Hilej, Mark Ruçi, Arviola Begaj, Artan Palushi, Viktor Gjokolaj, Vitore Isufi

Lezha Regional Development Agency (LERDA): Artan Gjoka, Hekuran Koka, Ajsel Reka

Supported by:

RDP/ Co-Plan: Olaf Haub, Dritan Shutina, Anila Gjika, Altin Mihali, Besmira Dyca

Contents

Executive Summary	5
Greeting Remarks	6
Abbreviations.....	7
I. Overview.....	9
a. Brief Description of the Lezha Qark.....	9
b. Role of Qark, the Functions and Need for Regional Governance.....	12
c. Current Situation of Strategic Planning in the Qark.....	14
d. Goal of the 'Sub-regional development scenarios in Lezha <i>Qark</i> ' document and methodology of its development	19
II. Sub-regional Development Scenarios.....	21
a. The concept of 'sub-region' and its importance to regional planning	21
b. Identification of sub-regions and formulation of sub-regional development scenarios	23
c. Preparation of Pilot projects and Action Planning Methodology Used to Select Project Proposals	36
• Final Matrix of Project Proposals	38
• Model of Project Information Sheet	47
• Action Plan and Funding Options	78
III. Monitoring.....	54
a. Monitoring Methodology on Implementation of Regional Development Strategic Concept of the Lezha Qark.....	54
b. Monitoring Indicators for Each Measure	57
Reference	69
Annex 1 Maps of Distribution of Project Proposals	70
Annex 2 Model Information Sheets of Project Proposals	74
Annex 3 Complementary.....	82

Executive Summary

The 'Sub-regional development scenarios for Lezha Qark'¹ document is developed in the framework of the Regional Development Program Northern Albania (RDP), funded by the Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC) and the Austrian Development Cooperation and implemented by three organizations – Swiss Intercooperation (Switzerland), ÖAR (Austria), and Co-PLAN (Albania). By the time this program was conceptualized, its partners and direct beneficiaries included the Qark of Shkodra and Qark of Lezha, Ministry of Interior, Department of Strategy and Coordination of Foreign Assistance (now Department of Development Programming Financing and Foreign Aid) at the Council of Ministers. The overall objective of this program is to promote sustainable and balanced social-economic development in the *qarks* where this program is being implemented.

Two out of four major components of this program focus on capacity building in two *qarks* with regard to regional development planning together with other delegated functions and comprehensive regional development planning combined with budgeting processes. In this respect, the RDP working group has worked closely with the two *qarks* to identify their needs for assistance in issues of regional development and capacity building. A result of this cooperation is this document that seeks to facilitate the implementation of the Regional Development Concept of the *Qark* of Lezha.²

The 'Sub-regional development scenarios' document aims to bring together general and sectorial development objectives presented in several strategic documents elaborated for Qark of Lezha, by the Qark and other regional actors, and enhance their implementability through matching them with territorial development potentials. The process of distilling the existing strategic documents and identifying territorial entities with similar development potentials, has served as a platform for the elaboration of sub-regional development scenarios. These sub-regional development scenarios has served as the main framework for the identification of pilot projects that would trigger further sub-regional/regional development and the designation of an action plan for 2015-2017, which will help the Lezha Regional Council to guide the work on implementation of the Regional Development Strategic Concept by means of concrete projects with the aim of promoting regional sustainable economic development. This plan will also serve as an instrument that links projections of strategic documents with the potentials of economic development in the territory administered by this institution. In addition to the action plan, this document presents a methodology through which the Regional Council shall monitor and evaluate the performance of the RDSC implementation.

1 The literal translation closest to this word is "county" or "region," but it encompasses a non-determined number of municipalities and communes. This term is encountered quite frequently when referring to county rather than region. Therefore, this document will use *qark* rather than county or region. [Translator's note]

2 The Regional Development Concept of the *Qark* of Shkodra was developed by the Lezha Regional Council with GIZ support.

Greeting Remarks

Honorable readers,

I have the special pleasure to present you the “Sub-regional development scenarios in Qark of Lezha”; a document which represents an integrated strategic and territorial approach to social-economic development in the Qark of Lezha, complemented with a concrete action plan. This document was prepared by Lezha Regional Council in the framework of Regional Development Program in Northern Albania implementation and it constitutes a positive experience with regards to regional planning and distilling of existing strategies.

For the preparation of this document we relied on the collection of studies and strategies approved throughout the years from Lezha Regional Council. Simultaneously, through several meetings, seminars and workshops with interest groups and main stakeholders of regional development, we identified the need to complement our strategic documents with territorial analyses and studies, which will support our concrete measures in the administrative territory of this Qark. The main purpose of this document was the identification of sub-regions with similar development potentials, their mapping and the elaboration of an Action Plan with pilot projects, as well as a monitoring methodology. The experience gained through the implementation of RDP fund, as well as training of the experts with regards to the methodology for the elaboration, valuation and implementation of projects has complemented our human resources with capacities which will facilitate the implementation of this document as well.

Besides the contribution of Lezha Qark experts for the elaboration of this document, the valuable expertise of experts of Regional Directorates, representatives of LGUS, civil society, representatives of vulnerable groups, business community and especially of the experts of Co-Plan was indispensable. A crucial factor for this achievement is the continuous collaboration between different actors of local and regional development, supported by the donors. For this reason I want to express my deepest gratitude for Austrian Development Agency and Swiss Agency for Development and Cooperation. We would want to carry on this collaboration through Regional Development Program in Northern Albania.

The successful implementation of this document will rank Lezha Qark among the regions with the highest life quality in Albania, guided by the principles of sustainable development.

With regards and gratitude,

Pashk GJONI

Chairman of Lezha Regional Council

Abbreviations

AAC	Albanian Association of Communes
AAM	Albanian Association of Municipalities
AAM	Albanian Association of Marketing
AAR	Albanian Association of Regions
ADA	Austrian Development Agency
ADC	Austrian Development Cooperation
ADF	Albanian Development Fund
CAF	Common Assessment Framework
CoE	Council of Europe
CSO	Civil Society Organisations
DSDC	Department of Strategy and Donor Coordination
DLDP	Decentralisation and Local Development Programme in the Lezha and Shkodra Regions
ERDI	Environmental and Rural Development Institute
ER	Expected Result
EU	European Union
EURADA	European Association of Development Agencies
GIZ	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit
GIS	Geographic Information System
QGIS	Quantum Geographic Information System software
GoA	Government of Albania
GDP	Gross Domestic Product
HRM	Human Resource Management
INSTAT	(Albanian) Institute of Statistics
IMC	Inter Municipal Cooperation
IME	International Monitoring Expert
IPA	Instrument for Pre-Accession Assistance
ISD	Integrated Support for Decentralisation
ISD TA	Integrated Support for Decentralisation Technical Assistance
IT	Information Technology
LGDS	Local Government and Decentralisation Strategy

LGU	Local Government Unit ³
MADA	Mountain Area Development Agency
MET	Mid-Term Evaluation
METE	Ministry of Economy, Trade and Enterprise
MoF	Ministry of Finance
MoI	Ministry of Interior
MTB	Mid-Term Budgeting
NARDA	North Albanian Regional Development Agency
NGO	Non-Governmental Organisation
NME	National Monitoring Expert
NSDI	National Strategy for Development and Integration
ÖAR	ÖAR Regionalberatung GmbH
PBLRD	Partnership-Based Local and Regional Development
PLGP	Planning and Local Governance Project
PSC	Project Steering Committee
PWG	Policy Working Group
RD	Regional Development
RDA	Regional Development Agency
RDSC	Regional Development Strategic Concept
RDF	Regional Development Fund
RDP	Regional Development Programme Northern Albania
RDP NA	Regional Development Programme Northern Albania
RDP PMU	RDP Programme Management Unit
RDPF	RDP Fund
SAA	Stabilisation and Association Agreement (with EU)
SDC	Swiss Development Cooperation
SMT	Subject Matter Team
SWOT	Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats
ToR	Terms of Reference
UBA	Ulcinj Business Association
UNDP	United Nations Development Programme
USAID	United States Agency for International Development
WTTC	World Travel and Tourism Council

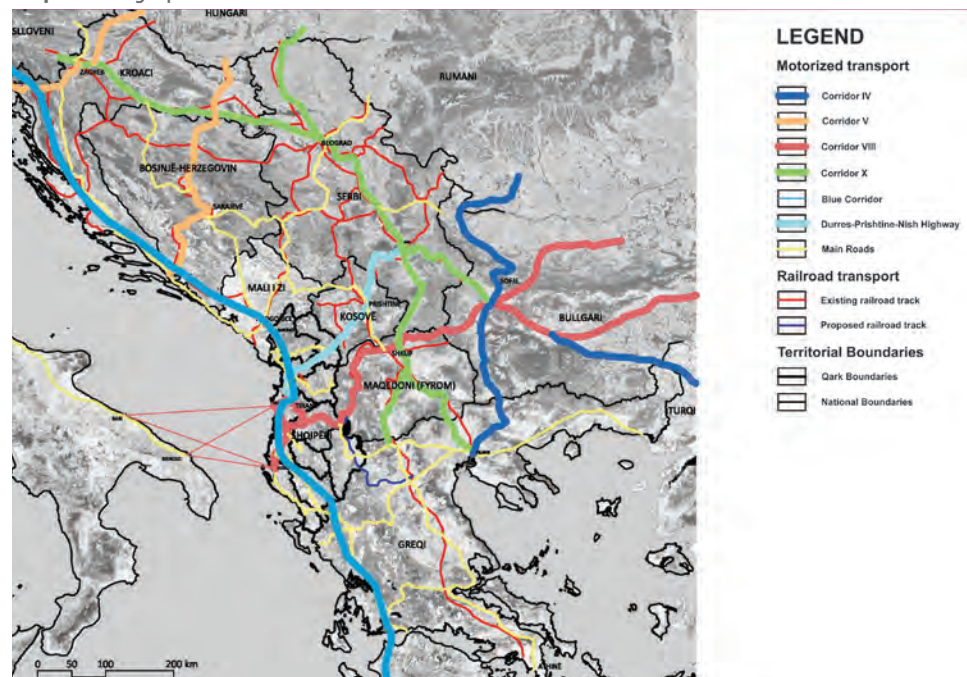
³ As defined in the Law No. 8652, dated 31.07.2000, "On Organization and Functioning of Local Governance"

I. Overview

a. Brief Description of the Lezha Qark

The Lezha Qark lies in the northwest part of Albania. It has a total surface of 1,620 sq. km and a population of 134,027 inhabitants⁴. The qark borders with Shkodra Qark to the north, with Kukes Qark to the northeast, with Dibra Qark to the southeast, with Durres Qark to the south, and with the Adriatic Sea to the west. The strategic position of Lezha has become even more favorable in the recent years with the construction of the Durres-Pristine-Niš Corridor, which passes through the Lezha Qark and intersects with the Tirana-Shkodra national road in Milot. The access to Lezha Qark is expected to increase further more with the consolidation of the existing road network to an important international Adriatic-Ionian corridor, also known as the Blue Corridor.⁵ Thus, the intersection of these two international corridors connecting Albania with other Southeastern Balkan countries as well as the proximity with the Shengjin Port and Rinas Airport make Lezha Qark a quite attractive area from the economic development viewpoint.

Map 1 Strategic position of Lezha Qark in the Southern Balkans⁶

⁴ Institute of Statistics of Albania, Census 2011

⁵ Albanian Construction Portal (<http://acp.al/>)

⁶ The basic map taken from RDP/Co-Plan (2014) is updated by Co-Plan/Shkodra Regional Council and Lezha Regional Council when writing the document of the Package of Measures and Projects for the Implementation and Monitoring of the Regional Development Strategic Concept for both qarks.

The 'Regional Disparities in Albania'⁷ study has assessed about 50 social-economic, spatial, financial, and demographic indicators, on which it established its model of assessment of disparities among regions (*qarks*) in Albania. According to this study, in terms of the spatial typology, Lezha Qark has an average positioning when compared with other regions, implying low but improving accessibility and point out differences in access to urban centers and settlements dispersed in areas of tough relief in this *qark* as well as the high fragmentation of urbanized areas. In addition, Lezha Qark ranks eighth according to the regional development index⁸ in terms of other aspects relating with regional development producing equal indicators with Fier Qark. With a not very high long-term unemployment rate when compared with other *qarks*, Lezha Qark ranks ninth with regard to Gross Domestic Product per capita (GDP/capita) at 1,933 Euros per capita.⁹ This can be interpreted as a result of a low economic performance of this *qark*, which relies mainly in basic agriculture (production of raw material, with few initiatives in the area of processing of crops and other chains of agricultural production) with about half of employees (48% in 2008) working in this sector. While it has dropped considerably in the last few years, this percentage is a clear indicator of the deficient utilization of the *qark's* potentials, primarily in the sector of tourism.

According to the administrative division of year 2000, Lezha Qark is composed of three districts: Lezha, Mirdita and Kurbin and of 21 local government units (LGUs) of which 5 are municipalities and 16 are communes.¹⁰

Lezha Qark used to be an area with a predominantly industrial economy (mines, food industry, chemical industry, etc.) supported by agricultural activities until the early 1990s. Due to the social-economic changes in these years, the role of industry in the *qark's* economic development began to diminish, focusing primarily in the construction industry. Agriculture and fishing took up a greater role, mainly in the western area of the *qark*, where arable lands with high productivity are located. Consequently, the population's migratory movements after the 1990s reveal a considerable reduction of settlements, whose economy was based on industry, as shown in the following map, basically in the LGUs of Ungrej, Kaçinar, Orosh and Selita. These migratory movements have, however, been orientated to the central region of Tirana-Durres or abroad. A part of the population moved to the western part of the *qark*, mainly in Lezha, Shengjin and Shenkoll, in which

7 UNDP/EU. (2010), *Regional Disparities in Albania*, was published in the framework of the Working for Regional Development Project.

8 Calculated on the basis of several indicators, such as GDP/capita, basic indicators (referring to road infrastructures, healthcare and educational services, water supply service), indicators of improvements of efficiency, (indicators of business, unemployment), and indicators on factors of innovation (number of trademarks, spending on development and research); (Source: *Regional Disparities in Albania*)

9 In year 2007, according to the study on *Regional Disparities in Albania*

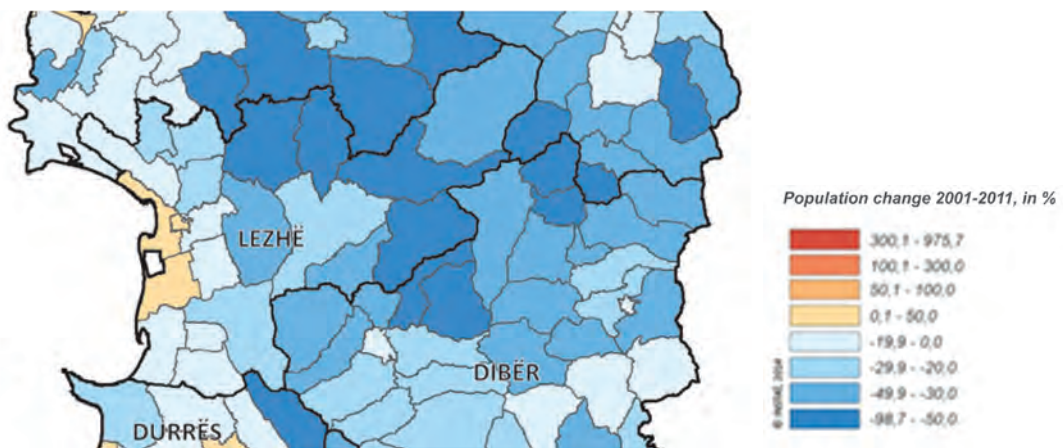
10 On 31.07.2014, the Assembly of Albania passed the Law No. 115/2014, "On Administrative-Territorial Division of the Local Government Units in the Republic of Albania". This law was adopted in the framework of the administrative-territorial reform undertaken by the Government of Albania (GoA) during 2013-2014. According to this law, the Lezha Qark will have 3 LGUs, which are Lezha (to include Lezha, Shengjin, Zejmen, Shenkoll, Balldren, Kallmet, Blinisht, Dajç, Ungrej, and Kolsh); Mirdita (to include Rreshen, Rubik, Selite, Kthelle, Fan, Orosh, and Kaçinar); and, Kurbin (to include Laç, Mamurras, Fushe Kuqe, and Milot). This new division will be enforced after the next local elections to be held in June 2015. The law presents the *qarks* with the current boundaries. This law will be followed by two other important laws: a law on organization and functioning of local governance and a law on fiscal decentralization. These three laws are the foundation on which local governance will be reformed. This reform will undoubtedly affect the *qark* and the role this institution will have. Yet, this document was developed while the reform was ongoing and considered the administrative boundaries and existing functions of the local governance during 2014. However, applicability will be valid even after the implementation of the reform, since the methodology employed in this study is based on the analysis of the sub-regional potentials, beyond administrative boundaries, to the function of economic development, which is and will remain the key function of the regional-tier governance

Map 2 Lezha Qark - Administrative boundaries of the LGUs according to administrative division of year 2000 (© Co-Plan)

the number of residents has increased by up to 50% within 2001-2011. During this period, in addition to agriculture, tourism, with particular focus to sea and sand tourism, has acquired importance to the economy of the Lezha Qark.

Map 3 Change of population 2001-2011 by communes/municipality¹¹

All these factors have been affected by and have affected the distribution of the physical infrastructure in the *qark*, with a concentration of services in the western part of the region due to the high concentration of the population in these areas. They have also affected the low cost of infrastructure realization in areas with low elevations. These dynamics augment the challenge of promoting a sustainable economy and a competitive region and underline the importance of *designing and implementing sustainable policies of regional development in Lezha Qark*.

11 Fragment of a map from INSTAT (2014), Population and Its Dynamics – New Demographic Horizons?

The Lezha Qark possesses currently several strategic documents that guide development priorities of this *qark*. One of these documents, to be summarized below, is the Regional Development Concept of the Qark of Lezha, designed by the Lezha Regional Council with the support of GIZ in year 2010. It is the most comprehensive and updated document that this institution refers to. This document is, however, just a strategic concept and is not followed by an action plan, on which the *qark*'s implementation efforts will rely. In addition, this document lacks a monitoring methodology to oversee its implementation. To address these two major needs of the Lezha Qark, the 'Sub-regional development scenarios' document is presented as a joint effort of the Lezha Regional Council and the RDP Program.

b. Role of Qark, the Functions and Need for Regional Governance

The Constitution of Albania¹² defines the *qark* as a local government unit, even though with different functions when compared with municipalities and communes. Article 110 of the Constitution defines the major function of the *qark* as: "*The region is the unit in which regional policies are constructed and implemented and where they are harmonized with state policy.*"¹³ More specifically, the functions of the *qark*, as second-tier local governance, are specified in the Law on Organization and Functioning of the Local Governance as well as other sectoral laws, as per the case. According to the abovementioned law, the role of the *qark* is focused in developing and implementing regional policies and in harmonizing them with the state policies and in the functions and competencies that may be delegated by other LGUs and central government.

Initially, in year 2000 the *qark* was conceptualized as an institution that would coordinate the work of several LGUs located within its administrative territory in the frame of decentralization reform of the local governance. However, to this very day, qarks lack the required competencies to accomplish their functions, which in several instances are either ambiguous or overlapped with the functions of the local governance or central institutions at local level. In addition, the financial resources of this institution considerably condition the application of the above functions. According to Article 18 of the Law on Organization and Functioning of Local Governance, the regions obtain their financial resources from regionally derived revenues. Concretely speaking, the region's resources come from:

- Own-source revenues consist of:
 - a) Unconditional transfer, including membership quotas from the constituent communes and municipalities;
 - b) Conditional transfers for performing functions and competencies delegated by constituent LGUs (when responsibilities are delegated);
 - c) Taxes and fees established at regional level in conformity with the law
 - d) Fees on public services provided by the *qark*

The criteria and norms on the generation and administration of revenues from own sources are similar to those stipulated for the own source revenues for the communes and municipalities. In addition, the *qark*'s revenues granted by the central government are generated and administered following the same logic used for LGUs, including unconditional transfers and Regional Development Fund, which replaced the competitive grants.

While theoretically this financing method is similar to the one of the first-tier local governance, in quantitative terms, the *qark*'s budget is incomparable with the functions that this institution is bound to accomplish. The taxes, fees, and tariffs imposed at regional level are very limited. At the same time, the regions' access to

¹² Adopted by the Albanian Parliament with Law No. 8417, dated 21.10.1998

¹³ Law No. 8652, dated 31.07.2000, "On Organization and Functioning of Local Governance"

competitive grant schemes has diminished as the result of the qark's shrinking role in the investments for education, healthcare, social services, etc. For example, in 2006, the share of the competitive grants given to the councils of the Qarks constituted 43% of the total, in 2007 15%, and in 2008 only 3%.¹⁴Therefore, the overall perception of qark authorities is that qarks' development activities in near future will strongly depend on external financial sources.¹⁵Qarks are primarily interested to be involved in both strategy development of the qark area as a whole and in the development, promotion and implementation of qark own projects. However, this budgetary situation directly affects the qark possibilities to design and, in particular, implement regional development strategies, creating major difficulties in project preparation and financing or co-financing (which is oftentimes a necessary condition of many donor organizations). Thus, in accomplishing its main functions as a second-tier local government where regional policies are developed and implemented and where they are harmonized with the state policies, a large share of qarks in Albania, including those of Shkodra and Lezha, have designed documents that guide the strategic development of their qarks. These documents, either crosscutting or sectoral, seek to harmonize development priorities of the qark with the local, national, and international policies. Yet, existing strategies are not followed with concrete action plans that may guide their implementation but rather serve as generalizing and unimplemented presentation documents. While many sectoral laws stipulate the local institutions' obligation to implement regional strategies, qarks lack instruments to ensure follow-up and implementation at local level, re-emphasizing the necessity to have regional projects designed and implemented by this institution.

Even though the qark's role is still unclear, this document was developed in a very important period in terms of reconceptualization of local and regional governance by which time the Government of Albania (GoA) was designing and implementing the administrative-territorial reform. By the time this document was in the course of preparation, the administrative-territorial reform was not specific on the role of qark. However, studies conducted under this framework point out the need for regional governance in Albania. In this viewpoint, the distinction between the intermediate tier of governance and regional governance should be spelled out:

These two tiers have essential conceptual differences. The second tier of local governance, which the today's qark should/could have been, aims to deliver those public services that directly affect the quality of citizens' life and that are unable to create an economy of scale at first tier . . . The intermediate tier of governance, or region, does not, in principal, focus (directly) on these basic services. The region provides functions that essentially manage the territory and resources with aim of ensuring *sustainable growth of the economic development*, i.e., by protecting natural resources.¹⁶

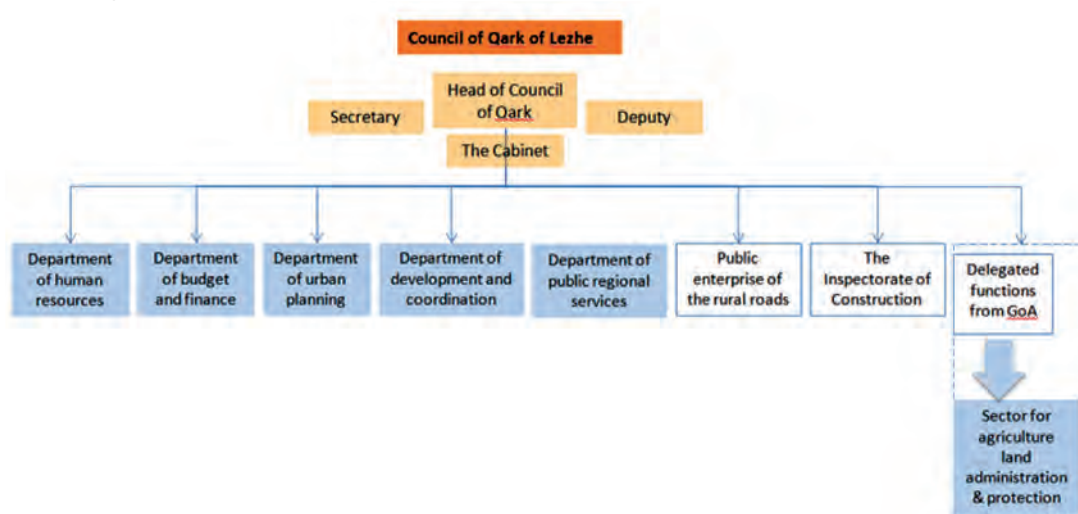
While it is still unclear as to whether and how the regional governance tier will be organized in Albania and if this role will be attributed to the *qark*, this document is intended for this level of governance and focuses on the promotion of regional sustainable economic development. As an indispensable supplement to the Regional Development Concept of the Qark, this document –as explained below– will serve to the institution to deal with the regional governance (if there will be any after the implementation of the administrative-territorial reform) or to the current *qark*, if this status quo will be preserved. In the second instance, the qark focuses its work in promoting regional economic development, even though this is not explicitly stated as its own main function in the current legislation. In addition, this document will serve as an *action plan* to the qark, mainly to those departments that run exclusive functions in the qark, according to the following organizational chart.

¹⁴ UNDP/EU, (2011) Albania – Regional Development Capacities on the Ground: An Institutional Assessment Study

¹⁵ Idem

¹⁶ RDP/Co-Plan, (2014), Regionalization of Albania: Governance, Administrative, and Territorial Reform Indispensable for Albania at Regional Level

Graph 1 Organizational Chart of Lezha Qark

c. Current Situation of Strategic Planning in the Qark

This document will serve as an indispensable supplement to the RDC of the Lezha Qark. However, it seeks to harmonize the recommendations of other strategic documents that address issues of regional governance or Lezha Qark. More specifically, it starts with strategic documents that offer guidelines to regional governance in Southeastern Europe and the Western Balkans and ends with sectoral documents that address certain issues at the Lezha Qark.

Below is a short description of the abovementioned documents:

- South East Europe 2020 Strategy – Jobs and Prosperity in a European Perspective (EU/Regional Cooperation Council)¹⁷:

This document was developed in year 2011 as a response to demands from governments of the Western Balkans by the Regional Cooperation Council in collaboration with the governments of this region, in preparation of a document on issues of regional competition and strategies of growth. This document is centered on a set of five development pillars:

Integrated Growth – promoting deeper regional trade and economy oriented to export, foreign investments, etc.

Smart Growth – by committing to enhancement of regional competitiveness, leadership to knowledge and innovation and based on human capital, modern communication technology and creative industry

Sustainable Growth – through raising the level of private sector competitiveness, entrepreneurship and greener and more energy-efficient development

Inclusive Growth – by bringing to the forefront skills development beyond an exclusionary society toward a situation where each and every one benefits from a fair development

Governance for Growth – by focusing on transparent, functional, and efficient governance

- EU Strategy for Adriatic Euroregion– Jon EUSAIR (BE/Adrigov Operational Plan)

The Adriatic Ionian Euroregion (AIE) is an international association established for the promotion of trans-national and inter-regional cooperation between regions and local authorities of the Adriatic and Ionian basin countries. In this framework, the European Union Strategy for Adriatic-Ionian EUSAIR Euroregion was

¹⁷ EU/Regional Cooperation Council, (2011), South East Europe 2020 Strategy – Jobs and Prosperity in a European Perspective

developed. This strategy highlights four development thematic pillars, which have been considered when drafting the Action Plan:

1. Driving innovative maritime and marine growth
2. Connecting the region through transport and energy
3. Preserving, protecting and improving the quality of the environment
4. Increasing regional attractiveness

The specific recommendations of some of these pillars have been considered in the evaluation of project ideas, which were part of the Action Plan of the Lezha Qark –mainly those related to alternatives of sustainable transport, protection and improvement of environment and increasing the regional attractiveness, through tourism in the concrete case.

At national level, there are some documents that address issues related to regional development or specific sectors that are relevant to the region. The major documents referred to in the course of drafting this document are

- Draft National Strategy for Tourism (Ministry of Urban Development and Tourism)

This draft strategy focuses the interest of development of the tourism sector in five major areas:

- **Priority area 1:** Strategic selection of types of tourism and tourist products to be created
- **Priority area 2:** Marketing
- **Priority area 3:** Create the key general conditions for facilitating the entry, information and safety of visitors
- **Priority area 4:** Quality services
- **Priority area 5:** Institutional framework and its implementation

The sub-regional development scenarios on tourism sector and the draft National Tourism Strategy have been the two major influencing factors in the process of selecting the project proposals that were part of the Action Plan for the implementation of the RDSC of the Lezha Qark. Three major areas of the draft strategy were the focus of the proposals in the Action Plan:

Priority area 1:

Strategic selection of types of tourism and tourist products to be created

The strategic directions defined in this area include sea-and-sand tourism, cultural tourism, nature and rural tourism, and specific tourist products. All these directions have been followed by relevant strategic measures concerning the good management of tourist destinations and their marketing, establishment of a planning system for tourist areas, encouraging the creation of attractive premises in these areas, installation of the required infrastructure and signage, support to businesses operating in this sector, standardization and certification of services, etc. These measures have been priorities even during the selection of projects in the tourism sector for the Action Plan of the Lezha Qark.

Priority area 2:

Marketing

This area refers to the strategic measures related with the improvement of marketing infrastructure and its expertise, undertaking and improvement of planning instruments and market research, support to professional work in all levels, and activities concerning marketing and creation of marketing products. These aspects are crucial to several projects selected as part of the Action Plan of the Lezha Qark with the aim of creating and promoting tourist products by identifying and enhancing tourist attractions of the sub-regions that have high potentials for tourism development in the *qark*.

Priority area 3:

Create the key general conditions for facilitating the entry, information and safety of visitors

This area foresees mainly improvement of access, tourist services for visitors in the major tourist destinations and sites, application of requirements and regulations that guarantee consumer safety and protection. In terms of this area, the project ideas selected in the framework of development of the tourism sector as part of the Action Plan of the Lezha Qark focus on facilitation of access by improving green infrastructures, particularly the pedaling infrastructure and its signage and management of visitors in the protected areas.

Priority area 4:

Quality services

This area focuses in two strategic directions: generation conditions, cooperation, standards and quality support competitive development of tourism industry at national level; and destination and framework on development of human resources in the tourism sector ensure the offer for education and training to major tourism sectors and actors and in the primary destinations. The project proposals selected in the as part of the Action Plan of the Lezha Qark aim, inter alia, at promoting development of human resources in the tourism sector in order to enhance the quality of tourist product that this region offers and will offer in the future.

In a nutshell, the measures elaborated in the action plan of the Lezha Qark relate to the establishment of a planning system for tourist areas (with focus on sub-regions with potentials for sea-and-sand and mountain tourism), increase their access by means of the required infrastructure and signage. In addition, at marketing level, attention is paid to the creation of marketing products and capacity building in this aspect. The projects included in the action plan do not focus simply on capacity that helps to improve tourist product quality, but also in capacity building that enhances safety of tourists in this qark.

- The Lezha-Lezha Regional Plan 2005-2020 (EC/EPTISA)¹⁸

This regional plan seeks to develop a multi-dimensional approach of the regional development by focusing in five major issues:

1. Create buildable parcels in order to satisfy the current development needs and to forerun those of the future;
2. Strategic infrastructure (roads, public transport, water supply/sewage, and energy)
3. Strategy of economic development as the engine for defining priorities in the two issues mentioned above;
4. Environmental strategy to ensure sustainable development;
5. Implementation of proposals concerning institutional organization.

While it was prepared in a development context dissimilar to the current one and relies on assumptions unimplemented at a subsequent time, this document remains an important strategic document that has analyzed several development concepts, which have affected and continue to affect the development of these two *qarks*:

- The effect of the 'cross-border' areas
- The effect of 'Tirana'

These two effects are factors that have affected the economic development of the Qarks of Lezha and Lezha producing high economic indicators in the bordering units of Lezha and in the Lezha Qark's LGUs located close to Tirana. On the other hand, this pointed out the economic inferiority of more isolated areas. In this phase, this plan raises a significant dilemma of the policymaking on whether the money should follow the need, i.e.,

¹⁸ The Lezha-Lezha Regional Plan 2005-2020 (EC/EPTISA)

focus investments in most marginalized areas, or the need should follow the money, i.e., invest in areas with highest development and return of investment potentials, which can become attractive areas for internal migration. The argument presented by this plan in response to the above dilemma is that the relocation of population should be facilitated in 'shrinking' areas and that the development should be supported in the growing areas since the impact of the support in these zones will be more extensive and substantial. To this end, the support to local economy, focused in Lezha-Lezha-Podgorica corridor, as a competition to the Lezha-Tirana corridor that would marginalize Lezha Qark, is more convenient. Therefore, resources must be concentrated in this direction. This is the main concept adopted when drafting the Action Plan for Lezha Qark focusing in interventions that would maximize the existing economic potentials rather than in interventions that seek to simulate non-existing potentials.

- **Regional Environmental Action Plan (REC)¹⁹**

The objective of this plan is to support GoA in meeting Albania's sustainable development criteria in conformity with the EU requirements in the area of environment, with particular focus on the Drini River Delta in Lezha and Lezha qarks. In this framework, the plan has analyzed and proposed strategic interventions in six main areas: geology and energy, hydrology, agriculture and fishing, biodiversity and protected areas, territorial planning and human dynamics, and tourism. The projections of the action plan of this document have been combined with the action plan of the Lezha Qark by incorporating some project proposals originating from the Regional Environmental Action Plan of the Lezha Qark, paying close attention to projects related with the protection of territorial integrity, biodiversity, and expansion of the forested area, management of seacoast erosion in protected areas, etc.

- **Study on Functional Areas in Albania (DLDP)²⁰**

Developed under the third phase of the DLDP Program, this study covered five *qarks* of Albania by applying the concept of functional areas as an exercise to identify partner LGUs that can become centers of regional development dynamics and can serve as models of efficiency in public service delivery. The functional area concept seeks to identify local or regional spaces where certain –basically social-economic– interactions occur that do not necessarily match the administrative or historical divisions. The identification of functional areas considered the following indicators: economy, with focus on employment and consumption, access to services, with focus on healthcare and education, and governance, with focus on cross-local cooperation.

The study had drawn the following conclusions that Lezha Qark is composed of four functional areas, three of which match the boundaries of the existing districts: Lezha (excluding the communes of Dajç and Blinish), Mirdita and Kurbin with the respective centers of Lezha, Rreshen, and Laç. Zadrima is the fourth functional area, with Vau i Dejes of Shkodra Qark as its center, which may also include the communes of Dajç and Blinisht from the Lezha Qark. These conclusions have been considered when studying the sub-regional potentials of development in Lezha Qark.

- **Strategic Regional Development Concept (GIZ/Lezha Regional Council)²¹**

The Strategic Regional Development Concept of the Qark of Lezha was designed by the Lezha Regional Council with the support of GIZ in year 2010. It is the principal instrument of strategic planning that determines the main priorities to guide Lezha Qark's development over the coming years. The 'Package of Measures and Projects for the Implementation and Monitoring of the Regional Development Strategic Concept of the Lezha Qark' document builds on this Strategic Regional Development Concept and seeks to *facilitate* the implementation and monitoring of its implementation. The Strategic Regional Development Concept presents five action areas, which match with the development priorities determined by the Lezha Regional

19 REC, (2006), Regional Environmental Action Plan - Drini River Delta of Lezha-Lezha

20 DLDP, (2014), Study on Functional Areas in Albania

21 GIZ/ Lezha Regional Council, (2010), Strategic Regional Development Concept

Council for the territory under its administration. The strategic goal at regional level and the measures and sub-measures to implement this Strategic Regional Development Concept have been determined for each of the five priority areas, which are:

1. Agriculture, forestry, and fishing
2. Education, culture, healthcare and welfare
3. Economic development and infrastructure
4. Environment and energy
5. Regional management, context of partnerships in and across region and citizen-oriented governance

Designed in year 2010, this plan proved to be difficult to implement because of two reasons: (i) the excessive burden it represents taking into account the limited human and financial resources available to *qark*; and, (ii) failure to define specific instruments (projects) through which it would implement the measures and sub-measures. In addition, the RDSC has not identified tourism as a key sector of regional economic development. In order to complete the economic development framework, the process of drafting the package of measures and projects to implement and monitor the RDSC is used to complete the RDSC document itself. In the concrete case, it added a priority area: "Sector of tourism, a catalyst of regional and local economic development". Also, the projects given as examples in the Strategic Regional Development Concept have not become part of the action plan and do not realistically represent most priority projects for implementation during this period of time. Rather, they are mere examples of how to design a project in the SRDC framework. For this reason and to update the Action Plan of the *qark*, the Lezha Regional Council, with the support of the RDP experts, designed this document, which incorporates a feasible action plan and monitoring strategy for the SRDC.

- **Tourism and Agri-Tourism Strategy of Lezha Qark²²**

In year 2011, the regional council of Lezha undertook the initiative of designing a sectoral strategic document focusing on tourism development. This document represents a detailed analysis of the natural, historic/archeological, cultural/ethnographic, and gastronomic assets of the region as well as the current situation of the tourism sector. With the definition of the vision on development of tourism in Lezha Qark, the Tourism Strategy specifies four major development objectives:

1. Development of sustainable tourism all year round
2. Development of sea-and-sand, mountainous, ethnographic, and cultural tourism
3. Promotion of a positive image for Lezha Qark
4. Development of agri-tourism

The document of Package of Measures and Projects for the Implementation and Monitoring of the Regional Development Strategic Concept of the Lezha *Qark* relied on Tourism Strategy of Lezha Qark during analysis and designation of regions with similar development potentials in Lezha as well as during selection of project ideas that will be incorporated in the action plan so that these two documents will be on the same page and the action plan presented here will also serve to implement the Tourism Strategy within the timeframes and resources made available to Lezha Qark.

- **Regional Plan on Forests and Pastureland Administered by Lezha Qark**

Developed by Lezha Regional Council in cooperation with experts of the field, this document aims to determine the major objectives for the protection and expansion of forests and pastureland under the administration of the Lezha Regional Council. In this aspect, after having analyzed the existing situation and the major problems of this sector in the region, this plan defined the following key objectives:

²² Lezha Regional Council, (2011), Tourism and Agri-Tourism Strategy of Lezha Qark

1. Ensuring territorial and ecological integrity and biodiversity of the forests;
2. Effective management, increase of the number of protected areas, and integration of measures for the adaptation to climate changes;
3. Conservation and promotion of eco-tourism;
4. Encouragement of the sustainable use of forestry and pastureland resources in the region

The definitions of this plan have been taken into consideration in the course of preparing the action plan. The first two objectives have been channeled through the integration of several projects developed under the UNDP Climate Change Programme in the action plan. The third objective is included as an important part of the proposals in the sector of tourism in the action plan, while the fourth objective is included in the sector of agriculture in the action plan.

- **Identification and Implementation of the Adaptation Response Measures in the Drini-Mati River Deltas²³**

This document offers some proposals on implementation of priority measures for the adaptation to climate changes, proposed in the Identification and Implementation of the Adaptation Response Measures in the Drini-Mati River Deltas Project, which is funded by the Government of Albania and UNDP and is focused on the increase of adaptation of ecosystems and livelihood resilience to climate changes. This document presents a package of 11 project proposals in the deltas of Drini and Mat rivers.

1. Management of coastal erosion
2. Management of fresh water in Kune-Vain and Patok protected areas
3. Management of forest ecosystems in coastal area
4. Management of Ceka lagoon tidal channel
5. Management of communicating channels in Kune Island
6. Maintenance of the communication between Ceka and Zaje lagoons and Ceka and Drini river
7. Maintenance of the embankment in Kune-Vain and Ishell Shengjin
8. Maintenance of the embankment in Tale area
9. Treatment of waste water in the Drin and Mat delta area
10. Maintenance of the drainage channels in Drin-Mat Rivers delta area
11. Preparation of the feasibility study for the entire DMRD area

These projects have been evaluated in meetings conducted with various environmental experts. Some of these projects have been selected to become part of the action plan to be presented in this document, the package of measures and projects on implementation of RDSC of Lezha Qark, as the most strategic projects and at the same time implementable within the timeframe designated for this action plan.

d. Goal of the ‘Sub-regional development scenarios in Lezha Qark’ document and methodology of its development

An analysis of the development situation in the Lezha Qark, the existing strategic documents, and the functions of this institution as well as the meetings and consultations between the experts of RDP Program and the Lezha Regional Council necessitated the development of this document to serve the Lezha Qark as:

²³ UNDP-Climate Change Program, Identification and Implementation of the Adaptation Response Measures in the Drini-Mati River Deltas – Project proposals based on priority measures for adaptation to climate changes

- An instrument that links the projections of the strategic documents with the potentials of the economic development in the territory under the administration of this institution;
- An action plan on which the regional council will guide its activity to promote economic development in the three coming years; and,
- An instrument to monitor the implementation of the SRDC

The need to work on and develop this document was the result of several factors, which this document seeks to address. Initially, one of the major functions of the Lezha Regional Council is to harmonize central and local policies. While there exist numerous strategic documents that aim to guide the development of this *qark* or its specific sectors, the Lezha Regional Council is short of an action plan, which could have harmonized horizontally and vertically all these strategic documents.

In addition, most of the existing strategic documents define development priorities of the *qark* by sector or in a comprehensive manner. Yet, many of them give ambiguous references with regard to identification of economic potentials in their territory and concerning the development of regional and sub-regional economic development strategies for the relevant territorial dimensions. To begin with, this document has identified these economic-territorial potentials by examining the existing strategic documents and by meeting and consulting with various stakeholders and experts in the Lezha Qark. In consideration of these efforts, the sub-regions with similar potentials of sustainable economic development have been identified. The recognition of these sub-regions and the probable development scenarios of these economic potentials is an indispensable element on which this action plan is based for setting forth concrete regional development projects that will serve as catalyst to promote these existing potentials. Therefore, it is intended to design an action plan that will not simply have a list of priority projects, but, rather, will link these projects with one another and with other projects implemented before so as to achieve a sub-regional development scenario.

Finally, this document serves as a monitoring instrument for the implementation of the SRDC by specifying a methodology to be applied periodically by the *qark* with the aim of measuring the progress achieved in the implementation of the established priorities.

II. Sub-regional Development Scenarios

a. The concept of 'sub-region' and its importance to regional planning

To start with, it is important to clarify the difference of alleviating regional disparities through regional development and various financial transfers and national subsidies, as well as the approach employed by this document for as a guide towards sustainable regional and sub-regional development.

The regional development represents the capacity of a region to produce and trade commodities and services, i.e., the capacity of its residents to increase incomes. The attenuation of regional disparities by promoting regional development seeks to identify economic potentials of the region and encourage their development. On the other hand, reducing regional disparities through financial transfers and national subsidies aims at alleviating disparities of incomes of the residents in various areas which not necessarily contributes to regional development. World experiences on transfers that failed to consider concrete economic potentials of areas they are intended for and that seek to artificially simulate economic development have shown that these initiatives have been short-lived and unsustainable. Therefore, the identification of the *existing* economic potentials marks the first step that should be trodden when the regional economic development is under consideration. This document has been designed to promote regional economic development as the most sustainable instrument to reduce disparities in the country. Thus, the identification of the regional and sub-regional economic and territorial development potentials and their encouragement through pilot projects are the very core of this document.

Regional development is inherently challenging and multi-dimensional. Due to this complexity, the regional analyses can be guided to segmentation by specific sectors (such as economic, environmental, social, etc.) and by specific sub-regions. In the meaning of this document, *sub-regions with similar economic development potential shall mean the identification of territorial entities which, despite their administrative pertinence, function as an integrated unit in terms of natural assets and human resources they possess in a certain sector. Identification of sub-regions with similar development potentials is crucial in the process of regional planning, and an important function which can be carried out at a regional level of governance, as a precondition in elaborating sub-regional development scenarios that complement development strategies with territorial references.* Consequently, this territorial area functions as a whole, irrespective of the LGUs it belongs to. The efforts to study the *qark* through sub-regions are triggered by several reasons:

- The identification of sub-regions with similar development potentials increases the impact of the projects that can be implemented in them, to the benefit of economic potentials that these sub-regions have. For example, the implementation of a project focused on ecotourism creates a wider domino effect in a sub-region with potentials of development of ecotourism broader than in a sub-region where only one LGU has this potential.

- The identification of these sub-regions renders the identification of the *needs for cross-local and interregional cooperation* and coordination at *qark* easier.
- Since a sub-region operates as an organism, its identification brings in facilities in *infrastructure and transport planning* for these areas making them cost-effective.
- To reduce disparities by identifying and maximizing the economic potentials of existing assets in areas with few economic resources.

With support from RDP, the working group of the Lezha Regional Council identified the major economic sectors that contribute to sustainable development of this *qark* with the aim of identifying sub-regions with similar development potentials. The identified sectors include: agriculture/livestock, tourism, industry and environment. With regard to industry, the focus was placed in the rehabilitation of former industrial areas with the aim of reducing their environmental impact, since industry is sector closely linked with development policies at central level and the role of the *qark* in promoting its development is limited. However, the process of drafting this document is utilized to strengthen partnerships of the *qark* with other local and national stakeholders. In this respect, the *qark* strives to continue these collaborations at central level and to open up new opportunities of helping the development of the industrial sector through as an important sector for the economic growth of the Lezha *Qark*. In addition, with the aim of developing sustainable projects and in line with the RDSC of this *qark*, the working group decided to analyze the environmental aspect by identifying sub-regions that have important natural assets and those sub-regions that share similar environmental problem. The main territorial implications of the existing situation of each sector were analyzed, following the methodology and criteria presented below, in order to identify sub-regions sharing similar features for each sector. The identification of such sub-regions was followed by the elaboration of development scenarios for each sub-region identified in each sector. These development scenarios, were not only the basis for pilot project proposal selection and designation, which were included in the Action Plan of the *Qark*, but also served to link existing Strategic Regional Development Concept of the *Qark* with the territory. While the Strategic Regional Development Concept highlights the main priority areas of development for the *Qark*, and details them into measures to be taken, the sub-regional development scenarios link such measures to the territory where they can be applied, in order to achieve sub-regional and regional impact. The four sectors selected as themes of analysis incorporate components that fully comply with the priority areas defined in the Lezha *Qark's* SRDC. Meanwhile, another priority area has been added to Lezha *Qark's* SRDC, which also exists in the original strategy but not with the necessary emphasis: "Sector of tourism, a catalyst of regional and local economic development". In this way, analyses and findings, together with the measures and projects of tourism sector directly fall under this priority area, along with some other elements that relate to the priority area of "Regional management, context of partnerships in and across region and citizen-oriented governance". Thus the sectorial approach adopted in this document is in line with SRDC, combining several aspects of this document as a tool for sub-regional potentials identification.

The main goal of this process was to identify sub-regions with similar development potentials, to draft development scenarios and ways of interventions in them, and to finalize this process by identifying pilot project ideas in order to promote economic and territorial development in these sub-regions.

To complete this exercise a spatial database was established in Lezha *Qark* by using Quantum GIS software application. This database aims to document and overlap various layers of information that have been discussed during analyses and by means of which sub-regions have been identified. It is worth mentioning the fact that identified sub-regions have no precisely defined administrative boundaries. Instead, they have approximate zoning of surfaces that have similar economic and territorial potentials, which are not necessarily confined within one or many administrative units. The configurations of sub-regions also vary in relation to the sector at stance, as there are different territorial correlations for different sectors..

b. Identification of sub-regions and formulation of sub-regional development scenarios

The analyses for each sector specified above have not been exhaustive. During several meetings with key stakeholders for each sector, the working team has identified several variables for analyses for each sector. These variables were evaluated using existing literature as well as focus groups with experts of the field. Thus the mapping process has been a participatory one, and the throughputs and outputs of this process represent merged information regarding each variable selected. These maps were then overlaid and interpreted for the identification of sub-regions. The variables considered for each sector are the following:

Agriculture/Livestock

This sector is analyzed focusing on several major variables:

1. Natural potentials: the existing cover of land and agricultural/livestock potentials that it presents
2. Agricultural/livestock infrastructure: collection points, freezer rooms, reservations, milk processing points, etc.²⁴
3. Main, secondary and seasonal markets
4. Typical cultivated/exploited crops
5. Road infrastructure/accessibility and geographic proximity

Overlapped in various layers of information on the sector, these factors are the foundations upon which agricultural/livestock potentials have been identified and analyzed. These potentials can be further supported with projects selected in the action plan.

Tourism

The study of sub-regional potentials in the tourism sector has reassessed the analyses that were basically elaborated in the Strategic Plan for Tourism and Agri-Tourism in the Lezha Qark as well as the results of several meetings with various experts on participatory mapping. While physical assets on the territory have been mapped, an important part of the analysis and identification of sub-regions in this sector have been other non-physical aspects that relate to human capacities, cultural heritage, etc.

This sector was analyzed focusing on several major variables:

1. Historical/cultural assets in which the main assets with regional importance have been identified, including religious objects with historical and cultural values, castles/fortresses, old cemeteries, ancient bridges, characteristic houses, etc. In this case, the existing and/or potential itineraries (peaks of the Balkans) to promote creation of tourist packages in these areas.
2. Natural assets, where the natural assets such as protected areas, special interest areas for their ecosystems, zones with protected landscapes, natural monuments, etc., have been identified. The existing and/or potential itineraries have been identified to create new tourist packages in these areas and to promote them.

Environment

In terms of environmental issues, the working group has identified several priority problems and needs that relate with the adaptation of these areas with special environmental importance to climate changes, their protection from pollution, etc. As far as environment is concerned, the work carried out has been focused in

²⁴ Information obtained from the Regional Agricultural Department, processed to a map by RDP/Co-Plan

the following variables:

1. Areas with pollution/ contamination risks (Surface/ underground waters – as a result of difficulties in solid waste management, wastewater management, soil pollution, air pollution, etc)
2. Areas where erosion, flooding and deforestation prevention measures need to be implemented
3. Protected areas/ monuments with special environmental value

Industry

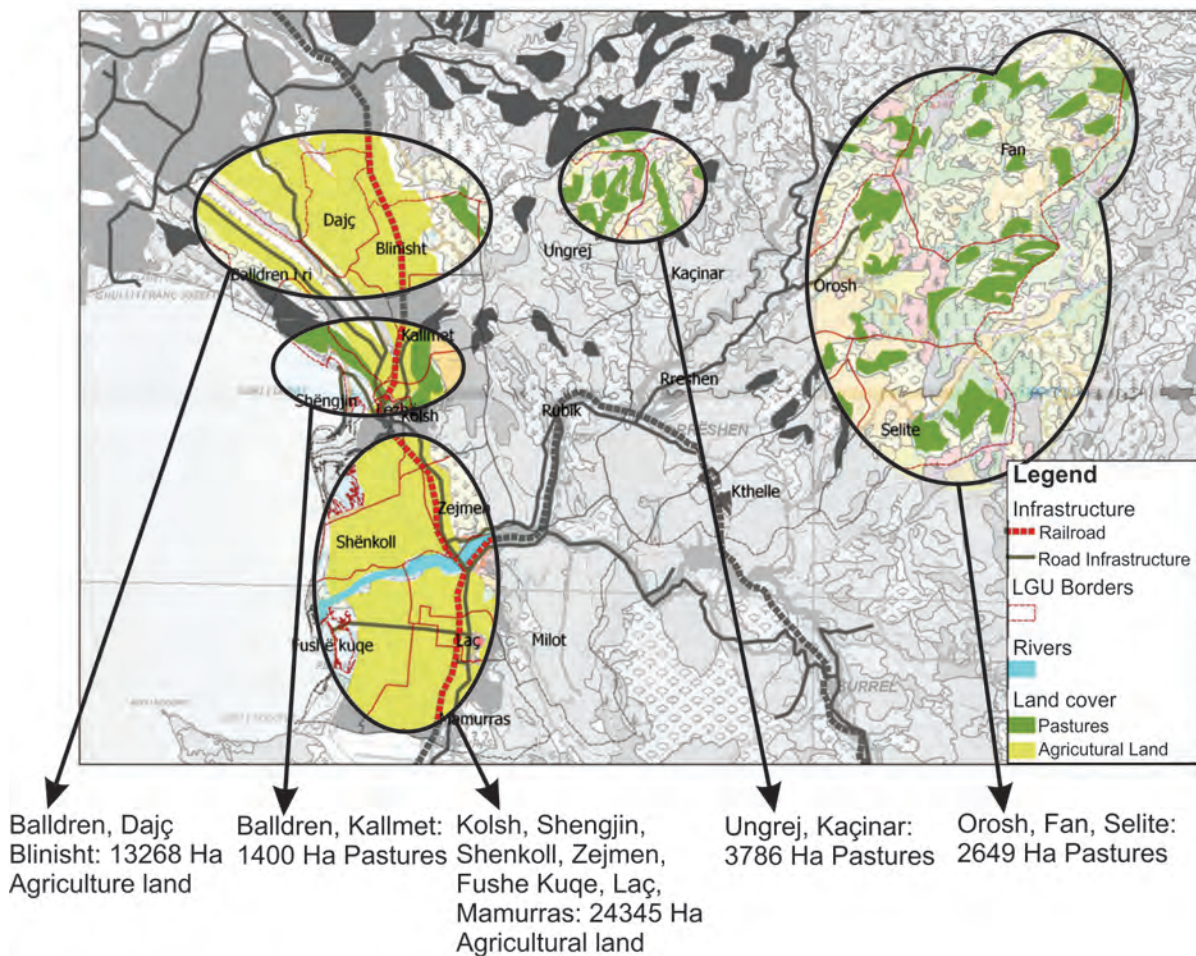
Due to its importance at national level, the heavy industry sector is guided principally by central policies. Irrespective of this, the qark's role as an institution that harmonizes central and local policies requires that even in this case the harmonization should aim at coordination of industrial developments with two other important economic sectors identified in the Lezha Qark: agriculture/livestock and tourism. It is expected that in November 2014 the Department of Albanian Geological Service will publish a study on geomorphology and hydrogeology of the Republic of Albania and will serve as the basis for drafting a strategy on sustainable exploitation of underground natural resources. However, in the absence of this study, sub-regional analyses have considered the following variables:

1. Areas which are suffering environmental externalities from existing and/or former industrial activities
2. Areas with high development potential in the industrial sector

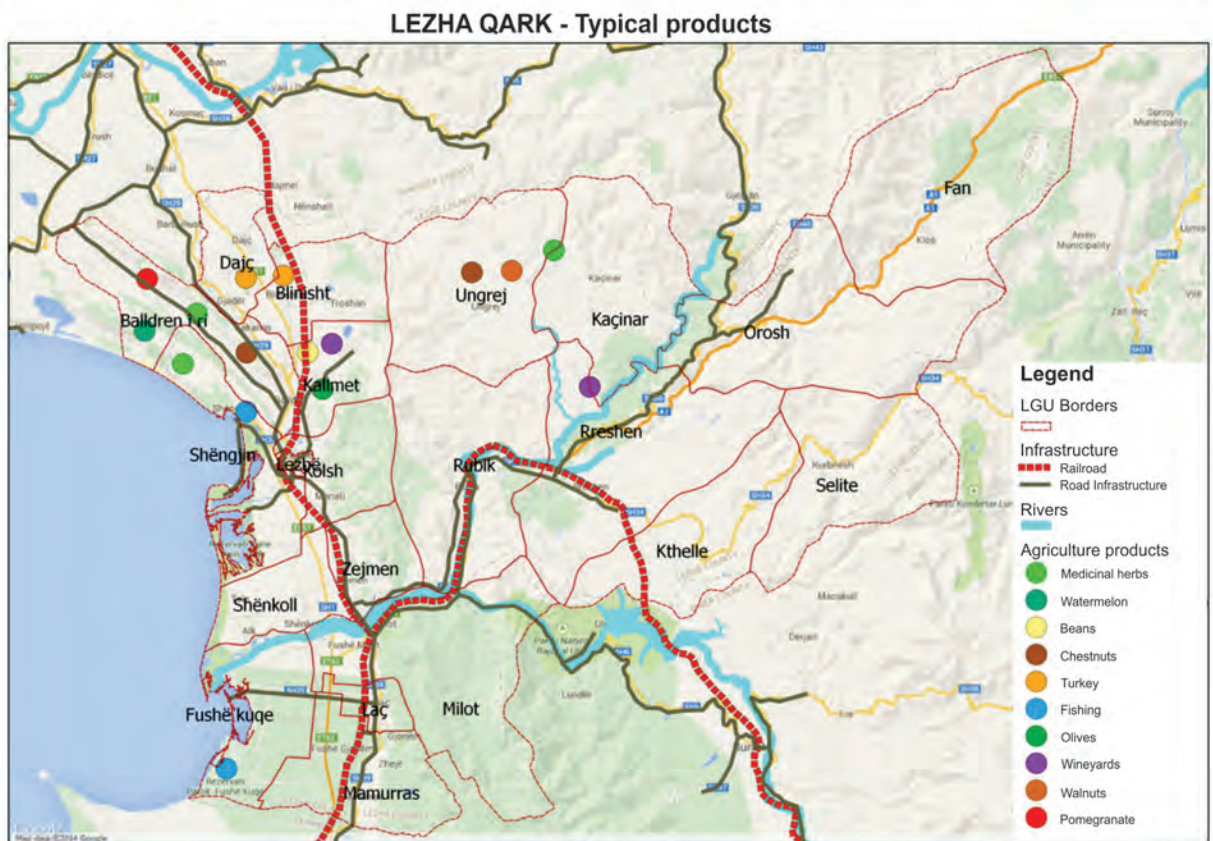
After careful evaluations of these variables for each sector, the working group have identified the following sub-regions with similar development potentials:

Map 4 Lezha Qark - Agricultural/Diary Potentials study (©Co-Plan)

LEZHA QARK - Agricultural/Diary Potentials (Land cover)

Map 5 Lezha Qark - Agricultural Infrastructure, Main Markets (upper map) and typical products (lower map) study (© Co-Plan)

These analysis has helped to identify the following sub-regions with similar development potentials in the sector of agriculture/livestock:

1. *Zadrima Sub-region* includes parts of the LGUs of Dajç, Blinisht, Balldren, Kallmet and Ungrej. This sub-region has 28,870 hectares of the agricultural land of high productivity (of category 1-4). This sub-region is known for a high concentration of the milk processing facilities. In addition, the sub-region is famous for the tradition of vineyards, with several wine-grower businesses, such as Kallmet winery, one of the most well-known wine brands in the country and broader. In addition to these products, some other typical products of the area include fruits and vegetables (pomegranate and watermelon in Balldren, walnuts and chestnuts in Ungrej), beans/legumes of Kallmet, turkey and olive in Dajç and Kallmet, and medicinal plants mainly in Balldren.

The development scenario of agriculture/livestock in Zadrima sub-region: A neighboring sub-region of Lower Shkodra in Shkodra Qark and with similar development profile, this sub-region must pursue the same development scenario of the latter. In this case, it is important that the sub-region encourages the cultivation and processing of typical products as a key element of ecotourism, which will be the focus of the economic development in this area. The combination of typical products (such as wine) and the creation of eco-farms in Zadrima fields, coupled with historical/cultural assets, will create a very attractive image for the ecotourism lovers. In addition, the proximity of this sub-region with highly-frequented areas in north, such as the beaches of Velipoja and Shengjin, will serve as a promoter for agriculture in support tourism sector. In addition, the expansion of Zadrima plain in between two very important markets, the city of Shkodra and the town of Lezha, and the easy access to this area, either by car or train, favors the trade of the merchandise in the region and broader. Yet, the maximal use of these opportunities for trade calls for serious efforts to establish agricultural infrastructure for the storage and/or processing of agricultural crops. To achieve this, the efforts will have to focus on:

- The solution of problems on drainage and irrigation network
- The support to farmers on expanding the cultivation and marketing of local crops mentioned above
- The support to farmers and their information on funding opportunities from supportive schemes of the GoA or from other donors
- The consolidation of agricultural infrastructure by constructing freezer rooms, storage facilities, etc.

2. *Lezha-Kurbin Sub-region* includes parts of the LGUs of Shengjin, Shenkoll, Fushe Kuqe, Zejmen, Milot, Laç, Mamurras, Lezha and Kolsh. This sub-region has 36,296 hectares of the agricultural land of high productivity (of category 1-4). In this sub-region, two important road axes of North Albania intersect: Durres-Kukes-Morine and Tirana-Shkodra-Podgorica. This intersection represents a very important knot that can be transformed to a significant center for the storage and/or processing of agricultural/livestock products to be exported. At the same time, part of this sub-region is the Port of Shengjin, another key point for the export of agricultural/livestock products. This sub-region has optimal conditions for the promotion of this sector with the presence of the two strategic points mentioned above.

The development scenario of agriculture/livestock in Lezha-Kurbin sub-region: It is important to take the following measures in order to make use of opportunities created as a result of the high accessibility to the sub-region:

- Strengthen partnership between farmers and businesses operating/that may operate in the future in the sector of agriculture/livestock in this sub-region; strengthening of partnerships implies the guidance of basic production (raw materials) to demand in the food industry securing markets for the sale of farmers' agricultural products.

- Invest in long-term solution of problems relative to irrigation and drainage network in the arable lands;
- Invest in meeting the need for the construction of freezer room and storage facilities focusing on areas close to the Port of Shengjin, Milot intersection, and road segments that link these locations;
- Inform and assist farmers on funding opportunities from supportive schemes of the GoA or from other donors
- Support to the fishing industry in the Shengjin area with the aim of increasing the local raw material and reducing its import in the fish processing facilities in this sub-region

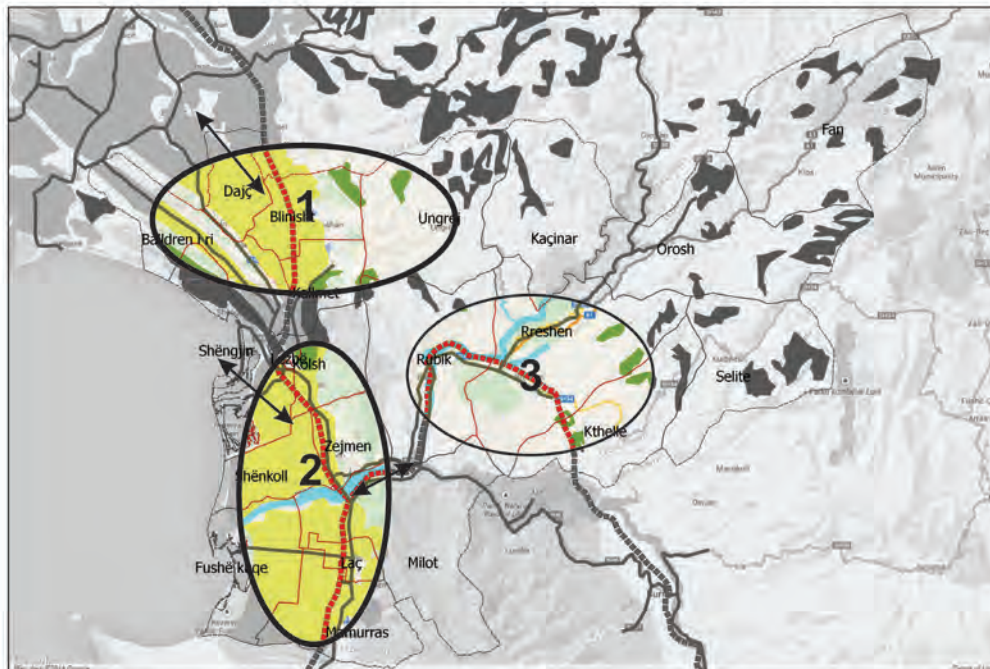
3. *Rubik-Rreshen Sub-region* includes parts of the LGUs of Rubik, Rreshen and Kthelle. This sub-region has limited potentials for the development of agriculture/livestock, even though the promotion of this sector to meet market demand of Mirdita helps the local economy.

The development scenario of agriculture/livestock in Rubik-Rreshen sub-region: To promote this sector in this sub-region, the following measures must be endorsed:

- The support to farmers on expanding the cultivation and marketing of local crops mentioned above, mainly the viniculture (wine of Arber)
- The support to farmers and their information on funding opportunities from supportive schemes of the GoA or from other donors
- The consolidation of agricultural infrastructure by constructing freezer rooms, storage facilities, et

Map 6 Sub-regions with similar development potentials in the agricultural sector (© Co-Plan)

LEZHA QARK - Sub-regions with similar development potentials in agriculture sector

1- Zadrime sub-region:(Sub-region with high development potential in agriculture sector) Integration of investments in agriculture sector with tourism. Addressing problems related to drainage and irrigation systems. Investments in agriculture infrastructure (storage units) and capacity building.

2- Lezhë-Kurbini sub-region :(Sub-region with high development potential in agriculture sector) Support fishery and fruit/vegetable production in the area. Enlargement of agriculture products' market. Addressing of problems related to drainage and irrigation systems. Capacity building focusing in sustainable agriculture in protected areas.

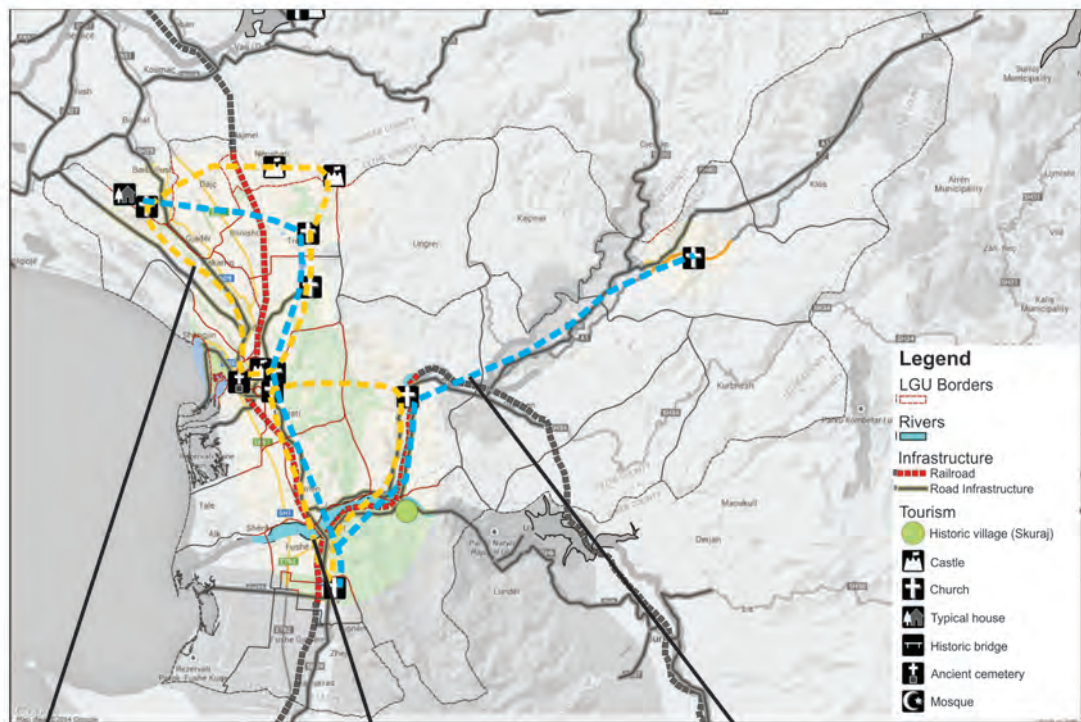
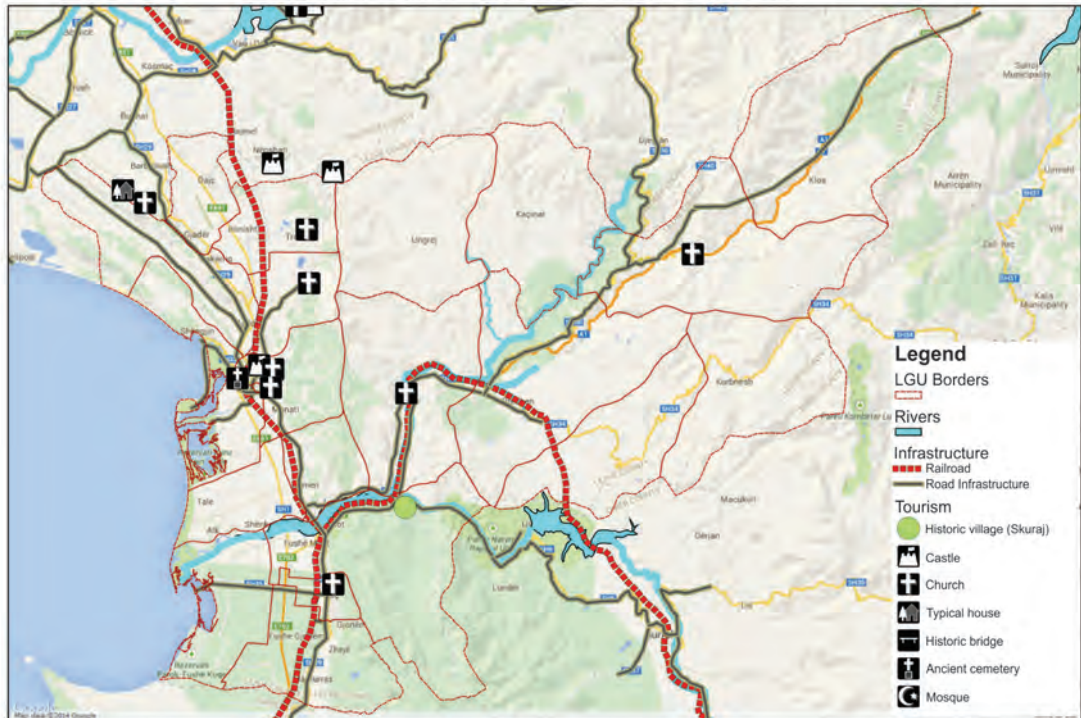
3- Rubik-Rreshen sub-region: (Sub-region with moderate potential in agriculture sector) Support of vineyards. Capacity building. Investments in agriculture infrastructure (storage units).

Tourism sub-regions

Again the variables defined with the help of the key stakeholders of this sector, were factorized through a participatory mapping process:

Map 7 Lezha Qark - Historic/ Cultural Assets study (© Co-Plan)

LEZHA QARK - Historic/cultural assets

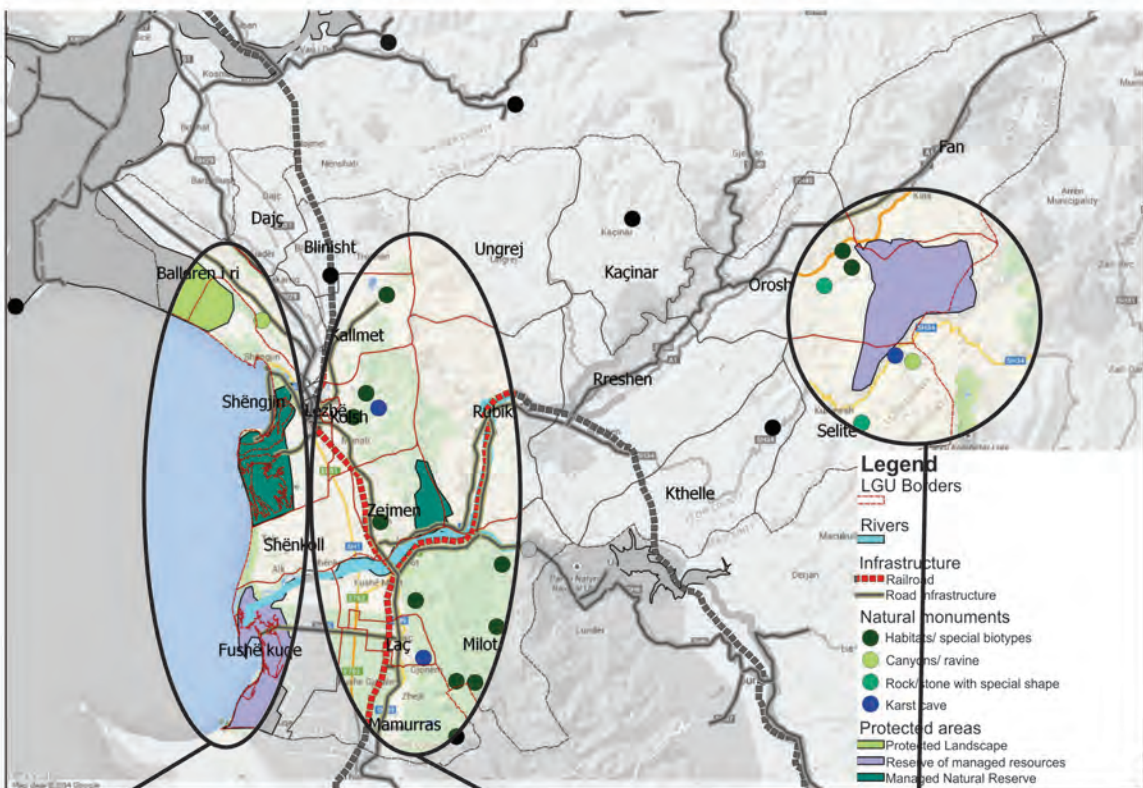
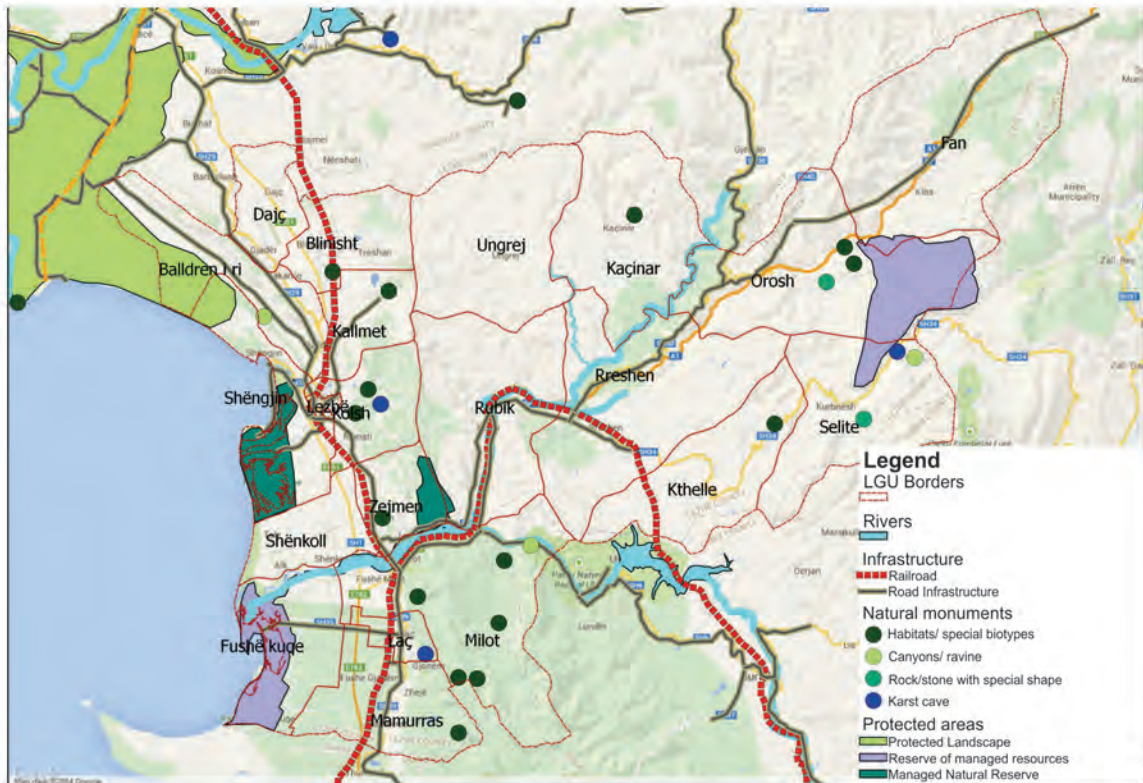

Itinerary 1: Cultural/historic assets in Zadrima
(Could be integrated with itineraries in Shkodra Qark)

Itinerary 2: Cultural/historic assets in Lezhe - Kurbin

Itinerary 3: Itinerary of the cult objects

LEZHA QARK - Natural assets

Areas with special environmental importance
 Protected landscape (Ballëna-Buna riverbed - Velipoje)
 Managed environmental area (Shëngjin)
 Reserve of managed resources (Fushë Kuqe)

Areas with natural monuments
 Karst caves

Areas with special environmental importance
 Reserve of managed resources (Orosh - Selite)
 Natural monuments

The results of this analysis have converged in three major sub-regions:

1. *Coastal sub-region* stretching to the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe. Shengjin is actually the major tourist destination in the Lezha Qark. The proximity of this sub-region with the Velipoja Beach and the coastal line across the border (Ulchin, Montenegro) makes this area quite attractive for developing cross-border tours. On the other hand, this sub-region includes some natural reservations with particular environmental importance.

Development scenario for coastal sub-region: The attractiveness of this sub-region makes it suitable for several types of tourism, from family tourism to eco-tourism. However, special attention shall be paid to the balance between tourism development and environmental protection, especially for the protected areas and their buffer zones. At this end, the interventions must focus in:

- Support to LGUs for drafting local planning instruments or for harmonizing and coordinating between two local planning instruments (in the case of designing two special instruments for each of the future local government unit – Lezha and Kurbin) with the aim of clearly defining the areas of tourism development and areas where development will be prohibited;
- Diversification of tourist offer by combining the sea-and-sand tourism with ecotourism;
- Support to green transport (pedestrian/bike tracks) particularly in environmentally sensitive areas, as the only opportunity of access for tourists (wherever possible) and public transport for the rest of the sub-region;
- Capacity building in tourism

2. *Culture sub-region* including parts of the LGUs of Blinisht, Kallmet, Lezha, Kolsh, Zejmen, Milot, Laç, Rreshen and Rubik. This sub-region houses some religious facilities of the Lezha Qark, such as Church of Laç, Church of Saint Eufemia (Kallmet), Padre Antonio (Bells of Peace in Blinisht) and other objects of cult in Pllana and Rubik. In addition to religious objects, this sub-region has other assets of historical importance, such as the medieval Castle of Lezha, Memorial of Skanderbeg, and cultural written heritage, such as the Cannon of Lek Dukagjini (Cannon of Highlands and Cannon of Skanderbeg).

Development scenario for culture sub-region: It is recommended that the development be oriented to the following items in order to promote these cultural/historical assets and combine them with ecotourism:

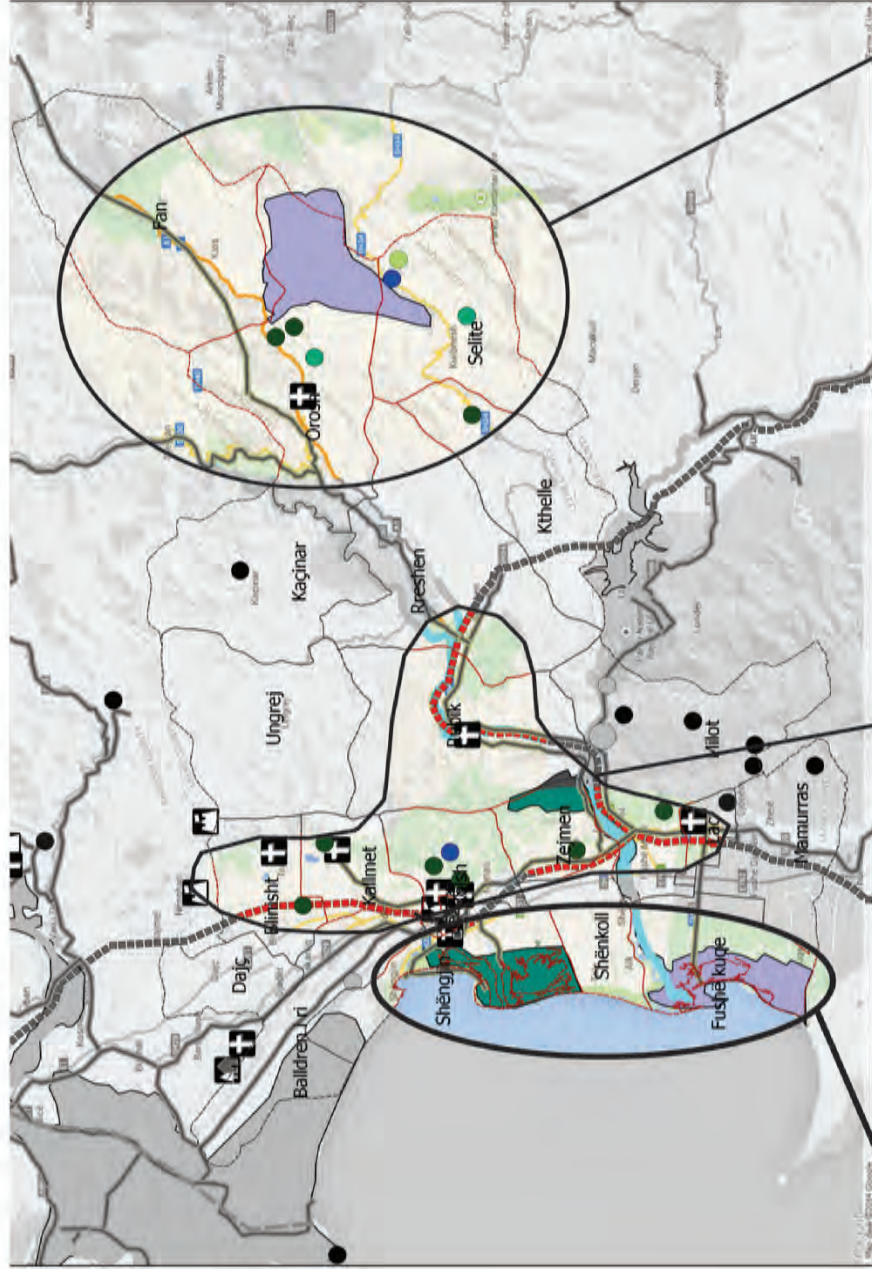
- Drafting and promotion of tourist products with focus on cultural and religious tourism;
- Diversification of tourist offer by providing tourist products in the Zadrime area by means of interregional collaboration with the Lezha Qark;
- Promotion of green infrastructure through the relevant signage and designating tours (for trekking or cycling);
- Integration of tourist and ethnological activities, basically in the Zadrime area;
- Capacity building of the youth operating/wishing to operate in the tourism sector.

3. *Nature sub-region* includes several areas of the LGUs of Orosh, Fan, Selita and Kthella. This sub-region incorporates the woods of Orosh pronounced as a reservation of managed resources as well as natural and historical/cultural attractions such as the limestone caves in Kthella and White Stream, communist Prison of Spaç, Towers of Mirdita, etc. Proximity with the Lura National Park makes this sub-region even more attractive.

Development scenario for nature sub-region: To support the development of tourism in this sub-region, interventions must focus on:

- Drafting and promotion of tourist products with focus on natural tourism by strengthening interregional partnerships with the Dibra Qark;
- Promotion of green infrastructure through the relevant signage and designating tours (for trekking or cycling).

LEZHA QARK - Sub-regions with similar development potentials in tourism sector

Coastal sub-region: Sub-region with high tourism development potential. Inclination towards eco-tourism development. Interventions should focus in careful env. management of tourism areas, product diversification and marketing, and capacity building with regards to tourist safety

Culture sub-region: Sub-region with high tourism development potential. Inclination towards eco-tourism development. Interventions should focus in careful env. management of tourism areas, product diversification and marketing, and capacity building with regards to service improvement, restoration of historic/religious assets

Nature sub-region: Sub-region with high tourism development potential. Inclination towards natural tourism and integration of Lura Park. Interventions should focus in product diversification and marketing, and improvement of transport and signaling.

Environment sub-regions

The overlay analysis combining identified weaknesses and potentials for all variables considered, has delineated two main sub-regions. The identified sub-regions, in which environmental problems are more urgent due to the environmental importance and vulnerabilities of these areas, include:

1. *Shengjin-Shenkoll-Fushe Kuqe sub-region* includes areas of special environmental importance, such as the Kune-Vain complex and Lagoon of Patok. Kune-Vain complex is situated in the Adriatic coast, in both sides of Lezha Drini river delta, 70 km from the Albanian capital of Tirana. This area is the first Protected Area in Albania, proclaimed as Hunting Reserve in 1940, and decreed as Hunting Reserve and Managed Reserve four times. The official surface of the protected area is 2,300 ha. From 1990 up to nowadays many projects have proposed the enlargement of this surface, as long as this enlargement is necessary for conservation purposes and long-term benefits of the community. On the other hand, Lagoon of Patok represents one of the most interesting natural attractions along the Adriatic coast. This lagoon includes high diversity habitats: inner and outer lagoon (480 ha), forest (200 ha), agriculture land (450) and pastures (150ha). This is what has survived a former area of 4200 ha, which has passed an interesting development process, due to natural and man made factors. Irrespective of their rich biodiversity, these areas face the risk of damage as a result of the natural and manmade activities.

Development scenario for Shengjin-Shenkoll-Fushe Kuqe sub-region: To reduce the environmental impact of the climate change and human activities, it is vital that interventions address:

- Concentration of investments in the protection of the deltas of Drin and Mat rivers, as foreseen in the study on Identification and Implementation of the Adaptation Response Measures in the Drini-Mati River Deltas;
- Decrease of environmental impact of solid waste and polluted waters produced in this area;
- Feasibility studies for the entire area in the framework of protecting it from the negative impact as a result of the climate change.

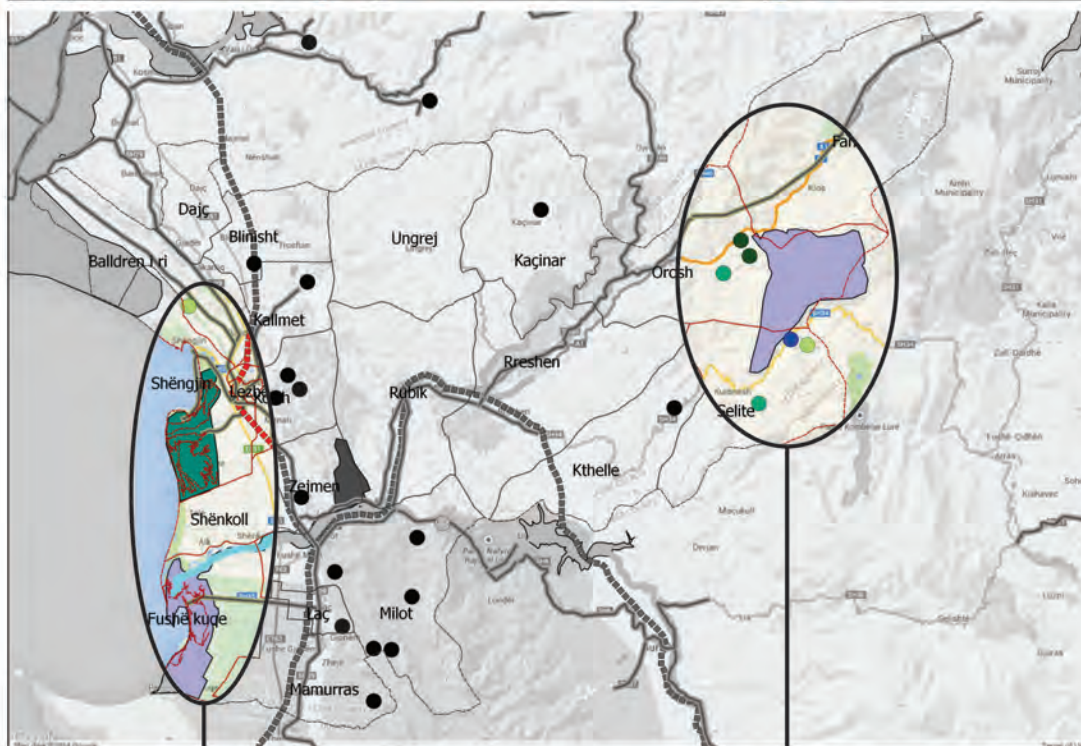
2. *Orosh- Fan- Selita sub-region* includes areas of special environmental importance, such as Orosh Park, approved as protected area of IV category in 1996, with a total surface area of 4700 ha. This area consists of the most attractive forest area in Lezha Qark, for the protection of which we shall implement concrete measures.

Development scenario for Orosh- Fan- Selita sub-region: The interventions must focus on the following items in order to protect these areas and promote this sub-region as a green sub-region aiming at its marketing as an attractive area for ecotourism:

- Ensuring territorial integrity and biodiversity of protected areas within this sub-region;
- Support to green energy in the region, with the aim of promoting the sub-region as a unit with high sensitivity to environment

Map 10 Sub-regions with similar development potentials in the environment sector (© Co-Plan)

LEZHA QARK - Environment sub-regions

Sub-region Shengjin-Shenkoll-Fushë Kude:
 Sub-region with considerable environmental values (protected areas and monuments)
 Interventions' focus: Prevention of coastal erosion, pollution and balancing of tourism activities and environmental sustainability

Sub-region Orosht-Fan-Selite:
 Sub-region with considerable environmental values (protected areas and monuments)
 Interventions' focus: securing of the territorial integrity and biodiversity of forest areas

Considering the variables analyzed for this sector, the following sub-regions were identified:

1. *Mirdita sub-region*: Which an underground rich of minerals, this area is especially known for copper reserves. Copper processing industry has been the most prominent source of employment in this sub-region. After the '90s, many important metal processing units were abandoned; which resulted in their deterioration creating several environmental risks.

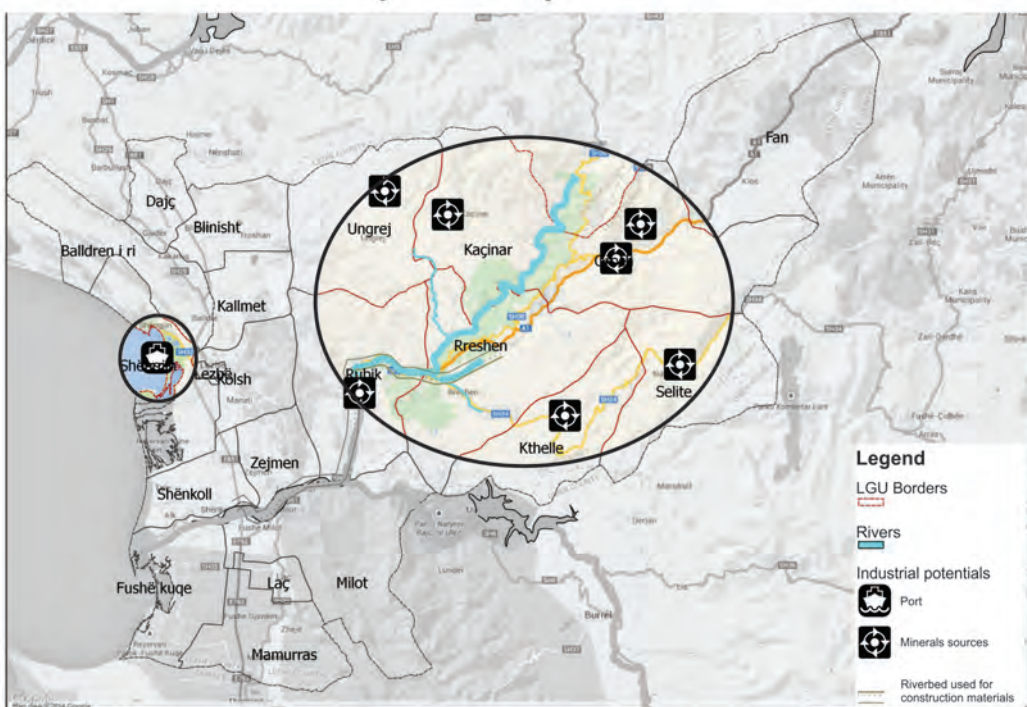
Development scenario for Mirdita sub-region: Interventions in this sub-region will aim to reduce the negative environmental impact of the former industrial parks in this region, to prevent contamination of underground waters from industrial activities in the area and to treat mineral waste. Of course, the qark's subsequent efforts will focus on harmonizing the central policies, basically relative to the region, with the local policies.

2. *Shengjin sub-region*: This sub-region is identified in this study for two reasons: the presence of the port and the presence of some fish processing industries close to it. The latter lack the local input in terms of sea products to be processed, which leads to its importing, mostly from Croatia. The absence of permanent fishing fleets has caused dependence in imported materials for this sector, even though these imported products can be found abundantly in the Albanian Adriatic coast. This represents an unexploited yet attractive economic development potential.

Development scenario for Shengjin sub-region: The proposed interventions will focus on the support to the fish industry. The needs of this sector have to be analyzed in more detail, along with the designation of measures which seek to support the fish processing chain.

Map 11 Sub-regions with similar problems and development potentials in the industrial sector (© Co-Plan)

LEZHA QARK - Industrial sub-regions

c. Preparation of Pilot projects and Action Planning Methodology Used to Select Project Proposals

The selection of project proposals is an output of an extensive process of consultations of other regional strategic documents at regional level through an inclusive process. The project proposals were identified in a comprehensive process where all local, regional and central stakeholders were brought together to contribute to the harmonization of sectoral priorities and to link them with other priorities at regional and central level.

Proposals were identified and harmonized in group works during four regional workshops and consultative meetings with leaders and representatives of state institutions in the qark and civil society organizations. These events helped to ensure consultation on priorities by sector and priority areas of the qark (agriculture, forestry, and fishing; tourism, environment and energy and industry), which have been estimated in consideration of the regional potential and their contribution in the social-economic development of the sub-regions identified for each sector. The Qark's consulted Strategic Frame includes these documents: Management Plan of Mat River Basin, Management Plan of the Kune-Vain Protected Area; Program for Sustainable Development of Tourism in Lezha for 2013-2015; Identification and Implementation of the Adaptation Response Measures in the Drini-Mati River Deltas; Tourism and Agri-Tourism Strategy in Lezha Region, Regional Plan on Management of Forests and Pastures in Lezha Qark as well as other strategic documents of the LGUs in Lezha Qark. In this framework, roundtable discussions have been held with representatives of the Regional Agricultural Department, Forestry Service Department, Agencies of Water and Basins, regional directorates of National Labor Service and National Welfare Service as well as with leaders of the Department of Albanian Geological Service and subnational experts of tourism. This broad consultation process guided the identification of concrete projects that affect the sectoral and regional development and helped to evaluate each project proposal relative to the regional strategic objectives for concrete sectors (agriculture, tourism, environment, and industry) within the goals of stimulating sub-regions where these projects are planned to be implemented. From the strategic viewpoint, the projects have been evaluated on the measures incorporated in the regional development concept and the sub-region where the project will be implemented by establishing the link between the regional strategic objectives and the interventions foreseen in the action plan. The project proposals of the action plan were selected utilizing the model of prioritization, a process guided by several assessment criteria, such as:

- The contribution of the project to the RDSC measures (its link with the measures and sub-region) and other strategic documents that address development issues in the Lezha Qark;
- Mobilization of development potentials in the sub-region where the project will be implemented;
- Regional/sub-regional impact;
- The project is developed in more than one LGU;
- The project sustains the priority sector highlighted in the sub-region;
- The project has a chain effect in other sectors and in

the regional and sub-regional economic development (economic potential);

- The project encourages the private sector to undertake similar initiatives;
- The project addresses strategic priorities of the strategic documents (RDSC, Tourism Strategic Plan, Environmental Action Plan, etc.);
- The project addresses an emergency in the region (such as floods);
- The project helps to resolve social problems and contributes to the social inclusion;
- The project encourages sustainable environment as provided for in the regional action plan of environment.

Based on the above criteria, 98 concrete projects have been proposed. These projects have come out of the discussions with local, regional and national partners and group works in regional workshops. In addition to these criteria, the project identification, as part of the action plan, was forerun by another phase (regional workshop 3) of evaluation by points assessing each project and identified initiative on two fundamental aspects: "strategic level" and "funding options" without losing focus on project relations with a) the Measure in the RDC and b) contribution to the region where it belongs to. By the end of the process of identification, consultation, evaluation, and prioritization, the Action Plan of the Regional Development Concept of the Lezha Qark includes 35 priority projects, which are divided by sectors as follows:

In the sector of agriculture, forestry, and fishing, 11 projects (31% of the total) have been identified. They support 4 measures of the strategic goal for this priority area.

In the sector of tourism, 13 projects (36% of the total) have been identified to support 5 measures and 2 priority areas focusing on sustainable development of this sector and increase of tourist access.

In the sector of environment, 7 projects (19% of the total) have been identified. They support 2 measures focusing on a safe and attractive environment.

Five projects (or 14% of the total) have been identified in the industry sector to support one measure within the respective priority area.

Taking into consideration the allocation of projects by sectors, the Action Plan projects aim to encourage each sector by paying special attention to the typical sectors of the area: agriculture, forestry, fishing, and tourism, without losing sight of other sectors, such as environment and industry.

- Final Matrix of Project Proposals

The matrix of agriculture-related project proposals and their relationship with the sub-regions for this sector is as follows:

Priority Areas	Strategic goal at regional level	Measures	Zadrina Sub-Region
			Dajç
			Blinisht
			Kallmet
			Balldren
			Ungrej
Agriculture, forestry, and fishing	Further development of agriculture and agribusiness linked with a network of high industrial capacities	5.1.1. Coordinated support for small agricultural, livestock, and aquaculture businesses	1. Empowerment of the sector of olive production and processing by expanding the olive groves by 1,000 hectares in Paçram-Hajmel-Bushat-Berdice_ Kallmet-Dajç
			2-Support for establishing a center of collection and processing of chestnut and walnut crops in Ungrej
			6-Support to the crops of olive and pomegranate in Balldren and Kallmet
		5.1.2. Regional brands	
		5.1.3. Education in agriculture, forestry, fishing	
5.1.4. Agricultural infrastructure			

AGRICULTURE	
Lezha - Kurbin Sub-Region	Rubik – Rreshen Sub-Region
Zejmen	Rreshen
Milot	Rubik
Laç	Kthelle
Mamurras	
Fushe Kuqe	
Shenkoll	
Shengjin	
Kolsh	
Lezha	
3-Expansion of markets for local products by constructing seasonal markets in Shengjin	5-Empowerment of viticulture and enology by supporting local production and regional brands (Arbri_ Bukmire/ Rreshen) and in Kallmet
4-Support to agriculture (increase of areas planted with vegetables) in the area of Zejmen-Shenkoll-Fushe Kuqe focusing in mediation between farmers of the area and processing factory in Pllane	
7-Support to the fish processing industry by facilitating the establishment of permanent fishing fleets and mediation between them and the fish processing facilities	
8-Ambulatory Gastronomy Festival to promote local brands in Dajç, Shengjin and Rreshen as part of the Zadrime Festival (wines of Kallmet, Arbri, yoghurt of Dudi, pheasants of Fushe Kuqe, turkeys, young goats, cheese, etc.)	
9-Information, training of and support to farmers to facilitate and inform them on funding options in the framework of rural development (identification of target groups, establishment of several local action groups)	
10-Study of needs and identification of investments for the construction of freezer rooms and storage facilities of the agricultural and livestock produce in the Lezha Qark to be centered in Zadrime, Milot and Rreshen	
11-Coordination with the Drainage Board and Regional Agricultural Department in the realization of concrete projects with regard to drainage and irrigation system and elimination of floods; support for designing an action plan in this direction	

The matrix of tourism-related project proposals and their relationship with the sub-regions for this sector in the Lezha Qark is as follows:

Priority Areas	Strategic goal at regional level	Measures	Nature Sub-Region
			Orosh
			Fan
			Selite
5. Regional management, context of partnerships in and across region and citizen-oriented governance	Consolidation and support of positive and transparent relations among communities at regional level	5.5.1. Cooperation with LGUs in the territory of the qark and the regional council will prioritize their approach to citizen-oriented governance	
5.6. Sector of tourism, a catalyst of regional and local and regional economic development through promotion of cultural heritage, tourist products, and consolidation of tourist services in the region	Lezha Qark, a tourist potential in the area of sea-and-sand, mountainous, family and handicraft tourism	5.6.1. Development and diversification of tourist products relying on values of cultural, historical, natural and religious heritage	13) Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Fan, Orosh, Selite and Kthelle and LGUs incorporating Lura Park (limestone caves of Kthella, White Stream, communist Prison of Spaç, Towers of Mirdita)
		5.6.2 Promotion of tourist image of Lezha Qark	
		5.6.3 Restoration and maintenance of tourist assets	
		5.6.4 Facilitation of tourists' visitation to Lezha Qark by improving tourist infrastructure and increasing human capacities	19) Construction of the tourist infrastructure network and signage in the sub-region Orosh-Fan-Selita (Kthella-Selita>) to help in the exploration of limestone caves and white stream

Tourism	
Coastal Sub-Region	Culture Sub-Region
Shengjin	Blinisht
Shenkoll	Kallmet
Fushe Kuqe	Rubik & Rreshen
	Zejmen
	Lezha
	Kolsh
	Milot
	Laç
12) Support and coordination for drafting territorial planning instruments for the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe, focusing on development of tourism and protection of nature	
14) Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe	15) Creation of a tourist product focusing on historical and religious tourism including Church of Laç, Church of Saint Euphemia (Kallmet), Padre Antonio (Bells of Peace in Blinisht) and other objects of cult in Pllana and Rubik, Orosh)
	16) Promotion of Zadrime Festival in Fishta
17) Creation of a digital platform for the promotion of tourist destinations in Lezha Qark (Tourism Strategy of Lezha Qark)	
	18) Restoration of Saint Barbara Church (Pllane) and Saint Premte (in Balldre)
	20) Design of a biking tour along the old Drini river, linking Zadrime - Lezha - Shengjin (continuation of the cycling tour /project of Dajç B.Bunes "Living the River")
21) Support and coordination for drafting territorial planning instruments, prioritizing tourist areas	
	22) Identification of tracks, development of maps and relevant signage - trekking tourism
	23) Opening a middle vocational school focusing on hotel management/ tourism and vocational courses to support this sector (Support to vocational education in the area of Hotel Management and Tourism)
24) Training of tour guides and staff of bay watchers in cooperation with the vocational middle school of Hotel Management and Tourism	

The matrix of project proposals on environment and energy and their relationship with the sub-regions for this sector in the Lezha Qark is as follows:

<p>Priority Areas</p>	<p>Strategic goal at regional level</p>	<p>Measures</p>
<p>5.4 Environment and Energy</p>	<p>Improvement of environmental infrastructure and services linked with environment as a precondition for the amelioration of social-economic opportunities and as an encouraging factor for coordination with other sectors, such as the energy one</p>	<p>5.4.2. Planning and implementation of environmental infrastructure</p> <hr/> <p>5.4.3. Energy for the future projects</p>

Environment	
Orosh- Fan-Selita Sub-Region	Shengjin-Shenkoll-Fushe Kuqe Sub-Region
Orosh	Shengjin
Fan	Shenkoll
Selite	Fushe Kuqe
Rreshen	Mamurras
Rubik	
25) Ensuring territorial integrity and biodiversity of forested areas and expansion of cultivated areas in Orosh, Mirdite	26) Consolidation of sewage network of the LGUs of Shenkoll and Zejmen (proposed in W1) (with focus on expansion to and inclusion of the LGUs of Shengjin and Fushe-Kuqe) and connection of this network with the sewer treatment plants
	27) Management of coastal erosion is a precondition for the protection from climate change (UNDP)
28- Support to LGUs for implementation of Waste Management Integrated Plan (drafted with the support from SELEA in 2013) and coordination of its implementation	
29- Identification, feasibility study, and action plan on prevention of erosion in eroded areas in Lezha Qark	
	30) Preparation of the feasibility study for the entire Drin-Mat Rivers delta area in the framework of protection from climate changes (UNDP)
31) Feasibility study and promotion of use of renewable (solar) energy in guesthouses in Orosh, Fan, Selite	

The matrix of project proposals on the sector of industry and their relationship with the sub-regions for this sector in the Lezha Qark is as follows:

Priority Areas	Strategic goal at regional level	Measures	Industry	
			Mirdita Sub-Region	Shengjin Sub-Region
			Ungrej	Shengjin
			Kaçinar	
			Rreshen	
			Kthelle	
			Selite	
			Fan	
			Rubik	
			Gjegjan	
3. Economic development and infrastructure	Development of private sector through organization and cooperation of businesses and coordination of various promotional factors at regional and national level	5.3.1. Designation of business areas and related infrastructure	32-Rehabilitation of mineral dumping in Orosh, Selita, Rreshen and Kaçinar	
			33-Drafting a strategy on conservation of underground waters from pollution (infiltration of water) in areas contaminated by industrial activity – Albanian Geological Service	
			35-Drafting an action plan on interventions in brown areas in the region, promotion and encouragement of investors and foreign donors in cooperation with the ministry	34-Construction of workshop for the repair of fishing boat fleet
			36- Identification, feasibility study and action plan on the treatment of inert waste from industrial activities on the river banks	

The project proposals selected as part of the action plan, considered together with the other projects under implementation at the Lezha Qark and with the existing economic potential in the specified regions, will help to implement a sub-regional economic development scenario defined earlier when analyzing the existing economic potentials at sub-regional level.

The following map gives a schematic presentation of few project proposals as part of the action plan for the Shengjin-Shenkoll-Fushe Kuqe sub-region and areas of impact. In addition, this scheme shows some other project under implementation and funded by RDP through Windows 1, 2, and 3. While it is just an illustrative scheme and does not present all project proposals selected for the area under consideration, the figure below give a general idea of how selected project help to accomplish the scenario of economic development of the sub-region. For example, the agricultural project will initially address the irrigation and drainage system as a precondition to sustainable development of agriculture. Since this is not a direct function of the qark, such project have been conceptualized as Qark’s assistance to responsible institutions to access funding options other than the state budget for financing crucial projects like this for the sector of agriculture.

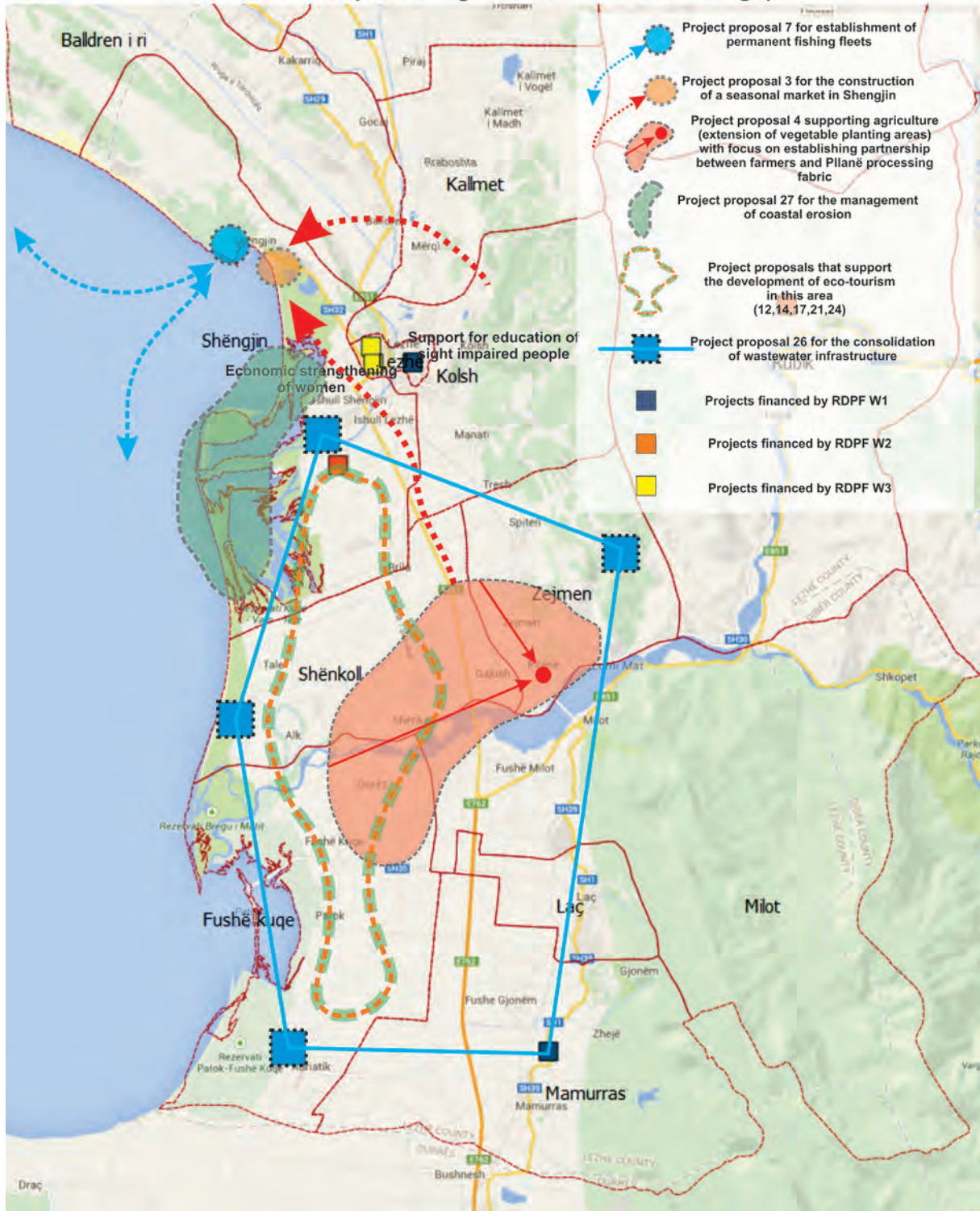
The selected sub-region by nature is very delicate considering that it includes areas with special natural values and vulnerable to human activities. Therefore, proposals in the sector of agriculture and tourism are interlinked with environmental proposals. In this framework, the most fundamental and indispensable project is the preparation of a feasibility study for the entire Drini-Mat Delta area for the protection from climate changes. This project will serve as the foundation for substantial interventions attempting to protect environment in this sub-region. Another proposed intervention relates to management of erosion in protected coastal areas coming as a proposal from the package of projects on alleviation of impact of climate changes on environment.

Other proposed interventions seek to assuage the negative impact on environment produced by the economic/agricultural activities such as consolidation of sewage network (following the project funded by RDPF W1 in the Municipality of Mamurras), support to LGUs for the implementation of the Integrated Waste Management Plan, etc. The measures and projects on environmental protection have priority in areas where natural assets draw special national interest and in areas where environmental sustainability is intertwined with the sustainability in other sectors. Thus, the rehabilitation of the agricultural infrastructure (drainage and irrigation) remains priorities for both sectors (agriculture and environment). Since this is not a direct function of the qark, the projects of this nature have been conceptualized as assistance provided by the qark to responsible institutions on the access to funding options, other than the state budget, for these key projects in the agricultural sector.

Other interventions proposed in the agricultural focus on the need to promote typical products of the area by encouraging the fishing sector through creation of permanent fleets and a workshop for their repair as well as by enhancing partnerships between farmers and entrepreneurs in the food industry. Likewise, in order to expand the market for agricultural products and to support the tourism sector by means of the agricultural sector, it is proposed to establish a seasonal market in Shengjin. The agricultural and environmental sectors combined with eco-tourism potentials of the sub-region underpin its particular identity.

In the framework of supporting the development of ecotourism, the proposed projects focus on the creation and promotion of a tourist product including tourist attractions of Shengjin, Shenkoll and Fushe-Kuqe. They also increase capacities of human resources involved in this sector, creation of a digital platform for the promotion of tourist destination (following the project funded by RDPF W2 in Shengjin), support and coordination for drafting territorial planning instruments for the abovementioned LGUs as well as coordination and support in drafting a regional public transport plan with priority in tourist areas. The combination of the projects with the existing potentials and other projects ensure longevity of specific projects and increase their impact in the region, becoming thus regional development projects.

LEZHA QARK - Conceptual scheme which shows the link between sub-regional development scenarios, project proposals of the Action Plan and projects being implemented in the subregion (example from Shëngjin-Shënkoll - Fushë Kuqe sub-region and the surroundings)

- Model of Project Information Sheet

Project title: "Empowerment of viticulture and enology by supporting local production and regional brands (Arbri_ Bukmire/ Rreshen) and in Kallmet"

Implementing agency:
LGUs: Fan, Orosh, Selite, Kthelle

Project implementation period:
1 January 2016 – 31 December 2017
(24 months)

Project cost: 100,000 Euros
Partners: LERDA, PPP, Ministry of Agriculture, Rural Development and Water Administration

Project location:
Rreshen and Kallmet

Major activities:

- Meeting with producers on registration of brands and obtaining (ISO, etc.) certificates;
- Studying, selection and cultivation of sapling that are closest to autochthonous variety;
- Creation of a promotional set including flyers, brochures, (prepared by enologists)
- Discussion on the production of identification logos and storage close and identifiable with the territory
- Identification of trade fairs and events where local products may be promoted
- Degustation meetings with end retailers (enologists, restaurants, hotels)

Expected results:

- Unification (approximation) of identification of regional saplings brands closest to autochthonous varieties; Creation of a unique network of official promotion and recognition of brands; obtaining certificates and increase of distribution network (introduction to expanded market)

Link of Project with the Measure in the Regional Development Concept: The project contributes to Measure 5.1.1 with Strategic Goal: "Further development of agriculture and agribusiness linked to a network with high industrial capacities" of "Agriculture, Forestry, and Fishing" priority area

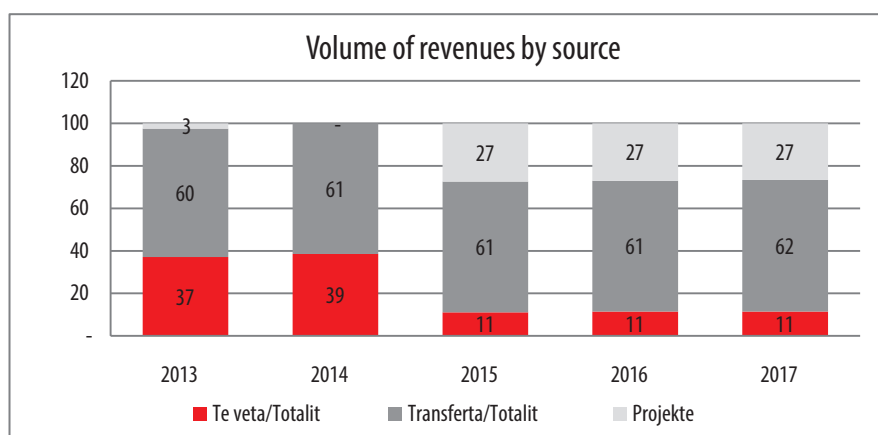
Beneficiaries: Farmers in the areas of Rreshen and Kallmet and the sectors of viticulture and enology in the region

- Action Plan and Funding Options

The implementation of projects foreseen in the action plan goes beyond the established indicators of the regional council's budget, which relies totally on government transfers. In this context, budgetary projections take into consideration the administrative structure of the regional council as well as the legislative framework on management of budgetary system in Albania (including Law No. 9936/2008, "On Management of Budgetary System in the Republic of Albania" Instruction No. 2/2012, "On Standard Procedures of Budget Implementation", Instruction No. 7/1, dated 28.02.2014, and the legal framework on the fiscal system in the Republic of Albania (Law No. 9632/2006 amended by Law No. 181/2013) as well as the functional structure of the qark in conformity with the Law No. 8652/2000. Midterm projections of the budgetary indicators rely in the revenues of: (a) governmental transfers; (b) non-tax revenues (business activity of the regional council); (c) donations and sponsorships; (d) funding of various projects; (e) taxes and fees applied at qark level (Law No. 8652/2000, Article 18, paragraphs 1 and 2) on construction permits, service fees, transport permits and licenses; and, (f) fines.

An assessment of the revenue volume in the regional council's budget reveals that during 2015-2017 the qark's revenues will not suffice to cover project foreseen in the action plan of the Lezha Qark, even though it is expected that project funding will take up averagely 27% of the qark's budget structure. A further exploration of the budgetary structure reveals that revenues from the business activity of the qark (non-tax and inherited revenues) constitute an average of 11% of the annual budget, while 27% is foreseen for project funding and 61% coming from governmental transfers.

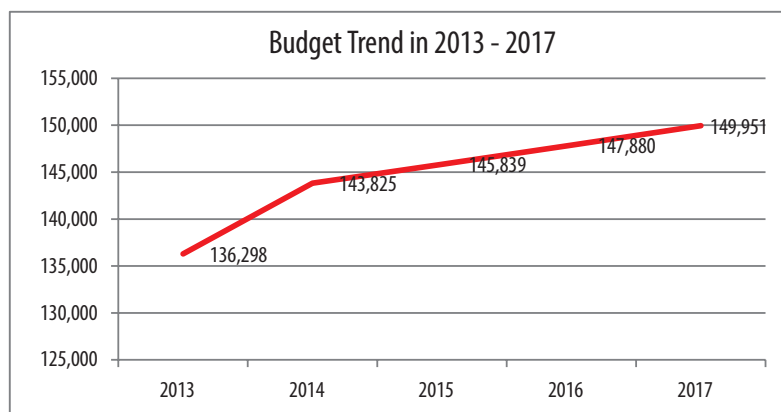
Graph 2 Budget by source of revenues (%)

The own revenue structure of the regional council considers the incomes from business activity of the council as well as membership fees of the LGUs (Instruction No. 3/2004, paragraph 47). While own revenues of the regional council for 2013-2014 were quite high in ratio to the total budget, the assessment points out the inherited revenues in the volume of the regional council's own revenues. This source cannot be evidenced during the activity year. The own revenues of the regional council in the midterm period foreseen in the midterm budget program reveals a averagely increasing trend by 5%, but this source of revenues cannot make up for the difference between the demand for the action plan project funding and opportunities for funding through the regional council.

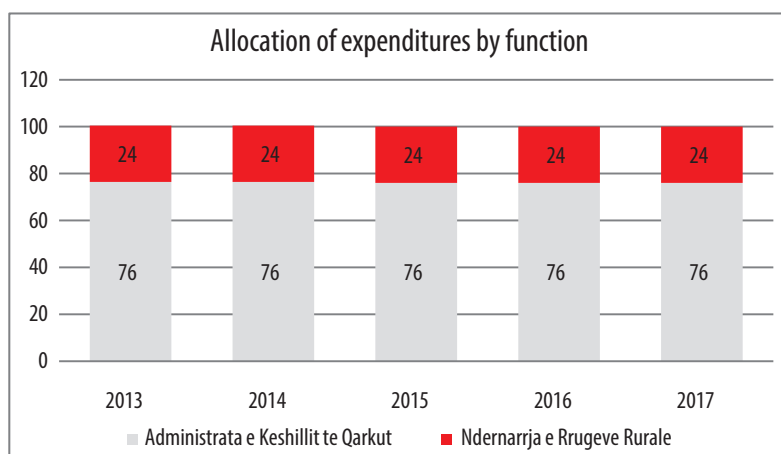
Another identified dynamics relates to the same position of the unconditional transfer in ratio to budgetary structure of the regional council. In the midterm period of 2015-2017, unconditional transfer will continue to dominate this structure by 60-61% and will increase at an average of 1.4% every year (Instruction No. 7/1, dated 28.02.2014). In financial terms, the trend of budget indicators of the midterm period of 2015-2017 is evaluated considering the indicators of 2013-2014 and entire frame of revenues on case-by-case basis in conformity with the legal provisions. In a nutshell, the Lezha Regional Council's budget, including all sources of revenues, is as follows:

Graph 3 Indicators related to the Qark's budget for 2015-2017 (in %)

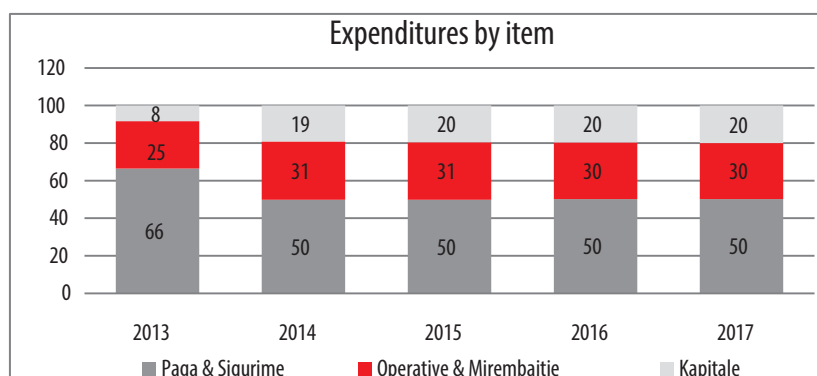
Spending-wise, budget allocation by spending structure goes to the two major functions of the qark: general administration and maintenance of rural roads. Referring to financial indicators, the budgetary projections provide 76% of the total fund to the regional council administration and 24% of the fund to the Regional Utility of Rural Roads, as indicated in the following graphs.

Graph 4 Allocation of expenditures by function (in percentage)

Based on the midterm budget provisions, 50% of the Lezha Regional Council's budget for 2015-2017 will be used for salaries and (health and social) securities; 30% will be used for operating expenses and maintenance; and, 20% of the total budget will be used for capital spending. This allocation of expenses complies with the requirements of Article 15 of the Law No. 18/2013, which stipulates that the maximal level of administrative expenses to be covered is 50%. The spending ratio by item in the regional council's budget is as follows:

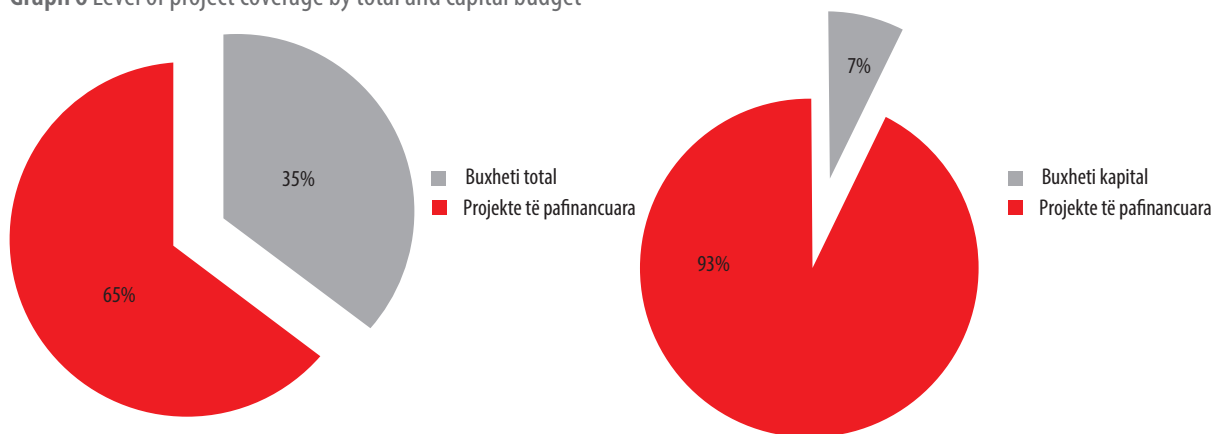
Graph 5 Ratio of expenditures by item (in percentage)

With regard to capital spending, budget provisions include investments of 28,500-30,000 ALL/year with a yearly increasing trend of 3%. This level of capital spending will come as a result of budgetary funds to be allocated by the regional council for interventions in specific areas and as a source of co-funding in concrete projects of collaboration with potential donors at regional and interregional level with mutual benefit by keeping the major focus in the projects foreseen in the action plan for potential sectors, such as agriculture, tourism, environment, and industry.

The data on funding options of projects foreseen in the action plan reveal that the total budget of the regional council for 2015-2017 would simply cover 35% of the total project costs, whereas the capital budget intended for investments would only cover 7%. This budget allocation reflects the impossibility of funding projects (by 65% in the case of total budget and by 93% in the case of capital budget) by means of budgetary spending of the council itself and dictates the need for collaboration with donors and central government budget.

Graph 6 Level of project coverage by total and capital budget

In conclusion of the assessment of the economic-financial capacities in the midterm period 2014-2017, we can sum up:

- Implementation of the action plan project requires coordination and cooperation at local, regional, interregional, and national level and with cross-border partners.
- The Lezha Regional Council will assess on case-by-case basis the opportunities of participating in project applications for IPA funds and will evaluate the options of co-funding concrete projects from other funding schemes.
- The support to the action plan by means of cooperation with various local, regional, interregional, and national stakeholders and with cross-border partners will help to build considerable capacities and will precede the role that the regional council may play beyond the administrative-territorial changes.
- Planning of capital spending to the benefit of co-funding concrete projects and joint initiatives that are part of the action plan;
- Preparation of information sheets on projects proposed in the action plan by identifying project objectives, activities, expected results, funding sources and timeframes of the project implementation.

The implementation of the above projects will support regional council's initiatives in accomplishing priority projects of the action plan by considering all potential funding sources to encourage potential sectors. In this aspect, the action plan for concrete projects during 2015-2017 by sectors is as follows:

ACTION PLAN – LEZHA REGIONAL COUNCIL							
No.	Projects	Measure	Value	Funding source	2015	2016	2017
AGRICULTURE							
1	Empowerment of the sector of olive production and processing by expanding the olive groves by 1,000 hectares in Paçram-Hajmel-Bushat-Berdice_ Kallmet-Dajç	M.5.1.1	200,000	Central budget, IPARD funds, PPP, LGUs			
2	Support for establishing a center of collection and processing of chestnut and walnut crops in Ungrej	M.5.1.1	50,000	PPP, Commune of Ungrej, State budget, Donor			
3	Expansion of markets for local products by constructing seasonal markets in Shengjin	M.5.1.1	50,000	PPP, RC, Commune of Shengjin, Donor			
4	Support to agriculture (increase of areas planted with vegetables) in the area of Zejmen-Shenkoll-Fushe Kuqe focusing in mediation between farmers of the area and processing factory in Pllane	M.5.1.1	200,000	PPP, State budget, Donor/ IPARD			
5	Empowerment of viticulture and enology by supporting local production and regional brands (Arbri_ Bukmire/ Rreshen) and in Kallmet	M.5.1.1	100,000	PPP, Central government, LERDA,			
6	Support to the crops of olive and pomegranate in Balltren and Kallmet	M.5.1.1	100,000	PPP, State budget, Donor/ IPARD			
7	Support to the fish processing industry by facilitating the establishment of permanent fishing fleets and mediation between them and the fish processing facilities	M.5.1.1	1,000,000	Local funds, Central government, PPP, Donations/IPARD			
8	Ambulatory Gastronomy Festival to promote local brands in Dajç, Shengjin and Rreshen as part of the Zadrima Festival (wines of Kallmet, Arbri, yoghurt of Dudi, pheasants of Fushe Kuqe, turkeys, young goats, cheese, etc.)	M.5.1.2	60,000	PPP, NjQV, RC, Donations			
9	Information, training of and support to farmers to facilitate and inform them on funding options in the framework of rural development (identification of target groups, establishment of several local action groups)	M.5.1.3	100,000	RC, DRB, Donor			
10	Study of needs and identification of investments for the construction of freezer rooms and storage facilities of the agricultural and livestock produce in the Lezha Qark to be centered in Zadrima, Milot and Rreshen	M.5.1.4	200,000	PPP, State budget, Donor/ IPARD			
11	Coordination with the Drainage Board and Regional Agricultural Department in the realization of concrete projects with regard to drainage and irrigation system and elimination of floods; support for designing an action plan in this direction	M.5.1.4	1,000,000	Central government, Donor/ IPARD/ BB			
TOURISM							
12	Support and coordination for drafting territorial planning instruments for the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe, focusing on development of tourism and protection of nature	M.5.5.1	150,000	Local funds, RC, Central government, donors			
13	Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Fan, Orosh, Selite and Kthelle and LGUs incorporating Lura Park (limestone caves of Kthella, White Stream, communist Prison of Spaç, Towers of Mirdita)	M.5.6.1	90,000	RDF, LERDA, local funds, PPP			

14	Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe	M.5.6.1	100,000	EU Funds, IPARD			
15	Creation of a tourist product focusing on historical and religious tourism including Church of Laç, Church of Saint Euphemia (Kallmet), Padre Antonio (Bells of Peace in Blinisht) and other objects of cult in Pllana and Rubik, Orosh)	M.5.6.1	80,000	LERDA, LGUs			
16	Promotion of Zadrime Festival in Fishta	M.5.6.2	30,000	Local funds, RDF, grants such as RDP, IPA CBC			
17	Creation of a digital platform for the promotion of tourist destinations in Lezha Qark (Tourism Strategy of Lezha Qark)	M.5.6.2	20,000	RC, tourist service office, grants such as RDP, IPA			
18	Restoration of Saint Barbara Church (Pllane) and Saint Premte (in Balldre)	M.5.6.3	300,000	Local funds, Central government, IPA funds			
19	Construction of the tourist infrastructure network and signage in the sub-region Orosh-Fan-Selita (Kthella-Selita>) to help in the exploration of limestone caves and white stream	M.5.6.4	500,000	Local funds, Central government, RDF, PPP, IPA funds, etc.			
20	Design of a biking tour along the old Drini river, linking Zadrime - Lezha - Shengjin (continuation of the cycling tour /project of Dajç B.Bunes "Living the River")	M.5.6.4	100,000	Local funds, Central government, PPP, Donations si RDP, IPA,			
21	Support and coordination for drafting territorial planning instruments, prioritizing tourist areas	M.5.6.4	30,000	Local funds, RC, Central government, MTI			
22	Identification of tracks, development of maps and relevant signage - trekking tourism	M.5.6.4	100,000	Local funds, PPP, grants such as RDP, IPA			
23	Opening a middle vocational school focusing on hotel management/tourism and vocational courses to support this sector (Support to vocational education in the area of Hotel Management and Tourism)	M.5.6.4	500,000	Local funds, Central government, RDF, PPP, IPA funds, etc.			
24	Training of tour guides and staff of bay watchers in cooperation with the vocational middle school of Hotel Management and Tourism	M.5.6.4	100,000	Local funds, PPP, grants such as RDP, IPA			
ENVIRONMENT AND ENERGY							
25	Ensuring territorial integrity and biodiversity of forested areas and expansion of cultivated areas in Orosh, Mirdite	M.5.4.2	200,000	Local funds, Central government, PPP, Donations like IPARD			
26	Consolidation of sewage network of the LGUs of Shenkoll and Zejmen (proposed in W1) (with focus on expansion to and inclusion of the LGUs of Shengjin and Fushe-Kuqe) and connection of this network with the sewer treatment plants	M.5.4.2	1,000,000	Local funds, Central government, PPP, Donations like IPARD			
27	Management of coastal erosion is a precondition for the protection from climate change (UNDP)	M.5.4.2		Central budget, Donor			
28	Support to LGUs for implementation of Waste Management Integrated Plan (drafted with the support from SELEA in 2013) and coordination of its implementation	M.5.4.2	200,000	Local budget, central budget, Donor			
29	Identification, feasibility study, and action plan on prevention of erosion in eroded areas in Lezha Qark	M.5.4.2	250,000	Local funds, Central government, PPP, EU Funds			

30	Preparation of the feasibility study for the entire Drin-Mat Rivers delta area in the framework of protection from climate changes (UNDP)	M.5.4.2	800,000	Central budget, Donor			
31	Feasibility study and promotion of use of renewable (solar) energy in guesthouses in Orosh, Fan, Selite	M.5.4.3	150,000	Local funds, Central government, PPP, Donations like IPARD			
INDUSTRY							
32	Rehabilitation of mineral dumping in Orosh, Selita, Rreshen and Kaçinar	M.5.3.1	200,000	MEI, Ministry of Environment			
33	Drafting a strategy on conservation of underground waters from pollution (infiltration of water) in areas contaminated by industrial activity – Albanian Geological Service	M.5.3.1	150,000	Ministry of Economy and Industry, Ministry of Environment, Ministry of Agriculture, RC			
34	Construction of workshop for the repair of fishing boat fleet	M.5.3.1	250,000	Ministry of Agriculture, MTI, Donor, Fishing fleet			
35	Drafting an action plan on interventions in brown areas in the region, promotion and encouragement of investors and foreign donors in cooperation with the ministry	M.5.3.1	200,000	Interested investors, State budget, EU Funds			
36	Identification, feasibility study and action plan on the treatment of inert waste from industrial activities on the river banks	M.5.3.1	150,000	Central government, UNDP, EU funds			

III. Monitoring

a. Monitoring Methodology on Implementation of Regional Development Strategic Concept of the Lezha Qark

The monitoring methodology on implementation of the Lezha Qark Development Concept is based on monitoring indicators linked with quantitative indicators about the number of activities, beneficiaries and about the impact and results. In this process, monitoring indicators provide data on extent of the implementation of projects and concrete activities, which are linked with the measures in the regional development concept by providing a monitoring model based on monitoring indicators for each measure. The logical frame of this model is based on the “priority area => strategic goal => measure => monitoring indicator => measuring unit” chain. Monitoring indicators are defined within the scope of work of each measure. When identifying monitoring indicators, all qualitative and contextual aspects of the projects foreseen in the action plan have been taken into consideration. While projects are allocated to various timeframes of the midterm period 2015-2017, keeping focus on the measures of the regional development concept of Lezha Qark required the use of 89 monitoring indicators for 15 measures of the regional development concept – with an average of 6 indicators per measure or 15 indicators per priority area and strategic goal. This group of indicators seeks to convey and provide information required for progress assessment of the measure and report on the success rate of concrete activities and outputs during the 3-year period considering year 2014 as the base year. Monitoring indicators by priority area are as follows:

Priority Area 1:

“Agriculture, forestry, and fishing” focusing on four measures (Coordinated support for small agricultural, livestock, and aquaculture businesses; regional brands; Education in agriculture, forestry, fishing; and agricultural infrastructure) will be monitored by means of 25 monitoring indicators during 2015-2017.

Priority Area 2:

“Education, culture, and social welfare” focusing on two measures (welfare and healthcare services in local communities; services of education and vocational training in most important areas of the region) will be monitored by means of 25 monitoring indicators during 2015-2017.

Priority Area 3:

“Economic development and infrastructure” focusing on one measure (business area and related infrastructure) will be monitored by means of 6 monitoring indicators during 2015-2017.

Priority Area 4:

“environment and energy” focusing on three measures (management of visitors in protected areas; planning and implementation of environmental infrastructure; energy project for the future) will be monitored by means of 14 monitoring indicators during 2015-2017.

Priority Area 5:

“Regional management, context of partnerships in and across region and citizen-oriented governance” focusing on one measure will be monitored by means of 7 monitoring indicators during 2015-2017.

Priority Area 6:

“Sector of tourism, a catalyst of regional and local and regional economic development through promotion of cultural heritage, tourist products, and consolidation of tourist services in the region” focusing on three measures will be monitored by means of 17 monitoring indicators during 2015-2017.

With the aim of generating and assessing indicators linked with potential sectors, such as agriculture, livestock, demography, education, healthcare, welfare, business development (economic activity), public services, infrastructure, transport, telecommunication, local governance, and women's participation in decision-making, the Lezha Regional Council will refer to the data obtained from the database on the qark's social-economic indicators. This database considers and summarizes the entire statistical information collected by the Lezha Regional Council in various local, regional, and national institutions as well as from the data published by INSTAT (Census 2011).

- The assessment of this information requires regular update of the data system on yearly basis in order to read the indicator reports and assess them in ratio to qark's priorities and the impact of interventions of concrete projects in the ground. This data system includes 12 priority areas (sectors) with a total number of 74 major analytical indicators for the 21 LGUs in the qark, some of which are:
- Demography, which identifies statistics on area size, number of settlements, population in years 2001 and 2011, index of change of population, and gender indicators (males/females);
- Livestock and agriculture, for which identified indicators relate to fund of agricultural land, area size of land by category (plots, meadows, forests, pastureland), infertile land, number of livestock heads by respective categories;
- Local governance and finances, which identifies statistics on local elected, level of women's representation in decision-making, local budget and allocation per resident, unconditional grant and allocation per resident;
- Employment, which identifies statistical data on unemployment, number of employees in the public sector, number of employees in the private sector;
- Economic activity, which identifies statistics on the number of economic (trade) activities and the number of activity by type (fishing, industry, construction sector, and services), etc.;
- Economic aid and social welfare by identifying statistics on households on economic aid, number of people on social assistance and number of people with disabilities;
- Education, which identifies data on the number of pupils, number of pupils (population) that attends university studies, indicators on illiteracy, number of teachers, teacher/pupil ratio, preschool, 9-year, middle and vocational education institutions;
- Healthcare, which identifies data on healthcare centers, ambulances, polyclinics, consultation centers for women and children, hospitals and beds, indicators on healthcare personnel (number of physicians and nurses), infant mortality (0-1 years of age) at regional level;
- Public services, which identify access to water supply and sewage system, access to waste cleaning and removal, access to telephone and internet;
- Urban development and infrastructure identified through indicators on availability of spatial planning instruments (general local plan of territorial planning), road network under administration, internal road network, local and communal roads, and number of road accidents;
- Telecommunication, which identifies data on the number of transport means, ratio per thousand inhabitants, access to railroad network;

Tourism with regard to availability of tourist potentials and indicators on the number of visitors (tourists) on yearly basis.

How will social-economic indicators in order to produce information on monitoring indicators?

The database for the social-economic indicators incorporates the quantitative data on all the major sectors into an easily-pliable format. At the same time, this database feeds the required information to monitoring indicators of the measures through data cross-check.

The Strategic Goal of the Priority Area of “Economic development and infrastructure” is Development of private sector through organization and cooperation of businesses and coordination of various promotional factors at regional and national level and the progress of this strategic goal is assessed by the measure “Designation of business areas and related infrastructure”. In full conformity with the scope of work of this measure, the monitoring indicators are linked with the improved rural road network in the qark, number of residents that benefit from the improved rural infrastructure, number of road accidents and the data on the number of LGUs furnished with legal instruments on territory management. The set of indicators of this measure includes other indicators that assess the population’s access to water supply sewage service. This information is generated from the database of social-economic indicators of the Lezha Qark.

The strategic goal of the Priority Area “Environment and Energy” is the “improvement of environmental infrastructure and services linked with environment as a precondition for the amelioration of social-economic opportunities and as an encouraging factor for coordination with other sectors, such as the energy one.” This priority area will be assessed with the progress of three measures, which, among others, address the environmental infrastructure and energy projects. The monitoring indicators for this scope use indicators on expenditures for the management of protected areas, size of agricultural land harmed by erosion, spending on expansion of green areas, number of LGUs equipped with urban waste management instruments (access to cleaning service and removal of waste), etc. These indicators will be generated by means of information of the database for social-economic indicators of Lezha Qark.

In terms of welfare and healthcare services (Measure 5.2.1), the monitoring indicators refer to statistics on the number of households on economic assistance, number of disabled people, beneficiaries of welfare services, infant mortality rate, number of ambulances, number of healthcare centers, number of physicians and nurses per thousand population, etc.

The monitoring indicators of vocational education and training (Measure 5.2.2) refer to statistical data on number of pupils in the 9-year and middle education, number of pupils per classroom, teacher/pupil ratio, indicators on attendance of vocational education and rate of participation of women in vocational training and education, etc. These indicators are identified in the Education category of the social-economic indicators of the Lezha Qark.

Within the logical frame of constructing a monitoring system and update of relevant information for every indicator, the database for social-economic indicators will be used directly or through the combination of data in order to generate information. Concretely speaking:

The indicator of pupils in vocational education/middle school education is generated from the ratio of these two categories in the ‘education’ section. Another option of use of the database for social-economic indicators through the combination method refers to the ‘number of physicians and nurses per thousand population’ indicator, which considers the number of population (from the ‘demography’ section) with the number of healthcare workers (from the ‘healthcare’ section). When assessing the information on the monitoring indicators, year 2014 will be considered as the base year upon which all respective target for 2015-2017 will be evaluated for the entire set of monitoring indicators.

The table format of monitoring of each measure identifies: (a) the measure and strategic goal; (b) the monitoring indicators; (c) the measuring unit of the indicator; (d) the monitoring indicators of 2014-2017; and, (e) the institution, which defines the department responsible for collecting and processing the information.

b. Monitoring Indicators for Each Measure

Taking into account each of the measures of the RDSC of the Lezha Qark, the monitoring process will be carried out by specifying the indicators for each measure and by completing the information for the base year 2014, whose data will be generated in January 2015, which will be referred to for the targets of 2015-2017.

Strategic Goal:

“Further development of agriculture and agribusiness linked with a network of high industrial capacities”

Four measures have been identified for this strategic goal. Their scope of work include: 1. Coordinated support for small agricultural, livestock, and aquaculture businesses; 2. Regional brands; 3. Education in agriculture, forestry, and fishing; and, 4. Agricultural infrastructure. The monitoring indicators of these measures are as follows:

Strategic Goal: “Further development of agriculture and agribusiness linked with a network of high industrial capacities”							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.1.1. Coordinated support for small agricultural, livestock, and aquaculture businesses	Number of small producers supported for the marketing of agricultural products in the country	Number					1-Department of Investment Program and Development 2- Regional Department of Agriculture
	Number of persons/farmers benefiting from the funding schemes of the Ministry of Agriculture and EU programs in the area of agriculture, agri-food industry, beekeeping, and livestock	Number (and/or % to the total)					
	Expansion of arable land intended for the cultivation of typical crops in the region (chestnuts, walnuts, etc.)	Hectares					
	Diversification of economic activity in agriculture and fishing	% of ratio of agricultural/ fishing businesses to total number of businesses operating in the qark					
	Size of arable land intended for the cultivation of viticulture, fruit trees, and vegetables	Hectare					
	Number of sheep and goats in the region	Number					
	Number of poultry in the region (turkeys, pheasants)	Number					
	Size of arable land intended for the cultivation of medicinal plants (hectares to total of agricultural land)	Hectare					
	Number of employed/self-employed in the sectors of agriculture, livestock, and agri-food	Number					
% of unemployment in Qark	%					1-Department of Investment Program and Development. 2-NLC	

Measure 5.1.1 will be monitored with 10 indicators, which will use information on scope of activity of the measure by means of quantitative data on the number of producers receiving support in the marketing of agricultural crops, rate of benefits from central government's programs on support to farmers, economic activity and the sector of livestock. Another aspect of the monitoring relates to the generation of information on the impact of the success of implemented projects and activities under this measures, including cultivation of arable land and the impact on the increase of the number of people employed or self-employed in the related sector. This indicator feeds information to the database on social-economic indicators of the Lezha Qark by ensuring reports on data on the sectors of agriculture, livestock, fishing, businesses, and unemployment rate.

Strategic Goal: "Further development of agriculture and agribusiness linked with a network of high industrial capacities"							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.1.2. Regional Brands	Number of promoted brands (association of producers by brands)	Number of brands					1-Regional Department of Development and Integration. 2-Local Government Units
	Number of agricultural trade fairs organized in cooperation with the producers by brand and gastronomy	Number of trade fairs					
	Number of established contracts with (local, regional, and national) dealers for regional brands	Number of contracts					
	Number of production units participating in promotional activities and trade fairs of the respective brands	Number					1-Regional Department of Development and Integration. 2- Vocational Qualification Course Center

Measure 5.1.2 will be monitored by means of four indicators that cover its scope of work by identifying not only activities for the promotion of brands but also concrete results of these activities carried out to enhance the producers' economic capacities.

Strategic Goal: "Further development of agriculture and agribusiness linked with a network of high industrial capacities"							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.1.3. Education in agriculture, forestry, and fishing	Number of fishermen, specialists and captains that attend 9-month qualification courses in Durres	Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Labor
	Number of employees in the fishing and aquaculture sector	Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Agriculture Lezha
	Index of increase of fish production by year	Indicator in % or metric tons					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Forestry Service
	Number of activities, workshops, and training sessions organized with farmers in the sectors of agriculture, viticulture, enology	Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Forestry Service
	Number of vocational training sessions and informational activities for the protection of forests and pastureland (protection of environment)	Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Agriculture
	Increase of area size of forests, pastureland, and meadows in the Qark	Hectare					1-Department of Investment Program and Development 2- Regional Department of Agriculture 3-Drainage Board

Six monitoring indicators have been identified for this measure to report on level of vocational qualifications of the fishing fleet, increase and expansion of fishing activities and on other fields, such as agriculture, vineyard, and enology in the region. Other important indicators related to reports on forestry, pastureland, and meadows bringing together various stakeholders at regional level (regional council, Regional Department of Agriculture, regional department of forestry service and drainage board). This indicator is also used to improve and update the database of social-economic indicators of the Lezha Qark.

Strategic Goal: "Further development of agriculture and agribusiness linked with a network of high industrial capacities"							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.1.4. Agricultural infrastructure	Area size of arable land where irrigation canal system is installed	Hectare					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Agriculture.3-Drainage Board of Lezha
	Linear meter of irrigation and drainage canals rehabilitated and systemized	Linear meter (l.m.)					
	Reduction of size of agricultural land left barren (flooded-unproductive)	Hectare					
	Capital spending for rehabilitation of agricultural infrastructure	Level of capital spending per resident					1-Department of Investment Program and Development 2-Regional Department of Agriculture Lezha.
	Number of collection and storage facilities for the agricultural crops in the region	Number					1-Department of Investment Program and Development 2- Regional Department of Welfare Service of Lezha.

Measure 5.1.4 will be monitored by means of 5 indicators that will consider not only the format of information but also the combination of various types of delivered information. The monitoring indicators used in this measure will assess the information generated from the database of the qark's social-economic indicators and will also help to identify the level of intervention (capital spending/resident) as well as the results of these interventions in the improvement of the agricultural infrastructure.

Strategic Goal:

“Quality public services in the fields of education, culture, and social welfare, which are easily accessible to public and available across the qark territory, particularly to the various social groups”

Two measures have been identified for this strategic goal. Their scope of work includes: 1. Development of welfare and healthcare services in local communities; and, 2. Development of services of education and vocational training in most important centers of the region. The monitoring indicators for these measures include the following:

Strategic Goal: “Quality public services in the fields of education, culture, and social welfare that are easily accessible to public and available across the qark territory, particularly to the various social groups”							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.2.1. Development of welfare and healthcare services in local communities	Number of elderly beneficiaries receiving welfare services	Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Welfare Service Lezha.
	Number of poor families receiving welfare services	Number					
	Number of disabled people receiving welfare services and benefiting from community centers	Number					1-Department of Investment Program and Development. 2- Regional Department of Public Health of Lezha.
	Number of number of healthcare centers and ambulances reconstructed or built	Number					1-Department of Investment Program and Development. 2- Regional Department of Welfare Service
	Number of Roma people receiving welfare services	Number					1-Department of Investment Program and Development. 2- Regional Department of Welfare Service Lezha
	Number of physicians / 1000 population	Number of physicians / population at regional level					
	Number of nurses / 1000 population	Number of nurses / population at regional level	4.8				
	Number of beds / 1000 population	Number beds /1000 population at regional level					
	Infant mortality rate at 0-1 years of age	Number	7.1				
	Number of healthcare staff in rural areas of the qark	Number					1-Department of Investment Program and Development. 2- Regional Department of Welfare Service, 3. INSTAT

The monitoring of Measure 5.2.1 is linked with the generation of data on 10 monitoring indicators. These data will be coordinated with the Regional Department of Welfare Services of Lezha (for indicators on social care and referring to section of welfare service and economic assistance) and with the Regional Department of Public Health for indicators linked with healthcare services (statistics on level of healthcare service delivery, infant mortality, etc.). When updating the data for these indicators, experts will assess and combine reports on population (demography) and the number of healthcare staff (physicians and nurses), which are part of the ‘healthcare’ session in the qark’s social-economic database.

Strategic Goal: "Quality public services in the fields of education, culture, and social welfare that are easily accessible to public and available across the qark territory, particularly to the various social groups"							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.2.2. Development of services of education and vocational training in most important centers of the region	Number of pupils enjoying modern conditions in the educational system from the improvement of educational infrastructure	Number					1-Department of Investment Program and Development. 2- Regional Department of Public Health of Lezha. 3-INSTAT
	Number of pupils per classroom in the 9-year education system	Number					
	Expenditures of LGUs for the maintenance of education facilities (& of local budget for education facilities)	LGU spending for maintenance /number of pupils					
	Rate of capital investments per pupil	Capital spending per pupil					
	Teacher/pupil ratio in the educational system	indicator					
	Number of vocational course packages (mechanic, business administration, tourism, electrician, English language, handicraftsmanship) offered within year 2017 (target 5)	Number					
	% of pupils enrolled in the vocational education in ratio to the total number of pupils in middle school education	%					
	% of people under welfare assistance enrolled in the vocational education and training programs	%					
	Rate of illiteracy in the region	%	3.54				
	% women/girls enrolled in vocational education	%					

The scope of work of this measure combines indicators on the (9-year and middle) educational system and vocational education. In addition to these indicators, figures to be reported under this measure include those on level of enrollment of poor families in vocational education, qualification of women in areas such as tourism, handicraftsmanship, etc. The 10 monitoring indicators of this measure ensure information generated from the social-economic database of the Lezha Qark and help to draw comparisons at regional level as well as national scale in terms of rate of illiteracy in the region.

Strategic Goal:

“Economic Development and Infrastructure”

One measure is identified for this measure. It relates to designation of business areas and related infrastructure.

The monitoring indicators for this measure include the following:

Strategic Goal: “Economic Development and Infrastructure”							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.3.1. Designation of business areas and related infrastructure	Km of improved rural roads at regional level	Km					1-Department of Investment Program and Development. 2- INSTAT
	Number of residents benefiting from improved rural infrastructure	Number					1- Regional Department of Development and Integration 2-Territorial Planning Department (Lezha Regional Council). 3-Urban planning Department of LGUs
	Number of road accidents	Number					1-Department of Investment Program and Development 2-Local Government Units 3-INSTAT/Police
	Number of LGUs that have general local plan of territorial planning	Number					1- Regional Department of Development and Integration 2-Territorial Planning Department (Lezha Regional Council). 3-Urban planning Department of LGUs
	Capital expenditures (at regional level for all LGUs) on infrastructure (road network)	% capital spending on infrastructure from the local budget					1- Regional Department of Development and Integration 2- Regional Treasury Office, Prefecture Office
	Population with access to water supply service (target 70% in year 2017 from the current level of 40%)	%	40%				1- Regional Department of Development and Integration 2- Water supply and Sewerage Utility. 3. INSTAT

Six monitoring indicators have been identified for this measure to solicit data on improved and maintained road network and number of road accidents in the qark. (For more indicators, see the social-economic indicators under the “Urban development, infrastructure and road safety” section.) Another indicator linked with this measure relates to the access of the population to water supply system and sewage system. This data should also be incorporated into the social-economic database of the Lezha Qark.

Strategic Goal:

“Improvement of environmental infrastructure and services linked with environment as a precondition for the amelioration of social-economic opportunities and as an encouraging factor for coordination with other sectors, such as the energy one”

Three measures have been identified for this strategic goal and they address environment and energy. They are: (1) Management of visitors in the protected areas; (2) Planning and implementation of environmental infrastructure; (3) Energy for the future projects. The monitoring indicators under this Strategic Goal include:

Strategic Goal: "Improvement of environmental infrastructure and services linked with environment as a precondition for the amelioration of social-economic opportunities and as an encouraging factor for coordination with other sectors, such as the energy one"							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.4.1. Management of visitors in the protected areas	Number of visitors in the protected areas	Number					Ministry of Environment, Department of Forestry
	Number of awareness activities and campaigns for the protection of protected areas	Number of activities and/or participants					Local residents, environmental NGOs Donors
	Expenditures on management of protected areas	% spending to the total	n/a				Department of Investment Program and Development Regional Environmental Agency, LGUs
	Number of volunteers participating in awareness campaigns	Number					Department of Investment Program and Development Regional Environmental Agency, LGUs

This measure will be monitored by means of 4 monitoring indicators that identify quantitative information on the number of tourists in protected areas, awareness activities and campaigns focusing on protection of protected areas and spending for their management. This process requires the cooperation of the Department of Investment Program and Development in the qark with the Regional Environmental Agency, Ministry of Environment, NGOs operating in the domain of environment, and local government units.

Strategic Goal: "Improvement of environmental infrastructure and services linked with environment as a precondition for the amelioration of social-economic opportunities and as an encouraging factor for coordination with other sectors, such as the energy one"							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.4.2. Planning and implementation of environmental infrastructure	Size (in hectares) of rehabilitated areas after being harmed by erosion, floods and degradation	Hectare					Ministry of Environment Local Government Units
	Area size of green spaces in the region (square meter per resident)	Square meter per resident					Ministry of Environment Local Government Units
	Indicator linked with the level of provision of waste cleaning and removal service in the Qark	% of residents receiving services at regional level					Department of Investment Program and Development LGUs Ministry of Environment
	Spending on expansion of green areas (new plantings)	% of spending on expansion of green areas to the total of the local budget					1- Department of Investment Program and Development LGUs Department of Forestry
	Increase of area size of forests, pastureland, and meadows in the qark	Hectare or square meter					Donors, the Qark, Ministry of Energy
	Number of LGUs that have drafted urban waste management plan	Number					Donors, the Qark, MUdT

Measure 5.4.2 is monitored based on the data collected from six monitoring indicators. Its information includes data on erosion of agricultural land. The indicator for this case also referred to the data on social-economic indicators in the section on agriculture and livestock under the "unproductive" description. The information for monitoring this measure is related with the fund of forests, pastures, and meadows (referring to the same section) and with the data on the level of delivery of waste cleaning and removal service to citizens and on instruments of urban waste management.

Strategic Goal: "Improvement of environmental infrastructure and services linked with environment as a precondition for the amelioration of social-economic opportunities and as an encouraging factor for coordination with other sectors, such as the energy one"							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.4.3. Energy for the future projects	Number of informational activities on sources of alternative energy	Number					Donor; Ministry of Energy, Lezha Regional Council, Units where Guest Houses are established
	Number of beneficiaries from projects on the use of renewable energy	Number of beneficiaries					Donors; Ministry of Energy, Lezha Regional Council.
	Number of Guest House that apply renewable energy technologies	Number					Department of Human Resources and Finance
	Number of applied projects for renewable energy	Number					Regional Department of Development and Integration/ NGO, regional departments, LGUs

While it constitutes a specific area, this measure's scope of work includes drafting and implementation of projects in the area of renewable energy by piloting concrete initiatives in guest house units. The monitoring of this measure is constructed over four monitoring indicators, which seek to ensure statistical data on promotional activities in the sector of alternative energy and the number of units that apply concrete projects to the function of this sector.

Strategic Goal:

"Consolidation and support of positive and transparent relations among communities at regional level"

One measure is identified for this strategic goal. This measure is entitled "Cooperation with LGUs in the territory of the qark and the regional council will prioritize their approach to citizen-oriented governance". The monitoring indicators for this measure are as follows:

Strategic Goal: "Consolidation and support of positive and transparent relations among communities at regional level"							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.5.1. Cooperation with LGUs in the territory of the qark and the regional council will prioritize their approach to citizen-oriented governance	Number of activities/forums/conferences organized every year focusing on economic development in cooperation with cross-regional and transnational partners	Number					LGUs/Prefecture/ Regional Department of Development and Integration
	Number of LGUs that apply E-Governance models in their communication with the community	Number					Department of Human Resources and Finances/ Regional Department of Development and Integration / Regional Departments
	Number of local and gender NGOs involved in the planning and reporting processes focusing on economic development	Number					LGUs/Prefecture/ Regional Department of Development and Integration
	Rate of increase of spent capital budget/resident (regional level-all LGUs)	% of increase					LGUs/Regional Department of Development and Integration
	Rate of increase of qark budget from own revenues by 5% within year 2017	% of increase of qark budget	1.4				LGUs/Regional Department of Development and Integration/NGO-te
	Number of inhabitants benefiting from joint cross-local and cross-border projects	Number					INSTAT, Ministry of Interior, Statistics Office in the Qark, LGUs/Tourist operators /MUDT
	Rate of growth of trade activities in the Qark	Number of private entities in the Qark (and/or rate of growth)					Department/Unit of Cultural Heritage / Regional Department of Development and Integration

Focusing basically on ‘good governance’, the progress of Measure 5.5.1 will be monitored by means of seven indicators. In this case, focus is not only on reporting the good governance through e-governance models but also on other indicators affected by these models, such as economic and trade activities, involvement of civil society in decision-making and processes related with economic development and cross-local and cross-border partnerships.

Strategic Goal:

“Lezha Qark, a tourist potential in the area of sea-and-sand, mountainous, family and handcraftsmanship tourism”

Four measures have been identified for this strategic goal. Their scope of work includes the tourism sector: 1. Development of tourist products relying on values of cultural heritage; 2. Promotion of tourist image of Lezha Qark; 3. Restoration and maintenance of tourist assets; and, 4. Facilitation of tourists’ visitation to Lezha Qark by improving tourist infrastructure and increasing human capacities. Monitoring indicators for each measure are as follows:

Strategic Goal: Lezha Qark, a tourist potential in the area of sea-and-sand, mountainous, family and handcraftsmanship tourism							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.6.1. Development of tourist products relying on values of cultural heritage	Number of foreign and domestic tourist agencies/operators operating in the region	Number					NRC/Ministry of Culture/ LGUs/ Department of Regional Development and Integration
	Accommodation capacities of tourism	Number of beds for the accommodation of tourists					MZHUT, LGUs, Statistical Office
	Number of tourist products marketed in the region (Serbia, Macedonia, Montenegro, Kosovo)	Number					Department of Regional Development and Integration / Regional Agricultural Department / Chamber of Commerce/ Department of Standards
	Number of employed in the tourism sector	Number					Regional Department of Labor /Tourist operators /Regional Development Department
	% of increase of revenues of LGUs with tourist potentials	% of income from tax on hotel and guest house accommodation					Department of Investment Program and Development / Finance Office in the Qark/LGUs/ Tourist operators
	Number of tourist information offices (One Stop Shop) operational within year 2017 (6 offices)	Number					
	Regional workshops organized among qark, LGUs, and tourist operators (with a target of 8 meetings in three years)	Number	0	2	3	3	

Seven monitoring indicators have been identified for measure 5.6.1. They will help to solicit information and indicators on the number of tourists in the region (database on social-economic indicators of the ‘Tourism’ section), tourist operators and the impact of this sector on the increase of LGUs’ revenues and on the increase of employment in tourism. Communication and information are two other elements that will be reported on in this measure by means of the data on one-stop-shops and regional workshops organized on tourism and related services in this sector.

Strategic Goal: Lezha Qark, a tourist potential in the area of sea-and-sand, mountainous, family and handicraftsmanship tourism							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.6.2 Promotion of tourist image of Lezha Qark	Number of marketing campaigns on tourist potentials	Number					Department of Investment Program and Development / LGUs/ Ministry of Culture
	Number of produced and disseminated brochures and leaflets on promotion of tourism every year	Number					
	Number of organized folklore festivals, trade fairs, and exhibitions	Number of activities and/or number of participants					

Three indicators have been identified to monitor Measure 5.6.2. They will report on activities for the creation and enhancement of tourist image of Lezha, as follows:

Strategic Goal: Lezha Qark, a tourist potential in the area of sea-and-sand, mountainous, family and handicraftsmanship tourism							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.6.3. Restoration and maintenance of tourist assets	Number of maintained tourist facilities (fund of cultural heritage)	Number					Department of Investment Program and Development / LGUs/ Ministry of Culture
	Capital expenditures on revitalization of tourist assets to local budget	% e Capital expenditures to total of local budget					Department of Investment Program and Development, Prefecture

Enhancement of Lezha's tourist image goes along with the rehabilitation and maintenance of tourist assets, falling under the scope of work of Measure 5.6.3. Two indicators will be used to monitor this measure. They will report on the number of maintained tourist facilities as part of the cultural heritage fund and from the expenditures of local budget for the maintenance of these assets. Several stakeholders, such as LGUs, Ministry of Culture, associations, and cultural heritage experts will have to work jointly to accomplish the objectives of this measure.

Strategic Goal: Lezha Qark, a tourist potential in the area of sea-and-sand, mountainous, family and handicraftsmanship tourism							
Measure	Monitoring Indicators of the Measure	Measuring Unit	Monitoring Indicators 2014-2017				Responsible Institution
			Base Year (2014)	2015	2016	2017	
5.6.4 Facilitation of tourists' visitation to Lezha Qark by improving tourist infrastructure and increasing human capacities	Number of tourists in areas identified as tourist potentials	Number					Department of Investment Program and Development / LGUs/ Ministry of Culture
	Km of reconstructed and maintained road network in tourist destinations	Km					
	Km of road network in tourist destinations where relevant tourist signage is installed	Km					
	Training courses organized for local staff that administer tourist potentials	Number of training courses					Department of Investment Program and Development / Local Government Units/ Ministry of Tourism/ Ministry of Social Welfare and Youth
	Number of people receiving training sessions and management capacity increase for the sector of tourism	Number of beneficiaries					

Measure 5.6.4 will be monitored by utilizing 5 indicators that obtain information on the number of tourists, access to tourist destinations, tourist signage, and related services with regard to reception of visitors through increase of know-how of staff engaged in this sector.

Recommendations on the Process of Monitoring of Measures in the RDC of the Lezha Qark and the Action Plan

The Regional Council administration will undertake the following steps to ensure a more comprehensive process and establish a new framework of regional strategic investment policies:

1. Enhance dialog with LGUs to design, develop and implement strategic priorities focusing on potential sectors in the region (agriculture, livestock, health, education, culture, tourism, environment, etc.);
2. Regularly continue the monitoring process not as a statistical document but as an instrument to report and assess the progress achieved for each measure foreseen in the Regional Development Strategic Concept document of the Lezha Qark;
3. Establish permanent contact at the region for the collection, processing and reporting the social-economic indicators of the Lezha Qark and generation of periodic monitoring report;
4. Establish a new reporting model based on monitoring indicators and create opportunities to assess the impact and results of concrete projects and activities in the midterm-long-term period;
5. Cooperate with local communities and all local, regional, national and transnational actors, central government and the entire network of partners and organizations that fund and run projects in the area of regional development and potential sectors (such as agriculture, livestock, tourism, environment, health, education, infrastructure, and public services) without neglecting capacity building and good governance;
6. Update monitoring indicators for year 2014 based on the information generated by the end of 2014 and determine the targets for the midterm period in accordance with the monitoring indicators specified for each measure, particularly for the production of the reports on indicators linked with concrete results comparable at national scale;
7. Maintain the database of the social-economic indicator of the Lezha Qark periodically and systematically by cooperating with state agencies and INSTAT.

The following monitoring indicators have been considered to come to a common denominator in the assessment of competitiveness of the *Qark* at country level:

No.	Indicator
Good governance and business climate in qark	
1	Rate of increase of spent capital budget per capita (regional level – all LGUs)
2	Rate of increase of the qark budget from own source revenues
3	Rate of business development (new businesses) at regional level (focusing on activities in the area of industry, livestock, agriculture, and tourism)
4	Rate of increase of funding the projects in the qark
5	Women's participation in decision-making
6	Local budget per capital
Employment, Economic Aid and Welfare	
1	Unemployment rate in the qark (target: decrease by 3% within year 2017)
2	Percentage of employees in the public sector
3	Percentage of employees in the private sector
4	Percentage of self-employed people in the agriculture
5	Percentage of households in the economic aid scheme (at qark level)
6	Level of social service delivery (focusing on people with disabilities)
Education	
1	Ratio of pupils/teacher in primary education
2	Ratio of pupils/teacher in secondary education
3	Ratio of pupils/teacher in vocational education
4	Percentage of pupils in the secondary vocational education in ratio to the total number of enrolled pupils in the qark
5	Number of pupils per classroom in the secondary education in ratio to the total of pupils in the respective system
6	m ² of sports playground per pupil in elementary schools
7	Rate of illiteracy
Healthcare	
1	Rate of infant mortality at regional level (per 1,000 population)
2	Ratio of hospital beds per thousand population
3	Ratio of family doctor per thousand population
4	Ratio of midwife per thousand population in the qark
Public services, Transport and Telecommunication	
1	Percentage of population with access to water supply service
2	Percentage of population with access to sewer system
3	Percentage of population with access to waste cleaning and removal
4	m ² /capita of green areas in urban zones (municipality)
5	Access of population to road transport
6	Access of population to telecommunication
7	Access of population to telephone and internet network
8	Number of vehicles per 1,000 population
9	Indicator of road accidents
10	Surface of agricultural land with drainage canal network
11	Surface of agricultural land protected from erosion

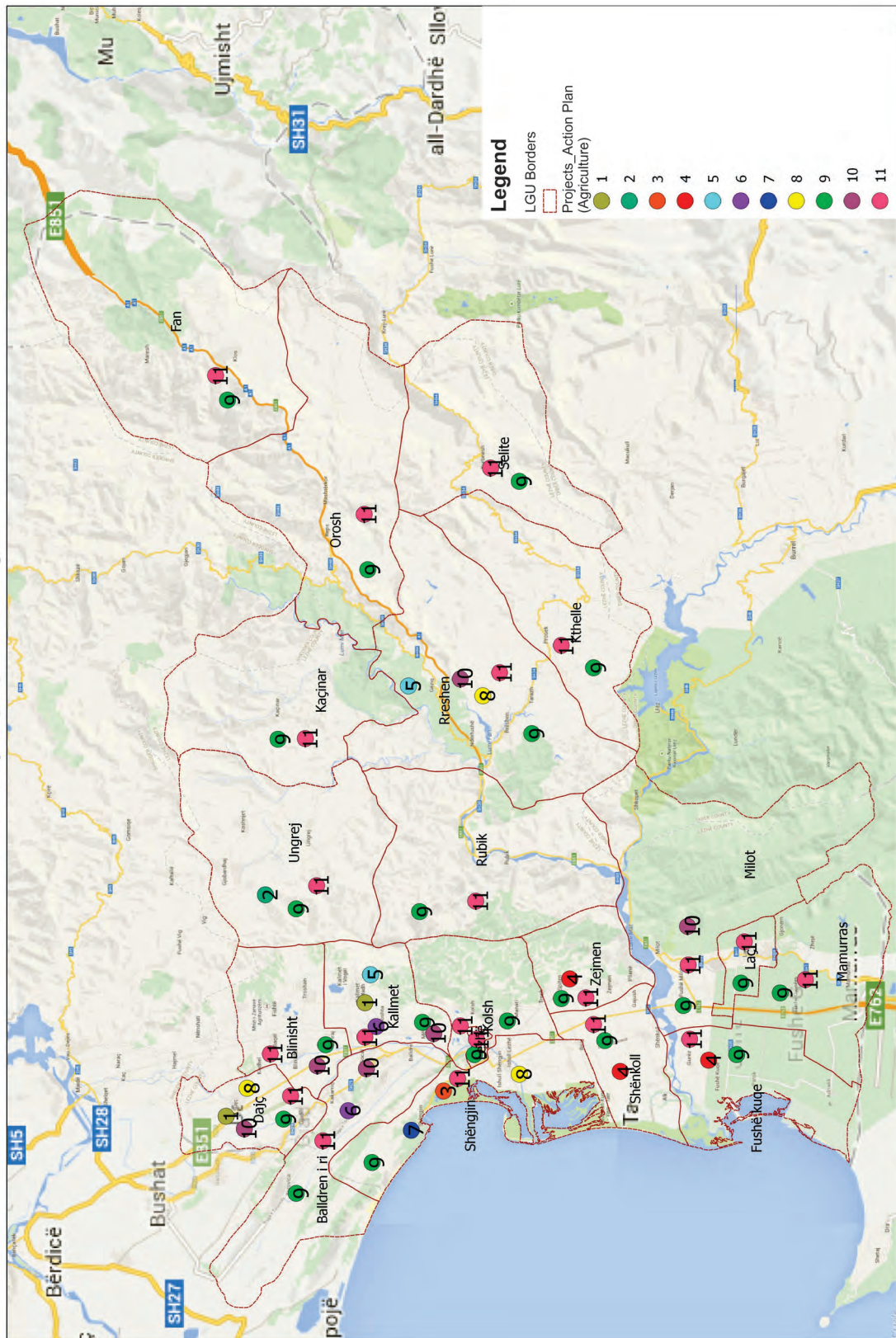
Reference

1. BE/Adrigov Operational Plan,(2014), EU Strategy for Adriatic Euroregion– Jon EUSAIR
2. DLDP, (2014), Study on Functional Areas in Albania
3. EC/EPTISA, (2005), Shkoder – Lezha Regional Plan 2005-2020
4. EU/Regional Cooperation Council, (2011), South East Europe 2020 Strategy – Jobs and Prosperity in a European Perspective
5. GIZ/ Lezha Regional Council, (2010), Regional Development Strategic Concept
6. Higgins, B. et al, (2009) Theories of Regional Development and Their Application
7. INSTAT, (2011), A Population and Housing Census
8. INSTAT, (2014), ‘Population and its Dynamics – New Demographic Horizons?’
9. Law No. 115/2014 “On Administrative-Territorial Division of the Local Government Units in Republic of Albania”, dated 31.07.2014
10. Law No. 8417 “Constitution of the Republic of Albania”, dated 21.10.1998
11. Law No. 8652, “On Organization and Functioning of Local governance”, dated 31.07.2000
12. Lezha Regional Council, Regional Plan on Forests and Pastureland under the Administration of Lezha Qark
13. Lezha Regional Council, Tourism and Agri-Tourism Strategy in the Lezha Qark
14. Ministry of Urban Development and Tourism, (2014), National Draft Strategy on Tourism
15. RDP/Co-Plan, (2014), Regionalization of Albania Governance, Administrative, and Territorial Reform Indispensable for Albania at Regional Level
16. REC, (2006), Regional Action Plan on Environment
17. UNDP, Identification and implementation of measures to adapt the deltas in Drini and Mat rivers
18. UNDP/BE, (2010), Regional Disparities in Albania, published by Working for Regional Development Project
19. UNDP/BE, (2011) Albania – regional development capacities on the ground, An institutional assessment study)
20. UNDP/TEULEDA/Lezha Regional Council, (2011), Strategic Plan for Sustainable Tourism in Lezha Qark

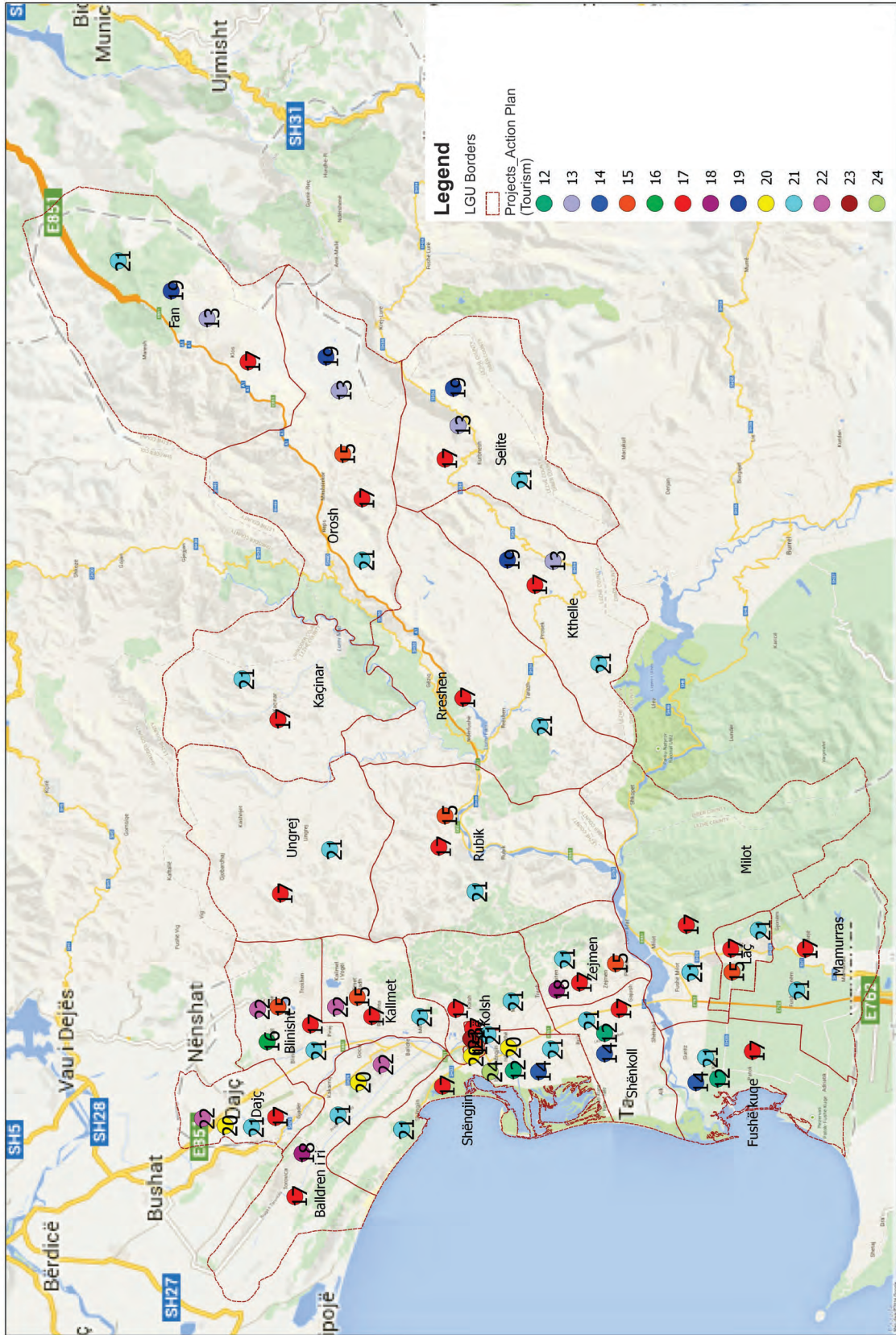
Annex 1

Maps of Distribution of Project Proposals

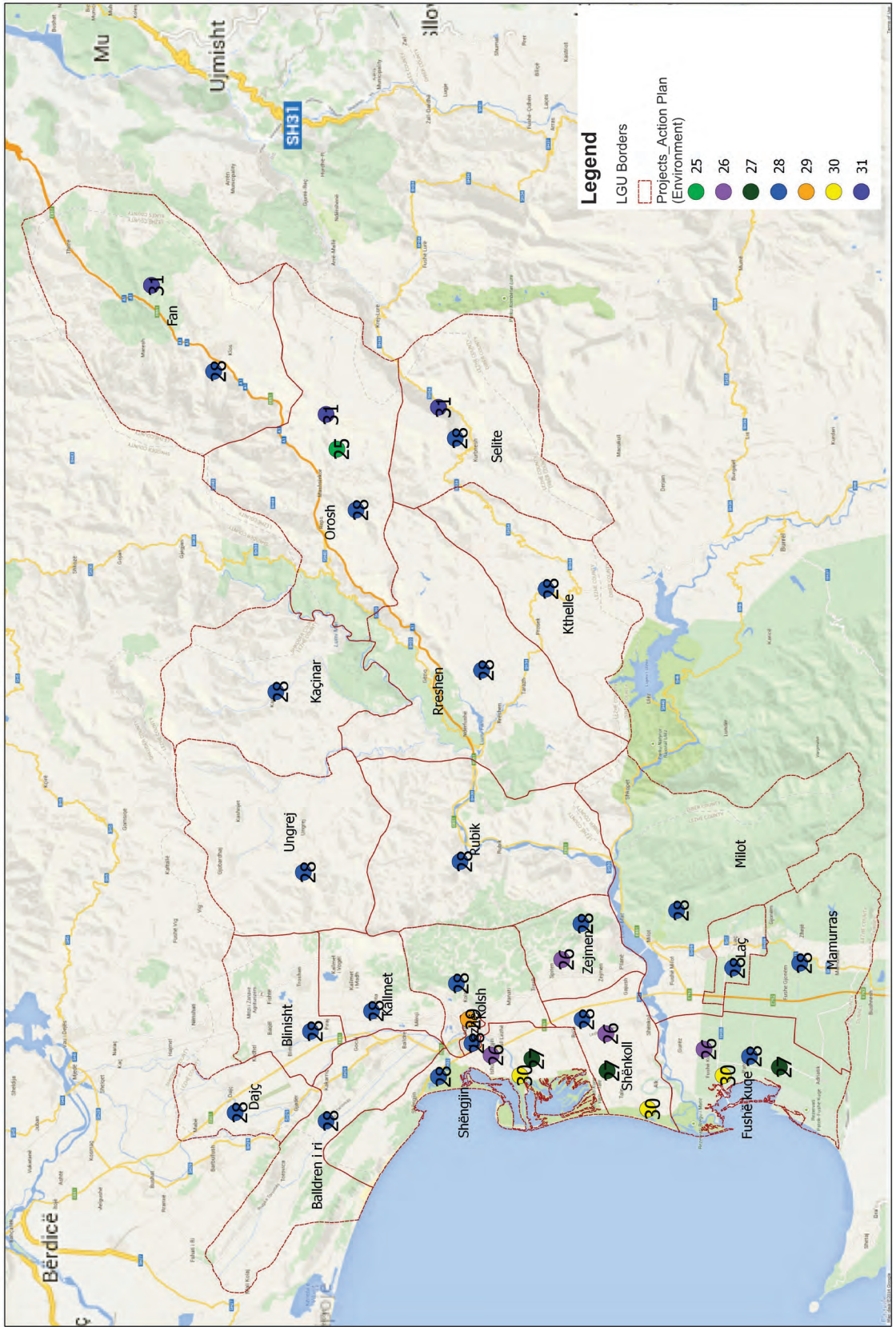
LEZHA QARK - Project proposals for agriculture sector

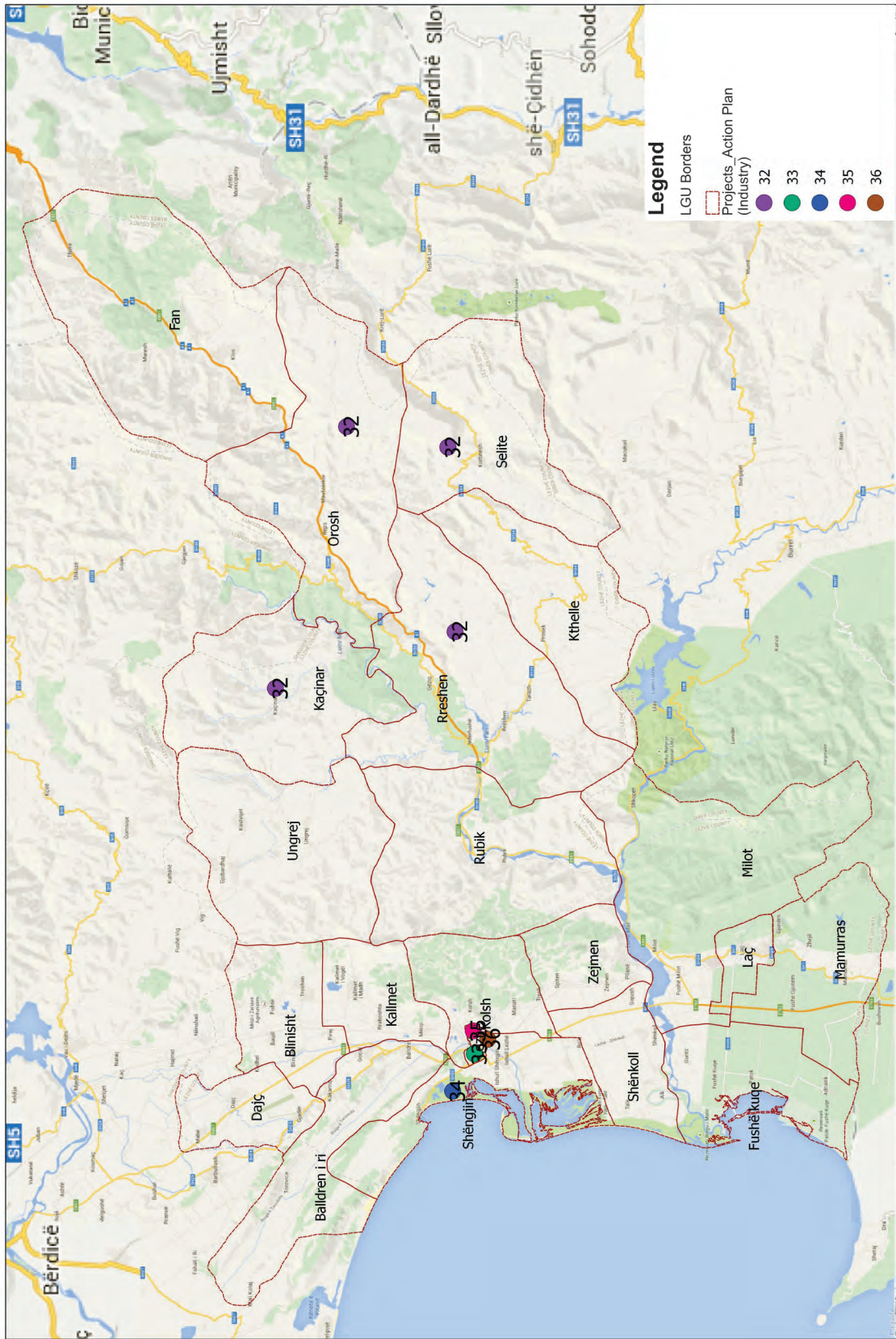
LEZHA QARK - Project proposals for tourism sector

LEZHA QARK - Project proposals for environment

LEZHA QARK - Project proposals for industrial sector

Annex 2

Model Information Sheets of Project Proposals

Project title: "Empowerment of viticulture and enology by supporting local production and regional brands (Arbri_ Bukmire/ Rreshen) and in Kallmet"

Implementing agency:

LGUs: Fan, Orosh, Selite, Kthelle

Project implementation period:

1 January 2016 – 31 December 2017
(24 months)

Project cost: 100,000 Euros

Partners: LERDA, PPP, Ministry of Agriculture, Rural Development and Water Administration

Project location:

Rreshen and Kallmet

Major activities:

- Meeting with producers on registration of brands and obtaining (ISO, etc.) certificates;
- Studying, selection and cultivation of sapling that are closest to autochthonous variety;
- Creation of a promotional set including flyers, brochures, (prepared by enologists)
- Discussion on the production of identification logos and storage close and identifiable with the territory
- Identification of trade fairs and events where local products may be promoted
- Degustation meetings with end retailers (enologists, restaurants, hotels)

Expected results:

- Unification (approximation) of identification of regional saplings brands closest to autochthonous varieties; Creation of a unique network of official promotion and recognition of brands; obtaining certificates and increase of distribution network (introduction to expanded market)

Link of Project with the Measure in the Regional Development Concept: The project contributes to Measure 5.1.1 with Strategic Goal: "Further development of agriculture and agribusiness linked to a network with high industrial capacities" of "Agriculture, Forestry, and Fishing" priority area

Beneficiaries: Farmers in the areas of Rreshen and Kallmet and the sectors of viticulture and enology in the region

Project title: "Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Fan, Orosh, Selite and Kthelle and LGUs incorporating Lura Park (limestone caves of Kthella, White Stream, communist Prison of Spaç, Towers of Mirdita)"

Implementing agency:
LGUs of Fan, Orosh, Selite, Kthelle

Project Implementation Timeframe:
1 January 2015 – 31 December 2017
(36 months)

Project cost: 90,000 Euro
Partners: LERDA, PPP, RDF, LGUs

Project's specific objective: "Expansion of the region's tourist offer and repopulation of areas with the highest risk of abandonment"

Project location:
Fan, Orosh, Selite and Kthelle
and Mirdita region

Major activities:

- SWOT analysis of the areas (cultural, environmental, and economic values)
- Involvement of local communities, LGUs, environmental assessment initiatives in public and personal meetings
- Development of a marketing strategy in cooperation with local and national stakeholders
- Identification of tourist potential structures
- Creation of thematic tours by best standards (trekking, mountain bike, speleology, heritage, nature etc.) and table signage in the territory
- Training and specialization of local human resources to deliver services by modern standards

Expected results:

- Designed tourism development policies based on sustainable criteria
- Tourist structure with modern services and clear development strategies
- Presentation of new opportunities for tourism in the area, including trekking, mountain bike, paraglide, etc., by improving the tourist offer
- Tourist tracks and sites are maintained and equipped with appropriate signage for target groups

Link of Project to Measure in the Regional Development Concept: The project contributes to Measure 5.6.1 and its strategic goal "Lezha Qark, a tourist potential in the area of sea-and-sand, mountainous, family and handicraft tourism."

Project Beneficiaries: Farmers in the areas of Rreshen and Kallmet and the sectors of viticulture and enology in the region

Project title: "Creation of a tourist product focusing on historical and religious tourism including Church of Laç, Church of Saint Euphemia (Kallmet), Padre Antonio (Bells of Peace in Blinisht) and other objects of cult in Pllana and Rubik, Orosh)"

Implementing agency:

LGUs of Lezha, Kallmet, Rubik, Orosh, Blinisht, Laç

Project Implementation Timeframe:

1 January 2015 – 31 December 2016
(24 months)

Project cost: 50,000 Euro

Partners: LERDA, LGUs

Project location:

Lezha, Kallmet, Rubik, Orosh, Blinisht, Laç

Project's specific objective: "Expansion of the region's tourist offer"

Major activities:

- SWOT analysis of the areas (cultural, environmental, and economic values)
- Involvement of local communities, LGUs, environmental assessment initiatives in public and personal meetings
- Development of a marketing strategy in cooperation with local and national stakeholders
- Identification of tourist potential structures
- Creation of thematic tours by best standards (trekking, mountain bike, speleology, heritage, nature etc.) and table signage in the territory
- Training and specialization of local human resources to deliver services by modern standards

Expected results:

- Designed tourism development policies based on sustainable criteria
- Tourist structure with modern services and clear development strategies
- Presentation of new opportunities for tourism in the area, including trekking, mountain bike, paraglide, etc., by improving the tourist offer
- Tourist tracks and sites are maintained and equipped with appropriate signage for target groups

Link of Project to Measure in the Regional Development Concept: The project contributes to Measure 5.6.1 and its strategic goal "Lezha Qark, a tourist potential in the area of sea-and-sand, mountainous, family and handicraft tourism."

Project Beneficiaries: Farmers in the areas of Rreshen and Kallmet and the sectors of viticulture and enology in the region

Project title: Ambulatory Gastronomy Festival to promote local brands in Dajç, Shengjin and Rreshen as part of the Zadrime Festival (wines of Kallmet, Arbri, yoghurt of Dudi, pheasants of Fushe Kuqe, turkeys, young goats, cheese, etc.)

Implementing agency: Lezha Regional Council

Project Partners: Lerda

Partners: Municipality of Rreshen, Commune of Dajç, Commune of Shengjin.

Project location:

Municipality of Rreshen, Commune of Dajç, Commune of Shengjin

Project Implementation Timeframe:

Maj 2015 - October 2015
(6 months)

Beneficiaries: Lezha Qark farmers, association, and the business of producers and processes or agricultural crops and livestock products

Project Budget:

Total cost: 60,000 euro

Partners: 3,000 euro

Major activities:

- Identification of small farmers that produce agricultural crops and livestock products of the area;
- Identification of processors of autochthonous products of the area;
- Awareness of farmers and businesses about the initiative of organizing a gastronomy festival;
- Organization of trade fairs with bio products in Zadrime, Shengjin and Rreshen
- Issue of certificates for the best product for each type and for the best chef
- Assignment of the Lezha Qark Gastronomy Fair in the calendar of annual activities of the qark

Sector addressed by the project: agriculture, forestry, and fishing

Link of Project to Measure in the Regional Development Concept: the project contributes to PA 1, SG 1, M 5.1.2.

Project Beneficiaries: Lezha Qark farmers, Processors of local products; Business activities engaged in the processing of the local agricultural and livestock products; associations

Project title: Information, training of and support to farmers to facilitate and inform them on funding options in the framework of rural development (identification of target groups, establishment of several local action groups

Implementing agency: Lezha Regional Council
Project Partners: Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development, Regional Agricultural Department of Lezha

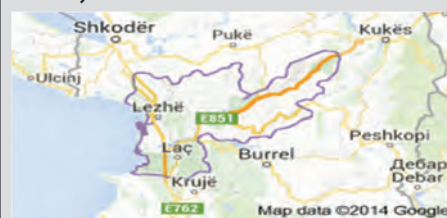
Project Implementation Timeframe:
October 2015- October 2016
(12 months)

Project Budget:
Total cost: 100,000 Euro
Partners: 15,000 Euro

Major activities:

- Launch of initiative at regional level for the Leader approach;
- Study and assessment of capacities and need of associations and entrepreneurs in rural areas as 'engines' of local development;
- Drafting a development strategy based on surfaces designated for rural territories and sub-regions well-identified for merge of land, for agricultural means, and for cooperation among farmers;
- Establishment of local public and private partnerships;
- Training of local action groups for the functioning of LEADER approach, for project writing, fund raising and management;
- Training of supporting schemes in agriculture, such as the national and EU ones, for farmers, agricultural and agri-processing businesses
- Networking of LAGs as a means to consolidate the support for one another and for sharing experiences
- Networking

Project location:
Territory in rural areas of Lezha Qark

Beneficiaries: Local rural community of Lezha Qark, associations and businesses in rural areas

Addressed sector: agriculture, forestry, and fishing

Link of Project to Measure in the Regional Development Concept: Project contributes to PA 1,SG 1,M 5.1.3

Project Beneficiaries: Local rural community of Lezha Qark, associations and businesses in rural areas

Project title: Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe

Implementing agency: Lezha Regional Council
Project Partners: Communes of Shengjin, Fushe Kuqe, Shenkoll

Project Implementation Timeframe:
 December 2015- August 2017
 (20 months)

Project Budget:
Total cost: 100,000 Euro
Partners: 15,000 Euro

Major activities:

- Training with LGUs, tourist operators on 'tourist product', its features, forms, and content as well as on planning of tourist product
- Tourism-wise (quantitative and qualitative) assessment of the area with regard to its tourist attraction, selection and regulation of elements of the primary offer of the tourist product
- Complete definition of the tourist product of the area as "sea-and-sand tourism", special interest tourism, and business and conference tourism
- Promotion of the "tourist product"
- Determination of elements for the management and monitoring of the "tourist product"

Link of Project to Measure in the Regional Development Concept: the project contributes to the PA 6, SG 1, M 5.6.1

Project location:
 Communes of Shengjin, Fushe Kuqe, Shenkoll

Beneficiaries: Lezha Qark, local communities of the communes along the coast of Lezha Qark, tourist operators, etc.

Sector addressed by the project: Sector of tourism is a promoter of local and regional economic development by promoting cultural heritage, tourist products and consolidation of tourist services in the region.

Project Beneficiaries: Lezha Qark, local communities of the communes along the coast of Lezha Qark, tourist operators, etc.,

Project title: "Preparation of a feasibility study for the entire area of the delta of Drin and Mat Rivers in the framework of protection from climate changes _UNDP"

Implementing agency: Ministry of Environment, Ministry of Agriculture, Rural Development and Water Administration, Lezha Regional Council

Project Implementation Timeframe:
01.01.2015 – 31.12.2016
(24 months)

Project cost: 800,000 Euro
Partners: Ministry of Environment, Ministry of Agriculture, Rural Development and Water Administration, Lezha Regional Council

Project's specific objective: Strengthening of administrative capacities at national and local level, ensuring relevant information and the basic level of data to enable monitoring of climate changes in the region and timely response to reduce their impact.

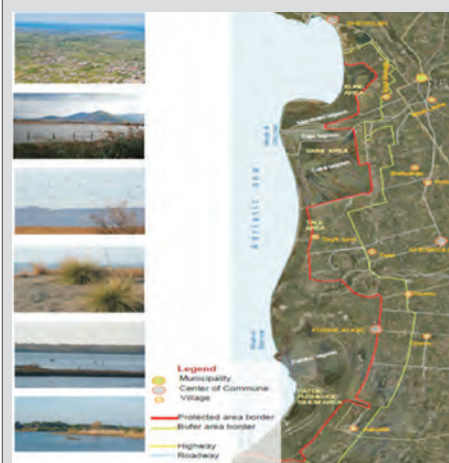
Major activities: a) collection and assessment of existing data; b) preparation of detailed topography of the DMRD; c) preparation of geological study of the area; d) preparation of hydrological study of the area; e) preparation of hydro-geological study of the area for underground waters and impact on maritime water; f) organization of meetings with interested parties; g) approval of feasibility study from relevant local and central institutions; h) review of the legal framework ; i) procurement and monitoring procedures.

Expected results: a) Topography of completed area; b) Geological, hydrological, hydro-geological studies are completed; c) Feasibility study is consulted and completed

Link of Project to Measure in the Regional Development Concept: The project contributes to Measure 5.4.2 "Planning and implementation of environmental infrastructure" with strategic goal: "Improvement of environmental infrastructure and services linked with environment as a precondition for the amelioration of social-economic opportunities and as an encouraging factor for coordination with other sectors, such as the energy one" of the Priority Area "Environment and Energy"

Project Beneficiaries: Deltas Drin and Mat rivers

Project location:
Delta of Mat River

Project title: "Management of coastal erosion _UNDP"

Implementing agency: Ministry of Environment, Ministry of Agriculture, Rural Development and Water Administration, Lezha Regional Council

Project Implementation Time:
(24 months)

Project cost: 12,800,000 Euro
Partners: Ministry of Environment, Ministry of Agriculture, Rural Development and Water Administration, Lezha Regional Council, Donor

Project's specific objective: Alleviation of effect of erosion in coastal area through beaches and dunes, restoration of dunes (planting of vegetation, renovating the coastline sustainably so as to stand to the present and future challenges of the effect of climate changes.

Project location:

Major activities: a) preparation of a feasibility study; b) preparation of a technical study on restoration of dunes; c) preparation of environmental impact assessment (EIA); d) preparation of legal framework on ownership of coastline; e) performance of works for planting vegetation in the dunes; f) meeting with interest groups (school students, representatives of community and businesses, etc.); g) creation of potential partnerships on continuous maintenance of investment; h) procurement

Expected results: a) expansion of space of sand dunes covering them with vegetation; b) rehabilitation of habitats and diversity in coastal facilities of Kune-Vain-Tale; c) strengthening of tourism and ecotourism; d) capacities of local administration are strengthened

Link of Project to Measure in the Regional Development Concept: The project contributes to Measure 5.4.2 "Planning and implementation of environmental infrastructure" with strategic goal: "Improvement of environmental infrastructure and services linked with environment as a precondition for the amelioration of social-economic opportunities and as an encouraging factor for coordination with other sectors, such as the energy one" of the Priority Area "Environment and Energy"

Project Beneficiaries: Deltas Drin and Mat rivers

Annex 3

Complementary

Matrix of Projects Selected for the Action Plan - Sector of Agriculture			
Priority Areas	Strategic goal at regional level	Measures	
			Dajc
			Blinisht
			Kallmet
			Balldren
			Ungrej
Agriculture, forestry, and fishing	Further development of agriculture and agribusiness linked with a network of high industrial capacities	5.1.1. Coordinated support for small agricultural, livestock, and aquaculture businesses	1. Empowerment of the sector of olive production and processing by expanding the olive groves by 1,000 hectares in Paçram-Hajmel-Bushat-Bërdicë_ Kallmet-Dajç
			2-Support for establishing a center of collection and processing of chestnut and walnut crops in Ungrej
			6-Support to the crops of olive and pomegranate in Balldren and Kallmet
		5.1.2. Regional brands	
5.1.3. Education in agriculture, forestry, fishing			
5.1.4. Agricultural infrastructure			

AGRICULTURE	
Zejmen	Rreshen
Milot	Rubik
Lac	Kthelle
Mamurras	
Fushe Kuqe	
Shenkoll	
Shengjin	
Kolsh	
Lezhe	
3-Expansion of markets for local products by constructing seasonal markets in Shengjin	5-Empowerment of viticulture and enology by supporting local production and regional brands (Arbri_ Bukmirë/ Rreshen) and in Kallmet
4-Support to agriculture (increase of areas planted with vegetables) in the area of Zejmen-Shenkoll-Fushë Kuqe focusing in mediation between farmers of the area and processing factory in Pllane	
7-Support to the fish processing industry by facilitating the establishment of permanent fishing fleets and mediation between them and the fish processing facilities	
8-Ambulatory Gastronomy Festival to promote local brands in Dajç, Shengjin and Rreshen as part of the Zadrime Festival (wines of Kallmet, Arbri, yoghurt of Dudi, pheasants of Fushë Kuqe, turkeys, young goats, cheese, etc.)	
9-Information, training of and support to farmers to facilitate and inform them on funding options in the framework of rural development (identification of target groups, establishment of several local action groups)	
10-Study of needs and identification of investments for the construction of freezer rooms and storage facilities of the agricultural and livestock produce in the Lezha Qark to be centered in Zadrime, Milot and Rreshen	
11-Coordination with the Drainage Board and Regional Agricultural Department in the realization of concrete projects with regard to drainage and irrigation system and elimination of floods; support for designing an action plan in this direction	

DRAFT

No.	Priority Area	Strategic Objective	Measures
5	5. Regional management, context of partnerships in and across region and citizen-oriented governance	Consolidation of and support to positive and transparent relations among communities at regional level	5.5.1. Cooperation with LGUs in the qark territory and with the regional council will prioritize their approach to a citizen-oriented governance
6	5.6. Sector of tourism, a catalyst of regional and local and regional economic development through promotion of cultural heritage, tourist products, and consolidation of tourist services in the region	Lezha Qark, a tourist potential in the area of sea-and-sand, mountainous, family and handicraft tourism	5.6.1. Development and diversification of tourist products relying on the values of cultural, historical, natural and religious heritage 5.6.2 Promotion of tourist image of Lezha Qark 5.6.3 Restoration and maintenance of tourist assets 5.6.4 Facilitation of tourists' visitation to Lezha Qark by improving tourist infrastructure and increasing human capacities

Tourism		
Orosh	Shengjin	Blinisht
Fan	Shenkoll	Kallmet
Selite	Fushe Kuqe	Rubik & Rreshen
Kthelle		Zejmen
		Lezhe
		Kolsh
		Milot
		Lac
	12) Support and coordination for drafting territorial planning instruments for the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe, focusing on development of tourism and protection of nature	
13) Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Fan, Orosh, Selite and Kthelle and LGUs incorporating Lura Park (limestone caves of Kthella, White Stream, communist Prison of Spaç, Towers of Mirdita)	14) Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe	15) Creation of a tourist product focusing on historical and religious tourism including Church of Laç, Church of Saint Euphemia (Kallmet), Padre Antonio (Bells of Peace in Blinisht) and other objects of cult in Pllana and Rubik, Orosh)
		16) Promotion of Zadrime Festival in Fishta
17) Creation of a digital platform for the promotion of tourist destinations in Lezha Qark (Tourism Strategy of Lezha Qark)		
		18) Restoration of Saint Barbara Church (Pllane) and Saint Premte (in Balldre)
19) Construction of the tourist infrastructure network and signage in the subregion Orosh-Fan-Selita (Kthella-Selita>) to help in the exploration of limestone caves and white stream		20) Design of a biking tour along the old Drini river, linking Zadrime - Lezha - Shengjin (continuation of the cycling tour / project of Dajç B.Bunes "Living the River")
21) Support and coordination for drafting territorial planning instruments, prioritizing tourist areas		
		22) Identification of tracks, development of maps and relevant signage - trekking tourism
		23) Opening a middle vocational school focusing on hotel management/tourism and vocational courses to support this sector (Support to vocational education in the area of Hotel Management and Tourism)
	24) Training of tour guides and staff of bay watchers in cooperation with the vocational middle school of Hotel Management and Tourism	

Matrix of Projects Selected for the Action Plan - Sector of Environment and Energy

No.	Priority Area	Strategic Objective	Measure	Environment	
				Orosh	Shenjin
				Fan	Shenkoll
				Selite	Fushe Kuqe
				Rreshen	Mamurras
				Rubik	
3	Environment and Energy	Improvement of environmental infrastructure and services linked with environment as a precondition for the amelioration of social-economic opportunities and as an encouraging factor for coordination with other sectors, such as the energy one	5.4.2. Planning and implementation of environmental infrastructure	25) Ensuring territorial integrity and biodiversity of forested areas and expansion of cultivated areas in Orosh, Mirdite	26) Consolidation of sewage network of the LGUs of Shenkoll and Zejmen (proposed in W1) (with focus on expansion to and inclusion of the LGUs of Shengjin and Fushe-Kuqe) and connection of this network with the sewer treatment plants
					27) Management of coastal erosion is a precondition for the protection from climate change (UNDP)
				28- Support to LGUs for implementation of Waste Management Integrated Plan (drafted with the support from SELEA in 2013) and coordination of its implementation	
				29- Identification, feasibility study, and action plan on prevention of erosion in eroded areas in Lezha Qark	
				30) Preparation of the feasibility study for the entire Drin-Mat Rivers delta area in the framework of protection from climate changes (UNDP)	
		5.4.3. Energy for the future projects	31) Feasibility study and promotion of use of renewable (solar) energy in guesthouses in Orosh, Fan, Selite		

ACTION PLAN – LEZHA REGIONAL COUNCIL							
No.	PROJECTS	MEASURE	VALUE (EURO)	FUNDING SOURCE	2015	2016	2017
	AGRICULTURE						
1	. Empowerment of the sector of olive production and processing by expanding the olive groves by 1,000 hectares in Paçram-Hajmel-Bushat-Bërdicë_ Kallmet-Dajç (RW2)	M.5.1.1	200,000	Central budget, IPARD funds, PPP, LGUs-te			
2	Support for establishing a center of collection and processing of chestnut and walnut crops in Ungrej	M.5.1.1	50,000	PPP, Commune of Ungrej, State budget, Donor			
3	Expansion of markets for local products by constructing seasonal markets in Shengjin (RW2)	M.5.1.1	50,000	PPP, RC, Commune of Shengjin, Donor			
4	Support to agriculture (increase of areas planted with vegetables) in the area of Zejmen-Shënkoll-Fushë Kuqe focusing in mediation between farmers of the area and processing factory in Pllane	M.5.1.1	200,000	PPP, State budget, Donor/IPARD			
5	Empowerment of viticulture and enology by supporting local production and regional brands (Arbri_ Bukmirë/ Rreshen) (RW2) and in Kallmet	M.5.1.1	100,000	PPP, Ministry of Agriculture, LERDA,			
6	Support to the crops of olive and pomegranate in Balldren and Kallmet	M.5.1.1	100,000	PPP, State budget, Donor/ IPARD			
7	Support to the fish processing industry by facilitating the establishment of permanent fishing fleets and mediation between them and the fish processing facilities	M.5.1.1	1,000,000	local funds, Central Government, PPP, Donations/IPARD			
8	Ambulatory Gastronomy Festival to promote local brands in Dajç, Shengjin and Rreshen as part of the Zadrime Festival (wines of Kallmet, Arbri, yoghurt of Dudi, pheasants of Fushë Kuqe, turkeys, young goats, cheese, etc.)	M.5.1.2	60,000	PPP, LGUs, RC, Donations			
9	Information, training of and support to farmers to facilitate and inform them on funding options in the framework of rural development (identification of target groups, establishment of several local action groups)	M.5.1.3	100,000	RC, RAD, Donor			
10	Study of needs and identification of investments for the construction of freezer rooms and storage facilities of the agricultural and livestock produce in the Lezha Qark to be centered in Zadrime, Milot and Rreshen	M.5.1.4	200,000	PPP, State budget, Donor/IPARD			
11	Study of needs and identification of investments for the construction of freezer rooms and storage facilities of the agricultural and livestock produce in the Lezha Qark to be centered in Zadrime, Milot and Rreshen	M.5.1.4	1,000,000	Central Government Qendrore, Donor/ IPARD/ BB			
	TOURISM						
12	Support and coordination for drafting territorial planning instruments for the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe, focusing on development of tourism and protection of nature (continuation of project of the Commune of Shengjin funded by RDP W2)	M.5.5.1	150,000	local funds, RC, Central Government, Donors			
13	Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Fan, Orosh, Selite and Kthella and LGUs incorporating Lura Park (limestone caves of Kthella, White Stream, communist Prison of Spaç, Towers of Mirdita)	M.5.6.1	90,000	RDF, LERDA, local funds, PPP			

ACTION PLAN – LEZHA REGIONAL COUNCIL

14	Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Shengjijn, Shenkoll and Fushe Kuqe	M.5.6.1	100,000	EU Funds, IPARD			
15	Creation of a tourist product focusing on historical and religious tourism including Church of Laç, Church of Saint Euphemia (Kallmet), Padre Antonio (Bells of Peace in Blinisht) and other objects of cult in Pllana and Rubik, Orosh)	M.5.6.1	80,000	LERDA, LGUs			
16	Promotion of Zadrime Festival in Fishta (W2_Blinisht_ continuation of project funded by W2)	M.5.6.2	30,000	local funds, RDF, grants such as RDP, IPA CBC			
17	Creation of a digital platform for the promotion of tourist destinations in Lezha Qark (Tourism Strategy of Lezha Qark)	M.5.6.2	20,000	RC, TIO grants such as RDP, IPA			
18	Restoration of Saint Barbara Church (Pllane) and Saint Premte (in Balldre)	M.5.6.3	300,000	local funds, Central Government, IPA funds			
19	Construction of the tourist infrastructure network and signage in the subregion Orosh-Fan-Selita (Kthella-Selita>) to help in the exploration of limestone caves and white stream (RW1_Selite)	M.5.6.4	500,000	local funds, Central Government, RDF, PPP, IPA funds, etc.			
20	Design of a biking tour along the old Drini river, linking Zadrime - Lezha - Shengjijn (continuation of the cycling tour /project of Dajç B.Bunes“Living the River”)	M.5.6.4	100,000	local funds, Central Government, PPP, Donations si RDP, IPA,			
21	Support and coordination for drafting territorial planning instruments, prioritizing tourist areas	M.5.6.4	30,000	local funds, RC, Central Government, MTI			
22	Identification of tracks, development of maps and relevant signage - trekking tourism_ Project linked with COSPE	M.5.6.4	100,000	local funds, PPP, grants such as RDP, IPA			
23	Opening a middle vocational school focusing on hotel management/tourism and vocational courses to support this sector (Support to vocational education in the area of Hotel Management and Tourism)	M.5.6.4	500,000	local funds, Central Government, RDF, PPP, IPA funds, etc.			
24	Training of tour guides and staff of bay watchers in cooperation with the vocational middle school of Hotel Management and Tourism	M.5.6.4	100,000	local funds, PPP, grants such as RDP, IPA			
	Environment and Energy						
25	Ensuring territorial integrity and biodiversity of forested areas and expansion of cultivated areas in Orosh, Mirdite	M.5.4.2	200,000	local funds, Central Government, PPP, Donations from IPARD			
26	Consolidation of sewage network of the LGUs of Shenkoll and Zejmen (proposed in W1) (with focus on expansion to and inclusion of the LGUs of Shengjijn and Fushe-Kuqe) and connection of this network with the sewer treatment plants	M.5.4.2	1,000,000	local funds, Central Government, PPP, Donations such as IPARD			
27	Management of coastal erosion is a precondition for the protection from climate change (UNDP))	M.5.4.2		central budget, Donor			
28	Support to LGUs for implementation of Waste Management Integrated Plan (drafted with the support from SELEA in 2013) and coordination of its implementation	M.5.4.2	200,000	Local budget, central budget, Donor			

ACTION PLAN – LEZHA REGIONAL COUNCIL						
29	Identification, feasibility study, and action plan on prevention of erosion in eroded areas in Lezha Qark	M.5.4.2	250,000	local funds, Central Government, PPP, EU Funds		
30	Preparation of the feasibility study for the entire Drin-Mat Rivers delta area in the framework of protection from climate changes (UNDP)	M.5.4.2	800,000	central budget, Donor		
31	Feasibility study and promotion of use of renewable (solar) energy in guesthouses in Orosh, Fan, Selite	M.5.4.3	150,000	local funds, Central Government, PPP, Donations from IPARD		
	INDUSTRY					
32	Rehabilitation of mineral dumping in Orosh, Selita, Rrëshen and Kaçinar (RW2)	M.5.3.1	200,000	Ministry of Economy, Ministry of Environment		
33	Drafting a strategy on conservation of underground waters from pollution (infiltration of water) in areas contaminated by industrial activity – Albanian Geological Service	M.5.3.1	150,000	Ministry of Economy, Ministry of Environment, Ministry of Agriculture, RC		
34	Construction of workshop for the repair of fishing boat fleet	M.5.3.1	250,000	Ministry of Agriculture, Ministry of Trade, Donor, Fishing fleet		
35	Drafting an action plan on interventions in brown areas in the region, promotion and encouragement of investors and foreign donors in cooperation with the ministry	M.5.3.1	200,000	Interested investors, State budget, EU Funds		
36	Identification, feasibility study and action plan on the treatment of inert waste from industrial activities on the river banks	M.5.3.1	150,000	Central Government central budget, UNDP, EU funds		

ACTION PLAN – LEZHA REGIONAL COUNCIL

No.	PROJECTS	MEASURE	VALUE (EURO)	FUNDING SOURCE	2015	2016	2017
	AGRICULTURE						
1	Empowerment of the sector of olive production and processing by expanding the olive groves by 1,000 hectares in Paçram-Hajmel-Bushat-Bërdicë_ Kallmet-Dajç (RW2)	M.5.1.1	200,000	Central budget, IPARD funds, PPP, LGUs-te			
2	Support for establishing a center of collection and processing of chestnut and walnut crops in Ungrej	M.5.1.1	50,000	PPP, Commune of Ungrej, State budget, Donor			
3	Expansion of markets for local products by constructing seasonal markets in Shengjin (RW2)	M.5.1.1	50,000	PPP, RC, Commune of Shengjin, Donor			
4	Support to agriculture (increase of areas planted with vegetables) in the area of Zejmen-Shënkoll-Fushë Kuqe focusing in mediation between farmers of the area and processing factory in Pllane	M.5.1.1	200,000	PPP, State budget, Donor/IPARD			
5	Empowerment of viticulture and enology by supporting local production and regional brands (Arbri_ Bukmirë/ Rreshen) (RW2) and in Kallmet	M.5.1.1	100,000	PPP, Ministry of Agriculture, LERDA,			
6	Support to the crops of olive and pomegranate in Balldren and Kallmet	M.5.1.1	100,000	PPP, State budget, Donor/ IPARD			
7	Support to the fish processing industry by facilitating the establishment of permanent fishing fleets and mediation between them and the fish processing facilities	M.5.1.1	1,000,000	local funds, Central Government, PPP, Donations/IPARD			
8	Ambulatory Gastronomy Festival to promote local brands in Dajç, Shengjin and Rreshen as part of the Zadrime Festival (wines of Kallmet, Arbri, yoghurt of Dudi, pheasants of Fushë Kuqe, turkeys, young goats, cheese, etc.)	M.5.1.2	60,000	PPP, LGUs, RC, Donations			
9	Information, training of and support to farmers to facilitate and inform them on funding options in the framework of rural development (identification of target groups, establishment of several local action groups)	M.5.1.3	100,000	RC, RAD, Donor			
10	Study of needs and identification of investments for the construction of freezer rooms and storage facilities of the agricultural and livestock produce in the Lezha Qark to be centered in Zadrime, Milot and Rreshen	M.5.1.4	200,000	PPP, State budget, Donor/IPARD			
11	Study of needs and identification of investments for the construction of freezer rooms and storage facilities of the agricultural and livestock produce in the Lezha Qark to be centered in Zadrime, Milot and Rreshen	M.5.1.4	1,000,000	Central Government Qendrore, Donor/ IPARD/ BB			
	TOURISM						
12	Support and coordination for drafting territorial planning instruments for the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe, focusing on development of tourism and protection of nature (continuation of project of the Commune of Shengjin funded by RDP W2)	M.5.5.1	150,000	local funds, RC, Central Government, Donors			

ACTION PLAN – LEZHA REGIONAL COUNCIL						
13	Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Fan, Orosh, Selite and Kthella and LGUs incorporating Lura Park (limestone caves of Kthella, White Stream, communist Prison of Spaç, Towers of Mirdita)	M.5.6.1	90,000	RDF, LERDA, local funds, PPP		
14	Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Shengjijn, Shenkoll and Fushe Kuqe	M.5.6.1	100,000	EU Funds, IPARD		
15	Creation of a tourist product focusing on historical and religious tourism including Church of Laç, Church of Saint Euphemia (Kallmet), Padre Antonio (Bells of Peace in Blinisht) and other objects of cult in Pllana and Rubik, Orosh)	M.5.6.1	80,000	LERDA, LGUs		
16	Promotion of Zadrime Festival in Fishta (W2_Blinisht_ continuation of project funded by W2)	M.5.6.2	30,000	local funds, RDF, grants such as RDP, IPA CBC		
17	Creation of a digital platform for the promotion of tourist destinations in Lezha Qark (Tourism Strategy of Lezha Qark)	M.5.6.2	20,000	RC, TIO grants such as RDP, IPA		
18	Restoration of Saint Barbara Church (Pllane) and Saint Premte (in Balldre)	M.5.6.3	300,000	local funds, Central Government, IPA funds		
19	Construction of the tourist infrastructure network and signage in the subregion Orosh-Fan-Selita (Kthella-Selita>) to help in the exploration of limestone caves and white stream (RW1_Selite)	M.5.6.4	500,000	local funds, Central Government, RDF, PPP, IPA funds, etc.		
20	Design of a biking tour along the old Drini river, linking Zadrime - Lezha - Shengjijn (continuation of the cycling tour /project of Dajç B.Bunes "Living the River")	M.5.6.4	100,000	local funds, Central Government, PPP, Donations si RDP, IPA,		
21	Support and coordination for drafting territorial planning instruments, prioritizing tourist areas	M.5.6.4	30,000	local funds, RC, Central Government, MTI		
22	Identification of tracks, development of maps and relevant signage - trekking tourism_ Project linked with COSPE	M.5.6.4	100,000	local funds, PPP, grants such as RDP, IPA		
23	Opening a middle vocational school focusing on hotel management/tourism and vocational courses to support this sector (Support to vocational education in the area of Hotel Management and Tourism)	M.5.6.4	500,000	local funds, Central Government, RDF, PPP, IPA funds, etc.		
24	Training of tour guides and staff of bay watchers in cooperation with the vocational middle school of Hotel Management and Tourism	M.5.6.4	100,000	local funds, PPP, grants such as RDP, IPA		
	Environment and Energy					
25	Ensuring territorial integrity and biodiversity of forested areas and expansion of cultivated areas in Orosh, Mirdite	M.5.4.2	200,000	local funds, Central Government, PPP, Donations from IPARD		
26	Consolidation of sewage network of the LGUs of Shenkoll and Zejmen (proposed in W1) (with focus on expansion to and inclusion of the LGUs of Shengjijn and Fushe-Kuqe) and connection of this network with the sewer treatment plants	M.5.4.2	1,000,000	local funds, Central Government, PPP, Donations such as IPARD		
27	Management of coastal erosion is a precondition for the protection from climate change (UNDP)	M.5.4.2		central budget, Donor		

ACTION PLAN – LEZHA REGIONAL COUNCIL							
28	Support to LGUs for implementation of Waste Management Integrated Plan (drafted with the support from SELEA in 2013) and coordination of its implementation	M.5.4.2	200,000	Local budget, central budget, Donor			
29	Identification, feasibility study, and action plan on prevention of erosion in eroded areas in Lezha Qark	M.5.4.2	250,000	local funds, Central Government, PPP, EU Funds			
30	Preparation of the feasibility study for the entire Drin-Mat Rivers delta area in the framework of protection from climate changes (UNDP)	M.5.4.2	800,000	central budget, Donor			
31	Feasibility study and promotion of use of renewable (solar) energy in guesthouses in Orosh, Fan, Selite	M.5.4.3	150,000	local funds, Central Government, PPP, Donations from IPARD			
	INDUSTRY						
32	Rehabilitation of mineral dumping in Orosh, Selita, Rrëshen and Kaçinar (RW2)	M.5.3.1	200,000	Ministry of Economy, Ministry of Environment			
33	Drafting a strategy on conservation of underground waters from pollution (infiltration of water) in areas contaminated by industrial activity – Albanian Geological Service	M.5.3.1	150,000	Ministry of Economy, Ministry of Environment, Ministry of Agriculture, RC			
34	Construction of workshop for the repair of fishing boat fleet	M.5.3.1	250,000	Ministry of Agriculture, Ministry of Trade, Donor, Fishing fleet			
35	Drafting an action plan on interventions in brown areas in the region, promotion and encouragement of investors and foreign donors in cooperation with the ministry	M.5.3.1	200,000	Interested investors, State budget, EU Funds			
36	Identification, feasibility study and action plan on the treatment of inert waste from industrial activities on the river banks	M.5.3.1	150,000	Central Government central budget, UNDP, EU funds			

AGRICULTURE - PROJECT DETAILS			
No.	Selected Projects	Value (Euro)	Elaboration
1	Empowerment of the sector of olive production and processing by expanding the olive groves by 1,000 hectares in Paçram-Hajmel-Bushat-Bërdicë_ Kallmet-Dajç	200,000	Objective: Diversification of opportunities of land use by farmers and increase of revenues from the agriculture sector Activities: - Creation of a nursery garden (seed plot) for the cultivation of quality and autochthonous olive - Launch of calls for projects on farmers - Information campaign for farmers - Promotion of cooperation between farmers and businesses in this sector Main actors: RC, RAD, MoA, NGO Funding source: local funds, Government, PPP, donations such as IPARD, etc.
2	Support for establishing a center of collection and processing of chestnut and walnut crops in Ungrej	50,000	Objective: Conservation of agricultural crops by consolidating the agriculture infrastructure Activities: - Feasibility study of the area and the current needs for the size of this center and manner of its management - Encouragement of incorporation of this project in the general local plan of the LGU that will administer the current Ungrej Commune - Establishment of the center - Creation of working groups in partnership with the interested stakeholders Main actors: farmers, RC, commune of Ungrej, farmers' association, RAD etc. Funding source: PPP, commune of Ungrej, various national programs, international programs such as IPARD, etc.;
3	Expansion of markets for local products by constructing seasonal markets in Shengjin	200,000	Objective: Expansion of market for local products and generation of new employment Activities: - Encouragement of incorporation of this project in the general local plan of the LGU that will administer the current Commune of Shëngjin - Feasibility study - Identification or creation of the necessary spaces - Establishment of the market - Establishment of the necessary partnerships for the management of this market Main actors: RC, commune of Shengjin, RAD, producers and dealers of local products Funding source: PPP, RC, commune of Shengjin, various donors
4	Support to agriculture (increase of areas planted with vegetables) in the area of Zejmen-Shënkoll-Fushë Kuqe focusing in mediation between farmers of the area and processing factory in Pllane	200,000	Objective: Expansion of markets to the sector of agriculture Activities: Creation of a monitoring structure in partnership with interested public and private institutions (e.g., processing factories or trade entities) - Promotion of land cultivation and completion of the necessary links of the cultivation-processing cycle Main actors: LGU, RC, RAD, processing factories, dealers, etc. Funding source: PPP, various national programs, international programs such as IPARD, etc.;
5	Empowerment of viticulture and enology by supporting local production and regional brands (Arbri_ Bukmirë/ Rreshen) and in Kallmet		Elaboration in the Project Information Sheet
6	Support to the crops of olive and pomegranate in Balldren and Kallmet	100,000	Objective: Diversification of opportunities of land use by farmers and increase of revenues from the agriculture sector Activities: - Creation of a nursery garden (seed plot) for the cultivation of quality and autochthonous olive - Launch of calls for projects on farmers - Information campaign for farmers - Promotion of cooperation between farmers and businesses in this sector Main actors: RC, RAD, MoA, NGO Funding source: local funds, Government, PPP, donations such as IPARD, etc. Activities: Main actors: RC, RAD, MoA, relevant communes, NGO Funding source: local funds, Central Government, LGU, PPP, donations like IPARD, etj

AGRICULTURE - PROJECT DETAILS

7	Support to the fish processing industry by facilitating the establishment of permanent fishing fleets and mediation between them and the fish processing facilities	1,000,000	<p>Objective: Increase of revenues from traditionally little known sectors and increase of employment in these sectors</p> <p>Activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Study of opportunities to expand the local fishing fleet - Creation of registered marks of fish products - Market research on major demand <p>Main actors: RC, RAD, MoA, NGO of fishermen, etc.</p> <p>Funding source: local funds, Government, PPP, donations such as IPARD, etc.</p>
8	Ambulatory Gastronomy Festival to promote local brands in Dajç, Shengjin and Rreshen as part of the Zadrima Festival (wines of Kallmet, Arbri, yoghurt of Dudi, pheasants of Fushë Kuqe, turkeys, young goats, cheese, etc.)		Elaboration in the Project Information Sheet
9	Information, training of and support to farmers to facilitate and inform them on funding options in the framework of rural development (identification of target groups, establishment of several local action groups)		Elaboration in the Project Information Sheet
10	Study of needs and identification of investments for the construction of freezer rooms and storage facilities of the agricultural and livestock produce in the Lezha Qark to be centered in Zadrima, Milot and Rreshen	200,000	<p>Objective: Conservation of agricultural crops by consolidating the agriculture infrastructure</p> <p>Activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Feasibility study of the area and the current needs for the size of this center and manner of its management - Establishment of centers as per the needs - Creation of working groups in partnership with interested stakeholders <p>Main actors: Farmers RC, LGU, farmers' association, RAD etc.</p> <p>Funding source: PPP, various national programs, international programs such as IPARD, etc.;</p>
11	Coordination with the Drainage Board and Regional Agricultural Department in the realization of concrete projects with regard to drainage and irrigation system and elimination of floods; support for designing an action plan in this direction	85,000	<p>Objective: Protection of agricultural and cultivated land in the region</p> <p>Activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creation of a mapping with the existing irrigation network and problems on the ground (computerization of database) - Coordination with responsible stakeholders - Promotion of area's needs - Design of development projects to be attached to technical projects - Finding funding opportunities <p>Main actors: RAD, BRK, NGO, LGU, etc</p> <p>Funding source: Central Government (MoA), donors, local funds, IPARD</p>

TOURISM - PROJECT DETAILS			
No.	Selected Projects	Value (Euro)	Elaboration
12	Support and coordination for drafting territorial planning instruments for the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe, focusing on development of tourism and protection of nature	150,000	Objective: Creation of systemized urban spaces in order to increase the quality of tourism Activities: - Reconnaissance meeting with local and central actors - Cooperation and coordination with the respective LGU - Informational meetings with the community in the course of developing the projects - Adoption by competent bodies and implementation Main actors: LGU, national agencies of relevant areas, (coastline, environmental, cultural monuments, etc.), RC, NGO Funding source: local funds, RC, Central Government, donors
13	Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Fan, Orosh, Selite and Kthelle and LGUs incorporating Lura Park (limestone caves of Kthella, White Stream, communist Prison of Spaç, Towers of Mirdita)		Elaboration in the Project Information Sheet
14	Creation and promotion of a tourist product including tourist attractions in the LGUs of Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe		Elaboration in the Project Information Sheet
15	Creation of a tourist product focusing on historical and religious tourism including Church of Laç, Church of Saint Euphemia (Kallmet), Padre Antonio (Bells of Peace in Blinisht) and other objects of cult in Pllana and Rubik, Orosh)		Elaboration in the Project Information Sheet
16	Promotion of Zadrima Festival in Fishta (W2_Blinisht_ continuation of funding of the project from W2)	30,000	Objective: Improvement of tourist offer and expansion of tourist service map Activities: - Continuous improvement of Zadrima Festival - Preparation of promotional packages - Development of micro promotional activities in other trade fairs and spaces Main actors: commune of Blinisht (+Dajc, Kallmet, Balldre), RC, National Tourism Agency, National Agency of Monuments of Culture Funding source: local funds, RDF, grants such as RDP, IPA CBC, etj
17	Creation of a digital platform for the promotion of tourist destinations in Lezha Qark (Tourism Strategy of Lezha Qark)	50,000	Objective: Improvement of tourist offer and enhancement of tourist service quality Activities: - Creation of database that should be promoted through the digital platform - Establishment of digital platform - Promotion of this platform with local tourist operators - Capacity building with actors to be involved in the maintenance and update of this platform Main actors: LERDA, Tourist Service Office, RC, RDMC, NGO, etj Funding source: RC, Tourist Service Office, grants such as RDP, IPA etc.
18	Restoration of Saint Barbara Church (Pllane) and Saint Premte (in Balldre)	500,000	Objective: Conservation of assets with historical values Activities: -Design of restoration projects - Implementation of restoration works - Promotion of these facilities through local tourist operators Main actors: RC, RDMC, LGU, universitites, NGO Funding source: local funds, Central Government, international funds such as IPA, etj

TOURISM - PROJECT DETAILS			
19	Construction of the tourist infrastructure network and signage in the subregion Orosh-Fan-Selita (Kthella-Selita>) to help in the exploration of limestone caves and white stream	300,000	Objective: Improvement of tourist offer and expansion of tourist service map Activities: - Construction of road infrastructure - Construction of ancillary infrastructure (tracks, trekking, cycling, etc.) - Update of road and tourist signage - Publication of the required promotional materials Main actors: RC, LGU, RDF, MUDT, NGO Funding source: local funds, Central Government, RDF, PPP, international funds such as IPA, etj
20	Design of a biking tour along the old Drini river, linking Zadrime - Lezha - Shengjin (continuation of the cycling tour /project of Dajç B.Bunes "Living the River")	300,000	Objective: Improvement of tourist offer and expansion of tourist service map Activities: - Identification of tours on site and improvement of physical conditions of the road infrastructure - Improvement of signage - Promotional activities Main actors: LGU, RC, NGO Funding source: local funds, PPP, grants such as RDP, IPA etc.
21	Support and coordination for drafting territorial planning instruments, prioritizing tourist areas	50,000	Objective: Improvement of quality of service to citizens and increase of service quality to tourists Activities: - Feasibility study - Coordination with responsible actors at central and local level and drafting a regional public transport plan and action plan in pursuance to it Main actors: LGU, Lerda, RC, Ministry of Transport, NGO of drivers, Transport trade union, etc. Funding source: local funds, RC, Central Government, MTI
22	Identification of tracks, development of maps and relevant signage - trekking tourism	100,000	Objective: Improvement of tourist offer and expansion of tourist service map Activities: - Feasibility study - Establishment of physical infrastructure - Promotional activities Main actors: LGU, RC, NGO Funding source: local funds, PPP, grants such as RDP, IPA etc.
23	Opening a middle vocational school focusing on hotel management/tourism and vocational courses to support this sector (Support to vocational education in the area of Hotel Management and Tourism)	500,000	Objective: Improvement of service quality in tourist structures Activities: - Needs assessment for training in cooperation with the business operating in this sector in the subregions with highest potentials in the tourism sector - Organization of meetings with the Ministry of Education on assessment of these needs and undertaking the necessary steps for opening up this school - Support in designing the training curricula Main actors: RC, Regional Education Department Central Government (MT, MA), tourism associations Funding source: local funds, Central Government, PPP, donations such as RDP, IPA etc,
24	Training of tour guides and staff of bay watchers in cooperation with the vocational middle school of Hotel Management and Tourism	100,000	Objective: Improvement of service quality in tourist structures Activities: - Identification of target groups - Design of training curricula in cooperation with the certified training agencies - Determination of cooperation agreements with the business entities that may co-fund these training courses - Cooperation with the Ministry of Tourism on accreditation of these courses - Organization of training sessions Main actors: RC, DAR, Central Government (MT, MA), shoqatat e turizmit Funding source: local funds, Central Government, PPP, donations si RDP, IPA etj,

ENVIRONMENT - PROJECT DETAILS			
No.	Selected Projects	Value (Euro)	Elaboration
25	Ensuring territorial integrity and biodiversity of forested areas and expansion of cultivated areas in Orosh, Mirdite	200,000	<p>Objective: Protect and expand biodiversity in the Orosh-Mirdita area by identifying areas of interest</p> <p>Activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Build a territorial map to identify forest areas and cultivated land - Identify types of vegetation growing in these areas, particularly those endangered - Conduct an awareness campaign with local residents on the importance of protecting the forests and cultivated lands - Design a plan to implement the norms of conservation of forests in cooperation with the LGUs <p>Main actors: RC, Ministry of Environment, Regional Environmental Department, LGU, NGO</p> <p>Funding source: local funds, Central Government, PPP, donations such as IPARD, etj</p>
26	Consolidation of sewage network of the LGUs of Shenkoll and Zejmen (proposed in W1) (with focus on expansion to and inclusion of the LGUs of Shengjin and Fushe-Kuqe) and connection of this network with the sewer treatment plants	1,000,000	<p>Objective: Addressing problems of pollution from sewerage in the areas of Shenkoll and Zejmen (and broader in Shengjin and Fushe Kuqe)</p> <p>Activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identification of the existing sewage system in these areas and the problems with this network; - Organization of a working group with sewage specialists to solve this problem - Realization of work on the sewer network with the sewage treatment plant <p>Main actors: RC, LGUs Ministry of Environment, Regional Environmental Department, environmental NGO, etc</p> <p>Funding source: local funds, Central Government, PPP, donations such as IPARD, etj</p>
27	Management of coastal erosion is a precondition for the protection from climate change (UNDP)		Elaboration in the Project Information Sheet
28	Support to LGUs in the implementation of the Integrated Waste Management Plan (developed iwth SELEA support in year 2013) and coordination of its implementation	200,000	<p>Objective: Protection of environment by promotion the minimization or recycling of waste</p> <p>Activities: Expansion of the waste management service</p> <ul style="list-style-type: none"> - Improvement of waste dumping systems - Planning of a collection system - Organization of separated collection of waste - Improvement of human and organizational capacities of the LGUs of Lezha Qark - Awareness of community and businesses to become active part of the recycling initiatives <p>Main actors: RC, municipalities, LGUs, Ministry of Environment, Regional Environmental Department, NGO mjedisore, etj</p> <p>Funding source: local funds, Central Government, PPP, donations such as IPARD, etj</p>
29	Identification, feasibility study and action plan for the prevention of erosion in eroded areas of the Lezha Qark	250,000	<p>Objective: Protect areas endangered from erosion, by preventing it</p> <p>Activities: -Identification of areas endangered from erosion</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creation of an action plan with the help of the specialists of the field - Identification of the required interventions, their prioritization and implementation <p>Main actors: RC, Regional Environmental Department, Ministry of Environment, NGO</p> <p>Funding source: local funds, Central Government, PPP, donations such as IPARD, etj</p>
30	Preparation of the feasibility study for the entire Drin-Mat Rivers delta area in the framework of protection from climate changes (UNDP)		Details are provided in the project information sheet
31	Feasibility study and promotion of use of renewable (solar) energy in guesthouses in Orosh, Fan, Selite	150,000	<p>Objective: Effective management of electricity and protection of environment by promoting the use of alternative energy</p> <p>Activities: - Identification and establishment of contact with accommodation units (guest houses) with the aim of promoting solar panels</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementation of the necessary technology in the area - Installation of solar energy panels in the guest houses <p>Main actors: RC, Ministry of Energy, Department of Renewable Energy Resources and Energy Efficiency</p> <p>Funding source: local funds, Central Government, PPP, donations such as IPARD, etj</p>

INDUSTRY - PROJECT DETAILS			
No.	Selected Projects	Value (Euro)	Elaboration
32	Rehabilitation of mineral dumping in Orosh, Selita, Rrëshen and Kaçinar	200,000	<p>Objective: Rehabilitation and revitalization of areas of mineral waste; This project seeks to rehabilitate the contaminated areas by planning vegetation and change of 'land status' to productive land.</p> <p>Activities: Organization of meetings and round table discussions with experts of the field (Department of Albanian Geological Service); estimation of quantity of mineral waste and manner of their disintegration (reuse, recycling, etc.); drafting the action plan on rehabilitation of areas with mineral waste; mediation with central institutions and private companies; planting of vegetation for the rehabilitation and decontamination of polluted land;</p> <p>Actors: ministry of Energy, Albanian Geological Service Department, Ministry of Environment, Shkodra Qark, Donors, interested investors</p> <p>Funding source: Central Government, Ministry of Energy and Industry, Ministry of Environment, IPARD etc.</p>
33	Drafting a strategy on conservation of underground waters from pollution (infiltration of water) in areas contaminated by industrial activity – Albanian Geological Service	150,000	<p>Objective: Ensuring safety of underground waters from pollution and mix with industrial wasters in areas contaminated from industrial activity. This project seeks to eliminate the mix of underground waters with industrial waters and with the hazard chemical elements (zinc, sulfur, etc.) and conservation of flora and fauna.</p> <p>Activities: Organization of working roundtables with hydrology experts; drafting an action plan to address identified problems; writing project proposals on the required interventions; coordination with central institutions to access funding</p> <p>Actors:</p> <p>Actors: ministry of Energy, Albanian Geological Service Department, Ministry of Agriculture, Ministry of Environment, Lezha Qark, Donors, LGUs</p> <p>Funding source: Central Government, Ministry of Agriculture, Ministry of Environment, Ministry of Energy, IPARD, etc.</p>
34	Construction of workshop for the repair of fishing boat fleet	250,000	<p>Objective: Empowerment of fishing fleet, increase of potentials of the fishing sector in the region and stimulation of the industry of production and repair of fishing boats in the country; This project aims to turn the area in a zone with potentials in the industry of fishing boat repairs in the country.</p> <p>Activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Roundtables with the fishing fleet and fishermen's associations - Coordination of action plan on establishment of the repair workshop - Selection of administration model of the repair workshop of the fishing boat fleet - Coordination with the local governance for the site where the workshop will be built (development permit) - Design of the (technical and narrative) project and bill of quantity and feasibility study - Identification of funding scheme (PPP or donors) - Coordination with the fishing fleet on implementation of the project <p>Actors: Fishing fleet, Ministry of Agriculture; Ministry of Transport and Infrastructure, Regional council</p> <p>Funding Source: Central Government (Ministry of Agriculture and Ministry of Transport)</p>

INDUSTRY - PROJECT DETAILS			
35	Drafting an action plan on interventions in brown areas in the region, promotion and encouragement of investors and foreign donors in cooperation with the ministry	200,000	<p>Objective: Drafting of an action plan for the protection and monitoring of areas vulnerable to pollution (mineral collection sites); This project aims to draft a plan of interventions for rehabilitation with the aim of using them as spaces for collection points, storage for foreign investors. At the same time, this project may be linked with the opportunity expanding the mineral sector.</p> <p>Activities: Collection of all studies and publications on rehabilitation of contaminated areas; drafting action plans on their return to functional spaces for use by foreign investors</p> <p>Actors: Ministry of Energy and Industry, Ministry of Agriculture, Ministry of Environment, Lezha Regional council , interested investors</p> <p>Funding source: Interested investors, state budget, EU Funds</p>
36	Identification, feasibility study and action plan on the treatment of inert waste from industrial activities on the river banks	150,000	<p>Objective: Ensuring a clean and healthy environment by establishing an implant and finding appropriate manner for the elimination of inert waste and protection of flora and fauna in the region; disciplining the dumping of industrial waste along the rivers</p> <p>Activities: - Meeting and consultation with specialists of the field; assessment of activities to be undertaken; preparation of feasibility study; drafting of management plan</p> <p>Actors: Ministry of Energy and Industry, Ministry of Agriculture, Ministry of Environment, Lezha Regional council , partner LGUs.</p> <p>Funding Source: Central Government Qendrore, UNDP, EU funds</p>

LEZHA REGIONAL COUNCIL

MATRIX OF MONITORING 2014-2017

NO	PRIORITY AREA	STRATEGIC GOAL	MEASURES	INDICATORS AT MEASURE LEVEL
1	5.1. Agriculture, forestry, and fishing	Further development of agriculture and agribusiness linked with a network of high industrial capacities	5.1.1. Coordinated support for small agricultural, livestock, and aquaculture businesses	Number of small producers supported for the marketing of agricultural products in the country
				Number of persons/farmers benefiting from the funding schemes of the Ministry of Agriculture and EU programs in the area of agriculture, agri-food industry, beekeeping, and livestock
				Expansion of arable land intended for the cultivation of typical crops in the region (chestnuts, walnuts, etc.)
				Diversification of economic activity in agriculture and fishing
				Size of arable land intended for the cultivation viniculture, fruit trees, and vegetables
				Number of sheep and goats in the region
				Number of poultry in the region (turkeys, pheasants)
				Size of arable land intended for the cultivation of medicinal plants (hectares to total of agricultural land)
				Number of employed/self-employed in the sectors of agriculture, livestock, and agri-food
				% of unemployment in Qark
			5.1.2. Regional Brands	Number of promoted brands (association of producers by brands)
				Number of agricultural trade fairs organized in cooperation with the producers by brand and gastronomy
				Number of established contracts with (local, regional, and national) dealers for regional brands
				Number of production units participating in promotional activities and trade fairs of the respective brands
			5.1.3. Education in agriculture, forestry, and fishing	Number of fishermen, specialists and captains that attend 9-month qualification courses in Durres
				Number of employees in the fishing and aquaculture sector
				Index of increase of fish production by year
				Number of activities, workshops, and training sessions organized with farmers in the sectors of agriculture, viniculture, enology
				Number of vocational training sessions and informational activities for the protection of forests and pastureland (protection of environment)
				Increase of area size of forests, pastureland, and meadows in the Qark
			5.1.4. Agricultural infrastructure	Area size of arable land where irrigation canal system is installed
				Linear meter of irrigation and drainage canals rehabilitated and systemized
				Reduction of size of agricultural land left barren (flooded-unproductive)
				Capital spending for rehabilitation of agricultural infrastructure
				Number of collection and storage facilities for the agricultural crops in the region

MEASURING UNIT	Monitoring indicators 2014-2017				Responsible Institution
	Base Year (2014)	2015	2016	2017	
Number					1-Department of Investment Program and Development 2- Regional Department of Agriculture
Number (and/or % to the total)					
Hectares					
% of ratio of agricultural/ fishing businesses to total number of businesses operating in the qark	2,57	3.60	4.60	5.00	
Hectares					
Number					
Number					
Hectares					
Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Labor
%					1-Department of Investment Program and Development. 2-National Licensing Center
Number of brands					1-Regional Department of Development and Integration. 2-Local Government Units
Number of trade fairs					
Number of contracts					
Number					1-Regional Department of Development and Integration. 2- Vocational Qualification Course Center
Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Agriculture Lezha
Number					1-Department of Investment Program and Development.
Indicator in % or metric tons					2-Regional Department of Forestry Service
Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Agriculture
Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Agriculture
Hectares					1-Department of Investment Program and Development 2- Regional Department of Agriculture 3-Drainage Board
Hectares					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Agriculture. 3-Drainage Board of Lezha
Linear meters (L.M.)					
Hectares					
Level of capital spending per resident					1-Department of Investment Program and Development 2-Regional Department of Agriculture Lezha.
Number					1-Department of Investment Program and Development 2- Regional Department of Welfare Service of Lezha.

LEZHA REGIONAL COUNCIL

2	5.2. Education, culture, healthcare, and social welfare	Quality public services in the fields of education, culture, and social welfare that are easily accessible to public and available across the qark territory, particularly to the various social groups	5.2.1. Development of welfare and healthcare services in local communities	Number of elderly beneficiaries receiving welfare services
				Number of poor families receiving welfare services
				Number of disabled people receiving welfare services and benefiting from community centers
				Number of number of healthcare centers and ambulances reconstructed or built
				Number of Roma people receiving welfare services
				Number of physicians / 1000 population
				Number of nurses / 1000 population
				Number of beds / 1000 population
				Infant mortality rate at 0-1 years of age
				Number of healthcare staff in rural areas of the qark
			5.2.2. Development of services of education and vocational training in most important centers of the region	Number of pupils enjoying modern conditions in the educational system from the improvement of educational infrastructure
				Number of pupils per classroom in the 9-year education system
				Expenditures of LGUs for the maintenance of education facilities (& of local budget for education facilities)
				Rate of capital investments per pupil
				Teacher/pupil ratio in the educational system
				Number of vocational course packages (mechanic, business administration, tourism, electrician, English language, handcraftsmanship) offered within year 2017 (target 5)
				% of pupils enrolled in the vocational education in ratio to the total number of pupils in middle school education
				% of people under welfare assistance enrolled in the vocational education and training programs
				Rate of illiteracy in the region
% women/girls enrolled in vocational education				
3	5.3. Economic Development and Infrastructure	Development of private sector through organization and cooperation of businesses and coordination of various promotional factors at regional and national level	5.3.1. Percaktimi i zonave te biznesit dhe infratsrukture perkatese	Km of improved rural roads at regional level
				Number of residents benefiting from improved rural infrastructure
				Number of road accidents
				Number of LGUs that have general local plan of territorial planning
				Capital expenditures (at regional level for all LGUs) on infrastructure (road network)
				Population with access to water supply service (target 70% in year 2017 from the current level of 40%)

Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Welfare Service Lezha.
Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Public Health of Lezha.
Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Welfare Service
Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Welfare Service Lezha
Number of physicians /population at regional level					
Number of nurses /population at regional level	4.8				
Number beds /1000 population at regional level					
Number	7.1				1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Welfare Service, 3. INSTAT
Number					1-Department of Investment Program and Development. 2-Regional Department of Public Health of Lezha. 3-INSTAT
Number					
Number					
LGU spending for maintenance / number of pupils					
Capital spending per pupil					
Tregues					
Number					
%					
%					
%	3.54				
%					
Km					1-Department of Investment Program and Development. 2- INSTAT
Number					1- Regional Department of Development and Integration 2-Territorial Planning Department (Lezha Regional Council). 3-Urban planning Department of LGUs
Number					1-Department of Investment Program and Development 2-Local Government Units 3-INSTAT 4-Police
Number					1- Regional Department of Development and Integration 2-Territorial Planning Department (Lezha Regional Council). 3-Urban planning Department of LGUs
% capital spending on infrastructure from the local budget					1- Regional Department of Development and Integration 2- Regional Treasury Office, Prefecture Office
%	40%				1- Regional Department of Development and Integration 2- Water supply and Sewerage Utility. 3. INSTAT

LEZHA REGIONAL COUNCIL

4	5.4. Environment and Energy	Improvement of environmental infrastructure and services linked with environment as a precondition for the amelioration of social-economic opportunities and as an encouraging factor for coordination with other sectors, such as the energy one	5.4.1. Menaxhimi i vizitoreve (turiste) ne zonat e mbrojtura	Number of visitors in the protected areas
				Number of awareness activities and campaigns for the protection of protected areas
				Expenditures on management of protected areas
				Number of volunteers participating in awareness campaigns
			5.4.2. Planning and implementation of environmental infrastructure	Size (in hectares) of rehabilitated areas after being harmed by erosion, floods and degradation
				Area size of green spaces in the region (square meter per resident)
				Indicator linked with the level of provision of waste cleaning and removal service in the Qark
				Spending on expansion of green areas (new plantings)
				Increase of area size of forests, pastureland, and meadows in the qark
				Number of LGUs that have drafted urban waste management plan
			5.4.3. Energy for the future projects	Number of informational activities on sources of alternative energy
				Number of beneficiaries from projects on the use of renewable energy
				Number of Guest House that apply renewable energy technologies
Number of applied projects for renewable energy				
5	5.5.5. Regional management, context of partnerships in and across region and citizen-oriented governance	Consolidation and support of positive and transparent relations among communities at regional level	5.5.1. Cooperation with LGUs in the territory of the qark and the regional council will prioritize their approach to citizen-oriented governance	Number of activities/forums/conferences organized every year focusing on economic development in cooperation with cross-regional and transnational partners
				Number of LGUs that apply E-Governance models in their communication with the community
				Number of local and gender NGOs involved in the planning and reporting processes focusing on economic development
				Rate of increase of spent capital budget/resident (regional level-all LGUs)
				Rate of increase of qark budget from own revenues by 5% within year 2017
				Number of inhabitants benefiting from joint cross-local and cross-border projects
				Rate of growth of trade activities in the Qark

Number				Ministry of Environment, Department of Forestry
Number of activities and/or number of participants				Local residents, environmental NGOs Donors
% of spending to total	n/a			Department of Investment Program and Development
Number				Regional Environmental Agency, LGUs
Hectares				Ministry of Environment Local Government Units
Square meter per resident				
% of residents receiving services at regional level				Department of Investment Program and Development LGUs Ministry of Environment
% of spending on expansion of green areas to the total of the local budget				1- Department of Investment Program and Development LGUs Department of Forestry
Hectare or square meter				Donors, the Qark, Ministry of Energy
Number				Donors, the Qark, Ministry of Energy
Number				Donor; Ministry of Energy, Lezha Regional Council, Units where Guest Houses are established
Number of beneficiaries				Donors; Ministry of Energy, Lezha Regional Council.
Number				Department of Human Resources and Finance
Number				Regional Department of Development and Integration/ NGO, regional departments, LGUs
Number				LGUs/Prefecture/ Regional Department of Development and Integration
Number				Department of Human Resources and Finances/ Regional Department of Development and Integration / Regional Departments
Number				LGUs/Prefecture/ Regional Department of Development and Integration
% of increase				LGUs/Regional Department of Development and Integration
% of increase of qark budget	1.4			LGUs/Regional Department of Development and Integration/NGO- te
Number				INSTAT, Ministry of Interior, Statistics Office in the Qark, LGUs/Tourist operators /MUDT
Number of private entities in the Qark (and/or rate of growth)				Department/Unit of Cultural Heritage / Regional Department of Development and Integration

LEZHA REGIONAL COUNCIL						
6	5.6. Sektori turizmit, promotor i zhvillimit ekonomik vendor dhe rajonal permes promovimit te trashegimise kulturore, produkteve turistike dhe konsolidimit te sherbimeve turistike ne rajon	Lezha Qark, a tourist potential in the area of sea-and-sand, mountainous, family and handcraftsmanship tourism	5.6.1. Development of tourist products relying on values of cultural heritage	Number of foreign and domestic tourist agencies/operators operating in the region		
				Accommodation capacities of tourism		
				Number of tourist products marketed in the region (Serbia, Macedonia, Montenegro, Kosovo)		
				Number of employed in the tourism sector		
				% of increase of revenues of LGUs with tourist potentials		
				Number of tourist information offices (One Stop Shop) operational within year 2017 (6 offices)		
				Regional workshops organized among qark, LGUs, and tourist operators (with a target of 8 meetings in three years)		
			5.6.2 Promotion of tourist image of Lezha Qark	Number of marketing campaigns on tourist potentials		
				Number of produced and disseminated brochures and leaflets on promotion of tourism every year		
				Number of organized folklore festivals, trade fairs, and exhibitions		
			5.6.3 Restoration and maintenance of tourist assets	Number of maintained tourist facilities (fund of cultural heritage)		
				Capital expenditures on revitalization of tourist assets to local budget		
			5.6.4 Facilitation of tourists' visitation to Lezha Qark by improving tourist infrastructure and increasing human capacities	Number of tourists in areas identified as tourist potentials		
				Km of reconstructed and maintained road network in tourist destinations		
				Km of road network in tourist destinations where relevant tourist signage is installed		
				Training courses organized for local staff that administer tourist potentials		
				Number of people receiving training sessions and management capacity increase for the sector of tourism		

Regional council of Lezha						
Projection of Revenues in the Midterm Budget Program 2015-2017						
No.	Description	2013	2014	2015	2016	2017
I	Revenues from taxes	0	0	0	0	0
II	Revenues from tariffs/fees	0	0	0	0	0
1	Service fee at the qark	0	0	0	0	0
III	Revenues from sale of property	0	0	0	0	0
IV	Revenues from various enterprises	0	0	0	0	0
V	Other revenues	136,298	143,825	145,839	147,880	149,951
1	Unconditional transfer	82,329	88,433	89,671	90,926	92,745
2	Donations, sponsorship, and projects	3,413	0	40,000	40,000	40,000
3	Non-tax revenues	12,044	10,398	16,168	16,954	17,206
4	Revenues inherited from the previous year	38,512	44,994	0	0	0
VI	Total of own revenues	136,298	143,825	145,839	147,880	149,951
VII	Conditional revenues	0	0	0	0	0
VIII	Regional Development Fund	0	0	0	0	0
TOTAL		136,298	143,825	145,839	147,880	149,951

Number					NRC/Ministry of Culture/ LGUs/ Department of Regional Development and Integration
Number of beds for the accommodation of tourists					MZHUT, LGUs, Statistical Office
Number					Department of Regional Development and Integration / Regional Agricultural Department / Chamber of Commerce/ Department of Standards
Number					Regional Department of Labor /Tourist operators /Regional Development Department
% of income from tax on hotel and guest house accommodation					Department of Investment Program and Development / Finance Office in the Qark/LGUs/ Tourist operators
Number					
Number	0	2	3	3	
Number					Department of Investment Program and Development /LGUs/ Ministry of Culture
Number					
Number of activities and/or number of participants					
Number					Department of Investment Program and Development / LGUs/ Ministry of Culture
% e Capital expenditures to total of local budget					Department of Investment Program and Development, Prefecture
Number					Department of Investment Program and Development /LGUs/ Ministry of Culture
Km					
Km					
Number of training courses					Department of Investment Program and Development / Local Government Units/ Ministry of Tourism/ Ministry of Social Welfare and Youth
Number of beneficiaries					

KËSHILLI I QARKUT LEZHË

Projection of Allocation of Financial Revenues for 2015-2017 in thousand ALL

No	Functions	Year 2013				Year 2014			
		Expenditures on staff	Other operating expenditures	Investment expenditures	Total	Expenditures on staff	Other operating expenditures	Investment expenditures	Total
1	General Administration	33,829	21,095	7,579	62,503	41,746	40,650	27,563	109,959
2	Rural Road Enterprise	26,826	1,975		28,801	29,961	3,905		33,866
	TOTAL	60,655	23,070	7,579	91,304	71,707	44,555	27,563	143,825

SOCIO-ECONOMIC DATA																																				
Municipality/ Commune	LGU	DEMOGRAPHY							AGRICULTURE AND LIVESTOCK											Governance and Local Finances (2012)						EMPLOYMENT						BUSINESS ACTIVITY				
		Area size in km ²	Residential units	Population in 2011	Population in 2011	Change of population 2011/2001 (%)	Male	Female	Urban	Rural	Agricultural Land (in hectares)	Urban Land (in hectares)	Meadows (in hectares)	Forests (in hectares)	Pasture Land (in hectares)	Barren Land (in hectares)	Sheep and goats (heads)	Cattle (heads)	Local elects (number of members in local council)	Representatives to the regional council	Female members in local councils (Number)	Local Budget (2012) in thousand ALL	Local transfer per capita (ALL)	Unconditional transfer (in thousand ALL)	Unconditional transfer per capita (ALL)	Public sector	Private sector	Total of employed	Total of unemployed	Males	Females	% of females	Total of business units	Agriculture and fishing	Industry	Construction
TOTAL		1588.4	45419	159162	134027	-15.8	67097	66930	72131	61896	221861	0	0	98145	9229	7242	2795	342	26	1049571	7831	662861	4946	5190	5773	10963	15054		0	2954	76	323	144	2411		
District of Karbin		263.5	13692	54392	46291	-14.9	23109	23182		22304	0	0	11316	596	2526	0	82	10	270782	5850	193249	4175	1305	1497	2802	8075		0	844	13	99	48	684			
B	Lac	13.5	5207	19424	17086	-12.0	8445	8641		1710	0	0	220	60	82	0	Kryetar		125722	7358	85175	4985	641	929	1570	5423		0	507	0	55	27	425			
B	Mamurras	75.7	4388	17676	15284	-13.5	7712	7572		4893	0	0	887	4	1797	0	Kryetar	25	2	87910	5752	64695	4233	332	362	694	1749		0	176	0	21	10	145		
K	Milot	111.7	2483	11163	8461	-24.2	4238	4223		11951	0	0	9304	376	179	0	Kryetar		35809	4232	26695	3155	221	133	354	1		0	106	2	16	8	80			
K	Fishe Kupa	62.6	1614	6129	5460	-10.9	2714	2746		3750	0	0	905	156	468	0	Kryetar		21341	3909	16684	3056	111	73	184	902		0	55	11	7	3	34			
District of Lezhe		456.9	22874	67714	65633	-3.1	32947	32686		42862	0	0	19256	5110	2884	2795	163	10	454898	64999	214196	1364	2469	3892	6361	3840		0	1696	63	174	71	1388			
B	Lezhe	5.5	5968	14420	15510	7.6	7659	7851		0	0	0	2795	0	0	0	Kryetar		171185	11037	65465	4221	1423	2729	4152	3129		0	961	6	93	54	808			
K	Shengjin	63.4	4080	6807	8091	18.9	4073	4018		2708	0	0	1390	10	327	0	Kryetar		79700	9850	18954	2343	344	370	714	495		0	276	35	19	9	213			
K	Balldre	91.2	1778	7203	6142	-14.7	3096	3046		6517	0	0	2600	1000	608	0	Kryetar	17	1	41056	6684	20180	3286	107	162	269	37		0	81	4	8	0	69		
K	Dajç	35.2	1300	5183	3834	-26.0	1907	1927		2516	0	0	0	0	89	0	Kryetar		18705	4879	13165	3434	75	66	141	22		0	44	2	6	0	36			
K	Bllisht	38.1	1142	4238	3361	-20.7	1638	1723		4235	0	0	1656	0	109	0	Kryetar		17037	5069	10635	3164	67	52	119	10		0	37	4	0	0	33			
K	Kallmet	18.1	1487	5493	4118	-25.0	1976	2142		4306	0	0	2033	400	0	0	Kryetar		24592	5972	13441	3264	65	74	139	7		0	42	3	9	0	30			
K	Koç	38.1	1282	4923	4228	-14.1	2080	2148		3690	0	0	2300	0	400	0	Kryetar		19134	4526	13003	3075	77	91	168	29		0	37	3	4	0	30			
K	Zëgmen	42.2	1422	6713	5660	-15.7	2794	2866		4572	0	0	2621	0	238	0	Kryetar		25560	4516	17080	3018	148	164	312	46		0	84	0	18	4	62			
K	Shenklill	32.4	3637	8894	13102	47.3	6890	6212		3022	0	0	0	0	634	0	Kryetar		43402	3313	28729	2193	125	176	301	58		0	125	6	17	4	98			
K	Ulqinj	102.7	778	3840	1587	-58.7	834	753		11296	0	0	6656	3700	479	0	Kryetar		14527	9154	13544	8534	38	8	46	7		0	9	0	0	0	9			
District of Mirditë		868	3853	37056	22103	-40.4	11041	11062		156695	0	0	67573	3523	1832	0	97	6	231862	78670	177451	8028	1416	384	1800	3139		0	414	0	50	25	339			
B	Rubik	140.5	1638	6842	4454	-34.9	2183	2271		10169	0	0	8335	271	111	0	Kryetar		49840	11190	39339	8832	324	81	405	695		0	282	0	28	21	233			
B	Rreshen	126.6	3058	11447	8803	-23.1	4369	4434		13065	0	0	9757	369	644	0	Kryetar		92687	10529	63519	7216	898	359	1157	2201		0	78	0	10	4	64			
K	Drosh	135.1	944	3966	1899	-52.1	980	919		15678	0	0	12113	1172	189	0	Kryetar		27169	14307	16050	8452	47	18	65	219		0	16	0	5	0	11			
K	Selitë	101.1	476	2530	745	-70.6	383	362		11947	0	0	9536	556	138	0	Kryetar		11728	15742	11509	15448	22	2	24	19		0	7	0	2	0	5			
K	Ran	167.4	1170	5702	2977	-47.8	1508	1469		86700	0	0	12822	921	127	0	Kryetar		24166	8118	21730	7299	48	8	56	2		0	18	0	5	0	13			
K	Kaçnar	110.9	554	2916	1016	-65.2	504	512		10159	0	0	8477	86	73	0	Kryetar		12963	12759	12270	12077	38	5	43	1		0	7	0	0	0	7			
K	Hivelle	86.4	1013	3653	2209	-39.5	1114	1095		8977	0	0	6533	148	550	0	Kryetar		13309	6025	13034	5900	39	11	50	2		0	6	0	0	0	6			
National		28748	1012400	3069275	2800138	-8.8	50.1	40.9		1301630			1498508							25991444	9139	10475860							104275	1777	10003	4469	88026			

Year 2015				Year 2016				Year 2017			
Expenditures on staff	Other operating expenditures	Investment expenditures	Total	Expenditures on staff	Other operating expenditures	Investment expenditures	Total	Expenditures on staff	Other operating expenditures	Investment expenditures	Total
42,330	40,650	28,518	111,498	43,177	40,650	29,000	112,827	43,782	40,683	30,000	114,465
30,380	3,960		34,340	30,988	4,065		35,053	31,422	4,065		35,487
72,711	44,610	28,518	145,839	74,165	44,715	29,000	147,880	75,203	44,748	30,000	149,951

Economic Aid and Welfare			EDUCATION												HEALTHCARE												PUBLIC SERVICES					Urban development, infrastructure and road safety				Telecommunication			Tourism			
Total households on welfare support	People on welfare support	Disabled people	Population attending elementary, 9-year, middle- and university education	Literate	Preschool education facilities	Elementary and 9-year education facilities	Secondary education facilities	Number of vocational schools	Number of pupils enrolled in vocational education	University education facilities	Number of teachers in 9-year education	Number of children in 9-year education	Ratio student/teacher in 9-year education	Number of health care centers	Number of polyclinics	Number of ambulances	Number of hospitals	Number of beds	Number of physicians	Physician per 1,000 population	Nurse per 1,000 population	Infant mortality (0-1 years old)	Access to water supply service (number of occupied households)	Access to sewer network (number of households)	Access to waste cleaning and removal service (number of households)	Access to telephone and internet	Possesses Local Territorial Plan (Yes/No)	Road network under administration (km)	Communal roads (km)	Number of accidents	Number of transportation means	Number of vehicles per 1,000 population	Access to Railroad network	Has tourism potentials	Number of tourists/visitors in year 2012							
33521	293	2724	117016	4150	102	131	23	4	654	0	964	20136	21	22	3	155	3	319	145	1.1	638	4.8	1	18031	22453		34720		400	415.4	38	7304										
12214	114	982	40036	1353										4	1				41		141		0	6234	7507		10790		57		38	2248	49									
5123	442	14832	459																				3405	3390	Yes	4565	No	0		834	49	Yes	Yes									
3043	266	13082	460	2	7	1	0	0	10	0	126	2325	1	0	0	0	0	0	9		36		2	1416	2191	Yes	3435	No	6		729	48	Yes	No								
3359	154	7326	282																				674	1068	Yes	1701	No	22		404	48	Yes	Yes									
689	120	4796	152																				739	858	Yes	1089	No	29		281	51	No	Yes									
10244	116	1185	57464	2070										10	1				78		280		1	8946	11910		18362		80		4283	65										
2099	303	13498	414																				3715	3864	Yes	6405	No	0		1372	88	Yes	Yes									
548	101	7023	273																				1532	1741	Yes	2461	No	2		706	87	No	Yes									
566	104	5415	208	8	6	1	0	0	0	0	37	663	7	0	0	0	0	5			11		338	769	Yes	1394	No	2		293	48	No	No									
279	51	3438	121																				574	766	Yes	978	No	5		209	55	No	No									
51	63	3009	73																				630	673	Yes	787	No	25		170	51	No	Yes									
443	86	3638	196																				650	695	Yes	947	No	11		233	57	No	Yes									
1224	77	3713	174																				650	774	Yes	1056	No	0		271	64	No	Yes									
1079	118	4914	199																				361	852	Yes	1298	No	5		310	55	No	Yes									
1375	230	11411	354																				354	1717	Yes	2714	No	15		690	53	No	Yes									
2580	52	1405	58																				42	59	Yes	322	No	15		29	18	No	No									
11063	63	657	19516	727										7	1				26		217		0	2951	3036		5568		263		773	35										
1931	104	4025	196																				834	798	Yes	1213	No	0		148	33	No	Yes									
3107	212	7739	214																				1383	1510	Yes	2812	No	34		450	51	No	Yes									
1240	44	1691	60																				245	229	Yes	345	No	48		48	25	No	Yes									
817	42	643	71																				168	152	Yes	290	No	38		20	27	No	Yes									
1998	74	2528	75																				252	250	Yes	426	No	86		57	19	No	Yes									
1293	29	995	42																				34	44	Yes	202	No	31		21	21	No	No									
677	52	1955	69																				35	53	Yes	280	No	26		29	13	No	No									
97933	137435	545262	2.80%	1911	1472	511					191940	10.2	421	46	1946	44	8410							690885		921960			179170	64												

Projects in the Long-Term Projections of the Lezha Regional Council				
No.	Projects by Sector	Priority area	Strategic objective	Measure
	AGRICULTURE			
1	Fuqizimi i sektorit te prodhimit and perpunimit te ullinjve	F.P.1	Q1	M.5.1.1
2	Mbeshtjetja e industrise se perpunimit te peshkut permes lehtesimit te ngritjes se flotave te peshkimit te perhereshme and ndermjetesimit mes tyre and pikave te perpunimit te peshkut	F.P.1	Q1	M.5.1.1
3	Fuqizimi i sektorit te vitikultures and enologjise permes mbeshjetjes se prodhimit vendas and markave rajonale (Kallmeti) (RW2)	F.P.1	Q1	M.5.1.1
4	Fuqizimi i sektorit te vitikultures and enologjise permes mbeshjetjes se prodhimit vendas and markave rajonale ne Zejmen - Kolsh - Shenkoll	F.P.1	Q1	M.5.1.1
5	Mbeshtetje e agrobujqesise (Zgjerimi i te mbjellave me zarzavate) ne zonen Zejmen-Shenkoll - Fushe Kuqe me fokus ndermjetesimit mes fermereve te zones and fabrikes perpunuese ne Pllane	F.P.1	Q1	M.5.1.1
6	Fuqizimi i sektorit te vitikultures and enologjise permes mbeshjetjes se prodhimit vendas and markave rajonale (Arbri_Bukmire/Rreshen) (RW2)	F.P.1	Q1	M.5.1.1
7	Festivali i gastronomise ambulante (Pjese e festivalit te Zadrimes) per promovimin e markave vendase ne Dajc (Kallmeti, Arbri, Kosi Dudi, etj)	F.P.1	Q1	M.5.1.2
8	Rritja e perdorimit te energjise se rinovueshme ne sektorin e prodhimit bujqesor ne fushen e Zadrimes	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
9	Studimi i nevojave and identifikimi i investimeve per nderimin e dhomave frigoriferike and qendrave magazinuese te produkteve bujqesore ne Fushen e Zadrimes (RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
10	Krijimi i nje qendre per magazinim and tregetim te produkteve bujqesore and blegetorale ne Milot	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
11	Koordinim per monitorimin e efektivitetit te nderhyrjeve per mbrojtjen nga permbytjet and rehabilitimin e sistemit kullues e ujites ne zonat e rrezikuara, and mbeshjetje per hartimin e planit te veprimit nga Bordi i Kullimit and Drejtoria e Bujqesise per vitet e ardhshme	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
12	Mbeshtetje e fermereve qe merren me mbareshtrimin e gjelit te detit ne Blinisht, Dajc and Balldren	F.P.1	Q1	M.5.1.1
13	Mbeshtetje e fermereve ne kultivimin e produkteve tipike si geshtenja, arra and nenproduktet perkatese ne Ungrej	F.P.1	Q1	M.5.1.1
14	Zgjerimi i tregjeve per produktet vendase permes nderimit te marketit sezonal ne Shengjin (RW2)	F.P.1	Q1	M.5.1.1
15	Zgjerimi i sipërfaqeve te mbjella me bime medicinale and nderthurja e ketij aktiviteti me bletarine ne Fushe Kuqe, Shenkoll, Zejmen, Kolsh, Shengjin, Milot	F.P.1	Q1	M.5.1.1
16	Mbeshtetje per kultivimin e fazanave ne Fushe Kuqe	F.P.1	Q1	M.5.1.1
17	Zgjerimi i sipërfaqeve te mbjella me bime medicinale and nderthurja e ketij aktiviteti me bletarine ne Dajc, Balldren, Blinisht	F.P.1	Q1	M.5.1.1
18	Nderthurja e blegetorise me artizanetet (shfrytezimi i leshit te deles per produkte tradicionale) (RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.1
19	Zhvillimi i sektorit te peshkimit ne Kallmet and Blinisht	F.P.1	Q.1	M.5.1.1
20	Zhvillimi programeve te trajnimit and ngritje kapaciteteve te fermereve ne sektorin e vreshtarise, vitikultures, enologjise, kultivimin e bimeve medicinale and kultures se ullirit	F.P.1	Q.1	M.5.1.3
21	Zhvillimi programeve te trajnimit and ngritje kapaciteteve te fermereve ne sektorin e vitikultures, enologjise and marketimit te produkteve bujqesore and blegetorale.	F.P.1	Q.1	M.5.1.3
22	Ngritje e kapaciteteve te fermereve ne sektorin e kultivimit and perpunimit te bimeve medicinale, aksesit ne treg and mundesite e aplikimit te projekteve per financim.	F.P.1	Q.1	M.5.1.3
23	Trainim and mbeshjetje e fermereve per lehtesimin and informimin ne lidhje me mundesite per financim ne kuader te zhvillimit rural	F.P.1	Q.1	M.5.1.3
24	Trainim and mbeshjetje e fermereve per lehtesimin and informimin ne lidhje me mundesite per financim ne kuader te zhvillimit rural (identifikimin e target grupeve- ngritja e grupeve lokale te veprimit (Disa grupe lokale te veprimit), trainim and informim	F.P.1	Q.1	M.5.1.3
25	Identifikimi i nevojave per nderhyrje ne rrjetin kullues and vadites ne kete nenrajon, and hartimi i projekteve teknike te rehabilitimit te ketyre rrjeteve (RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
26	Permiresimi i sistemit ujites permes rehabilitimit te 8 rezervuareve ne Mirdite (RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4

Projects in the Long-Term Projections of the Lezha Regional Council				
27	Pastrimi and sistemimi kanaleve kulluese rezervuari Zheje_Lac_(Irrigation Board)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
28	Pastrimi, veshje me beton and mirembajtje e kanaleve ujitesse me burim Lumin Mat_(Irrigation Board)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
29	Nxitja e konsolidimit te fermave permes mbeshtetjes me sistemin e kanalizimeve te treta (Ujitje and kullim) per ferma mbi xx ha	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
30	Pastrimi and mirembajtja e skemave te vogla te ujitjes (Vinjoll, Gallat)_Lac_(Irrigation Board)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
31	Mbeshtetje e koordinuar per biznesin and sektorin e peshkimit ne rritjen e midhjes	F.P.1	Q1	M.5.1.1
32	Festivali i gastronomise ambulant per promovimin e markave vendase ne Shengjin gjate sezonit turistik_(Kallmeti, Arbri, Kosi Dudi, fazanat e Fushe Kuqes etj)	F.P.1	Q1	M.5.1.2
33	Festivali i gastronomise ambulant per promovimin e markave vendase ne Rreshen	F.P.1	Q1	M.5.1.2
34	Studimi i nevojave and identifikimi i investimeve per Ndertimin e dhomave frigoriferike and qendrave magazinuese te produkteve bujqesore ne Milot_(RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
35	Studimi i nevojave and identifikimi i investimeve per Ndertimin e dhomave frigoriferike and qendrave magazinuese te produkteve bujqesore ne Rreshen_(RW2)	F.P.1	Q.1	M.5.1.4
	TOURISM			
36	Ndertimi i nje shkolle te mesme profesionale me fokus Hoteleri/Turizem	F.P.6	Q1	M.5.6.4
37	Mbeshtetje and koordinim per hartimin e Instrumenteve te Planifikimit te Territorit per commune oft Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe, me fokus zhvillimin e turizmit and mbrojtjen e natyres (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhe and zgjatim i projektit te Komunes Shengjin financuar nga RDP W2)	F.P.5	Q.1	M.5.5.1
38	Krijimi and promovimi i nje produkti turistik duke perfshire atraksionet turistike ne commune oft Fan, Orosh, Selite and Njesite Vendore qe perfshijne Parkun e Lures (Shpellat karstike and Kroin e barand, Burgu i Spacit, Parkun e Oroshit, Lure, Kullat e Mirdites)	F.P.6	Q.1	M.5.6.1
39	Krijimi and promovimi i nje produkti turistik duke perfshire atraksionet turistike ne commune oft Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe	F.P.6	Q.1	M.5.6.1
40	Krijimi i nje produkti turistik duke perfshire me fokus turizmin historik and fetar (Kisha e Lacit, Destinacionet ne bashkine e Lezhes, Kisha e Shen Eufemise (Kallmet), Padre Antonio (Kembanat e Paqes - Blinisht), etj, Pllane)	F.P.6	Q.1	M.5.6.1
41	Promovimi i festivalit Zadrime ne Fishte (W2_Blinisht_vazhdim i projektit te financuar permes W2)	F.P.6	Q.1	M.5.6.2
42	Krijimi i nje platforme dixhitale promovimin e destinacioneve turistike ne Qarkun Lezhe (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhe)	F.P.6	Q.1	M.5.6.2
43	Promovimi i SLOW FOOD (Ushqim i prodhuar ne menyre natyrore i Modelit Mrizi i Zanave) me fokus ne produktet tipike te zones (gjeli i detit, fazani, prodhime deti, vera and rakija tipike, etj)	F.P.6	Q.1	M.5.6.2
44	Ndertimi shetitores se re ne Lezhe (RW1_Lezhe)	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
45	Projektimi i nje itinerari ciklistik pergjate Drinit te vjeter, duke lidhur Zadrime - Lezhe - Shengjin (vazhdim i itinerarit te bicikletave/projekti Dajcit B.B living the river)_ (RW2)	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
46	Koordinim & mbeshtetje ne hartimin e Planit te Transportit Publik Rajonal, me prioritet zonat turistike	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
47	Identifikimi i shtigjeve, hartimi i hartave and i sinjalistikes perkatese - trekking tourism (RW1 and RW2)_ projekt i lidhur me COSPE	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
48	Identifikimi i shtigjeve, hartimi i hartave and i sinjalistikes perkatese - trekking tourism (RW1 and RW2)_ projekt i lidhur me COSPE	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
49	Rivitalizimi i kalase se Lezhes (Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhe)	F.P.6	Q.1	M.5.6.3
50	Restaurim and Promovimi i perdorimit te energjise se rinovueshme (diellore) ne njesite e akomodimit (guesthouses) ne Orosh, Fan, Selite	F.P.4	Q.1	M.5.4.3
51	Kthim ne muze i Burgut te Spacit (RW1_Orosh)	F.P.6	Q.1	M.5.6.3
52	Ndertimi muzeut historik and etnografik ne Qarkun Lezhe (RW1_Lezhe and Strategjia e Turizmit e Qarkut Lezhe)	F.P.6	Q.1	M.5.6.3
53	Hartimi i nje plani per manaxhimin e vizitoreve ne zonat e mbrojtura ne commune oft Shengjin, Shenkoll and Fushe Kuqe	F.P.4	Q.1	M.5.4.1

Projects in the Long-Term Projections of the Lezha Regional Council				
54	Ndertimi rrjetit te infrastruktures lokale ne Komunen Selite, si and i sinjalistikes turistike, qe liandn me shpellat karstike and Kroin e barand (RW1_Selite)	F.P.3	Q.1	M.5.3.1
55	Koordinim and mbeshtetje te aktoreve vendor and qendror ne hartimin and zbatimin e projektit "Koridori Blu"	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
56	Construction of Yacht Harbor in Shengjin	F.P.6	Q.1	M.5.6.4
	ENVIRONMENT AND ENERGY			
57	Hartimi i nje plani per manaxhimin Rezervatit Natyror te Manaxhuar te Ekosistemit ligatinor te Patok-Fushe Kuqe-Ishem	F.P.4	Q1	M.5.4.1
58	Koordinim per monitorimin e efektivitetit te nderhyrjeve per mbrojtjen nga permytjet ne fushen e Zadrimes, and mbeshtetje per hartimin e planit te veprimt ne kete drejtim nga Bordi i Kullimit per vitet e ardhshme	F.P.4	Q1	M.5.4.2
59	Sigurimi i integritetit territorial and biodiversitetit te siperfaqeve pyjore and zgjerim i siperfaqes se mbjelle - Orosh, Mirdite_(RW2 and Plani Rajonal Administrimit Pyjeve and Kullotave / Objektiv 1)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
60	Konsolidim i rrjetit KUZ ne commune oft Shenkoll & Zejmen (Propozuar ne W1) (Ky projekt mund te zgjerohet and te perfshije eand commune oft Shengjin and Fushe Kuqe) and lidhja e ketij rrjeti me Impiante te Trajtimt te Ujerve te Zeza	F.P.4	Q1	M.5.4.2
61	Rehabilitimi i siperfaqeve pyjore te demtuara nga zjarret ne zonen e Bulsharit (Orosh) and Kunores Valmare (Selite)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
62	Hartimi i nje plani per manaxhimin e Peisazhit te Mbrojtur "Bjeshka e Oroshit"	F.P.4	Q1	M.5.4.2
63	Menaxhimi erozionit bregdetar (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
64	Mbeshtetje njesive vendore ne zbatimin e Planit per Manaxhimin e Integruar te Mbjetjeve and koordinim i zbatimit te tij	F.P.4	Q1	M.5.4.2
65	Pergatitja e studimit te fizibilitetit per te gjithe zonen e Deltas se lumit Drin - Mat. (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
66	Studim fizibiliteti and promovimi i perdorimit te energjise se rinovueshme (diellore) ne njesite e akomodimit (guesthouses) ne Orosh, Fan, Selite	F.P.4	Q1	M.5.4.3
67	Studim fizibiliteti and Promovimi i perdorimit te energjise se rinovueshme (diellore) ne njesite e akomodimit (guesthouses) ne Shengjin	F.P.4	Q1	M.5.4.3
68	Mirembajtja e argjinaturave ne Kune - Vain and Ishull Shengjin (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
69	Mirembajtja e argjinaturave ne zonen e Tales (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
70	Menaxhimi kanaleve te komunikimit ne ishullin Kune (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
71	Shfrytezimi potencialit energjetik per energjiine e rinovueshme (Era, uji, dielli)	F.P.4	Q1	M.5.4.3
72	Ndertimi nenstacionit elektrik me biomase leng me fuqi 140 MW (Albanian Green Energy sh.p.k)	F.P.4	Q1	M.5.4.3
73	Ndertimi i dy parqeve me ere me fuqi 234 MW (Biopower Green Energy)	F.P.4	Q1	M.5.4.3
74	Menaxhimi ujerave te fresketa ne zonat e mbrojtura Kune - Vain and Patok (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
75	Identifikimi, rehabilitimi and marrja e masave parandaluese per zonat e erodura ne commune oft Fan and Orosh	F.P.4	Q1	M.5.4.2
76	Identifikimi, rehabilitimi and marrja e masave parandaluese per zonat e erodura ne commune oft Kallmet and Blinisht	F.P.4	Q1	M.5.4.2
77	Riparimi argjinatures Bishte Juge_Balldre and Lumit Gjader_Dajc_(Irrigation Board)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
78	Repair of reservoir dam in Kallmet_Lezhe_(Irrigation Board)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
79	Repair of reservoir dam in Malaj 1 and 2_Mirdite_(Irrigation Board)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
80	Menaxhimi kanalit te batices ne lagunen e Cekes (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
81	Repair of reservoir dam in Fishte, Petalaj and Kashnjet_Lezhe_(Irrigation Board)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
82	Repair of reservoir dam in Prosek and Perlat_Mirdite (Irrigation Board)	F.P.4	Q1	M.5.4.2
83	Irrigation canal in Zadrime and Zejmen_Lezhe_(Irrigation Board)	F.P.4	Q1	M.5.4.2

Projects in the Long-Term Projections of the Lezha Regional Council				
84	Repair of reservoir dam in Sheshaj, Sheshi Kumone and Tarazh Mirdite_ (Irrigation Board)	F.P4	Q1	M.5.4.2
85	Improvement of water flow between (i) lagoon of Ceka and Drin River, and between (ii) Lagoon of Ceka and Lagoon of Zaja (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P4	Q1	M.5.4.2
86	Treatment of polluted waters in the delta of Drin - Mat rivers (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P4	Q1	M.5.4.2
87	Maintenance of irrigation canals in the delta of Drin - Mat rivers (UNDP_CLIMATE CHANGE DOCUMENT)	F.P4	Q1	M.5.4.2
88	Repair of reservoir dam in Zheje_Kurbin_ (Irrigation Board)	F.P4	Q1	M.5.4.2
89	Repair of irrigation canal embankment in Shullac/ Lac_ (Irrigation Board)	F.P4	Q1	M.5.4.2
90	Repair of irrigation canal embankment in Kashnjë-Milot_ (Irrigation Board)	F.P4	Q1	M.5.4.2
91	Repair of irrigation canal embankment in Droje/Kurbin_ (Irrigation Board)	F.P4	Q1	M.5.4.2
	INDUSTRY			
92	Dissolution of mineral waste in Orosh, Selite, Rreshen and Kacinar_ (RW2)	F.P3	Q.1	M.5.3.1
93	Construction of Industrial Park in Lezhe (RW1_RW2_Lezhe)	F.P3	Q.1	M.5.3.1
94	Construction of a fishing workshop to support the repair of the fleet of fishing boats	F.P1	Q.1	M.5.1.1
95	Development of an intervention strategy for the heavy industry sector in cooperation with the Ministry of Energy (Department of Mineral Resources at the Albanian Geology Service)	F.P3	Q.1	M.5.3.1
96	Italy-Albania connection line through undersea cables and DC/AC conversion stations (Ministry of Transport)	F.P3	Q.1	M.5.3.1

